# BIHANG

TILL

# SAMTLIGE RIKS-STÅNDENS

# PROTOKOLL

VID

# Lagtima Riksdagen i Stockholm

## Åren 1850 och 1851.

## FÖRSTA SAMLINGEN.

### 1sta Afdelningen:

*Kongl. Maj:ts Nådiga Propositioner och Skrifvelser, jemte Utdragen af de inför Kongl. Maj:t uti Stats-Rådet i ämnet förde Protokoll.*

# KONGL. MAJ:TS

Nådiga

# PROPOSITION

till

# RIKETS STÄNDER

angående

## Statsverkets tillstånd och behof,

Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.

STOCKHOLM.
TRYCKT HOS N. MARCUS, 1850.

N:o 1.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständers Stats-Utskott, angående Stats-Verkets tillstånd och behof; Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.*

I öfverensstämmelse med gällande Grundlagsstadgande, afgifver Kongl. Maj:t härmed Dess Nådiga Proposition om Stats-Verkets tillstånd och behof. Vid pröfningen af dithörande frågor har Kongl. Maj:t omsorgsfullt sökt att, i afseende å föreslagna utgifter, iakttaga all den inskränkning, som omständigheterna ansetts medgifva. Det har ock derigenom och i följd af den tillväxt de för Statsregleringen afsedda inkomster vunnit, blifvit för Kongl. Maj:t möjligt att, ehuru flera nya behof förekommit, likväl finna utväg för fyllandet af de angelägnaste inom de sålunda befintliga ökade tillgångarne.

Sedan Rikets Ständer redan år 1830 förnyat deras förut gjorda framställning derom, att, till vinnande af enhet och större ordning vid uppbörden af skattebidragen samt lättnad och bättre kontroll vid deras redovisande, all kronouppbörd, skatt eller afgift, som vore till serskilda förvaltningsverk anvisad, med undantag endast af Riksgäldsmedlen, måtte till Statsverket ingå, emot det att erforderliga anslag för bestridande af de utgifter, hvartill dylika medel voro afsedde, blefve berörde förvaltningsverk tilldelade, hvarigenom äfven vunnes, att flerfaldiga serskilda redogörelser, som det ålegat uppbördsmännen att aflemna, kunde undvikas; så har, efter det nödig utredning af detta vidlyftiga ärende föregått, berörde framställning numera kunnat blifva föremål för Kongl. Maj:ts pröfning: Och som Kongl. Maj:t dervid funnit Sig böra till Rikets Ständer aflåta serskild Nådig Proposition om de åtgärder, som för ändamålets vinnande ansetts erforderlige och lämplige, hänvisar Kongl. Maj:t till berörde Proposition, i afseende å sådane förändringar uti statsregleringen, som af bifall till de uti densamma gjorda framställningar skulle blifva en följd.

---

Hvad beträffar Stats-verkets så väl ordinarie, som extraordinarie inkomster; så har Kongl. Maj:t funnit Sig böra antaga följande beräkning:

## *Ständiga inkomster:*

1:o. *Ordinarie räntan.* Den del deraf, som är indeld, att utgå till vissa personer, stater och inrättningar, och hvars värde således icke inverkar på beräkningen af de disponibla tillgångarne, upptogs vid sednaste riksdagen till 1,762,000 r:dr. Genom den reglering af utgiftsstaterne, som Kongl. Maj:t nu föreslår, skulle väl några indelta anslag komma att upphöra; men då de äro af mindre betydenhet, och dylika anslag å allmänna Indragnings-staten med fullt motsvarande belopp öfverstiga hvad å samma stat vid förra riksdagen upptogs, bibehålles förstnämnde beräkning eller . . . . . Rdr 1,762,000: — —

Den till statsverket inflytande andelen af räntan, som vid sednaste statsregleringen beräknades till 575,000 rdr, har uppgått:

| | | |
|---|---|---|
| för år 1844 till . . . . . | Rdr | 572,113: — — |
| „ 1845 „ . . . . . | „ | 570,311: — — |
| „ 1846 „ . . . . . | „ | 593,131: — — |
| „ 1847 „ . . . . . | „ | 607,701: — — |
| „ 1848 „ . . . . . | „ | 610,827: — — |

hvaraf medium utgör 590,816; men, i anseende till markegångens föränderlighet, bibehålles äfven här förra beräkningen med . . . . Rdr 575,000: — —

2:o. *Afrads-spannmålen*, som är kronan behållen och kan förändras genom nya hemmans skattläggning eller gamlas förmedling, beräknades vid sista riksdagen till 41,725 tunnor, och har, enligt sednast afslutade riks-hufvudboken, eller för år 1848, utgjort 42,804 tunnor, hvaruti likväl ingå 1182 tunnor hafre, hvilken anses blott innefatta halfva värdet emot råg och korn. Kongl. Maj:t föreslår derföre bibehållande af förra beräkningen, eller 41,725 tunnor à 6 rdr med . . . . . Rdr 250,350: — —

3:o. *Kronotionde-spannmålen.* Den andel deraf, som är indeld, beräknades vid sista riksdagen till ett värde af 634,170 r:dr och utföres till oförändradt belopp, eller . . . . . Rdr 634,170: — —

Stats-verkets behållna andel af kronotionden, som vid sednaste

Transport: R:dr 3,221,520: — —

Transport Rdr 3,221,520: — —

statsregleringen beräknades till 20,000 t:r, utgjorde för år 1848: — 19,662 t:r; och anser Kongl. Maj:t derföre den behållna andelen af Kronotionden icke kunna upptagas till högre än 19,500 t:r, med ett värde à 6 Rdr af . . . . . 117,000: — —

4:o. *Kronotionde-lösen*, efter bestämda pris, vid sista Statsregleringen beräknad till 4,800 rdr, har bland inkomsterne ingått

| | | |
|---|---|---|
| År 1844 med . . . . . | Rdr | 4,897: — — |
| „ 1845 „ . . . . . | „ | 4,566: — — |
| „ 1846 „ . . . . . | „ | 4,493: — — |
| „ 1847 „ . . . . . | „ | 4,226: — — |
| „ 1848 „ . . . . . | „ | 4,137: — — |

Och som medium häraf utgör 4,464 Rdr, så utföres här . . . . . 4,400: — —

5:o. *Arrendemedel af Kungsgårdar och andra Kronolägenheter* upptogos vid sista statsregleringen till 23,000 rdr i penningar och 14,500 tunnor spanmål à 6 rdr tunnan eller tillsammans till 110,000 rdr; under denna inkomsttitel har influtit i penningar:

| | | |
|---|---|---|
| År 1844 . . . . . | rdr | 24,520: — — |
| „ 1845 . . . . . | „ | 35,000: — — |
| „ 1846 . . . . . | „ | 6,485: — — |
| „ 1847 . . . . . | „ | 15,181: — — |
| „ 1848 . . . . . | „ | 24,793: — — |

deraf medium utgör 21,196 rdr samt i spanmål:

| | | |
|---|---|---|
| för år 1844 . . . . . | t:r | 15,484. |
| „ 1845 . . . . . | „ | 15,639. |
| „ 1846 . . . . . | „ | 15,567. |
| „ 1847 . . . . . | „ | 16,420. |
| „ 1848 . . . . . | „ | 15,471. |

eller i medeltal, för år, 15,716 tunnor; varande det låga medium af inkomsten genom penninge-arrenden en följd deraf, att år 1846, i anseende till den då inträffade svaga skörd, anstånd medgifvits flera arrendatorer, hva-

Transport Rdr 3,342,920: — —

Transport Rdr 3,342,920: — —

dan inkomsten sedermera ingått bland restantier; Och utföres nu under denna titel:

| | | |
|---|---|---|
| Penningar . . . . . | Rdr 23,000: — — | |
| 15,000 tunnor spannmål à 6 Rdr . . . . . | „ 90,000: — — | 113,000: — — |

6:o. *Silfvertionde, Myntarelön och Slagskatt*, vid sista statsregleringen beräknad till 10,000 rdr, har, för åren 1844—1848, i medeltal, utgjort endast 9,822 rdr; Och anser Kongl. Maj:t denna inkomst icke böra upptagas högre än till . . . . . 9,000: — —

7:o. *Kopparräntan*, som vid sistförflutna Riksdag beräknades till 380 Skll. eller i penningar, efter ett pris af 130 Rdr Skll.:t, till 49,400 rdr, har utgjort:

| | |
|---|---|
| År 1844 — 380 Skll., sålde till . . . . . | Rdr 48,775 = — |
| „ 1845 — 469 „ . . . . . | „ 57,586 — — |
| „ 1846 — 465 „ . . . . . | „ 62,436 — — |
| „ 1847 — 486 „ . . . . . | „ 65,997 — — |
| „ 1848 — 558 „ . . . . . | „ 68,254 — — |

Och då medium häraf utgör 472 Skll., och produktionen är i stigande, synes ifrågavarande inkomst kunna upptagas till 450 Skll. à 130 rdr, eller 58,500: — —

8:o. *Tionde- och Hammarskattsjern.* Det förra eller Tiondejernet, hvaraf inkomsten utgjort:

| | |
|---|---|
| År 1844 . . . . . | 16,105 Skll. |
| „ 1845 . . . . . | 7,515 „ |
| „ 1846 . . . . . | 8,681 „ |
| „ 1847 . . . . . | 9,266 „ |
| „ 1848 . . . . . | 9,490 „ |

blef, i anseende till den, vid sistförflutna Riksdag beslutade, förhöjning i afgiften med 50 procent utöfver det belopp, hvartill den år 1845 bestämdes, uti sista statsregleringen beräknad till 12,000 Skll., eller i penningar, efter ett pris af 5 rdr 32 sk. Skeppundet, till 68,000 Rdr; Och då verkan af förenämnde beslut angående afgiftens förhöjning först kommer att visa

Transport Rdr 3,523,420: — —

Transport Rdr 3,523,420 — —

sig i afseende å 1849 och följande årens intrader, utföres denna inkomst till enahanda belopp, hvartill den vid sista statsregleringen blifvit kalkylerad, eller 12,000 Sktt à 5 Rdr 32 sk. med . . . . . 68,000 — —

Vidkommande åter Hammarskatts-, Stång- och Ämnesjernet, hvilket vid sednaste statsreglering beräknades till 6000 Sk℔, efter ett värde af 14 rdr Skeppundet, med 84,000 rdr, så har detsamma utgjort:

| | | |
|---|---|---|
| År 1844 | . . . . . | 5,823 Sk℔. |
| „ 1845 | . . . . . | 5,958 „ |
| „ 1846 | . . . . . | 6,134 „ |
| „ 1847 | . . . . . | 6,047 „ |
| „ 1848 | . . . . . | 6,114 „ |

hvaraf medium utgör 6,015 Sk℔; Och bibehålles alltså beräkningen af denna inkomst-titel till 6,000 Sk℔ à 14 rdr eller . . . . . 84,000 — —

9:o *Aluntionden*, vid sista statsregleringen beräknad till 500 Rdr, har för åren 1844—1848 uppgått i medeltal till 569 rdr, och utföres här till oförändradt belopp med . . . . . 500: — —

10:o *Svafvelbrukstionden*, innefattande jemväl vitriol och rödfärg, beräknades vid sednaste statsreglering till 600 Rdr och har uppgått:

| | | |
|---|---|---|
| för År 1844 | till . . . . . | Rdr 612: — — |
| „ „ 1845 | „ . . . . . | „ 430: — — |
| „ „ 1846 | „ . . . . . | „ 821: — — |
| „ „ 1847 | „ . . . . . | „ 770: — — |
| „ „ 1848 | „ . . . . . | „ 840: — — |

eller i medeltal till 695 Rdr årligen; och bibehålles denna inkomst vid förra beräkningen, eller . . . . . 600: — —

11:o *Mantalspenningarne*, som vid sistförflutna Riksdag kalkylerades till 336,000 rdr, hafva utgjort:

| | | |
|---|---|---|
| för År 1844 | . . . . . | Rdr 336,603: — — |
| „ „ 1845 | . . . . . | „ 337,906: — — |
| „ „ 1846 | . . . . . | „ 342,662: — — |

Transport Rdr 3,676,520 — —

Transport Rdr 3,676,520 — —

„ „ 1847 . . . . . „ 345,466: — —

„ „ 1848 . . . . . „ 351,470: — —

Och då medium häraf utgör 342,821 rdr, samt berörde inkomst är i jemnt stigande, synes densamma kunna upptagas till . . . . . 345,000: — —

12:o *Gerningsören af Handtverkare på landet.* I afseende å denna vid sista statsregleringen till 1,700 Rdr kalkylerade inkomsttitel, åberopar Kongl. Maj:t Dess under denna dag serskildt aflåtna Nådiga proposition angående ofvanberörde afgifts upphörande, hvadan den uteslutes från beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster.

13:o *Bötesmedel*, hvilka vid sednaste statsreglering beräknades till 35,000 Rdr, hafva utgjort:

År 1844 . . . . . Rdr 35,316: — —

„ 1845 . . . . . „ 35,863: — —

„ 1846 . . . . . „ 35,865: — —

„ 1847 . . . . . „ 40,407: — —

„ 1848 . . . . . „ 37,349: — —

hvaraf medium är 36,960 Rdr; Och synes denna, till sin beskaffenhet obestämda, inkomst böra fortfarande utföras till . . . . . 35,000 — —

14:o *Kavalleri-Regementernes Häst-Vakans-spannmål* är, enligt Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 5 Maj 1841, bestämd att utgå: vid Lif-Regementet till och med år 1871, för 500 N:r å 7½ tunnor . . . . . t:r 3,750: — —

vid Smålands Kavalleri till samma tid likaledes för 500 N:r à 7 tunnor . . . . . t:r 3,500: — —

samt, enligt Kongl. Brefvet till Krigs- och Kammar-Collegierne af den 8 Augusti 1844, till och med år 1870:

Vid Östgötha Kavalleri för 1,000 N:r à 7½ tunnor t:r 7,500:

och vid Vestgötha Kavalleri jemväl för 1,000 N:r à 7½ tunnor . . . . . 7,500: 15,000: — —

tillsammans tunnor 22,250 — —

Transport Rdr 4,056,520 — —

Transport Rdr 4,056,520: — —

Och upptages denna, på de mellan Kronan och Rusthållarne upprättade Kontrakter grundade och således under den tid, för hvilken nästa Statsreglering blifver gällande, någon rubbning icke underkastade, inkomst, 2250 tunnor spanmål, här, likasom vid förra Statsregleringen, efter statspriset, 6 rdr tunnan till . . . . . 133,500: — —

15:o. *Ständiga rotevakans-afgifter vid Skånska Infanteri-Regementerne* utgöras för 385 N:r à 6 tunnor spanmål med 2310 tunnor. som à 6 R:dr tunnan utföras med . . . . . 13,860: — —

16:o. *Tillfälliga rotevakans- och mötesafgifter*, beräknades vid sednaste Statsregleringen till 5000 rdr och hafva utgjort:

| | | |
|---|---|---|
| för år 1844 . . . . . | Rdr | 4884: — — |
| „ 1845 . . . . . | „ | 4155: — — |
| „ 1846 . . . . . | „ | 4251: — — |
| „ 1847 . . . . . | „ | 4467: — — |
| „ 1848 . . . . . | „ | 4612: — — |

deraf medium är 4474 rdr.

Då denna inkomst beror af markegångsprisens förändring och är obestämd, anser Kongl. Maj:t densamma ej böra upptagas högre än till . 4,500 — —

17:o. *Rotefrihets-afgift af oroterad, men ordinarie rotering underkastad, jord.* Denna afgift, som bör, i stället för den förra rotefrihetsbevillningen, tillgodokomma försvarsverket och erläggas med hvad roterings-besväret fullt motsvarar, beräknades vid 1848 års Statsreglering till 27,000 rdr, och har influtit:

| | | |
|---|---|---|
| för år 1844 med . . . . . | Rdr | 24,998: — — |
| „ 1845 . . . . . | „ | 29,851: — — |
| „ 1846 . . . . . | „ | 29,736: — — |
| „ 1847 . . . . . | „ | 28,671: — — |
| „ 1848 . . . . . | „ | 36,045: — — |
| | Transport Rdr | 4,208,380 — — |

Transport Rrd 4,208,380: — —

och då medium häraf utgör 29,860 rdr borde denna inkomst kunna upptagas till . . . . . Rdr 28,000: — —

Under denna titel synes äfven lämpligast böra upptagas:

Rotevakans-afgift af de utsockne frälsehemman i Halland, hvilken, då densamma, såsom beslutad vid nästlidne Riksdag, först år 1849 vidtagit, beräknas, likasom vid förra Statsregleringen till . . Rdr 10,000: — —

och utföres således under denna titel . . . . . 38,000 — —

18:o. *Båtsmans vakans-afgiften*, utgående för ständiga och tillfälliga ak:nser vid Båtsmanshållet och till dess belopp beroende dels af markegångsprisen, dels af större eller mindre antal vakanser, beräknades vid sednaste statsreglering till 30,000 R:dr, och har utgjort:

för år 1844 . . . . . Rdr 36,665: — —
„ 1845 . . . . . „ 32,629: — —
„ 1846 . . . . . „ 34,853: — —
„ 1847 . . . . . „ 33,840: — —
„ 1848 . . . . . „ 31,456: — —

och då medium häraf uppgår till 33,889 rdr, anser Kongl. Ma:jt beräkningen af denna inkomst kunna ökas till . . . . . 32,000: — —

19:o. *Krut- och Salpeter-försäljningsmedel*, vid sednast verkställda statsreglering kalkylerade till 95,000 R:dr hafva utgjort:

för år 1844 . . . . . R:dr 99,955: — —
„ 1845 . . . . . „ 91,924: — —
„ 1846 . . . . . „ 108,756: — —
„ 1847 . . . . . „ 125,890: — —
„ 1848 . . . . . „ 126,729: — —

och då medium häraf uppgår till 110,651 R:dr samt inkomsten visat sig vara i stigande, utföres här . . . . . 105,000: — —

Transport Rdr 4,383,380: — —

Transport Rdr 4,383,380: — —

20:o. *Kontroll-stämpelmedel*, som vid sednaste statsregleringen beräknades till 10,000 R:dr, hafva ingått:

| | | |
|---|---|---|
| för år 1844 med . . . . . | Rdr 9,491: — — | |
| „ 1845 „ . . . . . | „ 9,838: — — | |
| „ 1846 „ . . . . . | „ 10,530: — — | |
| „ 1847 „ . . . . . | „ 12,093: — — | |
| „ 1848 „ . . . . . | „ 12,964: — — | |
| deraf medium är 10,983 rdr, och upptages denna inkomst här till . . | | 10,500 — — |

21:o. *Båk- och Lotsmedlen* beräknades vid förra statsregleringen till 75,000 rdr och hafva utgjort:

| | | |
|---|---|---|
| för år 1844 . . . . . | Rdr 78,223: — — | |
| „ 1845 . . . . . | „ 92,841: — — | |
| „ 1846 . . . . . | „ 97,183: — — | |
| „ 1847 . . . . . | „ 96,293: — — | |
| „ 1848 . . . . . | „ 85,460: — — | |
| eller i medeltal 90,000 rdr. Då emedlertid denna inkomst, hvilken fortfarande lärer få till hela dess belopp användas för Båk- och Lots-Inrättningen, är beroende af sjöfartens större eller mindre liflighet och således till sitt belopp obestämd, torde densamma icke böra kalkyleras högre än till . . . . . | | 85,000: — — |

22:o. *Danska Fyringsmedel*, bestående i ersättning för underhållande af Fyrbåkarne å Skånska kusten, 10,000 rdr Hamb. Banko, och upptagne vid nästlidne Riksdag till 26,600 rdr Svenskt Banko, hafva för år 1848 utgjort 27,240 rdr, och föreslår Kongl. Maj:t, att förra beräkningen måtte bibehållas med . . . . . 26,600: — —

23:o. *Ersättning af Konvoy-Kommissariatet för aflöning af Svenska och Norrska beskickningen i Turkiet*, upptagen vid sista statsregleringen till 14,800 Rdr, har år 1848 uppgått till 15,008 R:dr, men torde fortfarande böra beräknas till . . . . . 14,800: — —

Transport R:dr 4,520,280: — —

Transport R:dr 4,520,280: — —

24:o. *Observationsmedel*, som vid sednaste statsreglering beräknades till 10,000 rdr hafva utgjort:

för år 1844 . . . . . R:dr 24,363: — —
„ 1845 . . . . . „ 15,089: — —
„ 1846 . . . . . „ 15,487: — —
„ 1847 . . . . . „ 15,608: — —
„ 1848 . . . . . „ 13,353: — —

hvaraf medium är 16,780 rdr; och synes denna inkomst, oaktadt dess obestämda beskaffenhet, kunna upptagas efter en förhöjd beräkning af . 14,000: — —

25:o. *Extra medel och uppbörder.* Dessa medel blefvo vid nästlidne Riksdag ökade med 6,000 rdr, hvilka förut hänförts under den då, såsom alltför obestämd, uteslutna titeln "*Ersättningar*," samt beräknades till 18,000 r:dr; och torde denna inkomst fortfarande kunna antagas till . 18,000: — —

26:o. *Interesse-medel*, vid sednaste Riksdag kalkylerade till 3,300 rdr, hafva för åren 1844—1848 uppgått till 3,359 rdr årligen, utom för år 1846, då de utgjort 3,383 rdr; vid hvilket förhållande de här å nyo utföras med . . . . . 3,300: — —

— Säger Rdr 4,555,580: — —

## *Extra Ordinarie Inkomster,*

hvilka enligt 60 §. Regeringsformen såsom Bevillning utgå:

27:o. *Tullmedlen.* Bruttoinkomsten af dessa medel beräknades vid 1848 års Stats-reglering till 4,075,000 rdr, och har uppgått:

för år 1844 till . . . . . R:dr 3,395,747: — —
„ 1845 „ . . . . . „ 3,663,013: — —
„ 1846 „ . . . . . „ 4,113,932: — —
„ 1847 „ . . . . . „ 4,352,506: — —
„ 1848 „ . . . . . „ 4,868,434: — —

eller i medeltal 4,078,726 rdr; och då ifrågavarande intrad, som, enligt Tull-Styrelsens afgifne berättelse för 1849 lemnat en nettobehållning af

Transport Rdr 4,555,580 — —

Transport Rdr 4,555,580: — —

4,201,586 rdr 15 sk. 5 rst., hvaraf likväl 27,266 rdr 26 sk. utgjort tull för inkommen spannmål, sålunda visat sig vara i jemt stigande, anser Kongl. Maj:t, oaktadt de fluktuationer, som i handeln kunna inträffa, icke betänkligt, att härmed föreslå Rikets Ständer Tullmedlens beräknande till ett bruttobelopp af . . . . . 4,400,000: — —

då, efter afdrag af utgifterne för Tull-Verkets Aflönings- Stat- och öfrige omkostnader, förslagsvis beräknade till 800,000 rdr, Stats-Verkets nettoinkomst skulle blifva 3,600,000 rdr.

28:o. *Salu-accis af Städerne* beräknades vid sistlidne Riksdag till 3,000 rdr, och har för år 1848 utgjort 3,082 rdr; men då ibland de Städer, som vid förra Statsregleringen deltogo i denna afgifts utgörande, Städerne Calmar, Lindesberg, Upsala, Wisby och Carlshamn blifvit, på grund af derstädes medgifven för försäljning af bröd, kött och dricka, från erläggande af samma afgift befriade, och dylik befrielse för andra Städer, innan nästa Statsreglering vidtager, jemväl kan komma att ega rum, torde denna inkomst-titel icke böra beräknas högre än till . . . 2,000 — —

29:o. *Postmedlen*, vid sednaste Statsreglering beräknade till 600,000 Rdr, hvaraf såsom Stats-Verkets netto inkomst, 115,000, samt till Post-Verkets Stat och omkostnader 485,000 rdr, hafva utgjort brutto:

| | | |
|---|---|---|
| för år 1844 . . . . . | Rdr | 609,474: — — |
| „ 1845 . . . . . | „ | 622,071: — — |
| „ 1846 . . . . . | „ | 625,531: — — |
| „ 1847 . . . . . | „ | 637,751: — — |
| „ 1848 . . . . . | „ | 662,174: — — |

Härvid förekommer, att ibland Post-Verkets inkomster hittills ingått Postporto för Tull-Verkets brefvexling och hvilket porto sistlidet år utgjorde något mer än 16,000 Rdr; men då det vore både lämpligt och ledande till större enkelhet, om Tull-Verket, lika med andra Förvaltningar, erhölle Fribrefsrätt, har Kongl. Maj:t, för att kunna derom förordna, velat föreslå Rikets Ständer, att Post-Verkets bidrag till Stats-Verket

Transport Rdr 8,957,580: — —

Transport Rdr 8,957,580: — —

måtte nedsättas till 100,000 rdr, hvaremot godtgörelse för denna minskning till fullo erhålles igenom besparad utgift och följaktligen ökad behållning af tullmedlen. Dock synes, äfven med förutsättning af en dylik minskning uti post-inkomsterne, desamma kunna beräknas till samma brutto belopp, som vid förra Statsregleringen, eller . . . . . 600,000: — —

Och torde Rikets Ständer för öfrigt fortfarande medgifva, att hvad af postmedlen kan inflyta utöfver sistnämnde belopp, må af Kongl. Maj:t disponeras till kostnaders bestridande i och för postanstalternas utvidgande och förbättring.

30:o. *Chartæ-Sigillatæ-medlen*, som vid 1848 års Statsreglering upptogos till 550,000 Rdr, hafva influtit:

för år 1844 med . . . . . Rdr 529,877: — —
„ 1845 „ . . . . . „ 503,565: — —
„ 1846 „ . . . . . „ 552,894: — —
„ 1847 „ . . . . . „ 622,505: — —
„ 1848 „ . . . . . „ 604,671: — —

hvaraf medium utgör 562,702 rdr; och då inkomsten, som år 1849 uppgått till öfver 623,000 Rdr, i följd af fastställda skärpta kontroller i afseende å karteringen af köpe- och fastebref m. fl. handlingar, kan anses vara i stigande, synes berörde inkomst kunna beräknas till . . . . . 580,000: — —

31:o. *Bränvinsafgiften*, vid sistförflutne Riksdag beräknad till 700,000 Rdr, har utgjort

för år 1844 . . . . . Rdr 685,652: — —
„ 1845 . . . . . „ 580,131: — —
„ 1846 . . . . . „ 529,425: — —
„ 1847 . . . . . „ 485,403: — —
„ 1848 . . . . . „ 534,491: — —

hvaraf medium uppgår till endast 563,020 rdr. Då denna inkomst, med tillämpning af den Författning om bränvinsbränningen, som vid sista Riksdagen antogs, enligt 1849 års Summariska räkning bestigit sig till 648,869

Transport Rdr 10,137,580: — —

Transport Rdr 10,137,580: — —

Rdr, torde densamma här icke kunna upptagas till högre än . . . . 650,000: — —

32:o. *Restantier*, som inflyta, beräknades vid sednaste statsreglering till 155,000 rdr; och, enligt räkenskaper, har denna inkomst utgjort:

| | | |
|---|---|---|
| för år 1844 . . . . . | Rdr 287,410: — — | |
| „ 1845 . . . . . | „ 176,396: — — | |
| „ 1846 . . . . . | „ 288,527: — — | |
| „ 1847 . . . . . | „ 315,056: — — | |
| „ 1848 . . . . . | „ 189,838: — — | |
| hvaraf medium utgör 251,445 Rdr; men, i anseende till obestämdheten af denna inkomst, deruti för några af ofvannämnde år ingått arrendemedel, som, i följd af inträffad missväxt, icke å utsatt tid influtit, synes densamma ej kunna beräknas högre än till . . . . . | | 180,000: — — |
| | — Säger Rdr 6,412,000: — — | |
| Summa Ordinarie och Extra Ordinarie Inkomster . . . . . | | 10,967,580: — — |

Sålunda, och då uti sednaste statsreglering påräknades:

| | | |
|---|---|---|
| Ordinarie inkomster . . . . . | Rdr 4,513,380: — — | |
| Extra Ordinarie d:o . . . . . | „ 5,928,000: — — | |
| Restantier . . . . . | „ 155,000: — — | |
| | | 10,596,380: — — |
| uppkommen genom den beräkning, Kongl. Maj:t nu antagit genom ökad tillgång af . . . . . | | 371,200: — — |

Hvad derefter beträffar tillgångarne för anvisandet af sådane anslag, som för en gång eller för vissa år erfordras; så och under antagande, att Rikets Ständer, sedan Bankens grundfond numera blifvit till det fastställda beloppet af Tio Millioner Riksdaler förstärkt, anse Bankens behållna vinst kunna, på lika sätt, som vid sednaste riksdagar egt rum, för Statens behof användas, torde denna vinst för åren 1848 och 1849 samt innevarande år lemna en tillgång af omkring 3,000,000 rdr.

Vidkommande Riksgälds-kontorets tillgångar, så hafva de offentliggjorda räkenskaperna visat den fördelaktiga ställning, hvaruti detta Verk befinnes; och synes, enligt hvad uti vidfogade Stats-Råds protokoll närmare omförmäles, anledning vara, att antaga, att, sedan Riksgälds-kontoret med befintliga behållningar inlöst alla utelöpande Obligationer för den

upplåning, som till betäckande af utbetalningar å det vid sednaste Riksdag för krigsrustningar anvisade kreditiv blifvit besörjd, och hvilken inlösen innevarande år lärer afslutas, samt derjemte nödiga medel beräknats för alla utbetalningar, som, enligt redan skedda anvisningar å Riksgälds-kontoret, intill slutet af nästa år kunna ifrågakomma, samma kontor vid sistnämnde tid kan ega en disponibel behållning af omkring 700,000 R:dr utan att ändock taga i beräkning den för närmande år belöpande och påföljande året ingående bevillningen.

Med afseende å detta lyckliga förhållande har ock Kongl. Maj:t velat till Rikets Ständer öfverlemna, huruvida icke Rikets Ständer skulle finna lämpligt förklara, att, ifrån och med nästkommande år, debitering af den särskilda bevillning, som vid sista Riksdagen fastställdes till godtgörande af krigsrustningskostnader, icke vidare skall ega rum och således denna afgift, efter uppbärandet af hvad för innevarande år belöper, upphöra.

---

Kongl. Maj:t, som nu öfvergår till frågan om utgifts-staternes reglerande, vill dervid tillika för hvarje Hufvudtitel särskildt upptaga de dithörande anslag, som, utom Riks-Staten, skulle för en gång eller viss tid erfordras.

Innan behofven för hvarje hufvudtitel uppgifvas, vill Kongl. Maj:t ock framställa ett ämne, som rörer samtliga, på särskilda Hufvudtitlar förekommande Embetsverks aflöningsstater.

Vid de regleringar af åtskilliga Embetsverk, som under de sednaste åren blifvit beslutade, har Kongl. Maj:t ansett i flera hänseenden ändamålsenligast och till förenkling ledande, om med ljuspennlngarne, hvilka Embets- och Tjenstemän samt betjening, enligt hittills gällande stadganden, åtnjuta, och som utgjort föremål för särskilda uträkningar, den förändrig blefve vidtagen att desamma för alla ordinarie inräknades uti lönerne, samt för de extra ordinarie, på sätt jemväl Rikets Ständers, år 1845 församlade, Revisorer föreslagit, indroges, emot det att anslag, motsvarande hvad för sistnämde ändamål i medeltal under sistförflutne fem år till hvarje Embetsmyndighet utgått, blefve ställde till vederbörande Verks disposition, för att användas till gratifikationer åt sådane extra ordinarie, som för flit och skicklighet sig utmärkt.

Och då en dylik förändring icke skulle medföra någon tillökning uti de för ifrågavarande ändamål förekomne utgifter, har Kongl. Maj:t velat föreslå Rikets Ständer att, för

verk-

verkställighet deraf, medgifva, att ifrån de å hvarje hufvudtitel uppförda anslag till skrifmaterialier, ved och ljus. hvaraf ljuspenningarne hittills utgått, till de särskilda Löningsstaterne öfverflyttas hvad som motsvarar dels de ljuspenningar, som för ordinarie personalen, enligt nu gällande beräkning, böra utgå, dels medelbeloppet af hvad för de extra ordinarie i medeltal för de sista fem åren blifvit utbetaldt, dock med jemkning till lämpliga summor; blifvande dylika omflyttningar, i öfverensstämmelse härmed, å hvarje hufvudtitel, der de erfordras, iakttagne.

---

## Första Hufvud-Titeln.

*Innefattande Kongl. Hof- och Slotts-Staterne.*

---

Anslagen under denna Hufvud-Titel beräknades vid sednaste statsreglering till:

| | | |
|---|---|---|
| Penningar . . . . . | Rdr | 686,067: — — |
| Indelda räntor med kronovärde af Rdr 33: 16 sk. och upptagne efter förslagsberäkning till ett markegångsvärde af . . . . . | | 231: — — |
| Oindeld spanmål, 67 tunnor, efter förslagspris af 6 Rdr tunnan . . . | | 402: — — |
| tillsammans | | 686,700: — — |

1:o. *Anslaget till H. K. H. Kronprinsens Hofhållning.*

Vid nyss omförmälde Statsreglering blef detta anslag utaf Rikets Ständer fastställdt till 25,000 Rdr, dock med förklarande, att från och med början af det år, då Hans Kongl. Höghets förmälning komme att ega rum, nämnde Hofhållningssumma skulle förhöjas till 100,000 Rdr årligen, och förhöjningen intill nästa statsreglering, af Riksgälds-kontoret utbetalas. I följd häraf har Kongl. Maj:t ansett ifrågavarande anslag nu böra iill sistberörde belopp å Riksstaten beräknas, hvarigenom således uppkommer en tillökning af . . . . . Rdr 75,000: — —

I anledning af det emellan H. K. H. Kronprinsen och H. K. H. Kronprinsessan afslutade Giftermåls-kontrakt, har Kongl. Maj:t velat föreslå

Transport Rdr 75,000: — —

Transport Rdr 75,000: — —

Rikets Ständer, att, i enlighet med hvad förut i lika fall iakttagits, såsom handpenningar för Hennes Kongl. Höghet, anvisa . . . . . Rdr 18,000: — —

2:o *Anslaget till Kongl. Slottets Polis- Lys- och renhållning.*

Då åtskilliga utgifter för inre lys- och renhållningen, samt sotning m. m. uti Prins Gustafs Palats, för närvarande utgå af Sjunde Hufvudtitelns anslag till Kronans hus och byggnader i Stockholm, men öfriga utgifter för samma palats blifvit anvisade å Första Hufvudtiteln, föreslår Kongl. Maj:t att jemväl ifrågavarande särskilda kostnader, hvilka i medeltal för de sista fem åren utgjort 618 Rdr årligen, må till sistnämnde Hufvudtitel öfverflyttas och sammanslås med ofvanberörde anslag för Kongl. Slottet, samt allttå detta anslag förhöjas med ett, för anslagssummans jemnande till bestämdt belopp. 613: — —

3:o. *Anslaget för Drottningholms och Svartsjö slott.*

Utom det kontanta penningeanslaget 16,000 Rdr, utgå, enligt äldre stadganden, till Drottningholms kungsgård, dels 28 tunnor kronotionde spanmål, hvarför lösen, efter hvad de hos Ståthållare-Embetet vid nämnde slott förde räkenskaper utvisa, under de sista tio åren i medeltal utgjort . . . . . Rdr 231: 11. 2.

dels ock af åtskilliga hemman å Svartsjölandet 65 öke- och 170 dränge-dags-verken, för hvilka lösen, efter enahanda beräkning, uppgått till . . . . . Rdr 194: 43. 4.

tillsammans 426: 6. 6.

och föreslår Kongl. Maj:t, att, emot det dessa särskilda inkomster, hvilka hittills icke varit å Riks-staten beräknade, indragas till Statsverket och ingå bland ordinarie räntan och tionden, det kontanta statsanslaget må förhöjas i rundt tal med . . . . . 400: — —

4:o *Anslagen till Gripsholms och Strömsholms slott.*

I öfverensstämmelse med hvad rörande vissa inkomster till Drottningholms kungsgård blifvit här ofvan anfördt, föreslår Kongl. Maj:t, att de till Gripsholms slott anvisade indeldta räntor med kronovärde af 33

Transport Rdr 94,013: — —

| | |
|---|---|
| Transport Rdr | 94,013: — — |
| Rdr 16 sk. och beräknade efter förslags-markegång till 231 Rdr, måtte utbytas emot förhöjning i kontanta anslaget af . . . . . | 230: — — |
| samt att de till Strömsholms slott anslagne 67 tunnor oindeld spannmål likaledes indragas, emot tillökning uti det kontanta anslaget, hvilken tillökning, enär samma spannmålsvärde efter tio års medium utgjort 525 Rdr 12 sk. 1 rst., för anslagets jemnande, beräknas till . . . . . | 530: — — |
| | — 94,773: — — |

Slutsumman på denna Hufvud-titel skulle alltså blifva i penningar 780,840 Rdr; hvaremot de indelda och spannmålsanslagen komme att uteslutas.

---

## Andra Hufvud-Titeln.

*Innefattande anslagen för Justitie-Departementet.*

---

För detta Departement upptager nu gällande Riks-stat:

| | |
|---|---|
| Penningar . . . . . Rdr | 1,108,002: — — |
| Indelda räntor med kronovärdi 854 Rdr 10 sk. 7 rst och efter markegång förslagsvis beräknade till . . . . . | 4,828: — — |
| Indeld spannmål, 12 tunnor, upptagen efter 6 Rdr tunnan till . . . . | 72: — — |
| Oindeld dito 3 tunnor, dito . . . . . | 18: — — |
| Rdr | 1,112,920: — — |

I afseende på regleringen af denna Hufvud-Titel framställer Kongl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagde utdrag af det inför Kongl. Maj:t i Stats-rådet den 13 innevarande månad öfver Justitie-ärenden förde protokoll, följande förslag:

1:o. *Justitie-Departementets-Expedition, Högsta Domstolen, Justitie-Kanslers- och Justitie-Revisions-Expeditionerne.*

Under åberopande af hvad här förut blifvit anfördt i fråga om förändrad reglering i afseende å de så kallade ljuspenningarne, föreslår Kongt. Maj:t, att anslagen för ofvan-

nämnde embetsverk måtte, genom öfverflyttning ifrån anslaget till skrifmaterialier och expenser, ökas med emot ljuspenningarne svarande belopp, nemligen:

| | | |
|---|---|---|
| Anslaget för Justitie-Departementets-Expedition med . . . . . | Rdr | 430: — — |
| „ „ Högsta domstolens vaktmästare . . . . . | „ | 40: — — |
| „ „ Justitie-Kanslers-Expeditionen . . . . . | „ | 306: 32. — |
| „ „ Justitie-Revisions-Expeditionen . . . . . | „ | 2,020: — — |

2:o. *Hof-rätterne.*

Behofvet af förbättring i lönevilkoren för hofrätterne ledamöter samt en del tjenstemän och vaktbetjente har flere gånger varit anmäldt och insedt. För lagskipningen måste det vara af stor vigt, att domares löner så bestämmas, att de kunna påräkna en för deras ställning i samhället behöflig utkomst, utan att för ernående deraf söka för embetsmannaverksamheten hinderlig sysselsättning utom tjensten. Dertill kommer, hvad hofrätterne angår, att den verkställda indragningen af andra instansen i civile mål, hvars verkan ännu icke kan med någon tillförlitlighet beräknas, redan vållat en betydlig tillökning i göromål, som påkallar mer ansträngdt arbete och äfven ett, åtminstone för någon tid, ökadt biträde. Kongl. Maj:t anser sig derföre, i enlighet med det i bilagde protokoll upptagna förslag ttll löneregleringen för hofrätterne, af Rikets Ständer böra äska, det anslagen för hofrätterne måtte i den blifvande Riks-staten uppföras till följande förhöjda belopp, nämligen:

| | | |
|---|---|---|
| för Svea Hofrätt . . . . . | Rdr | 75,927: 32. — |
| „ Götha Hofrätt . . . . . | „ | 75,177: 32. — |
| „ Hofrätten öfver Skåne och Blekinge . . . | „ | 30,286: — — |
| | eller tillhopa | 181,391: 16. — |

| | | | |
|---|---|---|---|
| i följd hvaraf, då härifrån afdragas hofrätternes nuvarande anslag, utgörande: för Svea hofrätt, oberäknadt underlydande Justitie-stat . . | Rdr | 61,498: 24. — | |
| eller med tillägg af ljuspenningarne | „ | 2,866: 32. — | |
| | | 64,365: 8. — | |
| för Götha hofrätt Rdr 60,386: 24. | | | |
| hvartill komma | | | |
| ljuspenningarne „ 2,333: 16. — | | 62,719: 40. — | |
| Transport | Rdr | 127,085: — — | 181,391: 16. — |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Transport Rdr | | 127,085: — — | 181,391: 16. — |
| samt för Hofrätten öfver Skåne och Blekinge . . Rdr | 24,289: 24. — | | |
| Ljuspenningarne „ | 886: 32. — | 25,176: 8: — | |
| | | | 152,261: 8. — |

tillökningen uti hofrätternes anslag skulle blifva tillsammans . . . Rdr 29,130: 8. —

dock komme derigenom att besparas den af allmänna Indragnings-staten till vissa tjenstemän utgående tillökning för spannmål under lönerne, utgörande enligt staten för innevarande år:

| | | |
|---|---|---|
| för Svea hofrätt . . . . . | Rdr | 949: — — |
| „ Götha hofrätt . . . . . | „ | 1,264: — — |
| „ Hofrätten öfver Skåne och Blekinge . . . . | „ | 306: — — |
| tillsammans | Rdr | 2,519: — — |

Ifrån det belopp, som för de under hofrätterne lydande tjenstemän i landsorten finnes å stat upptaget, bör, sedan lagmansembetena nu upphört, afdragas lagmännens löner, utgörande:

| | | | |
|---|---|---|---|
| för lagmännen under Svea hofrätt: | | | |
| penningar . . . . . | Rdr | 2,376: 32. — | |
| indelda räntor med kronovärdi 64 Rdr 29 sk. 3 rst., utförde efter förslagsmarkegång till . . . . . | „ | 467: 7. 3. | 2,843: 39. 3. |
| för lagmännen under Götha hofrätt: | | | |
| penningar . . . . . | Rdr | | 2,176: 32. — |
| och för en lagman under hofrätten öfver Skåne och Blekinge . . . . . | „ | | 544: 8. — |
| tillhopa | Rdr | | 5,564: 31. 3. |
| dock med undantag af . . . . . | | | — 20. — |

som under denna titel blifvit i nu gällande Riks-stat för ringa beräknade, då verkliga minskningen utgör 5,564 Rdr 11 sk. 3 rst.

Transport rdr 29,130: 8. —

Transport rdr 29,130: 8. —

3:o *Krigs-Hof-Rätten*

Uti anslaget för detta Embetsverk föreslår Kongl. Maj:t likaledes en tillökning, motsvarande de till Verkets Embets- och Tjenstemän utbetalda ljuspenningar, som borde till nämnde anslag öfverföras med Rdr 593: 16.

4:o *Anslaget till Fångars vård och underhåll.*

Då Läns- och Kronohäktena numera äro ställde under Fångvårds-Styrelsens inseende, äfven i afseende å derå erforderliga reparationer, synes det icke vara lämpligt, att den andel af anslaget å 7:de Hufvudtiteln till reparationer å Kronans hus och byggnader i landsorten, som för dessa Fängelsers underhåll, med 4,000 Rdr årligen, utbetalas till Fångvårds-Styrelsen, vidare qvarstår å nämnda Hufvudtitel, utan föreslår Kongl. Maj:t, att detta belopp derifrån utgår, för att inbegripas under det för Fångvården beräknade Förslagsanslag.

Med ledning af förhållandet med utgifterna för Fångvården under de sednare åren, anser Kongl. Maj:t, sådant oaktadt, berörde förslagsanslag böra beräknas till lika belopp, som i nu gällande Riks-Stat är uppfördt, eller 750,000 Rdr.

Bland Fångvårdsutgifter förekomma följande å Stat uppförda aflöningsbelopp, nämligen:

| | |
|---|---|
| till en Predikant å Carlshamns kastell . . . . . | 36: 32 |
| „ „ Läkare derstädes . . . . . | 33: 16 |
| „ „ Vaktmästare d:o . . . . . | 172: „ |
| „ „ Capellan vid Dalarö Skans . . . . . | 50: „ |
| „ „ Vaktmästare derstädes . . . . . | 165: „ |
| „ Kyrkoherden i Waxholm för Garnisonens själavård . . | 200: „ |
| samt till en Vaktmästare i Waxholm . . . . . | 172: „ |
| eller tillhopa Rdr | 829. |

Då likväl några fångar icke förvaras, hvarken å Carlshamns Kastell, Dalarö Skans eller Waxholms fästning, hvadan olämpligt synes, att be-

Transport rdr 29,130: 8. —

Transport rdr 29,130: 8. —

rörde aflöningsposter utgå af anslaget för Fångvården, under hvars Styrelse ifrågavarande personer icke höra, föreslår Kongl. Maj:t, att dessa 829 Rdr måtte från samma anslag afföras och till 4:de Hufvudtiteln öfverflyttas.

Å anslaget för Fångvården finnas ock nu uppförde åtskilliga indelda i räntor till belopp efter kronovärdi af 45 Rdr 23 sk. 5 rst.. äfvensom indeld spanmål, 12 tunnor och oindeld spanmål 3 tunnor, utgående i 6 olika Län. Då det skulle leda till större enkelhet, om dessa mindre betydliga belopp blefve mot penningeanslag utbytte, föreslår Kongl. Maj:t, att dessa indelningar måtte til Statsverket indragas, emot det att kontanta anslaget ökas med det belopp, hvartill desamma nu äro i Staten beräknade, eller 290 rdr 37 sk. för de indelda räntorna och 90 rdr för Spanmålen, eller tillhopa 380 rdr 37 sk.; dock borde nuvarande innehafvare af berörde Ränte- och Spanmåls-anslag ega att, derest de det åstunda, under sin tjenstetid dem bibehålla, i hvilket fall motsvarande andel af det kontanta ersättningsanslaget skulle komma att under tiden afdragas.

5:o *Anslaget till Skrifmaterialier och Expenser.*

Ifrån detta Förslagsanslag nu uppfördt till 21,266 Rdr 47 sk. 6 rst. bör afräknas de till särskilda verk utgående ljuspenningar, hvilka Kongl. Maj:t föreslagit att till Verkens Stater öfverflyttas, hvarefter återstoden, för erhållande af jemn slutsumma på Hufvudtiteln, torde kunna beräknas till Rdr 11,793: 18. 9, hvarigenom uppkomme en tillökning på det hela af . . . . . 3: 3. 3.

Rdr 29,133: 11. 3.

6:o *Anslaget till ersättning för Vittnen i brottmål.*

Då stundom förekommer att, i rättegång emellan Kronan och enskilde, ersättning för rättegångskostnader varder kronan ådömd, men några medel dertill icke finnas anvisade hvadan sådan ersättning hittills utgått af öfverskotten å Statsverkets inkomster; så och enär anordningar å öfverskotten böra, så vidt möjligt är, undvikas, föreslår Kongl. Maj:t, att dylik ersättning måtte få utgå af ifrågavarande förslagsanslag, hvilket, utan att behöfva tillökas,

då borde benämnas: "*Ersättningar dels åt vittnen i brottmål, dels till parter för Rättegångskostnader i mål emot kronan: förslagsanslag.*"

De på Andra Hufvudtiteln sålunda äskade förhöjningar i anslag utgöra . . . . . Rdr 29,133: 11. 3.
så att, då de enligt 2dra och 4:de punkterne å vissa anslag föreslagne, minskningar afräknas med . . . . . Rdr 6,393: 11. 3.
den verkliga tillökningen komme att uppgå till . . . . . Rdr 22,740: — —
och då härtill lägges beloppet af de uti nu gällande riksstat under denna Hufvudtitel upptagne anslag . . . . . 1,112,920: — —
så skulle slutsumman å Andra Hufvudtitelns anslag till ständiga utgifter blifva . . . . . Rdr 1,135,660: — —

---

Till ytterligare fullföljd af det för säkerheten inom landet och för lagskipningen vigtiga arbetet med Länsfängelsernes ombyggnad efter Cellsystemet, äskar Kongl. Maj:t derjemte, under åberopande af den närmare utveckling af ämnet, som innefattas i bilagde protokoll öfver Justitie-Ärenden, att Rikets Ständer måtte anvisa ett belopp af 400,000 Rdr, att utgå under åren 1852, 1853 och 1854 med en tredjedel hvartdera året.

Hufvudsummorna för föremål inom denna Hufvudtitel skulle sålunda blifva:
för ständiga utgifter årligen . . . . . Rdr 1,135,660: — —
deraf förslags-anslag Rdr 774,793: 18. 9.
för tillfälliga utgifter under 3:ne år . . . . . „ 400,000: — —

---

## Tredje Hufvud-Titeln.

*Innefattande anslagen för Utrikes Departementet.*

---

Det för nämnde Departement i nu gällande Riksstat bestämda anslag upptager
Rdr 225,650: — —

Då, af de skäl, som närmare omförmälas uti det härvid bilagde protokoll, hållet vid föredragning inför Kongl. Maj:t den 13 dennes af Ärenden, tillhörande ifrågavarande Departement, för Departementets Expedition erfordras en Arkivarie, vill Kongl. Maj:t härmed

föreslå

föreslå, att å nämnde Expeditions stat måtte uppföras lön för en dylik tjensteman med rdr 800: — hvarigenom hufvudsumman af anslagen å denna Hufvudtitel, hvaruti för öfrigt annan förändring icke ifrågaställes, än ljuspenningarnes öfverflyttning till lönestaten med 440 rdr, skulle blifva . . . . . rdr 226,450: — —

---

I öfrigt har Kongl. Maj:t velat meddela, att, sedan, enligt hvad uti Kongl. Maj:ts vid sista riksdagen aflåtne Nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof blifvit omförmäldt, den vid 1840 års riksdag uppgifna brist uti Kabinettskassan af 775,966 rdr 32 sk. vid förstnämnde riksdags början var nedsatt till 132,633 rdr 16 sk., har den ytterligare afbetalning af 80,000 rdr, som Kongl. Maj:t, på sätt jemväl i Propositionen omnämndes, af egna medel anvisat, sedermera blifvit verkställd, i följd hvaraf berörde brist numera endast utgör 52,633 Rdr 16 sk.

---

# Fjerde Hufvudtiteln.

*Innefattande anslagen för Landtförsvars-Departementet.*

---

Å denna Hufvudtitel är uti nu gällande Riks-Stat anvisadt:

| | | |
|---|---|---|
| Penningar . . . . . | rdr | 2,741,576: 16. — |
| indelda räntor efter markegång, på förslag . . . . . | „ | 1,196,656: 32. — |
| indeld spannemål på förslag, 20,104 tunnor 16 kappar à 6 Rdr t:n | „ | 120,627: — — |
| oindeld spannemål, 17,220 tunnor à 6 rdr tunnan . . . . . | „ | 103,320: — — |
| tillsammns | rdr | 4,162,180: — — |

Det af Departements-Chefen afgifna och uti bilagde, inför Kongl. Maj:t i Stats-Rådet den 13 i denna månad, hållne Protokoll, intagne Betänkande, hvilket Kongl. Maj:t till alla delar i Nåder gillat och hvartill härigenom hänvisas, innehåller fullständig utredning öfver de serskilda behof för Landtförsvaret, hvilka, på sätt här nedan upptages, funnits dels erfordra nya anslag eller tillökningar i de ständiga utgifternes belopp, eller jemnkningar i dessa, dels utgöra blott tillfälliga Statsbidrag.

## *Landtförsvars-Departementet.*

*Departementets Kansli-Expedition.* — I öfverensstämmelse med hvad i det föregående är vordet framställdt, föreslår Kongl. Maj:t, att ett emot ljuspenningarne för Expeditionen svarande belopp af 636 Rdr 32 sk. årligen, måtte, från det under denna hufvudtitel uppförda förslagsanslag till Skrifmaterialier och Expenser för Departementets Kansli-Expedition, öfverflyttas till Statsanslaget för Expeditionen.

*Krigs-Kollegium.* Sedan Kongl. Maj:t redan år 1847, med afseende på tillämnad förändring i de förvaltande Verkens organisation, från Krigs-Kollegii t. f. President i Nåder infordrat förslag till sådane förändringar i nämnde Embetsverks organisation, att förvaltningen af 4:de Hufvudtiteln, äfven i de delar den då ännu ålåg Stats-Kontoret, kunde blifva till Collegium öfverflyttad samt derjemte, genom förminskning i embets- och tjenstemanna-personalen, aflöningen för densamma, utan tillökning i de dertill redan bestådda anslag, så förhöjas, att samma personal skulle odeladt kunna egna sig åt tjenstgöringen inom Kollegium, har, efter det ett sådant förslag inkommit, Kongl. Maj:t under den 6 November sistlidet år i Nåder tills vidare fastställt en förändrad organisation af Krigs-Kollegium i omförmälde syftning; i följd hvaraf detta Embetsverk fått med 1850 års början öfvertaga förvaltningen af hela 4:de Hufvudtiteln, oaktadt embets- och tjenstemännens antal betydligt förminskades: Varande, i afseende på lönebeloppen, de bestämmelser meddelade, som närmare omförmälas i ofvanåberopade Stats-Råds-protokoll för den 13 dennes; och som, vid berörde reglering, tagits i beräkning, dels att lönen för en kammarskrifvare i Stats-Kontoret, som genom öfverflyttande till Kollegium af förvaltningsbestyret med 4:de Hufvudtiteln ansetts blifva för Stats-Kontoret umbärlig, borde till Krigs-Kollegii löningsstat få användas, dels ock att sådan förändring med ljuspenningarne, som i det föregående blifvit i allmänhet föreslagen, skulle ega rum, samt i följd deraf från det serskilda statsanslag, hvaraf ljuspenningarne, som i medeltal utgjort 1700 Rdr 11 sk., förut utgått, till Kollegii Aflönings-Stat användas ett belopp af 1,636 rdr, har Kongl. Maj:t velat af Rikets Ständer begära såväl öfverflyttning från 7:de till 4:de Hufvudtiteln af ofvannämnde för Krigs-Kollegii lönereglering erforderliga Kammarskrifvarelön å Stats-Kontorets stat med . . . . rdr 438: — —
som ock att af det belopp, som förut till ljuspenningar utgått, den likaledes här ofvan omförmälda summa af 1,636 rdr må från anslaget å 4:de Hufvudtiteln till skrifmaterialier och expenser för Krigs-Kollegium med

Transport Rdr 438: — —

Transport rdr 438: — —

flere Verk till bemälde Kollegii löneanslag omflyttas! För öfrigt och då Kollegii embets- och tjenstemäns aflöning, äfven efter nya Staten, skulle till någon del utgå af serskilda, under Collegii förvaltning ställda Kassor, samt desse embets- ocs tjenstemän äro berättigade att, när de efter upphunnen lefnadsålder taga afsked, bibehålla de å Stat åtnjutna löner; men nämnde Kassor, ehuru de bidraga till de erforderliga tjenstemännens aflönande, likväl icke skäligen böra, mera vid detta än andra embetsverk, belastas med pensionering af Statens tjenare, begär Kongl. Maj:t jemväl af Rikets Ständer, att Krigs-Kollegii embets- och tjenstemän hädanefter må, utan hinder deraf, att de i större eller mindre mån varit från Kassorne aflönade, vid afskedstagandet i föreskrifven ordning kunna med då i Stat fastställda löner på allmänna Indragningsstaten uppföras.

*Ingenieur-Korpsen.* I ändamål att denna Korps, lika med andra Regementer och Korpser af Arméen, må på stat erhålla en Regementsskrifvare, hvars lön borde bestämmas till 400 rdr, i stället för den, emot åtnjutande af årliga arvoden å tillhopa 350 rdr af Försäljnings- samt Arrende- Jordskylds- och Tomtöresmedlen, vid Korpsen nu anställde redogörare, samt på det att likaledes de sedan längre tid tillbaka åt Korpsens Sekreterare, Kanslist och Vaktmästare på nyssnämnde medel med tillsammans 620 rdr årligen anvisade lönetillökningsarfvoden, måtte blifva på ordinarie Stat uppförde, vill Kongl. Maj:t nu af Rikets Ständer i Nåder äska det härtill, utöfver en å Statsanslaget för Korpsen befintlig odisponerad tillgång af 564: rdr 8 sk., erforderliga fyllnadsbelopp med . 454: 40. —

Vidare och med anledning af meddeladt Nådigt beslut om återflyttande från Befälhafvande Amiralen i Carlskrona och honom underlydande Stater till Krigs-Kollegium af befattningen med fästningsbyggnaderne och försvarsanläggningarne vid Carlskrona jemte underhållet deraf, samt under hänvisande för öfrigt till hvad uti härvid bilagde Stats-Råds-Protokoll rörande ämnet förekommer, begär Kongl. Maj:t af Rikets Ständer, att beloppet af en Material-Bokhållare-lön, som hittills utgått, på sätt

Transport rdr 892: 40. —

Transport rdr 892: 20. —

i Protokollet, angående regleringen af 5:te Hufvudtiteln, omförmäles, må med . . . . . 320: — —

varda å 4:de Hufvudtiteln uppförd och Stats-anslaget för Ingenieurkorpsen tilläggas.

Ehuru det af Kongl. Maj:t vid sednaste riksdagen framlagda förslag till bildande af en serskild Ingenieur-trupp icke vann Rikets då församlade Ständers bifall, anser Kongl Maj:t likväl behofvet af sådane trupper för Svenska Arméen, hvilken ensam bland Europas krigshärar saknar dem, vara så oafvisligt, att Kongl. Maj:t deraf föranlåtes att ånyo upptaga denna fråga. Och vill Kongl. Maj:t alltså, med hänvisande till hvad här bilagde Stats-Råds-Protokoll, rörande det af Chefen för Ingenieur-corpsen i ämnet afgifna förslag innehåller, nu af Rikets Ständer, i och för underhållet af ett Sappör-kompani af 120 man, försedt med nödig Befäls- och Civil-personal, samt för öfrigt så organiseradt, som i berörde protokoll omförmäles, i Nåder äska ett årligt anslag af . . . 17,500: — —

deraf Kongl. Maj:t anser ett belopp af 3,914 rdr, eller hvad som beräknats vara erforderligt för truppens beklädnad, böra afskiljas och tilläggas anslaget till *Försvarsverket i allmänhet*, samt återstoden 13,586 rdr sammanföras med anslaget för Ingenieurkorpsen, hvilken korps åter, då den, om Rikets Ständer bifalla hvad nu begärdt blifvit, kommer att med trupp förses, lämpligen kan under rubriken *Värfvade Arméen* upptagas; hvarjemte Kongl. Maj:t begär Rikets Ständers medgifvande dertill, att, till bestridande af kostnaderne för det föreslagna Sappörkompaniets första uppsättning, hvilka beräknats uppgå till ett belopp af 16,360 rdr, må användas första årets underhålls-anslag för Kompaniet, hvarigenom beviljandet af särskildt anslag härtill kunde undvikas.

*Fält-Läkare-Staten.* Den i sednare tider yppade svårigheten att hålla Arméens lägre läkare-beställningar fulltaliga, har föranledt Sundhetskollegium, att hos Kongl. Maj:t i underdånighet föreslå åtskilliga förändringar i Fält-Läkare-korpsens nu varande organisation, åsyftande, att genom

Transport rdr 18,712: 40. —

Transport rdr 18,712: 40. —

ökade utsigter till befordran och i allmänhet förbättrade löne- och pensionsförmåner, uppmuntra yngre Läkare till inträde i korpsen och qvarstannande dervid. — Uti det utförligt utvecklade förslaget i detta ämne, hvarom närmare upplysning erhålles genom här bilagde Stats-Råds-Protokoll, har framställning blifvit gjord om följande aflönings-anslag, nämligen: för den blifvande Chefen för Fält-Läkare-korpsen, som, jemte det han i Sundhetskollegium vore Ledamot för militär-ärenden, tillika skulle ega säte och stämma i Krigs-kollegium, när sjukvårds-ärenden der förekomma, ett arvode för sistberörde befattning af . . . . . Rdr 720: — —

till löner à 1000 Rdr hvardera för de Fem Fält-Läkarne i Militär-distrikten, hvartill, efter afdrag af de å General-Staten för Fält-Läkarne redan anslagne 600 Rdr erfordrades . . . . . „ 4,400: — —

till löneförbättringar åt Regements-Läkarne vid Kronprinsens Hussar- och Wermlands Fältjägare-regementen samt åt 1 Bataljons-Läkare vid hvarje regemente, äfvensom vid hvarje af Kavalleriets korpser, hvarigenom lönerne för de sistnämnde. som skulle benämnas förste Bataljons-Läkare, komme att höjas till 400 rdr, tillhopa . . . . . „ 5,080: — —

samt till aflöning åt 2:ne Under-Läkare vid Allmänna Garnisons-Sjukhuset, i ersättning för de hittills åt dem disponerade 2:ne Fält-Läkarepensioner à 175 rdr hvardera, hvilka borde åter användas för det med dem ursprungligen afsedda ändamål, ett motsvarande belopp af . . . . . „ 350: — —

tillsammans bko rdr 10,550: — —

Kongl. Maj:t, som hufvusakligen i Nåder gillar de grunder, på hvilka Sundhets-kollegium stödt sitt omförmälda underdåniga förslag. och äfven finner nyttan deraf att, till uppmuntran för Fält-Läkare-korpsens

Transport rdr 18,712: 40. —

Transport rdr 18,712: 40. —

utmärktare medlemmar, Fält-Läkare-beställningarne förses med högre löner, vill dock, med hänseende till de jemförelsevis mer angelägna behof, för hvilka nya anslag erfordras, icke för närvarande ifrågaställa beviljandet af den för Fält-Läkarne föreslagna löne-förhöjning å tillhopa 4,400 Rdr; hvaremot Kongl. Maj:t, jemte begäran af Rikets Ständers medgifvande dertill, att de Bataljons-Läkare, hvilkas löner äro afsedde att förhöjas till 400 rdr, få, efter åtta års oafbruten tjenstgöring med sådan lön, på allmänna Indragnings-Staten komma i åtnjutande af enahanda löneförhöjning af 50 procent, som för närvarande under sådane förhållanden är Bataljons-Läkare med nu fastställda löner tillförsäkrad, vill af Rikets Ständer äska det till öfriga här förut uppgifna aflöningar och löne-förbättringar erforderliga anslag med tillhopa . . . . . Rdr 6,150: — —

samt tillika föreslå, att de häraf för Läkarne vid Armeens Regementer och Korpser samt vid Allmänna Garnisons-Sjukhuset afsedda lönebeloppen må fördelas på vederbörliga anslag under Hufvudtiteln och endast den för Fält-Läkare-Corpsens Chef beräknade aflöning upptagas serskildt under ny rubrik sf *Fält-Läkare-Staten*, under hvilken äfven det nu särskildt uppförda resestipendium för Militär-Läkare, likasom från Generalitets-Staten, 5 Fält-Läkare-arvoden med tillhopa 500 rdr, lämpligen kunde öfverflyttas.

## *Indeldta Arméen.*

### *Kavalleri- och Infanteri-Regementena.*

På sätt uti närlagde Stadsråds-Protokoll öfver Landtförsvars-ärenden för den 13 dennes finnes fullständigt utredt, hafva nu mera de Öfverste-Indelningen vid f. d. Adels-Fane-Regementet tillhörande boställen Engsholmen och Borghaga, uppskattade till 915 rdr, blifvit till Statsverket öfverlemnade; hvaremot, jemlikt i Nåder meddelade serskilda föreskrifter, indelningens återstod, hvars uppskattade värde utgör 5,792 rdr 10 sk. 1 rst, blifvit bland Statsverkets inkomster under serskild titel upptagne och derifrån med influtna verkliga beloppet öfverföres till 4:de Hufvud-

Transport rdr 24,862: 40. —

Transport rdr 24,862: 40. —

titelns besparingar, af hvilka utgå de anslagsbelopp, som af indelningen blifvit tillförsäkrade:

Lifregementets Grenadierkorps med . . . . . rdr 1,042: 9. 2.
Uplands Regemente . . . . . „ 2,096: 43. 3.
och Södermanlands Regemente med . . . . . „ 1,060: — —

eller tillhopa rdr 4,199: 4. 5.

Och hvad derefter af indelningen öfverblifver, användes till bestridande af det tillförene på 4:de Hufvudtiteln till oförutsedda behof, åt t. f. Presidenten i Krigs-Kollegium anvisade årliga arfvode af 2000 Rdr, hvilket, för så vidt det ej sålunda kan betäckas, fortfarande af nyssnämnde anslag anordnas; och vill Kongl. Maj:t nu, med anledning af hvad Statskontoret, till förenklande af det invecklade förhållande, som sålunda med uppbörden och redovisningen af ifrågavarande indelning eger rum, underdånigst hemställt, i Nåder föreslå, att hela återstoden af samma indelning må till Statsverket indragas, under förbehåll likväl, att Rikets Ständer, såsom vederlag derför, anvisa, icke allenast ofvannämnda, åt Lifregementets Grenadierkorps samt Uplands och Södermanlands ragementer tillförsäkrade, ersättningsbelopp, med tillhopa 4,199 rdr 4 sk. 5 rst banko, utan äfven 2000 rdr samma mynt till arfvode åt Presidenten i Krigs-kollegium, samt uppföra dessa summor under vederbörliga anslag på Hufvudtiteln.

Jemväl fäster Kongl. Maj:t Rikets Ständers uppmärksamhet derpå, att, till betäckande af de genom södra bataljonens af Bohus Läns Regemente förändring tills vidare till roteradt infanteri, för Statsverket uppkomna kostnader, nödigt är, att öfverskottet af de indelningsräntor, hvilka förut ingått ensamt till nämnde Bataljons rusthållare, varder, såsom hittills och så länge omförmälda förändring kan komma att fortfara, ställdt till Kongl. Maj:ts Nådiga disposition.

*Instruktions-kompanier för Indelta Infanteriet.*

Vid sista riksmöte främställde Kongl. Maj:t för Rikets Ständer nödvändigheten deraf, att hastigare och med större fulländning gifva in-

Transport Rdr 24,862: 40. —

Transport Rdr 24,862: 40. —

delta soldaten dess första rekrytbildning och att för detta ändamål erhålla anslag till Instruktions-kompanier för indelta Infanteriet, hvilket emedlertid ej beviljades. På de skäl, som i det då afgifna förslaget härom anfördes och till hvilka ännu kan läggas det, att indelta Infanteriet, utan berörde inrättning, ständigt till större eller mindre del förblifver i otjenstbart skick, emedan, med den korta öfningstid, som de nuvarande rekrytmötena lemna, åtgå två, ofta tre år, innan karlen kan, fullt exercerad, i kompaniets led insättas, och detta förhållande, enär ej sällan, efter undergången Generalmönstring, femtedelen af regementets nummerstyrka står vakant, sålunda fortfar i tvänne påföljande år, för att åter vidtaga det redje, finner Kongl. Maj:t Sig likväl föranlåten att, på det för indelta arméens Infanteri- och Jägaretrupper må kunna tillvägabringas en rekrytundervisning af omkring trenne månaders tid, nu af Rikets Ständer ånyo begära, dels till inrättande af Instruktions-kompagnier vid indelta Infanteriet, för personalens underhåll . . . . . Rdr 35,000: = —
samt för vidmakthållande af nödige säng- och husgerådspersedlar m. m. . . . . „ 2,500: — —

eller tillhopa årligen Rdr 37,500: — —

dels ock, för en gång, till nyssberörde persedlars anskaffning, en rund summa af 24,000 Rdr, hvilken dock ej behöfver serskildt anvisas, om Rikets Ständer medgifva denna anskaffnings bekostande af första års anslaget för Instruktions-kompaniernes underhåll.

*Ersättning för utöfver markegångspriset förhöjd betalning till inqvarteringsgifvare för dagportioner vid indelta regementernes marcher till och från möten.*

Då under åren 1844 med 1848 utgifterna på detta reservationsanslag i medeltal utgjort blott 5,663 rdr 37 sk. 3 rst årligen, och vid sistnämde års slut de reserverade besparingarne å anslaget uppgingo till 38,280 rdr 40 sk. 11 rst., vill Kongl. Maj:t föreslå Rikets Ständer, att berörda reservationsanslag nedsättes till 6,000 rdr årligen, med förbehåll likväl

Transport r:dr 62,362: 40. —

Transport Rdr 62,362: 40. —

likväl att, på det bristande tillgång för de med detta anslag afsedda utgifter icke må äfventyras, de derå vid nu gällande Stats-reglerings tilländagående befintliga reservationer förblifva till Kongl. Maj:ts disposition för ändamålet qvarstående.

## *Värfvade Arméen.*

Med anledning af det vid Garnisons-regementerne i Stockholm anställda Presterskaps, på anförda skäl, som af det härvid bilagde Protokoll inhemtas, gjorda och af vederbörande embetsmyndigheter förordade underdåniga framställningar att, till någon ersättning för den, genom Kongl. Cirkulär-brefvet den 6 Oktober 1842 dem frånkända högre tjenstårsberäkning, hugnas med dels löneförbättring och dels nya löner, finner Kongl. Maj:t i Nåder skäligt, att, på det Regements-pastorerne vid så väl förenämnde regementen, som de utom Stockholm förlagda Götha och Vendes Artilleri-regementer, må komma i åtnjutande af enahanda löneförmåner, som deras vederlikar vid Flottans stationer redan uppbära, af Rikets Ständer äska en lönetillökning för hvardera af 200 rdr, hvilken för sex Regements-pastorer utgör tillhopa 1,200 rdr, deraf här utföres hvad för de tre vid Lifgardes-regementerna anställde belöper med tillhopa . . . . 600: — —

hvaremot återstoden med likaledes 600 rdr kommer att här nedan under anslaget för Artilleri-regementerne upptagas.

*Svea Lifgarde* och

*Andra Lifgardet.* Som den, i följd af 1841 års Riksdagsbeslut, skedda indragning af de vid Lifgardes-regementerne till fot förut, likasom vid hela den öfriga arméen. anställda Sergeanter är stridande mot vanlig militärisk organisation, och således äfven högst menligt inverkar på tjenstgöringen inom nämnde regementer, hvadan ock vederbörande Sekundchefer i underdånighet anhållit om afhjelpande af denna brist, föranlåtes Kongl. Maj:t att nu af Rikets Ständer äska löneanslag för 8 Sergeanter vid hvartdera af berörde regementer eller 1 per kompanie, à 186 rdr

Transport Rdr 62,962: 40: —

Transport Rdr 62,962: 40. —

för hvarje, utgörande för 16 Sergeanter tillhopa årligen . . . . . 2,976: — —

att med hälften, eller 1.488 rdr, hvartdera regementets anslag påföras.

*Wermlands Fältjägare-regemente.* Från vederbörande hafva till Kongl. Maj:t inkommit förslag af den syftning, att genom nämnde regementes reduktion till en bataljon af blott 520 man, fördelad på fyra kompanier, och någon del af det nuvarande beklädnads-anslagets öfverflyttande till lönestaten, kunna, åt den sålunda förändrade korpsen, utan tillökning i hittills för regementet bestådde anslag, gifva icke allenast en förbättrad organisation, utan ock åt manskapet förbättrade lönevilkor och förlängd öfningstid med deraf följande större tjenstbarhet; och som Kongl. Maj:t för sin del i Nåder gillar de sålunda föreslagna hufvudgrunderna för regementets reorganisation, men för deras genomförande finner nödigt, dels att af nuvarande beklädnads-anslaget, som är bestämdt till 12,600 rdr årligen, ett belopp af 6,360 rdr, för år räknadt, från anslaget till försvarsverket i allmänhet till regementets löneanslag öfverflyttas, dels ock att hela det sålunda tillökade löne-anslaget får för den ifrågaställda reorganisationen af regementet användas, ehuru nummerstyrkan skulle minskas med 80 man, begär Kongl. Maj:t nu Rikets Ständers samtycke till de uppgifna hufvudgrunderna för den afsedda förändringen och deraf följande omflyttningar eller jemkningar i anslagen, i den mån den tillämnade organisationen och öfvergången dertill hinna verkställas, äfvensom att Rikets Ständers beslut i ämnet må, serskildt och så snart ske kan, varda Kongl. Maj:t meddeladt, på det att organisationsfrågan derefter må i dess helhet kunna komma under Nådig pröfning.

*Artilleri-regementerne.* Af den anledning och på de grunder, som uti närlagde protokoll finnas utförligt framställda, har H. K. H. Kronprinsen, i Dess egenskap af General-fält-tygmästare och Chef för Artilleriet, hufvudsakligen, uppå förslag af Artilleri-kommittéen, i underdånighet hemställt om en allmän löneförbättring för Artilleri-regementernes Befäls- ock Handtverkare-personal, hvartill ett belopp af 53,510 rdr

Transport Rdr 65,938: 40. —

Transport Rdr 65,938: 40. —

bk:o årligen beräknats blifva erforderligt; men ehuru Kongl. Maj:t anser de föreslagna lönetillökningarne i allmänhet kunna för löntagarnes fulla bergning vara behöflige, finner Kongl. Maj:t dock den för behofvens afhjelpande enligt förslaget erforderliga summa alltför betydlig, samt vill derföre af Rikets Ständer nu för Artilleri-regementerne äska endast följande löneförbättringar, nämligen:

| | | |
|---|---|---|
| för 3 Regements-chefer, à 200 rdr . . . . . | | 600: — — |
| „ 16 Regements-officerare, à 200 rdr . . . . . | | 3,200: — — |
| „ 8 Depot-kapitener à 100 rdr . . . . . | 800: | |
| „ 22 Yngre kapitener, à 200 rdr . . . . . | 4,400: | 5,200: — — |
| „ 60 Löjtnanter, à 40 rdr . . . . . | | 2,400: — — |
| „ 60 Under-löjtnanter, à 60 rdr . . . . . | | 3,600: — — |
| „ 3 Regements-skrifvare à 70 rdr . . . . . | | 210: — — |
| „ 50 Styckjunkare à 47 rdr . . . . . | | 2,350: — — |
| „ 18 Tygstatsmästare à 57 rdr . . . . . | 1,026: | |
| „ 24 Tygstatsgesäller à 37 rdr . . . . . | 888: | |
| „ 30 Gevärshandtverkare à 47 rdr . . . . . | 1,410: | 3,324: — — |

med rättighet för handtverkspersonalen att fortfarande bibehålla nu under lönerne inbegripen spanmål

eller tillhopa rdr 20,884:

hvarifrån dock böra afgå de för 1 Löjtnant, 1 Under-Löjtnant och 1 Styckjunkare belöpande löneförbättringar med . . 147:

hvilket belopp, enär denna personal är anställd vid Artilleri-batteriet i Norrland, bör påföras Norrbottens Hästjägare-sqvadrons fond,

hvarefter således återstå här utförda . . . . . 20,737: — —

För öfrigt utföras här dels de hör ofvan äskade löneförhöjningarne för de 3:ne Regements-pastorerne vid Artilleri-regementerne à 200 rdr med 600: — —

dels ock de under 2:dra Hufvudtiteln omförmälde, till öfverflyttning från

Transport R:dr 87,275: 40. —

Transport Rdr 87,275: 40 —

samma titel till 4:de Hufvudtiteln föreslagne aflöningar för Garnisons-predikanten m. fl. å vissa uppgifne fästningsorter, med ett sammanräknadt belopp af . . . . . 829: — —

## *Beväringen.*

*Gottlands National-beväring.* Uppå Militär-befälhafvarens på Gottland underdåniga framställning och på de i närlagde protokoll förekommande skäl, begär Kongl. Maj:t, att följande anslag må af Rikets Ständer beviljas, nämligen:

för de 2:ne Batteri-cheferne vid nämnde Beväringsartilleri, arvodesförhöjningar à 100 rdr med tillhopa . . . . . 200: — —

„ Sekreteraren vid samma beväring, lönetillökning. 33: 16.

„ Fält-kamereraren d:o . . . . . 83: 16.

„ Tygförvaltaren d:o . . . . . 50: —

„ Sjukhus-inspektoren d:o . . . . . 33: 16. 200: — —

„ lega för Exercis-hästar åt Beväringens artilleri . . . . 294: — —

eller tillhopa rdr 694: — —

## *Materielen.*

Lifmundering för indelta *Infanteriet.* Enär å 4:de Hufvudtiteln medel ej finnas anvisade till bestridande af beklädnads-slitnings-ersättning för de kommenderingar utur indelta Arméen, hvilkas underhåll af nämnde Hufvudtitel bekostas, nödgas Kongl. Maj:t nu ånyo begära Rikets Ständers medgifvande dertill, att, så länge anslaget till Lifmundering för Indelta Infanteriet lemnar behållningar, desamma må användas till godtgörande af omförmälda beklädnads-slitning, äfvensom hvad derefter kan öfverblifva, till fyllande af andra beklädnads-behof, som för Indelta Arméen kunna yppas.

## *Diverse Anslag.*

*Durch-marche-kostnader.* Af besparingarne på detta Reservations-Anslag hafva, med Rikets Ständers bifall, sedan längre tid tillbaka, medel

Transport Rdr 88,798: 40 —

Transport Rdr 88,798: 40 —

varit använde till bestridande af de bestämda understöden för Lifgardes-regementernes mat-inrättningar, för så vidt anslaget till oförutsedda utgifter ej härtill lemnat tillgång, äfvensom Rikets Ständer vid sista Riksdagen medgåfvo, att underhållet af de kommenderingar utur Indelta Arméen, som i Nåder beordras till Garnisons-tjenstgöring på fästningar och gränsorter likaledes finge af berörde reservationer bekostas. Kongl. Maj:t förnyar nu åter sin Nådiga framställning till Rikets Ständer om de ifrågavarande besparingarnes användande än vidare för nämnde ändamål; i sammanhang hvarmed och då, i anseende till högt uppstegrade pris å de i soldatportionen ingående proviant-artiklar, Kongl. Maj:t, under den sedan sista Riksdagen förflutna tid, stundom funnit sig föranlåten att, på det manskapet ej måtte blottställas för brist på nödigt underhåll, ej endast för de i Stockholm förlagde regementer, utan äfven för de i landsortsstäderne garnisonerande trupper, i Nåder bevilja, efter omständigheterne lämpade, tillökningar utöfver hvad af Rikets Ständer blifvit i sådant afseende anslaget. Kongl. Maj:t nu begär Rikets Ständers megifvande att, när Kongl. Maj:t framdeles, uppå gjord vederbörlig anmälan och efter pröfning af förekommande omständigheter, kan finna nödigt att tilldela värfvadt manskap någon förhöjning i bidraget till natura-portionen, merberörde reservationer, för så vidt andra medel ej finnas för det yppade behofvet att disponera, må jemväl för sådant behof få anlitas, under det af Rikets Ständer, i fråga om de deraf för Lifgardes-regementernes mathållning utgående understöd, gjorda förbehåll.

*Skrifmaterialier och Expenser, samt ved och ljus för Krigs-Kollegium m. fl. verk.* Enligt Krigs-Kollegii underdåniga hemställan, föreslår Kongl. Maj:t att detta anslag, som under den förflutna tiden befunnits otillräckligt för dermed afsedda behof, må, förminskadt med det belopp af 1,636 rdr, hvilket, på sätt i det föregående är omförmäldt, af samma anslag är för bemälda Kollegii lönereglering påräknadt, till förslagsanslag förändras.

Transport Rdr 88,798: 40 —

Transport Rdr 88,798: 40. —

*Skrifmaterialier och expenser för Departementets Kansli-Expedition.* I följd af den här förut gjorda framställning att af detta anslag ett belopp af 636 r:dr 32 sk., motsvarande ljuspenningarne för expeditionens personal, måtte till expeditionens aflöningsstat öfverflyttas, skulle af anslaget, som för närvarande är beräknadt till 2,627 r:dr 47 sk. 10 rst., återstå 1,991 r:dr 15 sk. 10 rst., hvilket sistnämnde belopp likväl för jemnande af Hufvudtitelns anslagssumma, torde få ökas med . . . . 1: 8. —

*Oförutsedda utgifter* för tillvägabringande af likhet med hvad i Riks-statens öfriga Hufvudtitlar finnes iakttaget, föreslår Kongl. Maj:t att, enligt Rikets Ständers Revisorers derom gjorda hemställan, detta anslags benämning må ändras till: *Extra utgifter.*

tillsammans rdr 88,800: — —

hvarifrån dock afgå . . . . . 3,000: — —

motsvarande den föreslagna minskningen i anslaget till Inqvarteringsgifvare för dagportioner under marcher, . . . . . .

då tillökningen i ständiga utgifter på denna Hufvudtitel blifver . . . . 85,800: — —

---

På de skäl, som dels merberörde protokoll och dels de deri åberopade utredningar, och förslag upptaga, finner Kongl. Maj:t sig föranlåten att vidare för försvarsverket till lands af Rikets Ständer äska beviljandet af följande till ständiga behof icke hänförliga anslag, hvilka äro beräknade att utgå under tre år med en tredjedel årligen:

till anskaffning af redskaps-, rid-, stall- och anspanns-persedlar, för 12℔diga och 24℔diga Fält-batterierne, för hvilka sådane persedlar ännu saknas, afräknings-vis . . . . . Rdr 48,000: — —

„ bestyckning af strandverken vid Carlstens fästning . . . . . „ 50,000: — —

„ anskaffning af nya infanterigevär . . . . . „ 200,000: — —

„ anskaffning af nya pistoler . . . . . „ 12,000: — —

såsom fyllnad i hvad för anskaffande af 1000 par pistoler utöfver dertill redan beviljadt anslag erfordras;

Transport Rdr 310,000: — —

| | | |
|---|---|---|
| Transport | Rdr | 310,000: — — |
| „ äldre gevärs-förändring för slagkrutsantändning . . . . . | „ | 50,000: — — |
| „ anskaffning af fänghålstappar, samt rengörings- och söndertagnings-verktyg för nya gevär . . . . . | „ | 12,000: — — |
| „ anskaffning af slagkrutshufvar . . . . . | „ | 27,000: — — |
| „ fortsättande af Carlsborgs fästningsbyggnad . . . . . | „ | 150,000: — — |
| „ till fortsättande af fästnings-byggnads-arbetena vid Waxholm, Carlsten och Carlskrona, att af Kongl. Maj:t efter omständigheterna fördelas . . . . . | „ | 315,000: — — |
| „ Topografiska korpsens arbeten, hvartill något anslag på ordinarie stat ej finnes uppfördt, enahanda anslag, som förut med 12,000 rdr årligen varit för ändamålet beviljadt, eller . . . | „ | 36,000: — — |
| „ kompletterande af reserv-förrådet för beväringsmanskapet à 26,666 rdr 32 sk. årligen . . . . . | „ | 80,000: — — |
| tillsammans | Rdr | 980,000: — — |

hvilket sistnämnde anslag vid sista riksdagen beviljades och nu är destomer angeläget, som detsamma begäres i stället för ett belopp af 28,273 rdr 16 sk. hvarmed, enligt hvad Krigs-Kollegium ådagalagt, ordinarie anslaget för dess utrednings-afdelning hade behöft ökas.

kommande särskild skrifvelse att anlåtas derom, att de för år 1851 behöfliga, under ofvannämnde summor inbegripna anslag till fästningsbyggnaderne samt till Topografiska korpsens arbeten må varda så tidigt anvisade, att hinder för dessa arbetens fortsättande, i saknad af medel, icke må uppstå.

Det af Rikets Ständer vid sista riksdagen till understöd för arméens Pensions-kassa, på Riksgälds-kontoret anvisade kreditiv eller anslag å 22,000 rdr årligen, har väl hittills icke behöft för ändamålet anlitas; men som, enligt hvad nämnde kassas direktion i underdånighet anmält, det är att befara, att, i följd af de sednaste åren inträffad stark tillväxt i pensionärernes antal, kassan snart blifver urståndsatt att med egande tillgångar upprätthålla den henne åliggande pensionering, begär Kongl. Maj:t nu af Rikets Ständer att förberörde anslag må fortfarande varda beviljadt, för att till det afsedda ändamålet, i mån af behof, användas.

I följd af hvad Kongl. Maj:t nu föreslagit, skulle hufvudsummorna för de till 4:de Hufvudtitela hörande föremål komma att blifva:

för afgifter af ständig beskaffenhet . . . . . Rdr 4,247,980: — —

deraf förslagsanslag . . . . . Rdr 298,194: 31. 10.

„ för behof, som dertill ej kunna hänföras, under tre år . . . . . 980,000: — —

eller 326,666 rdr årligen.

---

# Femte Hufvud-Titeln,

*innefattande anslagen för Sjöförsvars-Departementet.*

---

Riks-staten upptager för närvarande å denna Hufvudtitel:

| | | |
|---|---|---|
| i penningar . . . . . | Rdr | 1,326,769: — — |
| indelda räntor, beräknade efter markegång på förslag till . . . | „ | 45,951: — — |
| oindeld spannmål 9,420 tunnor efter förslagsvärde à 6 rdr tunnan | „ | 56,520: — — |
| tillsammans | | 1,429,240: — — |

Af skäl, som i Statsråds-protokollet angående sjöförsvarsärenden för den 13 innevarande månad äro upptagne, finner Kongl. Maj:t sig böra å denna Hufvudtitels anslag föreslå de förändringar som här efteråt omförmälas.

1:o. *Departementets Kansli-Expedition.*

I följd af den förändring med ljuspenningarne inom embetsverken hvarom framställning här ofvan blifvit gjord, skulle, ifrån anslaget till skrifmaterialier, ved och ljus för nämnde expedition, öfverflyttas beloppet af de för expeditionens personal utgående ljuspenningar med 260 rdr.

2:o. Till anslaget för *Departementets Kommando-Expedition* skulle likaledes af samma anledning ifrån anslaget till skrifmaterialier och expenser samt ved och ljus för förvaltningen af sjöärendena och nyssnämnde expedition öfverföras de för samma expedition erforderliga ljuspenningar med 80 rdr.

3:o. *Förvaltningen af sjöärenderne samt aflönings-staterne vid flottans stationer.*

På enahanda sätt, som i föregående punkter omförmäles, borde ifrån det uti 2:dra punkten

punkten nämnde expens-anslag till nu ifrågavarande aflöningsanslag öfverflyttas beloppet af ljuspenningarne för Förvaltningen af sjöärendena med 932 rdr 39 sk.

Vidare anser Kongl. Maj:t, att, af de uti ofvannämnde protokoll upptagne skäl, åtskilliga uti samma protokoll specificerade, för närvarande å anslaget till flottans nybyggnad och underhåll upptagne, poster böra, såsom rätteligen tillhörande aflönings-staterne, till det för dem anvisade anslag öfverföras med ett belopp af 73,364 rdr 12 sk.

Derjemte finner Kongl. Maj:t Sig, under åberopande af den närmare utredning, nyssberörde protokoll innehåller, böra å nämnde anslag till flottans aflöning föreslå följande tillökningar, nemligen:

| | | |
|---|---|---|
| lönen för 4 kommendörer à 2,680 . . . . . | | Rdr 10,720: — — |
| „ „ 1 kapten . . . . . | | „ 1,250: — — |
| „ „ 12 kapten-löjtnanter à 840 . . . . . | | „ 10,080: — — |
| „ „ 5 premier-löjtnanter à 430 . . . . | | „ 2,150: — — |
| „ „ 25 sekund-löjtnanter à 250 . . . . . | | „ 6,250: — — |
| förhöjd aflöning åt 70 man 1:sta klassmatroser vid Carlskrona station à 8 sk. per man om dagen och åt 30 man d:o à 4 sk., då derifrån afräknas den nu å stat utgående förhöjning à 4 sk. åt 46 matroser på denna station . . . . . | | „ 3,771: 32. — |
| arfvode till 1,216 man Artilleri-båtsmän och vice korporaler à 6 rdr 32 sk. . . . . | | „ 8,106: 32. — |
| förhöjdt arfvode till: | | |
| 227 båtsmans-korporaler à 7 rdr | 1,589: — — | |
| 9 matros- d:o à 9 „ 38 sk. . . . . | 88: 6. — | |
| 8 kanonier- d:o à 5 „ | 40: — — | 1,717: 6. — |
| resepenningar till 64 under-officerare vid båtsmanskompanierne, förslagsanslag . . . . . | | 3,200: — — |
| arfvode till en musik-direktör . . . . . | | 333: 16. — |
| | Transport rdr | 47,578: 38. — |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Transport R:dr | | 47,578: 38. — | |
| 4 hautboister med lön à 250 rdr . . . . . | | 1,000: — — | |
| utom tillsammans 12 tunnor spannmål, hvartill tillgång finnes. | | | |
| 7 stabs-signalister med lön à 62: 44. — | | | |
| beklädnad 46: — — | 108: 44. — | 762: 20. — | |
| utom 21 tunnor spannmål, med lika anmärkning som föregående. | | | |
| Arfvode till 40 båtsmans-signalister à 12 . . rdr | | 480: — — | |
| d:o „ 6 d:o korporaler à 25 . . „ | | 150: — — | |
| reserv-stat för flottans befäl och under-befäl 33,333: 16. hvaraf likväl med beräkning, att nu varande extra och expektans-stat fortfarande kommer att utgå med . . . . . | 9,393: — — | | |
| endast en tillökning i anslag för detta ändamål erfordras af . . . . . | | 23,940: 6. — | |
| 4 ordinerade skollärare, mot afsägande af dubbel tjenstårsberäkning . . . . . | | 666: 32. — | |
| till förändrad organisation af flottans medicinal-stat | | 2,375: — — | |
| | | eller tillsammans | 76,953: 10. — |

*4:o Flottans underhåll och nybyggnad.*

Utom den här ofvan föreslagne öfverflyttning ifrån detta anslag till aflöningsanslaget af 73,364 rdr 12 sk. anser Kongl. Maj:t ifrån förstnämnde anslag jemväl böra afgå och, under hufvudrubriken "diverse anslag", serskildt å riksstaten uppföras:

| | | |
|---|---|---|
| för sjukvård . . . . . | 26,100: — — | |
| „ skrifmaterialier, ved och ljus för Flottans stationer | 18,000: — — | |
| „ diverse behof . . . . . | 11,350: — — | |
| eller tillhopa | 55,450: — — | |
| Transport rdr | | 76.953: 10. — |

Transport rdr 76,953: 10. —

Genom dessa öfverflyttningar skulle å nuvarande anslaget för flottans nybyggnad och underhåll återstå 477,683 rdr 16 sk.; men då vissa behof, för hvilka detta anslag är afsedt, såsom nyhyggnad och förrådsförstärkning, äro af den beskaffenhet, att de, såsom icke varande af permanent egenskap, kunna utgöra föremål för tillfälliga eller extra anslag; så anser Kongl. Maj:t, att, på sätt uti ofvanåberopade protokoll närmare utredes, samma anslag, äfven med beräkning af derå erforderliga nya anvisningar till *förhöjd aflöning för handtverkare och timmermän* af 2,933 rdr och tillökning uti uppfordrade båtsmansstyrkans portionspris med 12,105 rdr 40 sk., kan bestämmas till endast 384,249 rdr 40, sk., hvilket anslag torde hädanefter få upptagas under benämning: Flottans underhåll; och skulle således å hvad som återstår efter föreslagne öfverflyttningen till andra titlar, uppkomma en nedsättning i anslaget af rdr 93,433: 24. Dock begär Kongl. Maj:t tillika rättighet att, vid de tillfällen då stegradt pris på proviant-artiklar gör den nu förslagna förhöjda portionsskillingen otillräckllg, få af det på 4:de Hufvudtiteln uppförde anslag till durchmarsch-kostnader disponera det belopp, som erfordras till fyllnad i ¾delar, af den portion, som för sjökommenderadt manskap är fastställde och hvartill det varit afsedt att, genom den nu äskade tillökningen i anslaget, höja portions-skillingen.

5:o Det serskilda anslaget af 9,000 rdr till båtsmännens förseende med kojer och täcken skulle, då medel för dylika utgifter äro under rubriken "förråds-förstärkning" inberäknade uti det till Flottans materiel äskade extra anslag, icke vidare erfordras, hvadan det borde ifrån Staten uteslutas.

6:o Uti anslaget till *Exercis för Flottans bemanning*, anser Kongl. Maj:t en tillökning erfordras af. . . . . 49,475: — —

7:o Likaså har Kongl. Maj:t funnit Sig böra uti förslags-anslaget till *Båtsmännernas beklädnad*, beräkna en tillökning af . . . . . 14,000: — —

Transport rdr 140,428: 10. —

Transport rdr 140,428: 10. —

8:o I följd af de här förut föreslagne omflyttningar af de till ljuspenningar utgångna belopp, skulle anslaget till skrifmaterialier och expenser samt ved och ljus för Förvaltningen af Sjöärendena och Departementetskommando-expedition komma att minskas till 1,487 rdr 9 sk., likaledes borde förslags anslaget till enahanda behof för Departementets kansli-expedition nedsättas till 845 rdr 12 sk.; men, för vinnande af jemn slutsumma på Hufvudtiteln torde detta anslag få bestämmas till 840 rdr 26 sk, hvarigenom uppkommer en minskning på det hela af 4 rdr 34 sk.

9:o Med auledning af den här förut föreslagna förhöjning uti beräkningen af inflytande lots- och båk-medlen, samt under förutsättning, att hela beloppet af denna inkomst fortfarande får för lotseri- och fyrings-staterna användas, uppföres motsvarande tillökning uti dessa stater med . . . . . 10,000: — —

10:o I likhet med hvad i fråga om 4:de Hufvudtiteln blifvit framställdt, föreslår Kongl. Maj:t, att 5:te Hufvudtitelns anslag till oförutsedda utgifter måtte upptagas under rubriken: Extra utgifter.

Då ifrån de föreslagne tillökningarne å vissa titlar af tillhopa . . 150,428: 10 —
dragas de uti 3:dje, 4:de, 5:te och 8:de punkterne omförmälde nedsättningar uti andra anslagstitlar med . . . . . 102,438: 10. —
blifver den återstående tillökningen . . . . . 47,990: — —
hvaraf likväl 10,000 rdr uppkommit endast genom förhöjd beräkning af redan till sitt hela belopp för bestämda behof anslagna medel, så att verkliga utgiftstillökningen endast utgör 37,990 rdr.

Då till ofvannämnde tillökningssumma lägges Hufvudtitelns nu varande anslag . . . . . 1,429,240: — —
kommer anslagssumman att utgöra . . . . . 1,477,230: — —
hvaraf förslags aeslag: 49,374: 42.

Den plan, som Kongl. Maj:t låtit uppgöra för de till krigsfartygens nybyggnad och komplettering, samt förrådens förstärkande erforderliga arbeten och kostnader, är uti det åberopade protokollet fullständigare utvecklad. Det finnes deraf, att dessa arbeten, förnämligast afseende fullbordandet af under byggnad varande krigsfartyg, förändring af 3 linieskepp till fregatter, anskaffande af 12 ångbogserings fartyg samt 6 bombkanonslupar, jemte diverse andra mindre nybyggnaderoch kompletteringar, uppgå till en kostnad af . . . . . rdr 2,308,407. — —
samt att förseendet af dessa och de krigsfartyg, som fortfarande skola bibehållas, med fullständiga krigsförråder etc. ytterligare kräfva en summa af . . . 1,536,730: — 6.
eller tillsammans Rdr 3,845,137: — 6.

Kongl. Maj:t har ansett, att dessa, under närvarande förhållanden, för krigsmaterielens iståndsättande i främsta rummet oundgängliga arbeten och kostnader böra fördelas på 15 år, dock så, att fartygen och någon del af förråderne redan under de första 10 åren blifva kompletterade, i öfverensstämmelse hvarmed äfven förut nämnde plan är uppgjord, utvisande behofvet af en summa per år, att genom extra anslag anvisas af rdr 272,645; och äskar Kongl. Maj:t derföre af Rikets Ständer, att för detta ändamål måtte, utöfver det anslag, som på ordinarie Stat beviljas, anvisas ett belopp af rdr 272,000 årligen, att i trenne år utgå, eller tillsammans för denna tid 816,000: rdr.

# Sjette Hufvud-Titeln.

*Innefattande Statsanslagen för Civil-Departementet.*

Nu gällande Riksstat upptager för denna Hufvudtitel:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Penningar . . . . . | rdr | 548,682: | 16. — |
| Indelda räntor, värde . . . . . | „ | 293,689: | 32. — |
| Indeldt spannmål . . . . . | „ | 16,959: | — — |
| Oindeldt d:o . . . . . | „ | 3,999: | — — |
| Summa b:ko | rdr | 863,330: | — — |

På skäl, som i närlagde protokoll öfver Civilärenden af den 13 innevarande November äro upptagne, har Kongl. Maj:t ansett Sig böra i denna del af Riksstaten föreslå följande förändringar och serskilda bestämmelser:

## 1:o *Öfver-Ståthållare-Embetet.*

Vid betraktande af hvad i Öfver-Ståthållare-Embetets förnyade underdåniga framställning om vissa förhöjningar i Aflöningsstaten för bemälde Embetes Kansli blifvit, i afseende å behofvet af en dylik lönereglering, anfördt, har Kongl. Maj:t väl erkänt billigheten af samtliga föreslagna löneförhöjningar, men likväl funnit Sig nu endast böra förnya Sin vid sednaste riksdag gjorda hemställan, att å Staten måtte uppföras:

| | | |
|---|---|---|
| *a*) för ytterligare fyra Executionsbetjente, löner, likasom för de förut å Staten upptagne, à 108: 16. eller tillsammans . . . . . | 433: 16. — | |
| *b*) för en Kanslist till biträde åt Fogaten, lön . . . . . | 300: — — | |
| *c*) för två Undervaktmästare, hvilka å Stat nu åtnjuta endast 89 rdr i lön hvardera, tillökning à 50 rdr . . . . . | 100: — — | |
| samt | | |
| *d*) för fyra Vaktknektar vid Gäldstugan, hvilka å ordinarie Stat i lön innehafva blott 54: 8. hvardera, tillökning à 53: 24. | 214: — — | |
| | | 1,047: 16. — |
| Transport rdr | | 1,047: 16. — |

Transport rdr 1,047: 16. —

## 2:o *Ersättningsanslag å Staten för Landshöfdingen i Kopparbergs Län.*

I enlighet med Rikets Ständers Beslut, anmäldt i underdånig skrifvelse den 22 Oktober 1848, har den så kallade Fahlu Kungsgårdshjelp blifvit från och med år 1849 afskaffad, emot samtidigt försvinnande af derför medgifven lindring i bevillningen, men med iakttagande, att för den del af räntan, som är Landshöfdingen i Kopparbergs Län på lön anslagen, ersättning honom lemnas efter årlig markegång, och hvilken godtgörelse, intill dess anslag dertill kan varda å Stat anvisadt, utgår af öfverskotten å Statsverkets inkomster, samt att kostnaden för embetsrummens eldning bestrides af det anslag, som för dylika utgifter uti öfrige Län är afsedt.

Berörde åt Landshöfdingen i Kopparbergs Län anslagna indelda s. k. Vedbrandsränta har i Staten varit upptagen till 635 rdr 32 sk. 5 rst., deraf 86 rdr 32 sk. såsom värdet af 16 famnar björk- och 8 famnar alved årligen beräknats för embetsrummens uppeldning och återstoden ingått i Landshöfdingens lön, med 549 rdr 5 rst. Kongl. Maj:t föreslår nu, att dessa 549 rdr 5 rst., såsom kontant lönebelopp, må på Staten för Landshöfdingeaflöningen upptagas, emot det att förenämnde 635 rdr 32 sk. 5 rst., såsom inbegripna i den indragna räntan, i stället från Staten försvinna, hvarigenom uppkommer en minskning i Titelns anslagssumma af 86 rdr 32 sk.

## 3:o *Gästgifvares friheter.*

Då erfarenheten bekräftat, att någon entreprenad icke kunnat tillvägabringas hvarken vid Kappeleds gästgifvaregård i Willstads socken och Westbo härad af Jönköpings län, eller vid Norrlida gästgifvaregård i Bäraryds socken af samma härad; men de hemman, som hafva gästgifveri-

Transport rdr 1,047: 16. —

Transport rdr 1,047: 16. —

hållningen å nämnde ställen sig ålagd, äro af serdeles svag beskaffenhet, föranlåtes Kongl. Maj:t, på de i närlagde protokoll öfver Civilärenden upptagna skäl, äska, att, såsom årligt understöd för ifrågavarande gästgifverihållning, å Stat må uppföras:

| | | |
|---|---|---|
| För Frälsehemmanet ¼ mantal Kappeled . . . . . | 66: 32. — | |
| För Kronoskattehemmanet ¼ mantal Norrlida . . . | 80: — — | |
| | | 146: 32. — |

Deremot kan en för närvarande odisponerad tillgång å indelda anslaget på denna Titel, till belopp af 50: 45. 8., i stället indragas.

## 4:o *Jordbruket, Handeln och Näringarne.*

a) *Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.*

I ändamål, att det å Kungsladugården Ultuna i Upsala Län inrättade Landtbruks-Institut måtte kunna försättas och underhållas i sådant skick, att de för Svenska jordbruket deraf påräknade fördelar blefve att med säkerhet förvänta, biföllo Rikets Ständer vid sednaste riksdag, att, till understöd för nämnde Institut, ett årligt anslag af 4000 rdr finge under den tid, för hvilken den då verkställda statsreglering komme att blifva gällande, fortfarande utgå, under vilkor, att minst Sex elever och ett lika antal lärlingar vid Institutet kostnadsfritt underhölles och njöte undervisning. Som emellertid Styrelsen för detta Landtbruks-Institut, på sätt närlagde protokoll öfver Civilärenden utvisar, ådagalagt otillräckligheten af berörde Statsanslag för åstadkommande af hvad för Institutets fortgående utveckling och förkofran erfordras, och af sådan anledning i underdånighet anhållit om aflåtande af Nådig Proposition till Rikets Ständer rörande anslagets förhöjning till 8000 rdr, emot förbindelse för Institutet att hålla 24 frilärlingar och 4 frielever, vill Kongl. Maj;t, på de hufvudsakliga skäl, som Styrelsen anfört, härmed i Nåder föreslå, att det årliga anslaget för Ultuna Landtbruks-Institut må, emot förbehåll af de ökade förbindelser

Transport rdr 1,194: — —

Transport rdr 1,194: — —

för Institutet, hvilka Styrelsen såsom vilkor erbjudit, hädanefter utgå med 8000 rdr; i följd hvaraf anslaget till Undervisnings-anstalter för jordbruk och landtmannanäringar skulle ökas med . . . . . 4000: — —

Jemte det Kongl. Maj:t, med afseende å de för landets jordbruk fördelaktiga resultater, som uppkommit genom tillvaron af Landtbruks-Institutet vid Degeberg i Skaraborgs Län, och de inom serskilda provinser inrättade lägre Landtbruksskolor, hvilka numera, sedan en dylik skola blifvit sistlidet år inrättad i Nerike, uppgå till ett antal af 10, i Nåder föreslår, att i den blifvande Riksstaten må för Degebergs Landtbruks-Institut uppföras enahanda årliga Statsbidrag som hittills, eller 10,000 rdr, vill Kongl. Maj:t, då erfarenheten bekräftat att de lägre Landtbruksskolorne icke kunna utöfva åsyftad verksamhet med mindre Statsbidrag än 2000 rdr för hvardera, härmed begära, att totalanslaget för dessa skolor må förhöjas till 20,000 rdr, att utgå med 2000 rdr för hvardera, under vilkor att lärokursen vid dessa skolor skall utgöra 2:ne år, samt att 12 friplatser finnas vid hvardera skolan; kommande, i fall Rikets Ständer härtill lemna bifall, 6:te Hufvudtitelns anslag till Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar att ytterligare ökas med . . . . . 10,000: — —

b) *Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.*

Med fästadt afseende å den af Svenska Trädgårdsföreningen ådagalagda nyttiga verksamhet, föreslår Kongl. Maj:t, att för den tid, hvarunder nästa Statsreglering förblifver gällande, Trädgårdsföreningen må, till understöd för sin Elevskola, fortfarande få uppbära ett årligt anslag af 1,333 rdr 16 sk. mot enahanda vilkor som hittills, nämligen att Föreningen, så vidt ske kan, verkställer utdelning af fruktträd och plantor till mindre bemedlade jordbrukare och, jemte behörig redovisning för nämnde medel, till Landtbruks-Akademien afgifver berättelse om antalet

Transport rdr 15,194: — —

Transport rdr 15,194: — —

af de Elever, hvilka vid Inrättningen njuta undervisning, äfvensom rörande verkställd utdelning af fruktträd, samt om öfriga föremål för Föreningens verksamhet.

c) *Undervisnings-anstalter för Slöjderne.*

I samma mån, som Sveriges industri i följd af landets hårdare klimat, långa vintrar, aflägsenhet från mera befolkade länder och mindre fullkomnade kommunikationsmedel, befinner sig på en lägre ståndpunkt än flere andra länders, framstår äfven behofvet deraf att, medelst en väl ordnad tecknisk undervisning, dels bereda de inhemska näringsidkarne tillfälle att förvärfva kännedom om naturprodukterna och deras egenskaper, jemte förmånligaste sätten att, genom inre eller yttre förändring, bringa dem till afsättliga varor på verldsmarknaden, dels ock underlätta deras bemödande att genom kunskaper, smak och färdighet vinna en ersättning för de förmåner, naturen i rikare mån tilldelat andra länder. Dessa försök att höja den inhemska industrien, böra icke blifva utan framgång, då hufvudelementerne för all industri lyckligtvis finnas i temligen rikt mått inom fäderneslandet och hvarken materialier eller krafter till deras förädling saknas, enär landet omfattar stora odlingsbara trakter, rika berg, vidsträckta skogar och talrika vattenfall, samt Sveriges innevånare i hög grad ega naturligt förstånd och fallenhet för mekaniska yrken.

Efter den reorganisation, Technologiska Institutet i Stockholm nyligen undergått, har undervisningen vid detta högre läroverk fortgått på ett tillfredsställande sätt, och Institutet visat sig tillfullo motsvara de fordringar, som i förhållande till det förut nämda Läroverk beviljade årliga anslag billigtvis kunna derå framställas. Om emedlertid denna Högskola för den techniska bildningen skall kunna medföra all dermed åsyftad nytta och icke längre nödgas bibehålla sin nuvarande isolerade ställning, fordras i främsta rummet, att för de ynglingar, hvilka egna

Transport rdr 15,194: — —

Transport Rdr 15,194: — —

sig åt fabriks- och handtverksyrkena, tillfälle må beredas att vid serskilda inom landet spridda, men efter en gemensam plan organiserande lägre techniska undervisningsverk, inhämta de för inträde i Technologiska Institutet föreskrifna, kunskaper för hvilket ändamåls vinnande de nu befintliga lägre techniska läroanstalterne, nemligen Chalmerska Slöjdskolan i Götheborg och Svenska Slöjdföreningens skola i Stockholm, fastän begge af obestridlig nytta, icke göra tillfyllest. De försök som, ehuru utan framgång, blifvit å flere andra ställen gjorda för inrättande af Techniska undervisningsverk, ådagalägga emellertid att intresse inom landet icke saknas för sådana företag, som åsyfta, att för den talrika klass, hvilken antingen skall ingå eller redan ingått i Näringarne, tillvägabringa en rikhaltigare och ändamålsenligare undervisning, än den som hittills blifvit dem meddelad vid de allmänna lägre läroverken; och åtskilige andra företeelser antyda derjemte, att de arbetande klasserna, som hittills i allmänhet varit i saknad af en ordentlig undervisning, inse behofvet deraf och söka, så godt de kunna, förskaffa sig insigter och bildning, Det är under sådane omständigheter och då de här i landet redan befintliga techniska undervisningsanstalter sakna inbördes sammanhang, som rätta tidpunkten nu synes vara inne att åstadkomma nödig enhet dem emellan, samt ordna den techniska undervisningen efter en, hela riket omfattande, plan, hvarigenom ifrågavarande läroanstalter kunna medföra åsyftad nytta och vedergälla de af Staten och enskilde derå nedlaggde kostnader. Detta mål anser Kongl. Maj:t säkrast vara att ernå genom inrättandet af *techniska Elementarskolor*, hvarest, åtminstone till en början, kostnadsfritt ynglingar må kunna, sedan de genomgått den lägre folkskolan, inhemta de allmänna kunskaper, som för dem, hvilka egna sig åt de industriella yrkena, oundgängligen erfordras uti Mathematik, Linearritning, Frihandteckning och Modellering, Mekanik jemte Mekanisk Technologie, Machinarbete, Fysik, Kemi med Mineralogi och Geog-

Transport Rdr 15,194: — —

Tranport Rdr 15,194: — —

nosi, Språk, Historia och Geografi, Botanik och Zoologi, Bokföring och Handels-vetenskap. En dylik skola bör således vara ett helt för sig, i det industriidkaren här får en visserligen mindre omfattande, men dock så vidt ske kan fullständig allmän theorretisk och praktisk bildning. För erhållande af en sådan äro, bland mycket annat, de insigter i Mathematik och lefvande språk, som fordras vid inträde i Technologiska Institutet, oumbärliga, hvadan alltså utgångne Elever, som det åstunda, böra från den techniska Elementarskolan kunna direkte afgå till nämnde Institut. Då i berörde Elementarskolor minst 2 års oafbrutet studium erfordras till inhämtande af de första grunderna för en allmän technisk bildning, kunna dessa skolor således icke med någon egentlig fördel begagnas af andra elever, än sådana, som odeladt få egna sin tid åt ett dylikt studium; men då emedlertid det äfven är nödvändigt, hvilket äfven ådagalaggts af den begärlighet, hvarmed tillfället till undervisnings erhållande i Svenska Slöjdföreningens härvarande skola blifvit af så väl äldre, som yngre slöjdidkare omfattadt, att, särdeles i större städer, redan i arbete eller lära anställde personer, som sakna technisk bildning, ega tillfälle, så vidt deras knappa tid medgifver, till inhemtande af undervisning i Linearritning, frihandteckning, modellering, stilskrifning samt de första grunderna af Mekanik, Naturlära, Aritmetik, och Geometri, anser Kongl. Maj:t, att en för sådant ändamål ordnad *Söndags- och Afton-skola* för Slöjdidkare bör vara med den techniska Elementarskolan förenad. Som likväl den Stad, der en dylik Söndags- och Aftonskola är inrättad, nästan uteslutande har fördelen deraf, synes det vara billigt att Staden sjelf bekostar denna undervisning, som lämpligast torde ske under ledning af föreståndaren för dervarande teckniska Elementarskola och med begagnande af samma lokal, samt, så vidt sig göra låter, äfven af denna skolas lärare enligt med den träffad enskild öfverenskommelse. Hvad undantagsvis Hufvudstaden beträffar, anser Kongl.

Transport Rdr 15,194: — —

Transport Rdr. 15,194: — —

Maj:t med hänsigt till dervarande talrika klass af yngre Slöjd-idkare och deraf föranledde större behof af en så beskaffad undervisning, som i allmänhet utgör föremål för en Söndags- och Aftonskola, det vara af serdeles vigt att ett Statsanslag af 2,000 rdr fortfarande utgår till en dylik skola, ehvad den står under närmaste tillsyn af Svenska Slöjdföreningen eller sammanslås med en blifvande technisk Elementarskola i Stockholm.

Pä grund häraf och under åberopande i öfrigt af hvad i närlagde Protokoll öfver Civilärenden finnes rörande detta ämne anfördt, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Rikets Ständer:

*a)* att nu varande årliga anslag till *Technologiska Institutet*, 14,100 rdr, må fortfarande få utgå;

*b)* att till inrättande och underhållande, företrädesvis i Stockholm och Malmö eller ock, efter Kongl. Maj:ts bepröfvande, i andra dertill passande Städer, af 2:ne *techniska Elementar Skolor* jemte dermed förenade *Söndags- och Aftonskolor*, Rikets Ständer må på anslaget till undervisninganstalter för Slöjderna bevilja ett årligt belopp af 6,600 rdr för hvardera Elementar Skolan eller tillsammans . . . . . 13,200: — —
under vilkor att den Stad, der en dylik Skola inrättas, åtager sig att för densamma bekosta nödig lokal jemte inredning och uppvärmning deraf, samt bord och bänkar;

*c)* att de techniska Elementar-skolorna, för hvilka reglemente komme att af Kongl. Maj:t i Nåder utfärdas, må, efter Kongl. Maj:ts bepröfvande, ställas under inseende antingen af något Embetsverk eller af en serskildt i Nåder tillförordnad Styrelse;

*d)* att Kongl. Maj:t berättigas att, till anskaffande af erforderliga läroapparater för de techniska Elementar-Skolorna, använda första årets Statsanslag för dessa skolor; samt

*e)* att ett årligt anslag af 2000 rdr må fortfarande utgå till *Svenska Slöjdföreningens i Stockholm inrättade Söndags- och*

Transport Rdr 28,394: — —

Transp. rdr 28,394: — —

*Aftonskola*, under vilkor att Stockholms Stad tillhandahåller tjenlig lokal för Skolan och att densamma, såsom hittills, står under tillsyn af Kommerse Kollegium eller det Embetsverk, som i dess ställe kan varda inrättadt, eller ock att derest Svenska Slöjdföreningen med Stockholms Stad träffar förening om Slöjdföreningens Skolas sammanslående med en blifvande technisk Elementar Skola i Hufvudstaden, nämnde årliga anslag af 2,000 rdr må öfverflyttas till den Söndags- och Aftonskola, som med berörde technisha Elementarskola kommer att stå i förbindelse.

d) *Undervisnings-anstalter för handel och sjöfart.*

Under yttrad åsigt att som aflidne grosshandlaren *Abr. Rydberg*, genom år 1834 upprättadt testamente, till inrättande af en navigationsskola i Stockholm, anslagit en betydligare summa, och de derå inflytande räntemedlen utgjorde mer än tillräcklig tillgång för underhållandet i Stockholm af en fullständig och ändamålsenligt ordnad navigationsskola, staten icke skäligen borde vidare betungas med någon utgift för navigationsundervisningen i hufvudstaden, hafva Rikets sednast församlade Ständer, jemte anhållan, det Kongl. Maj:t måtte i nåder vidtaga sådane åtgärder, hvarigenom berörde testamentsmedel kunde till dermed afsedt ändamål blifva använde, i underdånighet tillkännagifvit, att det då varande årliga anslaget för Stockholms navigations-skola 2,800 rdr, komme att upphöra, när den beslutade nya statsregleringen trädde i verkställighet, men att Rikets Ständer, på det undervisningen vid skolan ej måtte behöfva afbrytas, ville å Riksgälds-kontoret anvisa en summa af 5,600 rdr, för att, efter beräkning af 2,800 rdr för året, från 1849 års början tills vidare och intill dess Rydbergska donationsmedlen blefve för ändamålet att tillgå, förskottsvis disponeras till skolans underhåll, dock under förbehåll af framtida ersättning från nämnde testamentsmedel. Hörd öfver Rikets Ständers förberörde framställning, har den direktion, som jemlikt nämnde testamente egt att för det afsedda ändamålet anordna Rydbergska dona-

Transport rdr 28,394: — —

Transport rdr 28,394: — —

tionsmedlen, i underdånighet anmält, att som den af stat bekostade navigatios-skolan i Stockholm egentligen afsåge att genom undervisning i *theoretiska* kunskaper bilda skickliga sjökapitener och styrmän, under det att, för ynglingar med håg och fallenhet för sjölifvet, de största svårigheter merendels mötte att vinna tillfälle till sina anlags utbildande i det *praktiska* af detta yrke, direktionen på grund deraf ansett att Rydbergs stiftelse kunde gagna i en rigtning, som hvarken vore stridande emot eller inträngde inom den för statens navigations-skola utstakade verksamhet, och derföre beslutat, att donationsmedlen skulle användas för unga personers undervisande i det *praktiska* af sjömansyrket för de delar, som tillhöra jungmän, matroser, båtsmän, segelmakare m. fl. som egentligast förstås under benämningen *sjömän*, äfvensom i följd deraf vidtagit anstalter för öfvandet af en praktisk sjömansskola; tilläggande direktionen att den, med orubbadt bibehållande af grundfonden, ämnade att, i den mån tillgångarne medgåfve, allt mera utvidga stiftelsen uti den antydda praktiska riktningen, men deremot ansåge sig icke kunna, utan ett i laga form tillkommet domslut, till staten afträda och för andra föremål, än som efter direktionens uppfattning bäst med testators afsigt öfverensstämde, använda större eller mindre del af fonden. Med afseende å hvad direktionen sålunda anfört, har Kongl. Maj:t, som jemväl inhemtat Kommers-Kollegii och Justitie-kanslers-embetets underdåniga yttranden i ämnet, funnit någon åtgärd för närvarande icke kunna eller böra vidtagas för att, mot direktionens bestridande, göra ifrågavarande enskilda stiftelses tillgångar disponibla för underhåll af den hittills med allmänna medel bekostade navigations-skolan i Stockholm, helst direktionen, så länge denna skola varit att tillgå och befunnits motsvara det dermed åsyftade ändamålet, att, till bildande ef skicklige öfver- och under-befälhafvare på handelsfartyg, bibringa nödiga theoretiska insigter i navigation, icke kunde anses hafva saknat skälig anledning att uteslutande använda den Ryd-

Transport rdr 28,394: — —

Transport Rdr 28,394: — —

bergska stiftelsen till inrättande af en praktisk undervisningsanstalt för matroser och jungmän m. fl. personer, som vilja egna sig åt de lägre graderne af sjömansyrket; men som Kongl. Maj:t likväl ansett nödigt, att några föreskrifter meddelades till vinnande af närmare kontroll öfver de donerade medlens användande för dermed afsedt ändamål, har Kongl. Maj:t för stiftelsen fastställt nådigt reglemente. Med tillkännagifvande af hvad sålunda härvid förekommit, äfvensom att, enär fullmäktige i Riksgälds-kontoret ansett sig, i saknad af garanti för ersättning från Rydbergska donationsmedlen, icke kunna utanordna 1849 och 1850 årens anslag för Stockholms navigations-skola, Kongl. Maj:t anbefallt Stats-kontoret, att de fastställda årsbehofven förskottsvis utbetala, föreslår Kongl. Maj:t att å anslaget till undervisningsanstalter för handel och sjöfart må åter varda uppfördt det för Stockholms navigations-skola förut bestämda årliga belopp af . . . . . 2,800: — —

Dessutom vill Kongl. Maj:t i enlighet med hvad, på sätt närlagde protokoll öfver civil-ärenden utvisa, Kommers-Kollegium i anledning af direktionernes för navigations-skolorne i Stockholm, Götheborg, Gefle, Malmö och Hernösand gjorda framställningar om ökadt anslag för nämnde skolor, i underdånighet tillstyrkt, härmed i Nåder föreslå, att staten för samma skolor må erhålla följande tillökning, nämligen:

till förhöjning i arfodet för under-läraren vid Stockholms navigations-skola från 200 till 400 rdr 200: — —

„ till arfode åt en 2:dra under-lärare vid samma skola . . . . . 400: — —

under vilkor att offentliga föreläsningar

Transport rdr 600: — — 2,800: — — 28,394: — —

vid

| | | | |
|---|---|---|---|
| Transport rdr | 600: — — | 2,800: — — | 28,394: — — |
| vid skolan i de delar af allmänna physiken, som hafva sammanhang med navigations-vetenskapen, må från medlet af Oktober till medlet af December samt från medlet af Januari till slutet af Mars hållas af den ene underläraren en timma dagligen eller 2:ne timmar hvarannan dag; till förhöjning i arvodet för läraren i skeppsbyggeri vid samma skola från 200 till 300 rdr . . . . . | 100: — — | | |
| „ förhöjning i Stockholms navigationsskolas årsanslag till instrumentaliers, kartors, böckers och möblers underhåll och förökande m. m. från 300 till 600 rdr . . . . . | 300: — — | | |
| „ förhöjning i arvodet för Underläraren vid Götheborgs Navigations-skola från 200 till 400 rdr . . . . . | 200: — — | | |
| „ arvode för undervisnings meddelande vid sistnämnde Navigations-skola i läran om ångmaschiners konstruktion och behandling . . . . . | 200: — — | | |
| „ förhöjning i arvodet för Underläraren vid Gefle Navigations-skola, från 200 till 333: 16 . . . . . | 133: 16 — | | |
| „ d:o d:o för Underläraren vid Malmö Navigations-skola från 200 till 333: 16. | 133: 16 — | | |
| „ d:o d:o för Underläraren vid Hernösands Navigations-skola från 200 till 300 rdr | 100: — — | 1766: 32 | |
| kommande, i händelse af bifall till hvad Kongl. Maj:t | | | |
| Transport rdr | 4,566: 32. — | 28,394: — — | |

Transport rdr 4566: 32. — 28,394: — —

sålunda äskat, anslaget till undervisningsanstalter för handel och sjöfart att ökas med tillsammans . . . . . 4,566: 32 —

I sammanhang härmed och i betraktande af de fördelar, som tillskyndas de inhemska rederierne genom Skeppsbyggeri-Institutet i Carlskrona, för hvilket, sedan det jemlikt Rikets Ständers önskan, år 1849 flyttats från Kofferdi-Varfvet till Kongl. Flottans Varf, nådigt reglemente blifvit utfärdadt, föreslår Kongl. Maj:t, att det för berörde Institut nu från Riksgälds-kontoret utgående årliga anslag af 3,333 rdr 16 sk., må under den tid nästa statsreglering omfattar, än vidare fortfara, med rättighet för Kongl. Maj:t att använda nämnde årliga belopp till Lärares aflönande, elevers underhåll och andre för Institutet erforderliga utgifter.

*e)* För det fall, att Rikets Ständer bevilja ofvan upptagne, såsom nödiga ansedda, förhöjningar i de å Riks-statens 6:te hufvudtitel uppförda anslagssummor till *Undervisningsanstalter* för *jordbruket*, *slöjderne* och *sjöfarten*, uppgående till ett sammanräknadt belopp af 28,966 rdr 32 sk., utom det till återuppförande erforderliga anslaget 2800 rdr för Navigations-skolan i Stockholm, föreslår Kongl. Maj:t, för att i någon mån bereda tillgång för dessa statstillökningar, att nedsättning i följande anslag å samma hufvudtitel må ega rum, nemligen:

till "*befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart*" med 9000: — —
och till "*befrämjande i allmänhet af bergsbruket*" med . 3000: — —
eller tillsammans 12,000: — —

*5:o. Skrifmaterialier och Expenser samt ved och ljus.*

I öfverensstämmelse med hvad här förut blifvit föreslaget, angående förändrad reglering med till embets- och tjenstemän samt betjening nu utgående ljuspenningar, skulle, genom bifall dertill, ifrån detta anslag komma att till nedannämnde embetsverks stater öfverflyttas hvad som motsvarar ljuspenningärne för hvarderas personal, nämligen:

för Departementets Expedition . . . . . 670: — —
„ Bergs-kollegium . . . . . 480: — —
Transport rdr 1,150: — — 32,960: 32. —

| | | |
|---|---|---|
| Transport rdr | 350: — — | 32,960: 32. — |
| för Kommerce-kollegium . . . . . | 993: 16 — | |
| „ Tabell-kommissionen . . . . . | 46: 32 — | |
| „ General-Landtmäteri-kontoret å Landtmäteristaten . . | 260: — — | |
| „ Öfver-Ståthållare-embetet och Poliskammaren . . . . | 760: — — | |
| tillhopa | 3,210: — — | |

då af anslaget skulle återstå 13,190: 25. 8; men för vinnande af jemn slutsumma på titeln, torde detsamma böra beräknas till 13,187: 23. 4. och således minskas med 3 rdr 2 sk. 4 rst.

I afseende å alla öfriga delar af Riks-statens sjette hufvudtitel föreslår Kongl. Maj:t, att Riks-staten derutinnan må förblifva oförändrad.

| | | |
|---|---|---|
| Då ofvan utförda summa af de nu föreslagna tillökningar å sjette hufvudtiteln . . . . . | 32,960: 32. — | |
| efter afdrag af de ifrågasatte minskningarne enligt 2:dra, 3:dje, 4:de och 5:te punkterne . . . . . | 12,140: 32. — | 20,820: — — |
| sammanlägges med sjette hufvudtitelns nuvararande anslagssumma . . . | | 863,330: — — |
| så uppkommer för samma hufvudtitel en slutsumma af rdr . . . . . | | 884,150: — — |

---

Utom de anslag, hvilka Kongl. Maj:t sålunda för fortgående statsbehof äskat å 6:te hufvudtiteln, har, efter öfvervägande af de frågor, som vid statsregleringen i öfrigt förekommit om anvisande af medel, dels för vissa år eller tills vidare, dels för en gång till föremål, som på Civil-Dapartementets handläggning bero, Kongl. Maj:t velat, jemlikt hvad närlagde protokoll öfver Civil-ärenden af den 13 innevarande November innehåller och under åberopande, hvad allmänna arbeten angår, af det förslag, som styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, jemte berättelse om användandet af förut till sådane arbeten afsatta medel, under den 19 nästlidne Oktober i underdånighet afgifvit, till Rikets Ständer göra framställning rörande de anslag, hvilka Kongl. Maj:t i berörde hänseende ansett böra beviljas.

1:o. *För kanaler, slussar, hamnbyggnader* och *elfrensningar* föreslår Kongl. Maj:t, att följande belopp såsom statsbidrag må företrädesvis anslås

*a)* till fullbordande af hamnbyggnaden vid Wisby medelst Vågbrytarens förstärkning

förstärkning och landtarmarnes grundläggning . . . . . rdr 84,625: — —

*b)* till iståndsättande af öfverbyggnaden å ena hamnarmen vid Cimbritshamn . . . . . 14,930: — —

*c)* till förbättring af hamnen vid Landskrona . . . . . 34,736: 32. —

*d)* till hamnanläggning vid Engelholm, samt upprensning af Rönne å . 22,533: 16. —

*e)* för öppnande af kanal genom Kalfvesund i Bohus Läns skärgård . 14,452: 16. —

f) till kanal- och sluss-anläggningar emellan Philipstad och sjöändans lastningsplats . . . . . 65,000: — —

g) till hamnbyggnad vid Calmar, i förening hvarmed en ny inkörsväg bör till staden anläggas . . . . . 39,486: — —

h) till hamnbyggnad vid Grenna . . . . . , 8,000: — —

i) den för åren 1851, 1852 och 1853 belöpande summa af 1,080 Rdr årligen, hvarmed Staten, enligt Kongl. Brefvet den 14 April 1837, bör under 19 års tid bidraga till amortering af ett för Linköpings hamnbyggnad och Stångåns upprensning upptaget lån . . . . . 3,240: — —

k) för muddring och rätning af Stångån till förbättrande af segelleden mellan Roxen och Linköpings hamn . . . . . 16,666: 32. —

l) till hamnbyggnad vid Mariestad . . . . . 34,890: — —

m) till hamnbyggnad vid Hjo . . . . . 50,000: — —

n) till kanals öppnande genom Tjufholmssundet i farleden till Luleå . 8,000: — —

o) till rensningar af Rörå-elfvens forssar i Norrbottens län . . . . 2.400: — —

2:o) *För anläggning af nya samt förbättrande eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* föreslår Kongl. Maj:t, att Rikets Ständer må anvisa 166,666 Rdr 32 sk. årligen i 3 år, eller tillsammans . . . . . , . . . 500,000: — —

dock att häraf högst 30,000 Rdr må kunna för understödjande af *mindre ström- och årensnings-arbeten samt smärre hamn- och brobyggnader* användas.

3:o) *För befrämjande*, medelst lån eller anslag utan återbetalningsskyldighet, *af utdikningar och aftappningar af sanka trakter och*

Transport rdr 898,960: — —

Transport rdr 898,690: — —

*sjöar, till beredande af odlingsföretag*, anser Kongl. Maj:t Sig böra anslå anvisandet af 33,333 Rdr 16 sk. årligen i tre år eller tillsammans . . 100,000: — —

I afseende på vilkoren för statsbidrags beviljande till allmänna arbeten af här ofvan omförmälda serskilda slag äfvensom i afseende på kontroller å arbetenas utförande i enlighet med fastställda planer, tillstyrker Kongl. Maj:t, på sätt äfven Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader i underdånighet hemställt, bibehållandet af enahanda föreskrifter, som hittills. Men då den förflutna tidens erfarenhet bekräftat, att dylika arbeten, om de, med fullkomlig båtnad för det allmänna, skola kunna tillvägabringas, erfordra, så väl för planernes uppgörande, som för ledningen och tillsynen vid verkställigheten, en större tillgång på fullt skicklige Ingeniörer med sreskildt för detta yrke förvärfvade theoretiska och praktiska insigter, anser Kongl. Maj:t lämpligt och nödigt, att, i enlighet med hvad redan tillförene skett i andra Europeiska länder, en serskild Väg- och Vattenbyggnads-korps uppsättes och ställes till Väg- och Vattenbyggnads-Styrelsens disposition. Beträffande sammansättningen af denna korps, för hvars successiva kompletterande framdeles böra blifva att påräkna de Ingeniör-elever, som fullbordat föreskrifven lärokurs vid Mariebergs undervisningsverk, åberopar Kongl. Maj:t det förslag, som innefattas i ofvannämnde protokoll öfver Civil-ärenden, hvilket jemväl utvisar, att den tillökning i årliga utgifter, som genom organiserandet af en sådan korps skulle erfordras, kan inskränkas till omkring 3,000 Rdr; och Kongl: Maj:t föreslår således nu

4:o) Att Rikets Ständer må till *aflöning för Styrelsen öfver Allmänna Väg- och Vattenbyggnader jemte en dermed införlifvad Väg- och Vattenbyggnads-korps* anslå 12,900 Rdr årligen, eller tillsammans för tre år . . . . . 38,700: — —

5:o) Till *rese- och undersöknings-kostnader samt expenser för allmänna arbeten*, anser Kongl. Maj:t Sig böra af Rikets Ständer begära 12,000 rdr årligen, eller tillsammans för tre år . . . . . 36,000: — —

Transport rdr 1,073,660: — —

Transport rdr 1,073,660: — —

6:o) Till *arvoden för Lärare vid Mariebergs Läroverk i de kunskapsämnen, som tillhöra Civil-Ingeniörer*, föreslås, såsom hittills, 1,000 rdr årligen, eller för tre år . . . . . 3,000: — —

och 7:o) Till *stipendier för Elever, som vid nänmnde Läroverk genomgå den för sådane Ingeniörer bestämda kurs*, likaledes såsom förut, 1,000 rdr årligen, eller . . . . . 3,000: — —

8:o) Efter det Rikets sednast församlade Ständer med antagande, att en af Grosshandlaren *A. Rydberg* genom testamente år 1834 donerad fond vore disponibel för underhållande af *den i Stockholm inrättade Navigationsskola*, hos Kongl. Maj:t tillkännagifvit, att Statens årliga anslag till nämnde skola, 2,800 rdr, komme att upphöra, när den nya Statsregleringen trädde i verkställighet, men att Rikets Ständer, på det undervisningen i skolan ej måtte behöfva afbrytas, å Riksgäldskontoret anvisat 5600 rdr, för att, efter beräkning af 2,800 rdr för året, från 1849 års början, intilldess de *Rydbergska* donalionsmedlen blefve för ändamålet att tillgå, förskottsvis till skolans underhåll disponeras, har, då berörde donationsmedel, på sätt ofvan förmält är, icke kunnat, emot vederbörandes bestridande, tagas i anspråk för underhållandet af nämnde Navigationsskola, och sedan Fullmäktige i Riksgäldskontoret förmält sig, af uppgifven anledning, icke kunna 1849 och 1850 årens anslag för skolan utanordna, Kongl. Maj:t sett Sig nödsakad anbefalla Statskontoret att de för samma skola i stat fastställda årsbehofven förskottsvis utbetala; och Kongl. Maj:t föranlåtes nu äska, att Rikets Ständer må anvisa medel, dels till godtgörande åt Statskontoret af de för åren 1849 och 1850 förskjutne 5,600 rdr, dels ock till den fastställda Statssumman för skolans underhåll år 1851, eller tillsammans . . . . . 8,400: — —

För Skeppsbyggeri-Institutet i Carlskrona föreslår Kongl. Maj.t, på sätt ofvan finnes upptaget, enahanda årliga anslag, som hittills, eller 3,333 Rdr 16 sk., således för tre år . . . . . 10,000: — —

Transport rdr 1,098,060 — —

Transport rdr 1,098,060: — —

Slutligen föreslår Kongl. Maj:t, likasom vid nästföregående statsregleringar, beviljandet af följande tillfälliga anslag:

9:o. till utdelning vid Landtbrukare-möten af *premier för kreatur af utmärktare slag* . . . . . 3,000: — —

och 10:o *till Slöjd-Expeditionens befrämjande* . i . . . . . 3,000: — —

Summa b:ko rdr 1,104,060: — —

Styrelsens för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader ofvanomförmälda berättelse och förslag, rörande verkställde och ytterligare ifrågasatta Allmänna Väg- och Vattenbyggnader, kommer att meddelas Rikets Ständers Stats-Utskott; äfvensom dertill hörande kartor, kostnadsförslag och öfrige handlingar, hvilka för vidare upplysning kunna vara för Rikets Ständer erforderlige, blifva hos bemälde styrelse att tillgå.

---

Enligt hvad Kongl. Maj:t nu förelsagit, skulle slutsummorna för behof, hänförlige till 6:te Hufvudtiteln, komma att blifva:

för utgifter af ständig egenskap . . . . . 884,150: — —

deraf förslagsanslag rdr 74,856; 39. 4.

för tillfälliga och extra behof . . . . . 1,104,060: — —

---

# Sjunde Hufvud-Titeln.

*Innefattande anslagen för Finans-Departementet.*

---

För detta Departement upptager nu gällande Riksstat:

penningar . . . . . rdr 1,725,263: — —

indelda räntor, kronovärdi 3,905: 12. 6. med förslagsvis beräknaadt markegångsvärde af . . . . . 23,640: — —

Transport rdr 1,748,903: — —

Transport rdr 1,748,903: — —

indeld spannmål 156 tunnor 16 kappar, upptagne efter 6 rdr tunnan till 939: — —

oindeld d:o 18 tunnor. d:o . . . . . 108: — —

tillsammans rdr 1,749,950: — —

Vid pröfning, på sätt närlagde protokoll öfver Finans-Ärenden för den 13 innevarande månad utvisar, af serskilde till regleringen af Sjunde Hufvudtiteln hörande frågor, har Kongl. Maj:t funnit följande jemkningar och bestämmelser i afseende på anslagen å denna titel vara lämpliga och af behofvet påkallade, nämligen:

1:o. *Finans-Departementets Expedition.*

Såsom följd af hvad här ofvan blifvit anfördt i fråga om upphörande af de så kallade ljuspenningarne, föreslår Kongl. Maj:t, att anslaget för Finans-Departementets Expedition, nu utgörande 15,024 Rdr 32 sk., måtte ökas med ett emot ljuspenningarne svarande belopp af . . . . . rdr 623: 16. —

2:o. *Kammar-kollegium och Kammar-rätten.*

Uppå af Kongl. Maj:t derom gjord framställning, blefvo, v:d sednaste statsreglering, fyllnadsanslag till de för förenämnde 2:ne Embetsverk år 1841 fastställde interims-stater fortfarande af Rikets Ständer anvisade med 7,532 rdr 31 sk. 11 rst för Kammar-kollegium och 13,075 rdr 28 sk. 9 rst för Kammar-rätten, hvilka fyllnadsanslag likväl, med hänsigt till Embetsverkens möjligen skeende reorganisation, beviljades endast för så lång tid, som nämnde statsreglering blefve gällande, och att utgå såsom arvoden. Då emellertid förslag till förändräd reglering med omförmäldte Embetsverk och deras aflönings-stater ännu icke kunnat uppgöras, såsom, bland annat, beroende af de beslut, som kunna fattas vid slutlig pröfning af frågan angående skatteväsendets samt uppbörds- och redogörelseverkets förenkling, vill Kongl. Maj:t, i anledning häraf, nu endast föreslå, att ofvanomförmälde, till fyllnad i Kammar-kollegii och Kammar-rättens interims-stater erforderliga anslag måtte till fortsatt utbetalning under förut bestämda vilkor anvisas.

Derjemte föreslår Kongl. Maj:t, att statsanslagen för förenämnde Embetsverk, måtte tillökas med hvad, som motsvarar ljuspenningarne derstädes eller för

Kammar-kollegium med . . . . . rdr 2,253: 16. —

och för Kammar-rätten med . . . . . „ 2,130:

3:o

3:o. *Stats-Kontoret.*

Under åberopande af hvad det härvid bilagda protokollet öfver Finans-ärenden innehåller, angående den af Kongl. Maj:t fastställda nya organisation af Stats-kontoret, och på det att de hittills under olika titlar utgångna anslag till aflönande af detta Verks Embets- och Tjenstemän måtte blifva å ett ställe sammanförde, föreslår Kongl. Maj:t att, då för nämnde ändamål erfordras . . . . . rdr 46,170: 32. —
och dertill lägges nuvarande kontanta anslag för kronomagasinen samt vågstaterne . . . . . 10,336: 32. —
anslaget för Statskontoret med Kronomagasinen och Vågstaterne i Fahlun och Avesta måtte uppföras till rdr 56,507: 16. —

Då härifrån afräknas nuvarande Statsanslaget, efter afdrag af den Kammarskrifvarelön å Statskontorets stat, 438 rdr, som enligt hvad här ofvan, vid fråga om reglering af 4:de Hafvudtiteln, bifvit föreslaget, skulle till Krigskollegium öfverflyttas, eller . . . 42,096: 32. —
det å 7:de Hufvudtiteln serskildt uppförda anslag till aflöning för Chartæ-sigillatæverket och hvilket föreslås att till Statskontorets stat öfverföras med . . . . 3,516: — —
samt hvad till ljuspenningar för verkets personal utgått af anslaget till skrifmaterialier och expenser och nu skulle till aflönings-anslaget öfverflyttas, eller 2,000: — — 47,612: 32: —
skulle under denna titel på staten uppkomma en tillökning af . . . . . rdr 8,894: 32. —
hvilken tillökning likväl, på sätt ofvanåberopade protokoll öfver Finans-Arenden utvisar, komme att godtgöras dels derigenom att, då den å Statskontorets nya stat uppförda personal är beräknad jemväl för handläggning af de ärenden, som tillhöra verkets nuvarande magasins-Departement, hvars aflöning, ehuru af fortfarande egenskap, qvarstått å allmänna In-

Transport rdr 8,894: 32. —

Transport rdr 8,894: 32. —

dragnings-staten, af berörde anslag borde till förstnämnde stat öfverföras . . . . . rdr 5,621: 32. —

dels ock genom besparing å anslaget till Chartæ-sigillatæ omkostnader af . . . . . 473: — —

och af det till Kongl. Räntmästaren utgångna remisslage 2,800: — —

rdr 8,894: 32. —

hvarjemte, i följd af regleringen, skulle, på sätt förutnämnde protokoll gifver vid handen, komma att derutöfver besparas 3,482 rdr 32 sk. årligen, som, under särskilda titlar, för besörjande af verkets göromål utgått, hvaribland den efter ofvannämnde öfverflyttning af en del utaf allmänna Magasins-dapartementets aflönings-anslag uppkommande återstod af samma anslag eller 820 rdr, som för närvarande borde å allmänna Indragnings-staten qvarstå, men, sedan nuvarande personalen afgått eller blifvit å nya staten öfverflyttad, ifrån samma stat uteslutas.

4:o. *Chartæ-sigillatæ-verket.* Anslaget till löningar 3,516 rdr, skulle, på sätt ofvan är anfördt, komma att i Stats-kontorets löneanslag ingå och således icke vidare särskildt upptagas; äfvensom, i följd af nämnde Embetsverks löneregler ing, utgifterne å anslaget till Chartæ-sigillatæ-omkostnader, nu beräknadt till 70,000 rdr, blefve förminskade med hvad som motsvarar deraf utgången provision till Kassören i Chartæ-Sigillatæ-verket med 473 rdr; men då sistnämnde anslag är förslags-anslag, har Kongl. Maj:t ansett denna obetydliga minskning icke böra föranleda förändring uti beräkningen.

5:o. *Mynt- och Kontroll-verken.*

Kongl. Maj:t föreslår, att löuings-anslaget för dessa verk måtte ökas med de för verkens tjenstemän och betjening belöpande ljuspenningar, utgörande för året . . . . . rdr 240: — —

6:o. *Öfver-Intendents-Embetet.*

Då Kongl. Museum, för hvilket ett anslag af 1,670 Rdr 32 sk. för närvarande finnes å åttonde Hufvudtiteln uppfördt, hörer under ofvanbe-

Transport rdr 8,894: 32. —

Transport rdr 8,894: 32. —

mälte embete, anser Kongl. Maj:t lämpligast, att berörde anslag, jemte de för personalen vid Museum belöpande ljuspennningar 32 Rdr 16 sk. eller tillhopa 1,704 rdr, öfverflyttas till sjunde Hufvudtiteln och sammanslås med det der upptagne anslaget för Öfver-intendents-embetet; hvarigenom således sistnämnde anslag skulle erhålla en tillökning af . . . . . 1,704: — —

Likaledes föreslår Kongl. Maj:t, att samma anslag måtte förhöjas med hvad som motsvarar ljuspenningarne för Öfver-intendents-embetets embets; och tjenstemän, eller . . . . . 430: — —

7:o *Postverket.*

I öfverensstämmelse med hvad här ofvan vid beräkningen af Stats-verkets inkomster blifvit anfördt, angående nedsättning med 15,000 rdr uti Postverkets bidrag till staten, emot beviljande af portofrihet för tullverkets brefvexling, och då postverkets inkomster ändock upptagits till enahanda belopp, som vid sednaste statsreglering; så och under förutsättning att för postverket fortfarande får användas öfverskottet af postmedlen, sedan bidraget till staten deraf utgått, upptages den deraf föranledda förhöjning i beräkningen af utgiftsanslaget med . . . . . 15,000: — —

8:o. *Anslaget till lyshållning m. fl. utgifter för kronans hus i Stockholm.*

Då här ofvan, i sammanhang med förslaget till reglering af utgifterne under Riks-statens första hufvudtitel, framställning blifvit gjord om öfverflyttning till nämnde titel af kostnaden för lys- och renhållningen samt sotningen jemte dermed sammanhang egande utgifter för H. K. H. Prins Gustafs palats med ett belopp af 613 rdr, lärer ofvanberörde förslagsanslag böra minskas med ett emot nämnde kostnad svarande belopp, eller i rundt tal . . . . . rdr 600: — —

9:o. *Anslagen till byggnader och reparationer i Stockholm och landsorterne, äfvensom för magasinsbyggnader, så i hufvudstaden som i landsorterne.*

Transport Rdr 25,598: 32. —

Transport rdr 25,598: 32. —

Med afseende å de olägenheter, som, efter hvad erfarenheten ådagalagt, de förut gällande stadganden angående befattningen med underhållet af kronans hus och byggnader i landsorterne samt dispositionen och redovisandet af derför anslagne medel medfört, likasom svårigheterne att, under sådane omständigheter, handhafva en fullständig och tillförlitlig kontroll å de befintlige tillgångarne, har Kongl. Maj:t, som ansett dessa olägenheter lämpligast kunna undanrödjas derigenom, att bestyret med såväl tillgångarnes fördelning som deras förvaltande och redovisande, förenades hos *en* embetsmyndighet, på sätt rörande anslaget för underhåll af kronans hus och byggnader i hufvudstaden är föreskrifvet, under den 6 Mars sistlidet år förordnat, att jemväl den förut åt Kammar-kollegium uppdragna befattning med kronans i civilt ändamål anslagna hus och byggnader i landsorterne, hvilka icke äro under annat embetsverks tillsyn ställde, samt handläggning af administrativa frågor, angående nybyggnad och underhåll af dessa hus och byggnader, jemte nödiga inventariers anskaffande, skulle af Öfver-intendents-embetet öfvertagas; äfvensom och enär det ansetts leda till större enhet i förvaltningen samt medföra flera väsendtliga fördelar, om Öfver-intendents-embetet likaledes erhöll den befattning med underhållet af kronans magasins-byggnader så i Stockholm, som i landsorterne, hvilken tillförene ålegat Stats-kontoret, Kongl. Maj:t genom särskildt beslut af den 19 sistlidne Oktober i Nåder befallt, att sistnämnde befattning skall ifrån och med början af nästkommande år på Öfver-intendents-embetet öfverflyttas; och då, vid sådant förhållande, det vore mindre lämpligt och endast ledande till större vidlyftighet att fortfarande hafva anslagen till magasinsbyggnader afskiljde från dem, som å 7:de Hufvudtiteln äro uppförda för kronans öfriga hus och byggnader, föreslår Kongl. Maj:t att dessa anslag måtte sammanföras, särskildt för hufvudstaden och särskildt för landsorterna, samt att desamma måtte få såsom reservationsanslag anses; börande dock ifrån anslaget för hus och byggnader i landsorterne, afdragas de 4,000 rdr, som hittills deraf

Transport rdr 25,598: 32. —

Transport Rdr 25,598: 32. —

utgått till fängelsebyggnaders underhåll och nu, enligt hvad i sammanhang med förslaget till reglering af utgifterne under andra Hufvudtiteln blifvit ifrågaställdt, skulle till berörde Hufvudtitel öfverflyttas.

Hvad särskildt beträffar de för underhåll af kronans hus och byggnader i landsorterne uti riksstaten upptagne indelta anslag; så böra, enligt hvad protokollet öfver finans-ärenden upplyser, af desamma uteslutas, ej mindre de räntor med kronovärdi af 5 rdr 30 sk. 5 rst och markegångsvärde af 39 rdr 20 sk. 11 rst., som äro för högt upptagne, än ock, sedan Fahlu kungsgårdshjelp numera upphört, det för nämnde kungsgård beräknade anslag af 173 rdr 19 sk. 1 rst. i kronovärdi och 314 rdr 42 sk. 1 rst. efter markegångsvärde. Äfvenledes vill Kongl. Maj:t, under åberopande af hvad berörde protokoll vidare innehåller, härmed föreslå, att de för Runna qvarndam, kungsladan vid Rankhyttan och Ornäs loftsbyggning anvisade anslag, af indeldta räntor till kronovärdi af 13 rdr 37 sk. med markegångsvärde af 96 rdr 19 sk. samt anslaget till kungsladan vid Isala af 30 kappar kronotionde, beräknade till ett värde af 5 rdr 30 sk., må försvinna, emot det att af anslaget till underhåll af kronans hus och byggnader i landsorten till vederbörande kontant utbetalas de derför belöpande ersättningar; börande för sådant ändamål nyssnämnde anslag ökas i kontant med . . . . . rdr 96: 32. —

Genom förutnämnde förändringar skulle anslagen till byggnader och reparationer komma att utgöra:

för Stockholm . . . . . rdr 32,000: — —

och för landsorterne . . . . . „ 40,233: 16. —

hvaremot de båda anslagen för magasinsbyggnader äfvensom de å anslaget till byggnader i landsorterne nu uppförde indelte räntor af spannmål, i värde beräknade till 456 rdr 16 sk. borde uteslutas.

10:o. *Anslaget till remisslage.*

I följd af hvad, i sammanhang med frågan om Stats-kontorets organisation, blifvit här ofvan framställdt, angående upptagande å nämnde embets-verks stat af

Transport Rdr 25,695: 16. —

Transport Rdr 125,695: 16. —

ersättning för Kongl. Räntemästarnes remisslage, skulle särskilt anslag derför ej vidare erfordras, och således anslaget till remisslage med motsvarande belopp förminskas; men då, oaktadt denna utgift i medeltal utgjort 2,795 rdr, nämnde förslagsanslag för detta ändamål blott upptagit 1,500 rdr, kan endast sistberörde belopp derifrån afdragas; hvarigenom anslaget, skulle komma att till 2,000 rdr nedsättas.

11:o. *Anslaget till skrifmaterialier och expenser, samt ved och ljus.*

Då Kongl. Maj:t här ofvan beräknat, att de af nämnde anslag, enligt nu gällande stadganden, utgående ljuspenningar, borde till löne-anslagen för vederbörande embetsverk öfverföras, och således dessa anslag med motsvarande belopp förökas, anser Kongl. Maj:t, såsom en följd häraf, förenämnde anslag till skrifmaterialier och expenser böra minskas med samma belopp, utgörande tillhopa 7,676 rdr 32 sk.; och då derefter af nuvarande beloppet skulle återstå 12,323 rdr 47 sk. 9 rst. föreslås att detta anslag, för vinnande af jemn slutsumma, måtte bestämmas till 12,314 rdr 31 sk. 9 rst. och således minskas med 9 rdr 16 sk.

De på 7:de Hufvudtiteln beräknade tillökningar utgöra alltså tillsammans . . . . . rdr 25,695: 16. —

hvarifrån likväl dragas de uti 8:de, 9:de, 10:de och 11:te punkterne omförmälde nedsättningar tillhopa . . . . . 6,565: 16. —

då återstående tillökningen blifver . . . . . 19,130: — —

hvilken tillökning likväl, såsom härrörande dels af högre beräkning utaf den till bestridande af Post-verkets utgifter afsedda behållna andelen af postuppbörden, dels af öfverflyttningar ifrån andra titlar icke medför någon ökad utgift.

Hufvudtitelns slutsamma som nu utgör . rdr 1,749,950: — —

skulle således blifva . . . . . „ 1,769,080: — —

deraf förslagsanslag 1,447,599 rdr 47 sk. 9 rst.

Derförutan erfordras å denna Hufvudtitel följande anslag, som torde böra anvisas å de tillgångar, hvilka varda afsedde för tillfälliga behof, nemligen:

1:o *För ombyggnad af Tranebergs bro på vägen till Drottningholm.*

Enligt hvad Kongl. Maj:t redan vid förra Riksdagen meddelade Rikets Ständer, hafva de på nämnde väg befintliga större broar under de sednare åren visat sig så bristfällige, att fråga uppstått om deras ombyggande, hvartill kostnadsförslag jemnväl blifvit upprättade. Då emedlertid kostnaden för dylik ombyggnad af alla dessa broar uppgår till ett högst betydligt belopp, och anledning förekommit, att 2:ne af dem, efter reparationer, som dels redan försiggått, dels blifvit ifrågaställde, och till hvilka sednare Kongl. Maj:t vill bereda tillgång af dertill disponible medel, skulle ännn någon tid kunna begagnas, hvaremot ombyggnad af Tranebergs bro icke längre kan undvikas, har Kongl. Maj:t velat för detta ändamål, med antagande af det minst kostsamma byggnadssättet, eller anläggning af flottbro, äska ett anslag af . . . . . rdr 48.000: — —

2:o *Till utgifter för Kolonien S:t Barthelemy.*

För detta ändamål hafva Rikets Ständer vid sednaste Riksdagen beviljat ett förslags-anslag af 6,000 Rdr årligen; och har Kongl. Maj:t på sätt bilagde protokoll öfver Finans-ärenden för den 13 innevarande utvisar, oaktadt behof förekommit ej mindre af förbättring uti de å ön anställde Embets- oeh Tjenstemäns ytterst knappa löne-förmåner, än af åtgärder för iståndsättande af statens byggnader på ön, hvilka för flera år tillbaka blifvit genom orkan dels förstörde, dels skadade, likväl endast velat framställa, det Rikets Ständer måtte medgifva fortfarandet af det hittills beviljade förslags-anslaget, att utgå på lika sätt, som vid förra Riksdagen stadgades, hvadan för 3 år beräknas . . . . . 18,000 — —

Anslagen för tillfälliga behof å denna Hufvudtitel skulle således utgöra 66,000 — —

# Åttonde Hufvud-Titeln.

*Innefattande anslagen för Ecclesiastik-Departementet.*

---

Uti nu gällande Riksstat äro anslagen under 8:de Hufvudtiteln upptagne till följande belopp:

| | | |
|---|---|---|
| penningar . . . . . | rdr | 478,726 — — |
| Indelda räntor, Kronovärdie 27,868 rdr 36 sk. 8 rst., utfördt efter förslagsmarkegång med . . . . . | | 152,798 — — |
| Indeld spannmål 81,704 tunnor 16 kappar, förslagsvis à 6 rdr tunnan . | | 490,227: — — |
| Oindeld spanmål 3,891 tunnor 16 kappar, förslagsvis à 6 rdr tunnan . | | 23.349: — — |
| tillsammans | rdr | 1,145,100: — — |

I afseende på regleringen af Åttonde Hufvudtiteln, framställer Kongl. Maj:t följande förslag:

1:o *Clereci-staten.*

Kongl Maj:t, som under den 29 Maj 1848 förklarat prosten öfver Lysings kontrakt af Linköpings Stift berättigad att från och med 1846 komma i åtnjutande af proste-tunna för Trehörna nybildade pastorat; samt den 29 Juli 1849 ttllagt Prosten öfver Westerbottens fjerde Kontrakt enahanda förmån, från och med 1846 för Pajala pastorat; äfvensom, under den 16 Augusti innevarande år, beviljat prosten öfver Wäne kontrakt i Skara stift rättighet till proste-tunna för hvardera af de nybildade pastoraten Främmestad och Näs, från och med 1847, vill härmed hos Rikets Ständer föreslå, att ifrågavarande spanmåls belopp må på stat uppföras med tillsammans . . . . . 4 tunnor.

För att bereda Consistorie-notarierne i riket ersättning för den förmån, hvilken de, till följd af Kongl. Maj:ts Nådiga beslut om den förhöjda tjenst-års-beräkningens upphörande. komme att förlora, äskar Kongl. Maj:t att som lönetillökning åt bemälde tjenstemän vid Stockholms Stads och samtlige Stiftens Consistorier, må på Ordinarie Stat uppföras ett belopp af . . . . . 2,340: — —

Transport Rdr 2,340: — —

att

Transport Rdr 2,340 — —

att med 180 rdr till hvardera utgå ifrån den tid förhöjda tjensteår vid ifrågavarande befattningar, genom innehafvares afgång eller frivilliga afsägelse komma att upphöra.

2:o *Universiteten.*

Med åberopande af de skäl, som i protokollet för Ecclesiastik-ärenden den 13 dennes äro anförda, äskar Kongl. Maj:t för Universitetens behof följande anslag på ordinarie stat, nämligen:

till Universitets-bibliotheket i Upsala . . . . . 1,500: — —

„ Kemiske Institutionen vid Universitetet i Lund . . . . . 500: — —

„ Botaniska Institutionen derstädes . . . . . 300: — —

hvarigenom anslaget till Universiteternas materiella behof således skulle komma att ökas med 2,300.

„ Stipendier åt utmärkta yngre Akademiska Lärare, 2,000 rdr vid hvartdera Universitetet. tillsammans . . . . . 4,000: — —

„ Stipendier åt medellösa Theologie Studiosi, 1,000 rdr vid hvartdera Universitetet, tillsammans . . . . . 2,000: — —

„ lönefyllnad åt Kalsenianske Professorn vid Upsala Universitet . . . 600: — —

„ lönefyllnad åt Bibliothekarien vid Universitetet i Lund . . . . . 800: — —

3:o *Folk-skolorna.*

Såsom ersättning till Garnizons-skolan i Christianstad för den afgift, som under namn af portpenningar fordom till samma skola utgått, har årligen, alltsedan 1841 från Rikets Ständers Riksgälds-kontor blifvit utbetalt 240 rdr bko; men då detta belopp icke är någon förändring underkastadt och allt framgent bör fortfara, föreslår Kongl. Maj:t, att detsamma må å stat uppförs med . . . . . 240: — —

4:o *Medicinal-staten.*

För att bereda tillfälle att kunna anställa tvenne nya provincialläkare, hvilka enligt hvad vederbörande upplyst, äro af behofvet påkalla-

Transport rdr 12,280 — —

Transport R:dr 12,280: — —

de, den ena för Ölands norra mot, och den andra för södra delen af Götheborgs och Bohus län. föreslår Kongl. Maj:t att, till ifrågavavarande läkares aflöning med 432 rdr 24 sk. hvardera, må på stat uppföras . . 865: — —

5:o *Carolinska Medico-Chirurgiska Institutet.*

Med afseende å vigten, att för helsovården och Läkarebildningen inom fäderneslandet, fortfarande upprätthålla den Kliniska undervisningen i barnsjukdomar, föreslår Kongl. Maj:t att ett arfvode, som Carolinska Medico-Chirurgiska Institutets stat för den tid nuvarande statsreglering är gällande, blifvit af Rikets Ständer beviljadt åt en professor i Kliniken för nämnde sjukdomar, fortfarande må å samma stat bibehållas.

6:o *Orthopediska Institutet.*

Då Orthopediska Institutet, för att fortsätta sin gagnande verksamhet, framgent är i behof af det understöd Rikets Ständer åt denna inrättning lemnat, föreslår Kongl. Maj:t, att samma understöd, på förut bestämda vilkor, må få utgå under den tid, som nu skeende stats-reglering blifver gällande.

7:o *Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-Akademien.*

Sedan Rikets Ständer vid sistförflutne Riksmöte i anslaget för Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-Akademien beviljat en tillökning af 1,333 rdr 16 sk., att under tiden för då uppgjorde stats-reglering utgå, och upplyst blifvit, att denna tillökning allt framgent är för Akademien behöflig; föreslår Kongl. Maj:t att förenämnde belopp må på ordinarie stat varda uppfördt.

8:o I öfverensstämmelse med hvad vid regleringen af sjunde Hufvudtiteln blifvit föreslaget, skulle det i åttonde Hufvudtiteln uppförda anslag för Kongl. Museum, utgörande 1,670 rdr 32 sk., med tillägg af hvad som motsvarar de till dess personal utgångna ljuspenningar, 33 rdr 16 sk., eller tillhopa 1,701 rdr, komma att till förstnämnde Hufvudtitel öfverflyttas.

Transport rdr 13,145 — —

Transport rdr 13,145 — —

9:o *Frimurare-Barnhuset.*

Enligt nådiga resolutionen den 15 Mars 1770, eger Frimurare-barnhuset i Stockholm att årligen uppbära 166 rdr 32 sk. bko af så kallade Rasp- och Spinnhusmedel, hvilka, jemnlikt nådiga brefvet den 13 Augusti 1845, numera ingå till Stats-kontoret i stället för Fång-styrelsen, dit dylika medel förut inflöto; och har Frimurare-barnhusets andel deraf blifvit anordnad antingen å sjelfva inkomst-titeln eller å öfverskotten på Statsverkets inkomster; men då, dels detta är mindre formenligt och dels Kongl. Maj:t uti serskild proposition föreslår att ifrågavarande serskilda afgift måtte upphöra, vill Kongl. Maj:t härmed framställa, att Frimurare-barnhuset må på ordinarie stat erhålla ett, förenämnde belopp motsvarande, anslag, samt således det anslag, berörde Inrättning redan å åttonde Hufvudtiteln åtnjuter af 666 rdr 32 sk. tillökas med ifrågavarande 166: 32. —

10:o. *Skrifmaterialier och Expenser samt ved och ljus.*

I öfverensstämmelse med hvad uti det föregående är vordet framställdt, angående förändrad reglering med de så kallade ljuspenningarne, föreslår Kongl Maj:t, att hvad för sådant ändamål erfordras och ifrån förutnämnde anslag utgått, må ifrån samma anslag öfverflyttas till anslagen för:

| | |
|---|---|
| Ecclesiastik-Departementets expedition med . . . . . | 610: — — |
| Riks-Archivet . . . . . | 240: — — |
| Kongl. Bibliotheket . . . . . | 213: 16. — |
| Sundhets-kollegium . . . . . | 453: 16. — |
| Carolinska Medico-Chirurgiska Institutet . . . . . | 246: 32. — |
| Witterhets- Historie- och Antiqvitets-Akademien . . . . | 60: — — |
| eller tillhopa | 1,823: 16. — |

Och då de för Kongl. Museum belöpande ljuspenningar 33 rdr 16 sk. skulle jemte anslaget för Museum till sjunde hufvudtiteln öfverflyttas, borde följaktligen nu ifrågavarande Expensanslag, utgörande 13,297 rdr 2 sk. minskas med motsvarande belopp, eller till 11,440 rdr 18 sk.; men för vinnande af jemn slutsumma, beräknas å detta anslagen ytterligare ned-

Transport rdr 13,311: 32. —

Transport rdr 13,311: 32. —

sättning af 1 rdr 32 sk. och borde således detsamma derefter upptagas till 11,438 rdr 34 sk.

De föreslagna tillökningarne skulle således utgöra . . . . . 13,311: 32. —

jemte värdet af 4 tunnor spannmål af behållne kronotionden, förslagsvis upptaget à 6 rdr tunnan, till . . . . . 24: — —

eller tillhopa 31,335: 32. —

men då härifrån dragas de uti 8:de och 10:de punkterne omförmälde minskningar med tillsammans . . . . . 1,705: 32. —

blifver återstående förhöjningen . . . . . 11,630: — —

Då hufvudtitelns nuvarande anslagssumma utgör . . . . . 1,145,100: — —

skulle således, efter den nu föreslagne regleringen å denna titel erfordras b:o rdr 1,156,730: — —

deraf förslags-anslag rdr 39,481: 34.

---

För tillfälliga behof inom samma hufvudtitel erfordras dessutom serskilda anslag, dels för en gång, dels för viss bestämd tid, till nedannämnde belopp.

Då de anslag Rikets Ständer vid föregående riksdag beviljat för folkundervisningens befrämjande, ännu äro för samma ändamål och till enahanda belopp erforderlige, föreslår Kongl. Maj:t att Rikets Ständer anvisa för den tid nästa statsreglering kommer att omfatta:

till understöd för folkskolelärares aflöning inom de socknar, der, enligt Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning, statsbidrag för sådant ändamål, i följd af serskilda omständigheter och förhållanden kan blifva erforderligt, . . . . . 20,000. — —

till seminarium för bildande af lärare vid folkskolor efter Kongl Maj:ts Nådiga disposition . . . . . 9,100: — —

till stipendier för elever vid nämnde seminarier att i mån af behof af Kongl. Maj:t disponeras . . . . . 12,000: — —

att utgå årligen under tre år med en sammanlagd summa för alla åren af 123,300: — —

och med rättighet för Kongl. Maj:t att till folkundervisningens befrämde använda de besparingar, som å nämnde anslag kunna uppkomma.

Vid sednaste riksdag beviljade Rikets Ständer, till understöd för

Transport rdr 123,300 — —

Transport Rdr 123,300 — —

Serafimer-lazarettet i Stockholm, ett belopp af 4,500 rdr årligen under den tid, då uppgjorda statsreglering omfattar. Då de förhållanden, på grund hvaraf nämnde anslag blifvit beviljadt, sedan dess icke undergått någon förändring, föreslår Kongl. Maj:t, att till samma ändamål anvisas enahanda belopp under ytterligare trenne år med 4,500 rdr om året, eller tillsammans . . . . . 13,500: — —

I ändamål att bereda en af behofvet påkallad förbättring och utvidgning af den Kemiska Institutionen vid Upsala Universitet, äskar Kongl. Maj:t, till uppförande af ny byggnad för nämnde institution, en summa af 66,666: 32, —

Då ny byggnad är behöflig för Anatomiska Institutionen vid Universitet i Lund och Universitetets egna tillgångar icke utan betydlig olägenhet kunna vidkännas den härtill erforderliga utgift; äskar Kongl. Maj:t, att Rikets Ständer må för nämnde ändamål anvisa en summa af . . . 9,400: — —

Direktionen öfver Svenska Nykterhets-sällskapet har hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, att, då Direktionen saknade utväg för bestridandet af de utgifter, hvilka en ordnad och oafbruten verksamhet för nykterhetens befordrande kräfver, Kongl. Maj:t ville af Rikets Ständer äska ett årligt anslag af 1,000 rdr banko, att för nämnde ändamål af Direktionen användas. Med bifall till denna underdåniga hemställan, föreslår Kongl. Maj:t, att den begärda summan må för trenne år af Rikets Ständer anvisas med tillsammans . . . . . 3,000: — —

Tillsammans för tillfälliga behof rdr 215,866: 32. —

# Nionde Hufvud-Titeln

*omfattande Pensions- och Indragnings-Staterne.*

För de förra eller *Pensions-Staterne,* upptagas uti nu gällande Riks-Stat:

| | | |
|---|---|---|
| Penningar . . . . . rdr | 121,800: — — | |
| Indelda räntor med kronovärdi rdr 3,890: 27. 7, men beräknade efter förslags-markegång till . . . . . | 24,992: 32. — | |
| Indeld spanmål, 884 tunnor 16 kappar, à 6 rdr tunnan . . . . . | 5,307: — — | |
| Summa | | 152,099: 32. — |

Då Kongl. Maj:t, efter att, med anledning af hvad Rikets sednast församlade Ständer i underdånighet anmält, rörande den af Kongl. Maj:t då väckta fråga om de, under namn af vakans- och liggetids- samt nådårs-besparing vid tillträdandet af civile och militäre tjenster, föreskrifna löne-innehållningars upphörande emot ersättning till vederbörande pensionskassor för den andel de af dessa besparingar åtnjutit, hafva låtit verkställa ytterligare utredning i ämnet, under denna dag derom till Rikets Ständer aflåter förnyad Nådig proposition, upptagas här de ersättningssummor, som uti samma proposition blifvit föreslagna, eller:

| | | |
|---|---|---|
| för Civil-statens Pensions-inrättning . . . . . | 10,500: — — | |
| „ Arméens Pensionskassa . . . . . , . . . | 31,400: — — | |
| „ Amiralitets-krigsmans-kassan . . . . . | 3,400: — — | |
| | 45,300: — — | |
| Med tillägg af förutnämnde . . . . . | 152,099: 32. — | |
| blefve således summan af Pensions-staten . . . . . | 197,399: 32. — | |

*Allmänna Indelnings-staten*

beräknades vid sednaste statsreglering, på förslag, till:

| | | |
|---|---|---|
| Penningar . . . . . , . . . . . | | 368,398: 16. — |
| Indelda räntor, upptagna efter kronovärdi till rdr 2,993: 40. 5, och efter | | |
| Transport Rdr | | 368,398: 16. — |

| | |
|---|---|
| Transport Rdr | 368,398: 16. — |
| förslags-markegång till . . . . . | 19,213: — — |
| Indeld spanmål, 6 tunnor, 16 kappar, à 6 rdr tunnan . . . . . | 39: — — |
| Oindeld d:o, 15 tunnor à d:o . . . . . | 90: — — |
| Summa rdr | 387,740: 16. — |

I afseende på regleringen af denna stat, har Kongl. Maj:t velat göra följande framställningar:

På de skäl, som närmare omförmälas uti bilagde Stats-råds-protokoll för den 13 innevarande månad, vid föredragning af de till 2:dra Hufvudtitelns reglerande hörande frågor föreslår Kongl Maj:t:

dels att till fortsatt utgående intill nästa statsreglering må uppföras det årliga arfvode af 1,200 rdr, hvilket Professoren, Doktor C. J. Schlyter för utgifvande af Sveriges gamla lagar, fått sig tillagdt;

dels för förre Läkaren vid Norra Korrektions-inrättningen, Doktor J. E. Nyblæus, som vid afskedstagandet var öfver 65 år gammal och länge vid nämnde inrättning tjenstgjort, hvadan ock Kongl. Maj:t, efter afskedets beviljande, funnit sig böra årligen, som gratifikation, af 2:dra Hufvudtitelns anslag till extra utgifter, tillägga honom beloppet af den aflöning han vid tjensten åtnjutit, måtte såsom årlig pension anvisas hvad nämnde aflöning utgjort, eller . . . . . 250: — —

Enligt hvad bilagde protokoll angående regleringen af 4:de Hufvudtiteln vidare upplyser, har, i afseende å det på Allmänna Indragningsstaten uppförde anslag af 10,000 rdr årligen till expectans-arfvoden åt lönlöse officerare af améen, det förhållande inträffat, att, enär numera knappast någon officer, enligt stadgade grunder, finnes berättigad att af sådant arfvode komma i åtnjutande, hvartill fordras, 1813 och 1814 årens krig hafva varit och sedermera förblifvit lönlös, i följd hvaraf ock under de sista åren dylikt arfvode icke blifvit disponeradt, behållning uppkommit, i den mån äldre innehafvare af ifrågavarande expectans-arfvoden afgått, och hvilken behållning enligt sednast afslutade Riks-hufvudbok, eller för år 1848, uppgick till 2558 rdr 2 sk. 8 rst. Med anledning häraf och då Kongl. Maj:t anser, att tjenstbarheten bland arméens befäl verksam-

| | |
|---|---|
| Transport Rdr | 250 — — |

Transport Rdr 250 — —

mast befrämjas och bibehålles genom beredda tillfällen för dess medlemmar, att vid framskriden ålder kunna lemna rum för yngre och kraftfullare kamrater, vill Kongl. Maj:t nu föreslå Rikets Ständer, att ifrågavarande anslag, i den mån detsamma genom afgång bland Innehafvarne af expectans-arfvoden, redan är eller ytterligare blifver disponibelt, må, efter de grunder och med de belopp, Kongl. Maj:t kan i Nåder finna lämpligt bestämma, få användas till pensions-förhöjningar åt afskedstagande Öfverstelöjtnanter, Majorer och Kapitener af arméen, utöfver de pensioner, som dem ifrån arméens pensions-kassa tillkommer.

Då Kongl. Maj:t, vid beviljandet af Chefens för Strömholms Stuteri, Öfversten m. m. G. Liljestolpes ansökan att efter uppnådde 66 lefnadsår och sedan han uti nära 47 år varit i statens tjenst, hvaraf 24 år vid nämnde befattning, undfå afsked med pension, icke kunnat af stuteriets serskilda pensions-fond tillägga honom högre pension än 500 rdr, föreslår Kongl. Maj:t att, med afseende å Öfverste Liljestolpes långvariga, af ett rättskaffens och för det allmänna gagneligt embetsnit utmärkta, tjenstgöring, såsom tillökning uti denna pension måtte för honom å allmänna indragnings-staten anvisas ett årligt belopp af . . . . . 500: — —

Under åberopande af hvad bifogade protokoll rörande regleringen af 8:de hufvudtiteln derom innehåller, har Kongl. Maj:t velat föreslå:

att det anslag af 800 rdr om året, som vid sista riksdag blifvit, för tiden till nästa statsreglering, å allmänna indragnings-staten anvisadt till Wetenskaps-akademiens disposition, att användas, dels till fortsatt understöd för anskaffande af tekningar af inhemska växter till ett arbete benämndt: "Sveriges Flora", och dels till uppmuntran för utgifvande af tekningar utaf Zoologiska föremål, måtte forfarande få utgå.

Att det årliga anslag af 1000 rdr, hvilket Sekreteraren A. M. Strinnholm, på grund af Rikets Ständers beslut egt att, under den tid nuvarande statsreglering är gällande, å allmänna indragningsstaten uppbära för fortsatt

Transport Rdr 750 — —

Transport rdr 750: — —

fortsatt utgifvande af hans arbete: "Svenska folkets historia från äldsta till närvarande tider", må än vidare intill nästa statsreglering utgå, för att bereda sekreteraren Strinnholm tillfälle att åt detta verk uteslutande egna sin tid och arbetsförmåga;

Att då Ramsjö Kapellförsamling, tillhörande Ljusdahls Pastorat i Gefleborgs Län, har behof af en serskild predikant, men saknar förmåga att bereda honom en, för tarflig bergning erforderlig aflöning, såsom bidrag dertill måtte anvisas en summa af 133 rdr 16 sk. årligen under de första 15 åren efter predikantens anställande, samt 66 rdr 32 sk. under derpå följande 15 år, hvadan nu utföres . . . . . 133: 16. —

Att technologen vid Wetenskaps-akademien, Professoren G. E. Pasch må, efter afskedstagandet, för sin återstående lifstid tilldelas en pension af 600: — —

samt att professorn i tekning vid de fria konsternas akademie, E. Limnell, på lika sätt måtte undfå en pension af . . . . . 750: — —

Vidare har Kongl. Maj:t med afseende å förekommande bevekande omständigheter, velat föreslå:

att det utaf Rikets sednast församlade Ständer, för tiden intill nästa statsreglering, å allmänna indragnings-staten anvisade pensionsunderstöd af 400 rdr åt aflidne Befallningsmannen på Upsala Slott, Öfverstelöjtnanten Nordencreutz's enka, Carin Sandelin och hennes barn, må, sedan bemälta enka numera med döden afgått, få af hennes efterlemnade döttrar tillgodonjutas, så länge de lefva ogifta och befinna sig i behöfvande omständigheter.

Att af det pensionsunderstöd, stort 1000 rdr, som vid 1844 och 1845 årens riksdag blifvit å allmänna indragnings-staten uppfördt, för framlidne Stats-rådet Grefve Hårds enka, hälften eller 500 rdr måtte vid grefvinnan Hårds frånfälle, få öfverflyttas på hennes trenne oförsörjda döttrar och af dem åtnjutas under enahanda vilkor, som för Öfverstelöjtnanten Nordencreutz's döttrar blifvit föreslagne.

Transport rdr 2,233: 16. —

Transport rdr 2,233: 16. —

Att utaf den, vid 1844—1845 årens riksdag framlidne Hans Excellens herr Justitie-Stats-Ministern Törnebladhs numera äfven aflidna enkefru å allmänna indragnings-staten tillagda pension, 200 rdr likaledes må, under förenämnde vilkor, på herr Justitie-Stats-Ministern Törnebladhs oförsörjda dotter, Sophie Emelie Törnebladh, öfverflyttas;

Att rikets ständer, med fästadt afseende å de af framlidne Stats-Rådet och chefen för Sjöförsvars-Departementet J. F. Ehrenstam i lifstiden ådaglagde utmärkta förtjenster, samt den nödställda belägenhet, hvari hans efterlemnade enka med 7 oförsörjda barn, sig befinna, måtte för bemälta enka anslå en årlig pension af . . . . . 800. — —

Att sedan Contre-Amiralen vid Kongl. Maj:ts Flotta, J. G. von Sydow., efter en mångårig, för det allmänna serdeles gagnande verksamhet, genom döden afgått, Rikets Ständer måtte för denne förtjente embetsmans, i knappa omständigheter efterlemnade, enka, Eleonora Wiggman, med 3:ne minderåriga barn, likaledes uppföra en årlig pension af . . . 666: 32. —

Att framlidne Landshöfdingen, Friherre J. O. Nauckhoffs enka, Wilhelmina Cöster, med 2:ne oförsörjda barn måtte, i anseende till hennes fattigdom, varda tillagd ett årligt pensionsunderstöd af . . . . . 300: — —

samt att, då Landshöfdingen öfver Norrbottens Län, C. A. von Hedenberg, vid sitt frånfälle efterlemnat enka och 7 oförsörjda barn i särdeles nödställd belägenhet, en årlig pension måtte varda bemälda enka tillaggd af . . . 600: — —

Då Rikets sednast församlade Ständer tillerkänt Assessoren J. A. Törneman rättighet att, när hans göromål vid utredningen af förra allmänna Magasinsfonden upphörde, å allmänna Indragnings-staten åtnjuta expectanslön af 777 rdr, motsvarande, utan förhöjning för spanmålen, den aflöning, som Törneman, hvilken vid f. d. Allmänna Magasins-Direktionens upplösning år 1824 var Kammarförvandt, sedermera, efter af Kammar-rätten erhållet förordnande att vara Revisions-kommissarie uti det under bemälte embetsverk ställda Revisions-kontoret för Allmänna Magasinsärendenas utredning, i sådan egenskap åtnjutit, föreslår Kongl. Maj:t, att

Transport rdr 4,600: — —

Transport rdr 4,600: — —

Rikets Ständer, i öfverensstämmelse härmed, jemväl måtte medgifva, att Revisorn J. G. Nyström, hvilken vid Magasins-Direktionens upplösning vid verket egde Kammarskrifvare-tjenst, men af Kammar-rätten förordnades till Revisor i förenämnde kontor med enahanda lön som varit för Revisorerne i Magasins--Direktionen bestämd, och dermed fortfor intilldess Kontoret upphörde, samt således i detta hänseende befunnit sig i enahanda förhållande, som Törneman, må i stället för honom tillagdt expektansarfvode såsom Kammarskrifvare, åtnjuta den aflöning såsom Revisor, hvilken han innehade då göromålen med magasinsfondens utredning för honom upphörde, utgörande, utan spannmålsförhöjning, 497 rdr 8 sk., och således uti berörde, till Revisor Nyström nu utgående arfode uppföra en tillökning af . . . . . 270: 24. —

Sedan den serskilda ränta, som under benämning af Fahlu Kungsgårdshjelp utgjorts af vissa hemman inom Kopparbergs, Näsgårds och Säthers fögderier af Stora Kopparbergs Län, numera mot upphörande af derför medgifven lindring i bevillningen, blifvit afskaffad, lära de nuvarande Läns- och Fjerdingsmän, samt Färjekarlar, Gästgifvare och Nämndemän inom berörde Län, hvilka, före upphörandet af ifrågavarande serskilda ränta, sina befattningar innehaft och af anslagen å samma utskyld varit i åtnjutande, böra, för den minskning i påräknade löneförmåner, som de genom meranämnde räntas försvinnande fått vidkännas å allmänna Indragningsstaten undfå motsvarande ersättning, hvilken likväl med undantag endast för Länsmännen, så vidt ifrågavarande anslag tagits i beräkning, vid bestämmandet af den år 1841 dem beviljade lönetillökning, skulle komma att, i mån af ersättningstagarnes afgång indragas; och anser Kongl. Maj:t denna ersättning, som bör utgå efter markegång, kunna förslagsvis beräknas till . . . . . rdr 190: — —

Summa rdr 5,060: 24. —

Hvad beträffar frågan om bestämmande af medelpriset, för tiden intill nästa Riksdag, å spannmålen under sådane löner, som innehafvarne tillträdt före statsregleringen vid 1840—1841 ärens Riksdag, och för hvilken spanmål, om ock i den mån nämnde medel-

pris öfverstiger 7 rdr tunnan, serskild ersättning bör från allmänna Indragningsstaten vederbörande löneinnehafvare tillkomma; så har, enligt hvad Stats-kontoret, uti dess om Statsverkets förvaltning och tillstånd afgifna berättelse upplyst, riksmarkegångspriset utgjort:

för år 1848 . . . . . rdr 8: 20 —
„ 1849 . . . . . „ 6: 22 —
„ 1850 . . . . . „ 6: 22 —

eller i medeltal rdr 7: 5. 4; och föreslår Kongl. Maj:t alltså, att det pris, hvarefter ofvanberörde ersättning skall utgå, måtte fastställas till 7 rdr 5 sk. per tunna. Då, enligt hvad Stats-kontoret upplyst, de spanmålsqvantiteter, hvarför, efter de vid berättelsens afgifvande kända förhållanden dylik ersättning borde ifrågakomma, uppgå till 24,047 tunnor, skulle således det dertill erforderliga anslag, som vid förra Statsregleringen beräknades till 40,000 rdr, icke behöfva utsättas till högre förslagsbelopp än 3,000 rdr.

I sammanhang med förestående framställning, i fråga om Allmänna Indragningsstatens reglering, vill Kongl. Maj:t slutligen föreslå, att det till godtgörande af Indelningsbrist i Jemtland uppförde belopp af 400 rdr, måtte framgent blifva förslagsanslag, i hvilket fall och då hittills å detta anslag uppkommit behållningar, som blifvit reserverade och hvaraf beloppet, enligt 1848 års Riks-Hufvudbok utgjorde 4,857 rdr 8 sk. 7 rst., det öfverskott å samma anslag, som vid nya statsregleringens inträdande förefinnes, kunde till Riksgäldskontoret öfverlemnas.

Enär Allmänna Indragningsstaten för innevarande år, efter iakttagande af de sedan sista statsregleringen inträffade förändringar, är beräknad till sammanlagdt . . . . . rdr 376,740: 3. —
samt derifrån afdrages dels, enligt hvad vid regleringen af sjunde Hufvudtiteln blifvit framställdt, den andel af det å förstnämnde stat uppförde anslag för Statskontorets Magasins-departement, som vid nämnde verks nya organisation beräknats att till verkets å sjunde Hufvudtiteln upptagna aflöningsstat öfverföras eller . . . . . rdr 5,621: 32. —
och dels hvad den uti ofvannämnde anslagssumma inberäknade spanmålsförhöjning för vissa löntagare, uppgående tillhopa till 24,047 rdr, öfverstiger det belopp af

Transport rdr 5,621: 32. — 376,740: 3. —

| | | |
|---|---|---|
| Transp. rdr | 5,621: 32. — | 376,740: 3. — |
| 3,000 rdr, som, på sätt ofvan är omförmäldt, skulle vid nästa statsreglering för sådant ändamål erfordras, eller . | 21,047: — — | 26,668: 32. — |
| så utgör återstoden . . . . . | | 350,071: 19. — |
| Och då härtill läggas de här ofvan äskade nya anvisningar å allmänna Indragningsstaten, uppgående till sammanräknadt belopp af . . . . . | | 5,060: 24. — |
| skulle allmänna Indragnings-statens slutsumma blifva . . . . . rdr | | 355,131: 43. — |
| Kongl. Maj:t anser alltså denna, ständiga förändringar underkastade, stat, lämpligen kunna beräknas till . . . . . | | 355,130: 16. — |
| då, med tillägg af anslagen för Pensions-staterne, utgörande efter den deri nu föreslagna tillökningen . . . . . | | 197,399: 32. — |
| slutsumman på nionde Hufvudtiteln skulle blifva rdr | | 552,530: — — |

I öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t, rörande utgiftstitlarne, här öfvan yttrat och föreslagit, skulle den blifvande Statsregleringen komma att innefatta följande anslagssummor:

| | *Ständiga anslag.* | *Tillfälliga anslag.* |
|---|---|---|
| 1:sta Hufvud Titeln: . . . . . | 780,840: — — | ——— — — |
| 2:dra „ „ . . . . . | 1,135,660: — — | 400,000: — — |
| 3:dje „ „ . . . . . | 226,450: — — | ——— — — |
| 4:de „ „ . . . . . | 4,247,980: — — | 980,000: — — |
| 5:te „ „ . . . . . | 1,477,230: — — | 816,000: — — |
| 6:te „ „ . . . . . | 884,150: — — | 1,104,060: — — |
| 7:de „ „ . . . . . | 1,769,080: — — | 66,000: — — |
| 8:de „ „ . . . . . | 1,156,730: — — | 215,866: 32. — |
| 9:de „ „ . . . . . | 552,530: — — | ——— — — |
| Summa Rdr B:co | 12,230,650: — — | 3,581,926: 32. — |

Hos Kongl. Majt har blifvit anmäldt, att sedan Stats-kontoret; på grnnd af den efter 1845 års Riksbokslut uppgjorda liqvid emellan Stads- och Riksgäldsverken, hos fullmäktige i Riksgäldskontoret begärt anordning å Statsverkets fordran 76,654 rdr 23 sk. 8 rst., så hafva fullmäktige härå meddelat det svar, att då på öfverskotten af Statsverkets inkomster blifvit anvisade utgifter, öfverstigande öfverskottens behållna belopp med 5,737 rdr 21 sk. 3 rst., samt Riksgäldskontorets Reglemente icke innehöll något stadgande, som berättigade fullmäkitge att tillskjuta hvad för liqviderande af de å öfverskotten anordnade utgifter erfordrades, kunde sistnämnde summa icke till Stats-kontoret utbetalas; hvarjemte med anledning af Stats-kontorets, i sammanhang med öfverlemnande af liqviden för år 1846, då öfverskotter uppkommit af 552,200 rdr, till fullmäktige gjorda förnyad framställning om Statsverkets godtgörande för ofvannämnde 5,737 rdr 21 sk. 3 rst., fullmäktige, under åberopande af ofvannämnde reglemente den 5 Januari 1849 ytterligare förklarat, att den äskade summan icke eller då kunde ersättas; och anser Kongl. Maj:t vid sådant förhållande sig böra till Rikets Ständer härmed öfverlemna, att i afseende å Stastverkets godtgörande för ifrågavarande, uti räkenskaperne balanserade, belopp meddela erforderlig föreskrift.

Enligt hvad Statskontoret, uti dess afgifna berättelse om Statsverkets förvaltning och tillstånd, särskildt uppgifvit, rörande de från Landtränterierne inlevererade depositionsmedel, hafva, af den summa, stor 10,795 rdr 31 sk. 11 rst., hvartill behållningen af dylika medel vid sista Riksdag uppgick, 10,000 rdr blifvit, till följd af Rikets Ständers beslut, samt Kongl. Maj:ts under den 7 Juni 1848 meddelade Nådiga föreskrift, från Statskontoret till Riksgäldskontoret öfverlemnade, så att af nämnde behållning derefter endast återstode . . . . . rdr 795: 31. 11.

och då härtill lägges hvad som af dylika medel ytterligare, ingått nämligen:

| | | | |
|---|---|---|---|
| efter den 1 Juli 1847 . . . . . | 459: — | 8. | |
| år 1848 . . . . . | 805: 35. | 5. | |
| „ 1849 . . . . . | 1,032: 39. | 7. | |
| „ 1850 till den 1 Juli | 305: 21. | 1. | |
| | | 2,603: — | 9. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Transport Rdr 2,603: 9. — | | | 795: 31. 11. |
| äfvensom räntor å utlånte depositionsmedel, influtne | | | |
| år 1847 med . . . . . | 297: 17. 4. | | |
| „ 1848 „ . . . . . | 358: 16. | | |
| „ 1849 „ . . . . . | 60: — — | 715: 33. 4. | |
| | | | 3,318: 34. 1. |
| | | tillsammans | 4,114: 18. — |
| samt härifrån afdrages en, år 1847, återlyftad deposition å . . . . . | | | 104: 35. 8. |
| så befanns den nuvarande behållningen af depositionsmedel vid berättelsens afgifvande utgöra . . . . . | | rdr | 4,009: 30. 4. |
| hvaraf efter hvad Stats-kontoret tillika upplyst, voro förräntade emot 4½ procent . . . . . | | | 3,000: — — |
| och på Bancoräkning innestående . . . . . | | | 1,009: 30. 4. |
| | | Rdr | 4,009: 30. 4. |

Med anledning häraf har Kongl Maj:t velat föreslå Rikets Ständer, att icke allenast den nu befintliga behållningen måtte till Riksgäldskontoret öfverlemmas, utan ock på enahanda sätt fårfaras med den vid hvarje års slut uti Statskontoret befintliga behållning af ytterligare inflytande dylika medel, under vilkor likväl, att den föreskrift varder meddelad, att Statskontoret eger att, på skeende reqvisitioner, ifrån Riksgäldskontoret återbekomma hvad som till äfventyrs kan erfordras för sådane återbetalningar af omförmälde medel, som i behörig ordning varda beviljade.

I sammanhang med den nya lönereglering, som föranleddes af den år 1840 beslutade förändrade organisation af Statsrådet, anmälte Rikets då församlade Ständer hos Kongl. Maj:t, att fråga uppstått om chefernes för de serskilda Stats-departementen förseende med boställen, på sätt för utrikes statsministern redan förut egde rum, samt att dervid 2:ne serskilda förslag förekommit, antingen om dylika boställens anvisande i samma hus, der hvartdera departementets expeditioner blefvo inrymde, eller ock att samtlige expeditionerne sammanfördes i en lokal utan samanhang med boställen; och begärde Rikets Ständer att, sedan nödig utredning föregått, nådig proposition om sättet för utförandet deraf måtte till Rikets Ständer aflåtas. Sedan, i följd af ofvannämnde förändring, general-adjutants-befatt-

ningarne för armé'en och flottan upphört, blefvo de af dessa befattningars innehafvare förut begagnade boställen genast derefter af Kongl. Maj:t åt cheferne för landt- och sjöförsvars-departementen upplåtne. Någon vidare åtgärd i anledning af Rikets Ständers förberörde framställning har sedermera i saknad af, för de afsedde ändamålen tjenliga, lägenheter uti kronans hus i hufvudstaden, icke kunnat vidtagas förrän efter myntverkets förflyttande till den, enligt Rikets Ständers beslut vid sistlidne riksdag, för detsamma inköpta, egendom å kungsholmen, det förra mynthuset blifvit upplåtet till embetslokaler för Stats-departementens expeditioner, hvarigenom och sedan den åt aflidne Professoren Byström i lifstiden, emot förbindelse till ombyggnads verkställande upplåtna, kronan tillhöriga så kallade gjuthustomten, här i staden blifvit ifrån Byströms rätts-innehafvare inlöst, Kongl. Maj:t kommit i tillfälle att åt trenne af de fyra Departementchefer, som af boställen voro i saknad, tills vidare anvisa ledigblifna, för detta behof tjenliga, lägenheter; och förmodar Kongl Maj:t att, om en föreslagen byggnad vid Carl XIII:s torg, hvarom nådig proposition varder till Rikets Ständer aflåten, blifver uppförd, lägenhet framdeles kan yppas till anskaffande af passande boställs-lokal äfven för den Departementschef, som ännu icke af en sådan förmån kommit i åtnjutande.

Vid de förhållanden, som sålunda blifvit meddelade, torde Rikets Ständer finna ofvan omförmälde framställning nu mera icke erfordra någon serskild åtgärd: och om Rikets Ständer skulle anse, att sistnämnde Departementschef emedlertid bör undfå ersättning för saknad boställs-förmån, kan sådan ersättning, utan behof af serskildt anslag, af för Kongl. Maj:t disponible medel utga.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständers Stats Utskott med all Kongl. Nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

**OSCAR.**

A. P. SANDSTRÖMER.

# N:o 2.

Ank. till Exp. Utsk. den 9 Dec. 1850, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Skrifvelse till Rikets Ständer, om förordnande af en Statsråds-Ledamot i afseende på handläggningen af vissa i Riksdags-Ordningens 36 och 42 §§ omförmälde Riksdagsärenden. Gifven Stockholms Slott den 18 November 1850.*

Kongl. Maj:t vill härmed gifva Rikets Ständer tillkänna, att Kongl. Maj:t i Nåder förordnat Stats-Rådet, Riddaren af Kongl. Maj:ts Nordstjerne-orden, Nils Fredrik Wallenstéen att, under innevarande Riksdag, utöfva den befattning med Riksdagsärenden, som, enligt 36 och 42 §§ af Riksdags-Ordningen, en Ledamot af Statsrådet tillkommer. Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest välbevågen. Datum ut supra.

**OSCAR.**

*J. F. Fåhræus.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Civil-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 18 November 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärendena, Hr Friherre *Stierneld*
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,

*von Hohenhausen,*
*Wallenstéen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen.*

Sedan Kongl. Maj:t i Nåder förordnat Statsrådet och Riddaren af Kongl. Nordstjerne-orden N. F. Wallenstéen att, under innevarande Riksdag, utöfva den befattning med Riksdagsärenden, som, enligt 36 och 42 §§ af Riksdags-ordningen, en Ledamot af Statsrådet tillkommer, så uppläste nu Departements-Chefen Statsrådet *Fåhræus* ett förslag till Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse till Rikets Ständer angående detta ämne;

Och täcktes Kongl. Maj:t, uppå Statsrådets öfrige Ledamöters underdåniga tillstyrkande, berörde förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, i Nåder gilla, samt befalla att, i enlighet med samma förslag, Nådig Skrifvelse skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo
*Vollrath Ekström.*

---

# N:o 3.

Ank. till Exp. Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Skrifvelse till Rikets Ständer, i anledning af åtskilliga utaf Rikets Ständer vid sistförflutne Riksmöte föreslagna lagförändringar; Gifven Stockholms Slott den 21 November 1850.*

Nedannämnde af Rikets sist församlade Ständer i underdånighet aflemnade förslag till lagförändringar, öfver hvilka Kongl. Maj:t, innan Ständerna åtskiljdes, icke

kunnat fatta och meddela sitt Nådiga beslut, har Kongl. Maj:t sedermera till pröfning förehaft, men icke funnit godt att i Nåder bifalla; och Kongl. Maj:t vill nu, på sätt i 87 § Regeringsformen förordnadt är, underrätta Rikets Ständer om de skäl, som hindrat samma förslags antagande.

---

Uti underdånig skrifvelse den 2 Augusti 1848 (N:o 160) hade Rikets Ständer föreslagit utfärdandet af en *Förordning angående inteckning i fast egendom*, hvars ingress, sådan den i Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 22 nästpåföljde Oktober (N:o 239) blifvit rättad, skulle innehålla att, med ändring af 7:de Kapitlet Rättegångs-Balken och Kongl. Förordningen den 13 Julii 1818, med deri genom Kongl. Kungörelserna den 18 December 1823 och den 30 Maj 1835 gjorda tillägg och förändringar samt med undanrödjande af 3 §. i Kongl. Förordningen den 19 Maj 1845, angående vissa förändrade föreskrifter i afseende på lagfart- och nyttjanderätts inteckning, så vidt densamma ej har afseende på nyttjande rätts inteckning, förstnämnde Kapitel komme att erhålla den lydelse förslaget vidare upptager.

Sedan Stats-Rådet och Högsta Domstolen häröfver blifvit hörde, har Kongl. Maj:t tagit Rikets Ständers berörde förslag i öfvervägande; Och som behofvet af en helt och hållet omarbetad inteckningslag icke visat sig vara för handen, men en sådan, om den skulle uppgöras, äfven borde innefatta föreskrifter, rörande inteckning af lifstidsstädja och aftal om nyttjande rätt af fast egendom, samt härförutan förekommer att, på sätt Högsta Domstolen, bland annat, anmärkt, Rikets Ständer bland de äldre författningar, som genom den nya inteckningslagen skulle till all vidare verkan upphöra, jemväl upptagit Kongl. Kungörelsen den 30 Maj 1835 i stället att Kongl. Kungörelsen af den 20 i samma månad bort åberopas, hvilket misstag, ehuru uppenbarligen af misskrifning tillkommet, likväl innefattar hinder för förslagets antagande i den ordning Grundlagen föreskrifver, har Kongl. Maj:t funnit skäl i Nåder vägra bifall till ifrågavarande underdåniga lag-förslag; hvaremot och då erfarenheten ådagalagt behofvet af förändrade stadganden i de ämnen, hvarom 18 och 19 §§ i nu gällande inteckningslagen handla, Kongl. Maj:t vill så väl derom som vissa andra i Rikets Ständers förslag upptagna och såsom ändamålsenliga befunna stadganden till Rikets nu församlade Ständer aflåta Nådig proposition.

---

Enligt underdånig skrifvelse den 8 September 1848 (N:o 196) hade Rikets Ständer, för deras del, beslutat, att, med upphäfvande af Kongl. Förordningen den

19 Augusti 1762 angående utvidgad testaments-frihet efter stadsrätt, 4 och 5 §§ i 17 Kapitlet Ärfda-Balken samt 8 Kapitlet 3 §. 1 mom. Jorda-Balken, skulle erhålla den förändrade lydelse, som i skrifvelsen finnes upptagen.

Efter granskning i Stats-Rådet och Högsta Domstolen af hvad sålunda blifvit föreslaget, och enär, på sätt dervid är vordet anmärkt, de i förslaget förekommande uttrycken "landsrätt" och "stadsrätt" hänföra sig till den arfslag, som var gällande innan Kongl. Förordningen den 19 Maj 1845 trädde i verksamhet, samt icke kunna, utan tillhjelp af den gamla, nu mera upphäfda arfslagen förstås och tillämpas, och den i förslaget åberopade 4 §. i 10 Kapitlet Giftermåls-Balken genom nyssnämnde Förordning blifvit upphäfven, hvartill kommer, att efter Rikets Ständers förslag, skulle qvarstå de af stånd och hemvist beroende olikheter i testaments-rätten, hvilka, särdeles efter giftorätts- och arfslagarnes förändring, kunna betraktas såsom hufvudsakliga brister i lag-systemet, har Kongl. Maj:t, på dessa skäl, funnit sig ej böra lemna bifall till ifrågavarande förslag.

Uti underdånig skrifvelse den 5 October 1848 (N:o 213) hade Rikets Ständer till Kongl. Maj:ts antagande öfverlemnat en af Rikets Ständer för deras del beslutad: "Lag för inrikes vexlar," af lydelse, som i den underdåniga skrifvelsen upptages.

Emot detta förslag, deröfver Statsrådet och Högsta Domstolen blifvit hörda, har icke allenast blifvit erinradt och anfördt, bland annat, att redaktionen i åtskilliga §§ saknar tillräcklig tydlighet och fullständighet, utan jemväl den hufvudsakliga anmärkning förekommit, att ehuru lagbestämmelserne för både inrikes- och utrikes vexelhandeln, så vidt de hafva afseende på det enskilda rättsförhållandet och följaktligen kunna anses tillhöra Civil-lagen, enligt sakens natur böra ställas i öfverensstämmelse med hvarandra, Rikets Ständers nu ifrågavarande förslag till lag ensamt för utrikes vexlar i flera väsendtliga delar afviker från de grunder för lagstiftningen om inrikes vexlar, som uti lagen af den 20 Maj 1835 blifvit antagne och godkände, utan att hvarken giltig anledning till en sådan afvikelse blifvit uppgifven, eller fråga uppstått att genom sistberörde lags förändring tillvägabringa den erforderliga likstämmigheten; Och har Kongl. Maj:t, med gillande af de sålunda gjorda anmärkningarne, funnit Sig på grund deraf förhindrad att till den af Rikets Ständer beslutade lagen lemna bifall, men anbefallt Lag-beredningen att uppgöra och till Kongl. Maj:t inkomma med förslag till en allmän Vexel-ordning, på det Kongl. Maj:t må sättas i tillfälle att till Rikets nu församlade Ständer aflåta Nådig proposition om de för både inrikes- och utrikes-

vexel-handeln gemensamma lagbestämmelser, som kunna vara af behofvet påkallade och äro af beskaffenhet att till Civil-lagen böra hänföras.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och ynnest städse väl bevågen. Stockholms Slott den 21 November 1850.

**OSCAR.**

*G. A. Sparre.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats Rådet å Stockholms Slott den 21 November 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Stats-Ministern Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne Herr Friherre *Stierneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandstömer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallenstéen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern anmälte i underdånighet, att berättelse angående de af Rikets Ständer vid sistförflutne riksmöte föreslagna lagförändringar, hvilka Kongl. Maj:t, efter Ständernes åtskiljande, låtit till nådig pröfning fö-

rekomma, men afslagit, är vorden enligt 87 § Regeringsformen särskilt författad; och blef denna

berättelse, som nu upplästes, af Kongl. Maj:t i Nåder gillad; och skulle densamma medelst skrifvelse, sådan den vid detta protokoll bilagd finnes, till Rikets Ständer expedieras.

Ex protocollo
*E. Helling.*

---

## N:o 4.

Ank. till Exp. Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående uteslutande ur Kronans jordeböcker och räkenskaper, dels af fisken, som åtfölja vissa hemman, dels af sådana till utarrendering afsedda Kronofisken, å hvilka vid flera förnyade auktioner arrendeanbud icke kunnat erhållas; Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Sedan Rikets år 1841 församlade Ständer, uti skrifvelse den 20 Januarii berörde år, hos Kongl. Maj:t dels i underdånighet anmält, hurusom, af anförde skäl, Rikets Ständer för deras del beslutat, att, med undantag af de större laxfiskena, alla öfriga Kronan tillhöriga, utarrenderade fisken, efter det ränta, lämpad efter förut erlagdt arrende, blifvit dem åsatt, skulle, i den mon de om dem afslutade arrenden upphörde, på auktion till den högstbjudande, under skattemannarätt försäljas, dels ock anhållit, att derest några fisken skulle vara af den dåliga beskaffenhet, att de icke kunde till ränta skattläggas och köpare dertill erhållas, Kongl. Maj:t täcktes till Rikets Ständer framställa Nådig proposition, huru med sådana fisken borde förhållas; så har,

efter vederbörandes hörande, och sedan en af Kongl. Maj:t redan förut serskildt anbefalld utredning angående kronofiskena i sammanhang dermed blifvit afgifven, allmän reglering i afseende å dessa fisken blifvit af Kongl. Maj:t beslutad.

Jemte det Kongl. Maj:t, som funnit ej mindre de större laxfiskena, än ock de betydligare strömmingsfiskena böra för Kronans räkning bibehållas och enligt hittills gällande föreskrifter utarrenderas, dervid förklarat, att, med undantag, dels af nämnde fisken, dels ock af skälfisken, hvilka, derest de ej äro skattlaggda eller för vissa behof serskildt disponerade, böra, i den mon om dem gällande arrendekontrakter tillåndagå, på grund af 1:sta Kap. 8 § i 1766 års Fiskeri-stadga, till allmänt begagnande frigifvas och ifrån jordeböckerna afföras, alla öfriga för närvarande utarrenderade fisken, för så vidt icke i något fall serskildt derom blifvit stadgadt, skola i öfverensstämmelse med derom meddelade föreskrifter, under skattemannarätt försäljas, har Kongl. Maj:t tillika i Nåder förordnat, att i afseende å alla fisken, som af ålder eller på grund af serskilda resolutioner, emot bestämd taxa eller afgift, begagnas af vissa hemmans innehafvare, byalag eller menigheter, eller äro tjenstemän till begagnande upplåtne, vederbörande böra för framtiden bibehållas vid deraf nu egande dispositionsrätt, så vida den icke är till vissa år bestämd, i hvilket fall, efter samma tids förlopp, skall förfaras på sätt, angående utarrenderade fisken blifvit stadgadt; och då det skulle bidraga till vinnande af förenkling i jordeböckerna och räkenskaperna, om de af dessa fisken, som sålunda fortfarande komma att åtfölja vissa hemman, likväl med undantag för de endast på vissa år upplåtna, finge med samma hemman helt och hållet förenas och ifrån jordeböckerna såsom serskilda lägenheter uteslutas, emot det att för dem nu bestämda taxor eller afgifter tilläggas hemmanens räntor, så har Kongl. Maj:t härmed velat föreslå Rikets Ständer, att en dylik förändring måtte få vidtagas.

I öfrigt har Kongl. Maj:t föreskrifvit, att sådana fisken, som äro obefintliga, eller blifvit i behörig ordning utdömde, eller ingått i hemmansskattläggning, eller ock, enligt anställda syner, befunnits odugliga och således icke vidare kunna begagnas, böra ifrån jordeböckerna afföras; och då det tillika förekommit, att åtskilliga af de till utarrendering afsedde fisken, fastän icke sistberörde förhållande med dem inträffat, likväl äro af sådan beskaffenhet, att vid flera förnyade auktioner anbud derå icke erhållits, hvadan de för närvarande finnas obegagnade, så och enär, under dylika omständigheter, det vore utan ändamål och olämpligt att dem skattlägga och till försäljning utbjuda, vill Kongl. Maj:t, med föranledande jemväl af Rikets Ständers derom gjorda begäran, härmed föreslå Rikets Ständer, att de fisken, med hvilka sistberörde förhållande eger rum, jemväl må, efter behörig utredning och pröfning, ur jordeböckerna få afföras.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut Supra.

# OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Finance-Ärender, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

H. E., Justitiæ-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre*,
H. E., Stats-Ministern för Utrikes Ärenderna, Herr Friherre *Skerneld*,
Stats-Råden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallenstéen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Finans-departementet, Stats-rådet *Sandströmer* uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till Nådig Proposition till Rikets Ständer, angående uteslutande ur Kronans jordeböcker och räkenskaper dels af fisken, som åtfölja vissa hemman, dels af sådana till utarrendering afsedda Kronofisken, å hvilka vid flera förnyade auktioner arrende-anbud icke kunnat erhållas.

Kongl. Maj:t behagade i Nåder gilla berörde förslag, samt befallte att Nådig Proposition skulle i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex Protocollo,
*C. Hallberg.*

N:o 5.

# N:o 5.

Ank. till Exp. Utsk. den 9 Dec. 1850, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, i anledning af Nya Trollhätte-Kanal-Bolags-Direktions underdåniga ansökning att få till Skatte lösa Gamla Slussen vid Lilla Edet med tillhörande område; Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Uti en till Kongl. Maj:t ingifven skrift har Direktionen för Nya Trollhätte-Kanal-Bolag i underdånighet anmält, att vid förehafd fråga om lämpligaste sättet att begagna den genom Kongl. Brefvet den 10 Sept. 1840 bemälda Bolag i Nåder medgifna rättighet att använda Gamla Slussen vid Lilla Edet, hvilken af Bolaget, emot en årlig afgift af 300 Rdr Bko, på perpetuellt arrende innehafves, till anläggning af sådana vattenverk, hvarigenom inga ämnen till uppgrundningar i Götha Elf skulle uppkomma, Direktionen funnit det vara mest öfverensstämmande med ortens fördel, att den i nämnde sluss befintliga vattentillgång begagnades för någon större fabriksanläggning, enär Lilla Edet, jemförligt snarare med en köping än med en by, egde betydlig folkmängd, som vore i behof af arbetsförtjenst, och dessutom en icke ringa fördel skulle tillskyndas den kringliggande orten, om tillgång å lönande arbete kunde i någon vidsträcktare mon beredas dervarande befolkning, helst flera enskilda arbetare, hvilka under de sednare åren funnit sysselsättning vid Trollhätte Kanalverks ombyggnad, flyttat till denna trakt och måste befinna sig i svår belägenhet, derest icke, efter fulländadt byggnadsarbete vid Trollhättan, någon annan utväg till arbetsförtjenst för dem öppades; — att, då Direktionen likväl ansett det vara mindre förenligt med det ändamål, för hvilket Bolaget blifvit bildadt, att Bolaget för egen del inginge i så beskaffade industriella företag, som en större fabriksanläggning, Direktionen varit betänkt att med någon enskild spekulant kunna träffa öfverenskommelse i ämnet; — att det äfven lyckats Direktionen att med en för serdeles drift och redbarhet känd fabriksid-

kare i Götheborg träffa provisoriskt aftal om afstående till honom af Bolagets rätt till Slussverkets begagnande för anläggning af vattenverk; — men att härvid det hinder mött, att bemälde fabriksidkare, för att kunna ställa erforderlig säkerhet för de betydliga lån, som i och för den af honom tillämnade fabriksanläggning vid Lilla Edet komme att upptagas, måste vara i tillfälle att lemna inteckning i fabriksbyggnaderne, hvilken inteckning icke kunde, mot lag, honom af vederbörande Domstol beviljas, enär Bolaget icke egde, och således ej heller kunde på honom öfverlåta, eganderätten till den grund, hvarpå fabriken skulle byggas. Af sådan anledning har Direktionen, å Bolagets vägnar, underdånigst anhållit, det Kongl. Maj:t, till befrämjande af såväl ortens som Bolagets gagn och fördel, måtte täckas i Nåder tillåta Nya Trollhätte Kanal-Bolag, att, derest annans laga rätt deraf icke förnärmades, få till Kronoskatte-lägenhet inlösa Lilla Edets Sluss jemte dithörande obetydliga jordutrymme utmed begge sidorna af Slussen och Sluss-kanalen.

Sedan Kongl. Naj:t i Nåder anbefaltt Dess och Rikets Kammar-kollegium att häröfver sig yttra, i hvilket afseende jemväl till Kollegium öfverlemnats en af Direktionen för Nya Trollhätte Kanal-Bolag till Kongl. Maj:t ytterligare ingifven skrift, innefattande anhållan, att, i fall hinder skulle möta för beviljande af den först gjorda ansökningen, Kanal-Bolaget måtte få, genom byte med ett Bolaget tillhörigt hemman, ½ mantal Lilla Höjum, tillvinna sig eganderätten till ofvannämnde Sluss med dertill hörande område, afgaf Kammar-Kollegium, under den 18 Maj 1846, dess utlåtande i ämnet, hvarvid, för den händelse afhändandet af Kronans eganderätt till ifrågavarande Slusslägenhet skulle anses lämpligt, Kollegium i underdånighet hemställde, att sådant måtte ske genom lägenhetens skatteförsäljning, helst all grund saknades för jemförelse af de till utbyte föreslagne lägenheternas värde; och uppgaf Kollegium tillika i underdånighet de vilkor, hvarunder Kollegium ansåg omförmälde skatteförsäljning kunna ega rum.

Vid ärendets föredragning förklarade Kongl. Maj:t, att det borde ankomma på Direktionen för Nya Trollhätte-Kanal-Bolag att vidtaga sådan åtgärd, hvarigenom i laga ordning kunde blifva utredt och bestämdt, huru stor jordrymd å ömse sidor af Sluss-kanalen tillhörde Sluss-verket, samt af hvilka egor den utgjordes, hvarefter och sedan beslut i afseende derå blifvit meddeladt och vunnit laga kraft, Kongl. Maj:t ville uppå förnyad underdånig anmälan i ämnet, angående den väckta frågan om vederbörande lägenhets öfverlåtande till Bolaget, under skatte-mannarätt, vidare utlåtande i Nåder meddela; och har, med anledning häraf, Bolags-Direktionen, jemte förmälan, att den rättegång, hvilken i följd af berörde Nådiga beslut blifvit anhängiggjord och

som, enär det öster om Slussen närmast belägne jordutrymme, utan motsägelse från något håll, städse tillhört Sluss-verket, endast anginge Sluss-verkets territorium på vestra sidan, nemligen den vester om Sluss-kanalen i Götha Elf utskjutande udde, hvarå egande rätts anspråk blifvit gjorda af åtskilliga sågverksegare vid Lilla Edet, — hotade att blifva ganska långvarig, så att det af Direktionen med dess underdåniga ansökning om skatteköps-rättighet åsyftade ändamål, att till enskild man kunna försälja nämnde Slussverk för anläggning af någon större fabrik, måhända blefve tillintetgjordt, derest frågan om rättighet för Bolaget att till skattelägenhet få inlösa sjelfva Slussen och Sluss-kanalen jemte dess i öster belägna utmål, skulle oskiljaktigt sammanhänga med frågan om eganderätten till den vester om Sluss-kanalen liggande Udden, under den 23 Februari 1848 i underdånighet anhållit, att, oberoende af den väckta rättegången, skatteköpsfrågan måtte till Nådig pröfning företagas, samt att, under tillämpning af de utaf Kammar-kollegium i dess ofvannämnde underdåniga utlåtande af den 18 Maj 1846 föreslagne grunder, Kanal-bolaget måtte till Kronoskattelägenhet få inköpa sjelfva Slussen och Sluss-kanalen vid Lilla Edet, med dithörande murar, landfästen och jetéer jemte Sluss-verkets i öster belägna område, hvilket funnes under Litt. N. och O. utmärkt på en, ansökningen bifogad, af Landtmätaren *H. L. Lidström* år 1800 upprättad delningscharta öfver Lilla Edets tomter; hvaremot det skulle komma att bero på slutliga utgången af den yppade rättstvisten, huru stort utmål på vestra sidan om Sluss-kanalen borde, såsom tillhörigt Sluss-verket, anses inbegripet i den sökta skatteförsäljningen.

Kongl. Maj:t har, efter det Kammar-kollegium i anledning af Kanal-bolagsdirektionens sistberörde underdåniga framställning, blifvit ytterligare hördt, detta ärende i Nådigt öfvervägande tagit; och då den ifrågaställde försäljningen af gamla Slussen vid Lilla Edet, icke synes medföra någon förlust eller olägenhet för Staten, enär samma Sluss redan är åt Nya Trollhätte-kanal-bolag under besittning för evärdelig tid upplåten, och Bolaget i följd deraf, så länge detsamma behörigen fullgör de med besittningen förenade vilkor, icke kan uti sin rätt rubbas; men en dylik försäljning deremot skulle icke allenast lemna Staten inkomst af derigenom erhållande lösen, utan jemväl befrämja en för industrien gagnelig anläggning, som komme att för ortens befolkning bereda ökadt tillfälle till arbetsförtjenst, vill Kongl. Maj:t, med afseende å dessa jemte de af Nya Trollhätte Kanal-bolags-direktion anförda omständigheter, i Nåder föreslå Rikets Ständer, att omförmälde Slussverk med dess å östra sidan belägna område, äfvensom den jordrymd å vestra sidan, som vid slutlig pröfning af derom yppad rättegång kan befinnas vara Sluss-verket tillhörig, må till Nya Trollhätte

Kanal-bolag få under skattemannarätt försäljas, emot följande af Kammar-kollegium föreslagna vilkor, nemligen:

1:o att skatteköpeskillingen fastställes, med tillämpning af Kammar-kollegii Kungörelse den 29 Oktober 1793, till Tretusen Riksdaler Banko, motsvarande 10 års arrendeafgift;

2:o att årliga räntan af lägenheten bestämmes till enahanda belopp med nuvarande arrendeafgiften eller Trehundrade Riksdaler Banko;

3:o att den eganderätt, som sålunda af Kanal-bolaget förvärfvas, icke medför vidsträcktare rättighet, i afseende på sjelfva vattendragets begagnande för anläggning af vattenverk eller på annat sätt, än som öfverensstämmer med ofvanåberopade Kongl. Brefvet den 10 September 1840 jemte öfriga i Lag och Författningar stadgade föreskrifter;

4:o att, om Slussen med tillhörigheter af Kanal-bolaget föryttras, Bolaget likväl blifver Kronan alltid ansvarigt för utgörande af den bestämda årliga räntan, Trehundrade Riksdaler Banko, så att, derest densamma af Slussens innehafvare icke utbekommas och Slusslägenheten således till skattevrak förfaller, Bolaget då, om Kronan det fordrar, skall lägenheten återtaga och räntan för densamma utgöra; samt

5:o att Kronan icke skall vara skyldig i någon mon ansvara för den förlust, som köparen eller dess rättsinnehafvare kan tillskyndas i följd af någon uppkommande rättegång om hvad som under ifrågavarande skatteköp inbegripas.

De detta mål rörande handlingar skola tillhandahållas det Utskott, till hvars handläggning ärendet blifver öfverlemnadt; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

**OSCAR.**

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärender, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

H. E., Justitiæ-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre*,
H. E., Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stierneld*,
Stats-Råden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Finans-Departementet, Stats-rådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt, Förslag till Nådig Proposition till Rikets Ständer, i anledning af Nya Trollhätte Kanal-bolags-direktions underdåniga ansökning att få till skatte lösa gamla Slussen vid Lilla Edet med tillhörande område.

Kongl. Maj:t behagade i Nåder gilla berörde förslag samt befallte, att Nådig Proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex Protocollo,
*C. Hallberg.*

# N:o 6.

Ank. till Exp. Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående utbyte af indragna Fjerdingsmansbostället Mylinge mot Klockarebostället Klintorp i Östergöthlands Län; Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Efter samtidigt inträffad ledighet af numera indragna Kronofjerdingsmansbostället Mylinge N:o 2 och Klockarebostället Klintorp, hvartdera om ett fjerdedels mantal, och belägna, det förra i Östra Hargs, samt det sednare i Törnevalla Socken af Åkerbo Härad och Östergöthlands Län, framställde Östra Hargs Församling, åt hvars Klockare Klintorp, ehuru liggande utom Församlingen och Pastoratet, hittills varit såsom boställe anslaget, hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Länet den önskan att, medelst byte med Kronan, i stället komma i besittning af hemmanet Mylinge, hvilket, med afseende å dess läge, vore till boställe för Församlingens Organist, som hädanefter tillika komme att vara lärare i Socknens Folkskola, vida lämpligare än det på mera än en half mils afstånd från Östra Hargs Kyrka belägna Klintorp.

Sedan detta ärende blifvit af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hos Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-kollegium anmäldt, har bemälda Kollegium dels låtit verkställa uppskattningar och värderingar å så väl alla hus och byggnader, som egor och förmoner vid ifrågavarande 2:ne hemman, dels ock i ämnet infordrat Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes samt Consistorii i Linköping yttranden; hvarefter, och sedan vederbörande blifvit ytterligare hörde i fråga om öfverflyttning till Klintorp af den bostället Mylinge åliggande rotering, äfvensom, till följd af Kollegii derom meddelade föreskrift, behörig skattläggnings-undersökning försiggått, till utrönande af det hemmantal och den ränta, hvartill jorden vid hvartdera hemmanet borde, efter skattläggningsgrunder, uppskattas, Kollegium i underdånighet öfverlemnat frågan till Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning; och enär hemmanen till godhet och förmåner i det närmaste

motsvarade hvarandra, hvilket bevisades deraf, att vid ofvanberörde skattläggnings-undersökning, då hemmanens åker och äng blifvit efter refning och gradering af jordens nuvarande beskaffenhet, samt i öfverensstämmelse med de för orten gällande skattläggnings-grunder, till mantal och ränta uppskattade, hemmantalet för båda hemmannen uppgått till enahanda storlek af $\frac{5}{8}$ mantal och skillnaden emellan de beräknade räntorna endast utgjort 10 skillingar 10 runstycken, har Kollegium, lika med öfrige vederbörande, underdånigast tillstyrkt, att, medelst Nådigt bifall till det sökta bytet, Östra Hargs Församling måtte beredas tillfälle att få sin Organist och Folkskolelärare bosatt inom Socknen, till förmån både för honom och barnaundervisningen.

Efter öfvervägande af de uti detta mål förekommande omständigheter vill Kongl. Maj:t, i betraktande deraf och med afseende å hvad anfördt och upplyst blifvit, angående värdet och beskaffenheten af ifrågavarande 2:ne hemman, härmed föreslå Rikets Ständer, att det för närvarande till boställe åt Klockaren i Östra Hargs Församling anslagna $\frac{1}{4}$ mantal Klintorp må, på sätt Församlingen begärt, få emot det, med hänsigt till dess närbelägenhet intill Östra Hargs kyrka, för ofvanberörde ändamål lämpligare för detta Kronofjerdingsmans-bostället, $\frac{1}{4}$ mantal Mylinge, utbytas, under vilkor af ömsesidig öfverflyttning utaf hvartdera hemmanets utskylder, sålunda: att *Klintorp* kommer att utgöra så väl den kronan nu behållna del af Mylinge hemmansränta, 8 skillingar, som den indelda delen deraf, 5 Riksdaler 32 skillingar 4 runstycken, hvilken, såsom ännu på indragningsstat utgående till Fjerdingsmännen i Linköpings Fögderi, tills vidare böra erläggas till bemälde Fjerdingsmän, men, i mon af deras afgång, till Kronan; att detta hemman likaledes utgör den nu af Mylinge utgående kronotionde, 1 Tunna 8 kappar spannmål, samt öfvertager sistnämnde hemmans rotering, med undantag af dithörande soldattorp, som skulle komma att qvarligga på Mylinge egor; att *Mylinge* deremot utgör Kronans behållna ränta af Klintorps utjord, 2 runstycken, och kronotionde, 1 Tunna spannmål, men i öfrigt innehafves räntefritt af boställsinnehafvaren, samt på sina egor bibehåller förenämnde soldattorp, som dock af roten underhållas och brukas; samt att väghållning, presterättigheter jemte alla öfrige allmänna och kommunala besvär och utskylder bibehållas vid hvartdera hemmanet, som bör afträdas, enligt skeende laga af- och tillträdessyn, med åbyggnader och stängsel m. m. i laga skick samt med behörigen verkställdt trädesbruk och höstutsäde, hvarefter Klintorp bör genom Kammar-kollegii försorg i vanlig ordning för Kronans räkning utarrenderas.

De till detta mål hörande handlingar skola tillhandahållas det Rikets Ständers Utskott, till hvars handläggning frågan varder öfverlemnad; Och Kongl. Maj:t förblif-

ver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

**OSCAR.**

*A. P. Sandströmer.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Stats-Ministern Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne Herr Friherre *Stierneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Finans-Departementet, Statsrådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Majts förut fattade beslut, uppsatt förslag till Nådig Proposition till Rikets Ständer, angående utbyte af indragna fjerdingsmansbostället Mylinge emot klockarebostället Klintorp i Östergöthlands Län.

Kongl. Maj:t behagade i Nåder gilla berörde Förslag, samt befallde, att Nådig Proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes Protokollet bilagd.

Ex Protocollo,
*C. Hallberg.*

N:o 7.

N:o 7.

Ank. till Exp. Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 10 f. m.

# KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående rättigheten för föredraganden af magazins-ärenden uti Stats-Kontoret, Förste Hof-Intendenten P. G. Welin samt t. f. Kamereraren i Allmänna Magasins-Kontoret J. F. Müllern och Bokhållaren derstädes J. Bille, att, efter upphunnen pensions-ålder, erhålla pensioner å Rikets Allmänna Indragnings-Stat till belopp, motsvarande deras innehafvande löner. Gifven Stockholms Slott, den 15 November 1850.*

Uti särskilda till Kongl. Maj:t, genom Dess och Rikets Statskontor, öfverlemnade ansökningar, hafva Statskontorets Ledamot för Magazins-ärendens föredragning Förste Hof-intendenten *Pehr Gustaf Welin* samt t. f. Kamereraren uti det under Statskontoret lydande Allmänna Magazinskontoret *Jacob Fredrik Müllern* och Bokhållaren i samma kontor *Jonas Bille*, den förstnämnde under åberopande jemväl deraf, att, enligt Kongl. Brefven den 29 November 1781, den 29 November 1815 och den 15 Januari 1819, f. d. Allmänna Magazins-direktionens Ledamöter fått sig tillagde enahanda löne- och pensionsrätt med vederlikar inom Kongl. Maj:ts och Rikets Kollegier, underdånigst anhållit, att, sedan de uppnått den för erhållande af pension å Allmänna Indragningsstaten i allmänhet föreskrifna ålder, komma i åtnjutande af pensioner till enahanda belopp, som de vid deras förenämda befattningar för närvarande i lön uppbära.

Af de vid ansökningarne fogade, behörigen styrkte tjensteförteckningar inhemtas, att Förste Hof-Intendenten *Welin*, som, efter år 1804 vunnit inträde i Statens

tjenst, under den 25 Februari 1818 erhållit Nådigt förordnande att vara Ledamot af dåvarande Allmänna Magazins-direktionen, hvilken befattning han innehaft till April månad 1824, då han såsom följd af Allmänna Magazins-direktionens upplösning, förflyttades på expectancestat, blifvit, jemlikt Kongl. Maj:ts Nådiga Beslut den 31 December 1829, inkallad till tjenstgöring i Statskontoret såsom föredragande för Magazinsärenderna derstädes, hvarmed han ännu fortfar, emot åtnjutande af, från Allmänna Indragningsstaten utgående, aflöning till lika belopp som Statskommissarierne i lön uppbära; hvarjemte Förste Hof-Intendenten *Welin*, enligt Nådiga förordnanden den 14 Oktober 1830 och den 19 Januari 1842, under sammanlagdt fyra års tid, utan serskild ersättning, med Statskommissarierne deltagit uti handläggningen af alla öfrige hos Statskontoret förekommande göromål, äfvensom han, efter eget erbjudande, under den 15 Februari innevarande år på enahanda sätt fått sig uppdraget att, när behofvet det påkallar, biträda med behandling af de Statskommissarierne tillhörande egentliga Statsverksärenderna: att t. f. Kamereraren *Müllern*, som år 1807 inträdt på den civila tjenstemannabanan, allt ifrån den 29 Mars 1811 varit ordinarie tjensteman i Statskontoret, hvarest han tjenstgjort dels såsom Kammarskrifvare och Kammarförvandt, dels såsom tillförordnad Kamererare först uti ett särskildt Riksboksluts-kontor och sedermera från den 30 Juni 1826 uti Allmänna Magazins-kontoret, i hvilken sistnämnde egenskap han åtnjutit och ännu åtnjuter lika lönevilkor med ordinarie Kamererare i Statskontoret: samt att Bokhållaren *Bille*, som blifvit år 1813 antagen till extra ordinarie Kammarskrifvare och den 29 April 1819 befordrad till Bokhållare i Allmänna Magazins-direktionen, från den 1 Juli 1826, då Allmänna Magazins-ärendernas förvaltning ställdes under Statskontoret, oafbrutet tjenstgjort såsom Bokhållare i Allmänna Magazins-kontoret, emot åtnjutande af lön till enahanda belopp, som för hans vederlikar i Statskontoret finnes bestämdt.

I betraktande af hvad sålunda förekommit och Statskontoret i ämnet vidare anfört, samt då ifrågavarande embets- och tjenstemän äro i afseende å lönevilkor ställde i full jemlikhet med Statskontorets öfrige embets- och tjenstemän, vid hvilket förhållande den omständigheten, att, ehuru deras befattningar äro af fortfarande egenskap, löneanslagen likväl icke varit å ordinarie stat uppförde, ej synes böra beröfva dem den pensionsrätt, som vederlikar inom verket åtnjuta, helst sådan förmån tillförene, i likartade fall, varit medgifven, anser Kongl. Maj:t Sig böra öfverlemna detta ärende till Rikets Ständers pröfning, samt dervid föreslå, det Förste Hof-intendenten *Welin* samt t. f. Kamereraren *Müllern* och Bokhållaren *Bille* måtte förklaras berättigade att efter upphunnen pensionsålder och under de i sådant afsende för civile embets- och tjenstemän i allmänhet stadgade vilkor, varda vid afskedstagandet uppförda å Rikets allmänna Indragnings-stat till pensioner, motsvarande den aflöning de för

närvarande i Statskontoret åtnjuta, eller *Welin* 1,752 r:dr, med tillökning efter riksmarkegång utöfver 7 r:dr tunnan för derunder beräknade 152 tunnor spannmål, *Müllern* 1,314 r:dr och *Bille* 867 r:dr med tillökning efter rikmarkegångs medelpris för derunder beräknade 76 tunnor spannmål; och skola handlingarne i målet tillhandahållas det Utkott, till hvars handläggning frågan varder af Rikets Ständer öfverlemnad.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

# OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-ärender, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 15 November 1850*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Hr Friherre *Stierneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Finans-departementet, Statsrådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till Nådig

Proposition till Rikets Ständer angående rättighet för Föredraganden af Magazinsärenden uti Statskontoret, Förste Hof-intendenten *P. G. Welin*, samt t. f. Kamereraren i Allmänna Magazins-kontoret *J. F. Müllern* och Bokhållaren derstädes *J. Bille*, att, efter upphunnen pensionsålder, erhålla pensioner å Rikets Allmänna Indragningsstat till belopp motsvarande deras innehafvande löner.

Kongl. Maj:t behagade i Nåder gilla berörde Förslag och befallte, att Nådig Proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes Protokollet bilagd.

Ex protocollo
*C. Hallberg.*

---

# N:o 8.

Ank. till Exp. Utsk. den 9 Dec. 1850, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, i fråga om upphörande af så kallade vakans- och förslagsliggetids- samt begrafningshjelps-besparingar, samt om årliga anslag till vederbörande pensionskassor, såsom ersättning för de inkomster, dessa kassor af nämnde besparingar åtnjuta; Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Uti till Rikets Ständer den 12 November 1847 aflåten Nådig Proposition, fästade Kongl. Maj:t Rikets Ständers uppmärksamhet å angelägenheten att tillvägabringa förändring i hittills gällande föreskrifter, angående de lön-innehållningar, under namn af vakans- och förslagsliggetids-, samt nådårs-besparingar, hvilka de fleste

embets- och tjenstemän, såväl civile som militäre, måste vid tillträde af ordinarie beställning å Rikets Stat vidkännas.

Enligt hvad vid detta tillfälle för Rikets Ständer framställdes, bestå ifrågavarande löneinnehållningar dels uti så kallade begrafningshjelps- eller nådårsbesparing, för hvars iakttagande den som till en syssla vunnit befordran, måste under Sex månader, räknade från och med månaden efter den, hvari utnämningen skett, tjena antingen utan lön, om han förut icke innehaft ordinarie tjenst, eller ifall han egt sådan tjenst, med den lön, som åtföljt den frånträdda befattningen emot rättighet för Sterbhuset efter embets- eller tjensteman, som i tjensten med döden afgått, att såsom begrafningshjelp tillgodonjuta ett emot den sist innehållna lönen svarande belopp; dels ock uti besparing under en för uppkomna ledigheter bestämd, så kallad vakans- och förslagsliggetid, utgörande för sådane civile tjenster, hvartill underdåniga förslag upprättas, tre månader, för de civila embeten och tjenster, hvilka af Kongl. Maj:t omedelbart bortgifvas, två månader, samt för alla militära embeten och tjenster fyra månader, allt med beräkning från och med månaden näst efter den, hvari ledigheten inträffat; — samt att, genom särskilda beslut och förordnanden, nu omförmälda, innehållna lönemedel, så vidt de samma eljest skulle, såsom en verklig inkomst eller besparing, komma Statsverket till godo, blifvit anvisade å de för embets- och tjenstemäns pensionering inrättade kassor, sålunda, att 1:o uppå Arméens Pensionskassa, enligt det för densamma den 10 Januari 1757 utfärdade första reglemente, öfverlåtits lönbesparingarne för vakans- och liggemånaderne vid ledighet af Militära embeten och tjenster; hvarjemte genom Kongl. brefvet den 13 Mars 1830, grundadt på Rikets, åren 1828, 1829 och 1830 församlade Ständers, medgifvande, blifvit till förberörda kassa öfverlåtna de så kallade nådårs- eller begrafningshjelps-besparingarne efter afskedade militära personer vid armèen, emot lika förbindelser, som statsverket förut ålegat; att 2:o till Civil-statens Pensions-inrättning, enligt Rikets Ständers den 2 September 1823 aflåtna underdåniga skrifvelse och Kongl. Maj:ts på grund deraf den 27 November 1825 fattade beslut, blifvit anslagen den lönebesparing, hvilken under den så kallade vakans- och förslagsliggetiden dittills tillkommit Statsverket af civila embeten och tjenster, som af Kongl. Maj:t tillsättas, äfvensom den löneinnehållning, hvilken, när civil embets- eller tjensteman tager afsked, eger rum för efterträdaren under namn af begrafningshjelp, hvarifrån likväl genom Kongl. brefvet den 11 Februari 1832 blifvit gjordt det, sedermera af Rikets Ständer vid 1834 och 1835 årens riksdag gillade, undantag, att nådårsbesparing icke tillkommer pensionskassor efter sådane embets- och tjenstemän som undfå afsked med pension å Rikets Allmänna Indragnings-stat; och uti 3:o Amiralitets-krigsmanskassan dels genom Kongl. brefvet

den 13 Mars 1830 erhållit den förmån att, enligt Rikets Ständers dertill lemnade bifall, uppbära den under namn af begrafningshjelp innehållna lönebesparing för sådane embets- och tjenstemän, med hvilkas befattningar delaktighet i denna kassa är förenad, emot samma skyldigheter, som Statsverket förut tillhört, dels ock genom Kongl. brefvet den 15 Februari 1841 undfått rättighet att tillgodonjuta vakans- och liggetidsbesparingarne efter afskedade embets- och tjenstemän vid sjöstaten.

Då förnämsta och egentliga anledningen till Nådårsförfattningarnes uppkomst och bibehållande upphört derigenom, att enkor och minderåriga barn efter embets- och tjenstemän, för hvilka begrafningshjelp eger rum, numera åtnjuta understöd eller pensioner från de för sådant ändamål bildade fonder och inrättningar; — då, efter hvad erfarenheten ådagalagt, den fortsatta tillämpningen af dessa författningar ofördelaktigt inverkat på embets- och tjenstemännens ekonomiska ställning samt derigenom äfven på tjensternes utöfning egt ett destomer skadligt inflytande, som de för beredande af tillgång till begrafningshjelpen föreskrifna löninnehållningar inträffa under den tid, hvarå embets- eller tjenstemannen, i anseende till fullmaktslösen och befordringsafgifter, jemte andra med ny befattnings tillträdande ej sällan förenade kostnader, såsom till flyttning, bosättning m. m., är i största behof af den för embetet eller tjensten bestämda aflöning; — då vidare icke bör förbises det mindre billiga deruti, att de till beredande af fond för begrafningshjelpen innehållna belopp, oaktadt den längre tid, som vanligen förflyter innan deras utbetalning ifrågakommer, icke gifva någon afkastning eller i ringaste mån föröka sig till löntagarnes eller deras sterbhusdelegares förmån, utan tvertom, i de flesta fall, antingen alldeles icke eller endast till en del utbekommas, hvaremot tjenstemännen vid deras inträde i statens tjenst oftast äro nödsakade att ådraga sig en med räntebetalning förenad skuldsättning; samt då ändtligen de i afseende på meranämnde innehållningars beräknande, redovisande och utbetalande gifna, i flera fall mindre bestämda samt sins emellan stridiga föreskrifter icke synas förenliga med den enkelhet i uppbörds- och redogörelseverket, som i möjligaste måtto bör befrämjas, fann Kongl. Maj:t, med afseende härå, godt att, i Dess ofvan åberopade Nådiga proposition, till Rikets Ständers medgifvande föreslå, att de hittills, under benämning af vakans- eller förslags-liggetids- samt begrafningshjelps- eller nådårs-besparing föreskrifna lön-innehållningar, och följaktligen den på samma innehållningar grundade rättighet för embets- och tjenstemäns sterbhus till begrafningshjelps utbekommande måtte upphöra; hvarjemte framställning gjordes om erforderliga föreskrifter angående utbetalning af begrafningshjelp, till hvars åtnjutande rättighet redan före en dylik förändrings vidtagande förvärfvats.

Som emedlertid upphäfvandet af nu gällande föreskrifter om ofvanberörda löneinnehållningar icke kunde bringas till verkställighet med mindre än att vederbörande Pensions-inrättningar försäkrades om ersättning för de till deras kassor anslagna och påräknade inkomster, hvilka genom förslags- och liggetids- samt nådårs- eller begrafningshjelps-besparingarnes upphörande skulle förloras, öfverlemnade Kongl. Maj:t tillika till Rikets Ständer, att för omförmälda ändamål å Riks-staten uppföra erforderliga anslag.

Efter förehafd pröfning af detta ämne hafva Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 2 Junii 1848, ibland annat anfört: att Rikets Ständer väl föreställde sig att, äfven efter upphäfvandet af de rörande vacance-besparingarne nu gällande föreskrifter, fortfarande måste uppkomma dylika löninnehållningar, hvarigenom för Statsverket bereddes godtgörelse för en betydlig del af de anslagssummor, hvilka skulle till Pensionskassorna utbetalas såsom ersättning för dem nu tillkommande vakans- och liggetids-besparingar; men då, i saknad af en på erfarenhets-förhållanden grundad utredning rörande beloppet af de löninnehållningar, som efter vakans- och liggetids-författningarnes upphörande, skulle, i följd af så beskaffadt uppskof med embetens och tjensters tillsättande, fortfarande vara att påräkna, Rikets Ständer ansett sig icke vara i tillfälle, att ens approximativt beräkna den kostnad, Statsverket skulle komma att genom de till Pensions-inrättningarne utgående årliga ersättnings-anslagen tillskyndas, hafva Rikets Ständer, ehuru fullkomligt erkännande nyttan och ändamåls-enligheten af den med ifrågavarande förändring åsyftade förenkling i redogörelseverket, likväl förklarat sig icke kunna för det då närvarande bifalla hvad uti den Nådiga Propositionen blifvit föreslaget, beträffande upphörandet af de under namn af vakans- eller förslags-liggetids-besparingar utgående löninnehållningar samt om anvisandet af årliga statsanslag till vederbörande Pensions-kassor, såsom ersättning för deraf hittills åtnjutna inkomster; och vidkommande särskildt den löninnehållning, som under namn af nådårsbesparing eller begrafningshjelp eger rum, ansågo Rikets Ständer visserligen de, till stöd för nådårs- och begrafningshjelps-bespariagars upphörande, i ofvanberörde Nådiga Proposition åberopade grunder vara giltiga och förtjena synnerlig uppmärksamhet; men enär Stats-verkets dåvarande inskränkta tillgångar icke medgåfvo anvisandet af de betydliga statsanslag, hvilka skulle erfordras såsom godtgörelse för de årliga inkomster, vederbörande Pensionskassor, enligt gällande författningar, egde att af nämnda besparingar uppbära, hade Rikets Ständer jemväl funnit sig förhindrade att till denna del af Kongl. Maj:ts Proposition lemna bifall.

Sedan, med föranledande af detta Rikets Ständers beslut, Kongl. Maj:t anbefallt Dess och Rikets Statskontor att låta verkställa och till Kongl. Maj:t inkomma

med den närmare utredning i afseende på vakans- och förslags-liggetids-besparingarne, som Rikets Ständer ansett erforderlig, har Statskontoret, efter fullbordande af det, för sådant ändamål nödiga granskningsarbete, uti underdånig skrifvelse den 28 December 1849, till Kongl. Maj:t öfverlemnat serskilda fullständiga uppgifter å de medel, som, för de uti Kongl. Maj:ts förutnämnde Proposition beräknade 10 åren 1836—1845, tillfallit Civilstatens Pensions-inrättning, dels under namn af vakans- och liggetids- samt begrafningshjelps-besparingar, efter ej mindre sådana civile embetsmän, som, af Kongl. Maj:t omedelbarligen i Nåder utnämnda, innehaft tromansgrad, än sådane civile tjenstemän, som af Kongl. Maj:t efter upprättadt underdånigt förslag blifvit tillsatta, och dels under namn af begrafningshjelps-besparingar efter sådana civile tjenstemän, som, af vederbörande myndigheter tillsatte, sedermera undfått afsked; hvilka uppgifter tillika varit åtföljda af sammandrag, utvisande de belopp, till hvilka besparingarne för hvarje af ofvanomförmälda trenne tjenstegrader i medeltal årligen uppgått.

Derjemte hafva, enligt Nådig befallning Direktionerna för Arméens Pensionskassa samt Amiralitets-Krigsmanskassan till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifvit, på räkenskaperna grundade utredningar öfver de vakans- och liggetids- samt begrafningshjelps-besparingar, sem under förenämnde tidrymd till bemälda kassor ingått.

Kongl. Maj:t, som härefter ånyo tagit detta ärende i öfvervägande och dervid beslutit att detsamma till Rikets Ständers förnyade behandling öfverlemna, har, i sådant afseende och hvad först angår den af Rikets Ständer ifrågaställda utredning rörande vakans- och liggetids-besparingarna velat fästa Rikets Ständers uppmärksamhet derå, att, enligt de fullständiga uppgifter Stats-kontoret, beträffande civila tjenstebefattningar aflemnat, de till Civil-statens Pensionskassa ingångna, så beskaffade besparingar, under den tid, eller åren 1836—1845, som beräkningarne uti sednast i detta ämne aflåtna Nådiga Proposition omfattade, i medeltal utgjort: för tromans-embeten, med undantag för besparingar vid ledigheter inom Stats-rådet, hvilka, då dylika besparingar, jemlikt Rikets Ständers beslut, numera ej ifrågakomma, icke böra tagas i beräkning, ett belopp af 1,967 r:dr 35 sk. 3 rst. och för sådana tjenster, som efter ansökning och förslag återbesättas, 4,185 r:dr 46 sk. 9 rst. eller tillsammans 6,153 r:dr 34 sk., att, ehuruväl utnämning till förstnämnda embeten eger rum utan ansökning och förslag och således kan när som helst efter det vakansen yppats verkställas, vanligen dock inträffar någon tidsutdrägt, innan tillsättningen kan försiggå, så att i de flesta fall, serdeles om vakansen icke uppstår vid början af en månad, åtminstone en månads lönbesparing uppkommer, och att ganska ofta äfven den andra besparingsmånaden inträdt före embetets återbesättande; att vidkommande åter dylik lönbesparing vid

sådana

sådana tjenster, som tillsättas efter ansökning och förslag, det uppehåll, som sådan tillsättning medförer, måste föranleda, att motsvarande belopp äfven framgent varder å anslagen för dessa tjenster besparadt, samt att hvad beträffar de vakans- och liggetids-besparingar, som, efter hvad handlingarne upplysa, under ofvannämnda tidrymd ingått till Arméens Pensions-kassa med 12,642 r:dr 42 sk. 9 r. och till Amiralitets-krigsmans-kassan med 1,688 r:dr 5 sk. 4 r. årligen; så är väl, med få undantag, icke någon ansökningstid föreskrifven i afseende å de militära beställningarne, kvilka i allmänhet blott efter vederbörandes förslag tillsättas; men då ovilkorligen någon tid måste förflyta, innan dessa förslag kunna aflemnas, hvilket vid Landt-arméen bör ske inom sex veckor efter vakansens öppnande, och innan dessa ärenden derefter hinna afgöras, skulle äfven vid dylika ledigheter, i allt fall, en icke ringa del af den nu påbjudna vakans-besparingen komma att iakttagas: Och har erfarenheten äfven ådagalagt, att till och med ganska ofta inträffat, att icke blott den bestämda besparingen hunnit ingå, utan jemväl så kallad tillfällig vakans-besparing uppkommit, innan tillsättning egt rum.

Dessa förhållanden utvisa således att, om äfven förbemälda kassor erhålle anslag i stället för ofvannämnda vacance- och liggetids-besparingar, hvilka för alla tre kassorna i medeltal utgjort 20,484 Rdr 34 sk. 1 r. årligen; så skulle dock Statsverket för betydligaste delen deraf blifva godtgjord medelst sådana besparingar, som uppstode innan lediga tjenster hunne att återbesättas.

Vidkommande sedermera nådårsbesparingarne, hvilka jemlikt ofvanomförmälda uppgifter, under deri beräknade tid tillfallit Civil-statens Pensions-kassa med . . . . . 4,344 r:dr 41 sk. 11 r.
Arméens Pensions-kassa med . . . . . 18,703 r:dr 14 sk. 7 r.
Af Amiralitets-krigsmans-kassan med . . . . . 1,731 r:dr 40 sk. 8 r.

eller tillhopa 24,780 r:dr 1 sk. 2 r.

årligen, så skulle vid det ersättnings-anslag, som derföre borde åt förberörde trenne kassor anvisas, så vida innehållning af dylik besparing komme att upphöra, utgöra en uppoffring å Statens sida för att tillvägabringa en länge nödig ansedd förändring uti de föreskrifter, som i nämnde hänseende nu äro gällande; men då gilltigheten af de skäl, som uti Kongl. Maj:ts förra Proposition framställdes till stöd för vidtagandet af en sådan förändring, redan blifvit af Rikets Ständer godkänd, och förslagets antagande vid nästförflutna Riksdag endast hindrades af då bristande tillgångar, har Kongl.

Maj:t trott sig kunna förvänta, att om de erforderliga ersättningsanslagen för ej mindre sistnämnda än först omförmälda besparingar kunna anvisas utan förökning i skattebidragen, Rikets Ständer icke skola draga i betänkande att vidtaga erforderliga åtgärder för att undanrödja den för embets- och tjenstemännen särdeles tryckande tunga, som ifrågavarande innehållningar hittills medfört.

På grund af allt detta och med åberopande i öfrigt af de flera här ofvanomförmälda skäl, hvilka innefattades i Kongl. Maj:ts till Rikets Ständer den 12 November 1847 aflåtna Nådiga Proposition, vill Kongl. Maj:t härmed till Rikets Ständer göra förnyad framställning derom, att de genom nu gällande författningar under namn af vakans- eller förslags-liggetids- samt begrafningshjelps- eller nådårs-besparing bestämda innehållningar af embets- och tjenstemäns-löner måtte upphöra, så att alla i Statens tjenst anställda personer må ifrån och med månaden näst efter den, hvarunder de blifvit utnämnde eller förordnade, tillträda och uppbära de löner, arfvoden eller andra löningsförmoner, hvartill de på grund af erhållna fullmagter, konstitutorial eller förordnanden äro berättigade, med undantag endast af sådana inkomster af boställen, som äro af fardag beroende, i följd hvaraf för öfrigt sterbhusen efter dylika löntagare icke skulle ega, att så kallad begrafningshjelp af de i nämnde ordning tillträdda löner utbekomma.

Vid frågor åter om utbetalning till i tjensten aflidne embets- och tjenste-mäns sterbhus af de löninnehållningar, som i egenskap af nådårs-besparing redan iakttagits, eller ytterligare, intilldess skyldigheten att aftjena begrafningshjelp förklaras hafva upphört, varda iakttagne, anser Kongl. Maj:t nu gällande föreskrifter böra fortfarande tjena till efterrättelse, samt de utgifter, hvilka i sådant hänseende komma att ega rum, böra af Stats-verket förskjutas, emot ersättning från Rikets Ständers Riksgälds-kontor på det sätt, att de gjorda utbetalningarna upptagas i de föreskrifna årliga liqviderna med nämnde Kontor angående öfverskotten å Stats-verkets inkomster m. m.; och lemna de, till upplysning för denna frågas behandling vid förra Riksdagen upprättade utredningar, angående beloppet af den begrafningshjelp, som blifvit af Stats-verkets medel under åren 1841—1845 utbetald, och hvilka utredningar skola varda vederbörande Utkott meddelade, nödig ledning för bedömmandet af de efter hand upphörande utbetalningar, som i följd häraf skulle ifrågakomma och hvilka endast utgöra återbäring, af hvad förut, genom innehållningar, kommit Stats-verket tillgodo.

Hvad serskildt beträffar frågan om begrafningshjelp för åtskillige lägre betjente, såsom Länsmän, Gevaldiger, Fångvaktmästare och Fångknektar, äfvensom Kammar-

drängar m. fl., hvilka hittills varit ifrån nådårs-besparings aftjenande befriade, ehuru deras sterbhus, sådant oaktadt, egt att 6 månaders lön såsom begrafningshjelp åtnjuta, så har väl Kongl. Maj:t, uti Sin vid sista Riksdagen aflåtna Proposition i förevarande ämne, med afseende å dessa personers knappa lönevilkor, i Nåder föreslagit, att nämnda förmån måtte för dem bibehållas; men då förbättring uti lönevilkoren för bemälda personal dels sedermera blifvit tillvägabragt, dels, i sammanhang med nya lönreglerings, torde komma att beredas, har Kongl. Maj:t, på det att, om begrafningshjelp i allmänhet upphörer, nyssberörda undantags-stadgande jemväl må kunna undvikas, nu velat föreslå Rikets Ständer att äfven förstnämnda stadganden måtte upphäfvas, dock så att sterbhusen efter de personer, hvilka dessförinnan erhållit befattningar, hvarmed följt förmånen af begrafningshjelp utan nådårs-besparings aftjenande varda vid åtnjutandet af en sådan förmån bibehållne.

Som emedlertid upphäfvandet af nu gällande föreskrifter om ofvanberörde löninnehållningar icke kan bringas till verkställighet med mindre, än att vederbörande Pensions-kassor tillförsäkras ersättning för de till dem anslagna och för uppfyllandet af deras förbindelser påräknade inkomster, hvilka genom vakans- och förslags-liggetids- samt nådårs- eller begrafningshjelps-besparingarnes uppbärande skulle förloras, så öfverlemnar Kongl. Maj:t åt Rikets Ständer, att jemväl i detta ämne beslut meddela. Till ledning för omdömet i detta fall äro, på sätt Kongl. Maj:t i det föregående gifvit tillkänna, närmare utredningar numera verkställda och vill Kongl. Maj:t med anledning deraf härmed föreslå att berörde ersättningar måtte bestämmas: för Civil-statens Pensions-kassa, som, efter afdrag af hvad som influtit i vakanser inom Statsrådet, per medium åtnjutit 10,498: 27. 11., till . . . . . 10,500 r:dr.

För Arméens Pensions-kassa, som efter den förnyade utredningen, hvarvid blifvit urskiljdt hvad af de i förra uppgiften summariskt upptagna anmärkningsmedlen tillhört ifrågavarande inkomsttitel i medeltal uppburit 31,346: 9. 4., till . . . . . 31,400 r:dr.

Och för Amiralitets-krigsmans-kassan hvars ifrågavarande inkomster, efter det nådårs-besparingarne beräknats för samma tid, som vid de öfriga kassorna, men vakans-besparingarne, hvilka först ifrån och med år 1841 till Kassan influtit, efter förhållandet under de följande åren, i medeltal utgjort 3,419: 46., till . . . . . 3,400 r:dr.

eller således tillsammans för alla tre Kassorna 45,300 r:dr.

Skolande till vidare upplysning i förevarande fråga, samtliga densamma rörande handlingar och uppgifter varda tillställde det Rikets Ständers Utskott, till hvars åtgärd frå-

gan kommer att af Rikets Ständer hänvisas. Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut Supra.

**OSCAR.**

*A. P. Sandströmer.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Stats-Ministern Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne Herr Friherre *Stierneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Finans-Departementet, Stats-rådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:t förut fattade beslut, uppsatt förslag till Nådig Proposition till Rikets Ständer, angående upphörande af så kallade nådårs- och liggetids-besparingar vid tillträden af embeten och tjenster på Rikets stat samt om årliga anslag till Arméens och Civil-statens Pensions-kassor, äfvensom Amiralitets-krigsmans-kassan, såsom ersättning för de inkomster dessa Kassor af nämnde besparingar åtnjuta.

Kongl. Maj:t behagade i Nåder gilla berörde förslag samt befallte, att Nådig Proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex Protocollo,
*C. Hallberg.*

---

# N:o 9.

Ank. till Exp. Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående åtgärder till behöfvandes undsättning i missvext-år m. m. Gifven Stockholms Slott, den 15 November 1850.*

Under den tid, som förflutit från Rikets Ständers sednaste sammanträde, hafva Sveriges flesta landskap varit hugnade med tillräckliga skördar, så att de medel, hvilka till understöd vid inträffande missvexter blifvit ställda till Kongl. Maj:ts disposition, endast till ringa del och hufvudsakligen för Jemtlands län, i följd af der, under sistlidne år, inträffad allmännare frostskada å sädesgrödan behöft anlitas. En nödig omtanka bjuder emedlertid att icke lemna ur sigte angelägenheten att, jemväl för stundande år, bereda erforderliga medel att afvärja och lindra den nöd och förlägenhet, som felslagen eller förstörd sädes-äring kan i en eller flera orter medföra; och Kongl. Maj:t har derföre ansett sig pligtig, att ånyo fästa Rikets Ständers uppmärksamhet å detta ämne och föreslå de åtgärder, som för berörde vigtiga ändamål kunna anses behöfliga.

Den underdåniga berättelse, som Kongl. Maj:ts och Rikets Stats-kontor den 16 nästlidna Augusti afgifvit, rörande fonden till undsättningar vid inträffande missvexter och utredningen af förra Allmänna Magazins-inrättningen, hvilken berättelse med tillhörande handlingar skall Rikets Ständers Stats-utskott tillhandahållas, utvisar, bland annat, att *Undsättnings-fonden*, hvilken, enligt Rikets Ständers vid sednaste Riksdagar meddelta beslut, blifvit bildad af återstoden utaf det vid 1830 års Riksmöte till undsättningar anslagna kreditiv, En Million Riksdaler Banko, samt af de tullmedel som från och med år 1841 influtit för till Riket införd utländsk spanmål, jemlikt 1848 års afslutade hufvudbok egde i behållningar och fordringar från

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| år 1847 . . . . . | rdr | 1,338,437: | 27. | 2. |
| att fondens åtskilliga inkomster under året uppgått till . . . | „ | 703: | 20. | 6. |
| att i tullafgiften för utländsk spanmål under samma år fonden tillgodokommit . . . . . | „ | 5,114: | 47. | — |
| och att fondens skuld till Rikets Ständers Riksgälds-kontor, m. m. vid 1848 års slut var . . . . . | „ | 800,090: | 38. | — |
| Summa Debet | r:dr | 2,144,346: | 36. | 8. |

| | | |
|---|---|---|
| Att fondens skuld från år 1847 belöpte sig till . . . . . | | r:dr 1,250,527: 24 3. |
| att omkostnader i remisslage och ersättningar under år 1848 utgjort . . . . . | | „ 1,006: 29. — |
| att afkortningarne samma år uppgått till . . . . . | | „ 5,365: 5. 6. |
| och att fondens behållningar och fordringar vid 1848 års utgång sammanlagde utgjort . . . . . | | „ 887,447: 25. 11. |
| | Summa Credit | r:dr 2,144,346: 36. 8. |

Att för år 1849 undsättnings-redogörelserna från länen nu äro under granskning, efter fullbordandet hvaraf hufvudboken för samma år kommer att afslutas; att emellertid närvarande ungefärliga förhållandet med denna undsättningsfond, enligt särskildt öfverslag, är sådant, att, då från Creditivsumman . . . . . r:dr 1,000,000: — —

| | | |
|---|---|---|
| samt influtna tullmedel för spanmål från och med år 1841 till och med år 1849 . . . . . | | „ 508,308: 45. — |
| | tillsammans | r:dr 1,508,308: 45. — |
| afräknas hvad som för bristande tillgång hos gäldenärerne och deras borgesmän redan blifvit och än vidare anses komma att afskrifvas, eller | 615,141: 8. 3. | |
| samt hvad Kongl. Maj:t efter 1845 och följande årens missväxter åt utfattiga anslagit utan återbetalningsskyldighet . . . . . | 62,170: 8. — | |
| tillsammans . . . . . | | „ 677,311: 16. 3. |
| så kunna undsättnings-fondens tillgångar vid medlet af sistförflutna Augusti månad upptagas till . . . . . | | „ 830,997: 28. 9. |
| | Summa | r:dr 1,508,308: 45. — |
| hvilka tillgångar utgöras af kontant behållning i Rikets Ständers Bank . . . . . | 40,003: 47. 6. | |
| hos Rikets Ständers Riksgälgs-kontor innestående . . . . . | 590,500: — — | |
| | | „ 630,503: 47. 6. |
| samt i handel hos undsättningstagare utestående . . . . . | | „ 200,493: 29. 3. |
| | Summa | r:dr 830,997: 28. 9. |

varande likväl, efter Stats-kontorets åsigt, att befara, att af nyssnämnde utestående fordringar, — hvilka, jemte äldre undsättningsbidrag i Westerbottens och Norrbottens

län, hufvudsakligen innefatta försträckningar af tillsammans 43,381 Rdr till innevånare i åtta län, som sistlidet år lidit förluster genom hagel, störtregn och nattfroster, samt ett till Jemtlands län, efter der år 1849 inträffad missvext, utlemnadt undsättningsbelopp af 75,000 r:dr, — en betydlig del icke kommer att inflyta, hvadan Stats-kontoret ansett undsättningsfondens säkra tillgångar icke böra beräknas till mer än omkring 730,000 r:dr.

Efter öfvervägande af hvad sålunda blifvit af Stats-kontoret underdånigst upplyst och anfördt, har Kongl. Maj:t velat härmed i Nåder föreslå, det Rikets Ständer, i öfverensstämmelse med hvad vid sistförflutne Riksdag egt rum, måtte till Kongl. Maj:ts fortfarande disposition för behöfvandes undsättning vid inträffande missvext öfverlemna:

*a*) den dels uti Rikets Ständers Bank, dels uti Riksgälds-kontoret innestående behållning af ej mindre 1830 års kreditivmedel, än de till dylik undsättning redan anvisade hittills influtne tullafgifter för utländsk spanmål, jemte hvad som kan inflyta genom återbetalningen å meddelade undsättningslån;

*b*) de tullafgifter för utländsk spanmål, som intill 1851 års slut ytterligare kunna ingå;

och *c*) de dylika medel, som från och med början af år 1852 och så länge de i sådant hänseende då gällande tullbestämmelser blifva oförändrade, komma att inflyta; och gör Kongl. Maj:t sig för öfrigt förvissad, att Rikets Ständer, vid fastställandet af det så kallade mindre kreditivet, jemväl taga i beräkning möjligheten att bereda utväg för hvad, utöfver berörde tillgångar, under tiden till nästa Riksdag, tilläfventyrs kan för ofvannämnde ändamål erfordras. I afseende å användandet af förberörda undsättningsmedel anser Kongl. Maj:t enahanda, hittills följda grunder, som Rikets sednast församlade Ständer fastställt, lämpligen kunna bibehållas, och föreslår derföre i Nåder: att af ofvannämnda medel en summa af högst Femtio Tusen riksdaler må under tiden intill nästa Riksdag få begagnas till undsättningar, utan återbetalningsskyldighet, åt sådane behöfvande, som icke äro i tillfälle att sjelfva förskaffa sig arbete eller i stånd att af egna tillgångar återgälda de undsättnings-anslag, hvilka dem tilldelas: börande dock dylika understöd företrädesvis tillgodokomma de Kommuner, som tillförbinda sig att så använda desamma, att dithörande fattiga och arbetslösa personer derigenom beredas sysselsättning och möjlighet att medelst eget arbete förtjena sitt uppehälle;

att ofvan omförmälda tillgångar för öfrigt må användas endast till räntefria lånunderstöd med bestämda betalningsterminer och emot vederbörande större eller mindre

menigheters gemensamma ansvarighet eller annan af Kongl. Maj:t i Nåder godkänd säkerhet;

att såvidt omständigheterna medgifva, tillfällen för de behöfvande böra beredas att erhålla sysselsättning och förtjenst vid allmänna arbetsföretag;

och att ifrågavarande för undsättning afsedda medel må, till den del de icke äro för anvisade utbetalningar erforderliga, till Rikets Ständers Riksgälds-kontor öfverlemnas, emot skyldighet för Riksgälds-kontoret, att det sålunda emottagna beloppet, vid skeende reqvisition, för dermed åsyftade ändamål, Kongl. Maj:t tillhandahålla.

I sammanhang härmed och då Stats-kontoret i underdånighet anmält, att den år 1830 af Rikets Ständer anslagna kreditivfond, En Million Riksdaler Banko, till landets undsättning vid inträffande missvexter, blifvit i Riksgälds-kontorets hufvudböcker för sednare åren upptagen inom kolumn såsom en Riksgälds-kontorets fordran, ehuru mera än två tredjedelar af förenämnde summa, i tillämpning af föreskrifter, dem Rikets Ständer meddelat, redan blifvit och ytterligare torde blifva afskrifna, samt härtill kommer, att återstoden af nämnde kreditiv blifvit af Rikets Ständer anslagen att, jemte tullafgifter för utländsk spanmål, användas till fond för undsättning vid missvext; i följd hvaraf dessa medel, så länge denna disposition fortfar, komma att, såsom en för detta behof serskildt afsedd tillgång, redovisas; vill Kongl. Maj:t, enligt Stats-kontorets underdåniga hemställan, till Rikets Ständers pröfning öfverlemna, huruvida icke vidare balansering inom column af meranämnde En Million Riksdaler såsom en Riksgälds-kontorets tillgång må upphöra.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

**OSCAR.**

*A. P. Sandströmer.*

---

Utdrag

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-ärender, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 15 November 1850*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Hr Friherre *Stjerneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Finans-departementet, Stats-rådet *Sandströmer* uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till Nådig Proposition till Rikets Ständer angående åtgärder till behöfvandes undsättning i missvextår m. m.

Kongl. Maj:t behagade i Nåder gilla berörde Förslag, samt befallte, att Nådig Proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes Protokollet bilagd.

Ex Protocollo,
*C. Hallberg.*

---

# N:o 10.

Ankom till Exp. Utsk. den 9 Dec. 1850, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående åtgärder för uppförande af en byggnad emellan Carl XIII:s Torg och Operahuset i Stockholm; Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Uti den Proposition, angående Statsverkets tillstånd och behof, som vid sednaste Riksdagen allemnades, omförmälde Kongl. Maj:t, att fråga uppstått om uppförandet af en större byggnad å den plats i hufvudstaden, som är belägen emellan Carl XIII:s Torg och Operahuset och då upptogs af vanprydande, för Theaterns behof begagnade dekorationsbodar af träd, om hvilkas nedrifvande föreskrift blifvit meddelad, samt att, sedan det förslag i berörde hänseende, om hvars afgifvande Öfverintendents-embetet erhållit nådig befallning, inkommit, Kongl. Maj:t ville ytterligare i Nåder besluta om de utvägar, som för den ifrågaställda byggnadens uppförande vore att begagna och om den medverkan dertill, hvarom Rikets Ständer måtte kunna anlitas.

Det förslag, som i anledning häraf uppgjordes, var beräknadt derpå, att byggnaden skulle inredas, dels till butiker och dels till boningslägenheter, samt att byggnadskostnaden, åtminstone till någon del, skulle betäckas genom upplånte eller af Staten förskjutne medel, hvilka borde efter hand återgäldas genom inflytande hyresafgifter för uthyrde lägenheter. — Vid pröfningen af detta förslag har, med afseende derå att vanprydnad för en af hufvudstadens vackraste platser skulle uppkomma, derest, efter rifning af ofvannämnde gamla trädbodar, tomten blefve lemnad obebyggd, hvaremot uppförandet å densamma af en mot lokalen svarande byggnad skulle betydligt bidraga till stadens förskönande, Kongl. Maj:t funnit det vara önskvärdt, om en dylik byggnad kunde åstadkommas; men då, i händelse sådant genom Statens försorg skall verkställas, det likväl vore mindre lämpligt, om det skedde med syftemål, att huf-

vudsakligen använda samma byggnad till uthyrning, för att genom hyresafkastning betäcka en genom lån eller förskotter bestridd byggnadskostnad, har Kongl. Maj:t, innan dylika åtgärder vidtagas, trott i främsta rummet böra tillses, huruvida icke byggnaden kunde för allmänna behof vara nödig och användbar, samt om det ej kunde blifva möjligt att, utan lån eller Statens betungande med serskilda anslag, bereda tillgångar till företagets utförande.

I sådant afseende har hos Kongl. Maj:t förekommit, att 2:ne embetsverk, som äro inrymde uti serskilda, aflägse ifrån de öfriga embetsverken belägna byggnader, nemligen Sundhets-kollegium och General-Landtmäteri-kontoret, lämpligen kunde förflyttas till den ifrågaställda nya byggnaden, hvarigenom de hus, som af dem nu begagnas och äro belägna, det ena uti det inre af staden, på alla sidor omgifvet af enskilda egendomar, och det andra invid Carl XIII:s Torg, blefve umbärliga och kunde försäljas; varande vid en af Öfver-intendents-embetet besörjd uppskattning antaget, att dervid borde kunna påräknas, för Sundhets-kollegii hus omkring 41,666 R:dr 32 sk. och för General-landtmäteri-kontorets circa 30,000 r:dr. — Äfvenledes har Kongl. Maj:ts uppmärksamhet blifvit fästad derå, att för närvarande saknas samlings- eller klubbrum för Rikets Ständer, för hvilket ändamål lokaler således måste förhyras, och hvarför kostnaden vid sednaste riksdagen uppgått till emellan 5000 och 6000 r:dr Banko, samt att, ehuru Rikets Ständer vid 1828—1830 årens Riksdag beslutade åtgärders vidtagande för att erhålla en sådan lokal, hvarigenom alla Ståndens klubbrum kunde bringas i förening, de i detta hänseende gjorda försök likväl icke lyckats; men hvilket behof, som blifver väsendtligen enahanda, äfven om förändring af representationssättet kommer att ega rum, skulle kunna uppfyllas genom användande dertill af någon del af ifrågavarande byggnad. Derjemte och då, i nyssnämnde händelse, behof kan förekomma af ny ändamålsenlig lokal till sessionsrum för representationen, kunde, derest sådant funnes lämpligt, tillfälle till beredande deraf i sammanhang med berörde byggnad likaledes erhållas. — Men om åter ett dylikt användande af större eller mindre del af oftanämnde byggnad för national-representationens ofvanberörde behof icke skulle ifrågakomma, kunde utrymme derstädes beredas för ej mindre embetslokal åt Stockholms Läns-styrelse, som nu begagnar sådan uti det staten tillhöriga f. d. Preisiska huset vid Drottninggatan, än boställen åt de embetsmän, som hafva dylika lägenheter uti nämnde hus sig upplåtne, hvarigenom samma hus, hvilket af Öfver-intendents-embetet blifvit uppskattadt till omkring 80,000 R:dr, äfven kunde försäljas.

Vidare har ock, i afseende å tillgångar för ifrågavarande byggnad, Kongl. Maj:t inhemtat, att, sedan Rikets Ständer vid förlidne Riksdag medgåfvo, att f. d.

Hofbageri-egendomen här i staden finge försäljas och köpeskillingen derför användas till nya mynthus-byggnadens uppförande, har myntverkets ställning blifvit så förbättrad, att den befintliga behållningen af verkets egna medel skulle kunna godtgöra äfven den del af byggnadskostnaden, hvartill berörde köpeskilling, som uppgått till 16,666 r:dr 32 sk. bauko blifvit använd; i följd hvaraf samma köpeskilling numera kunde öfverflyttas till anslaget för byggnad och underhåll af publike husen i Stockholm, dit den, såsom influten för en såld byggnad i hufvudstaden, rätteligen hörer, och således blifva för nu ifrågavarande ändamål disponibel.

Med afseende å den förändrade plan för ofvannämnde nya byggnads användande, som, på sätt förberördt är, ifrågakommit, har ock Kongl. Maj:t låtit genom Öfver-intendents-embetet uppgöra förnyadt förslag, inskränkt för närvarande till hufvudfasaden åt Carl XIII:s Torg och flygeln åt strömmen, hvaremot frågan om plan för uppförandet af den del af byggnaden, som komme att blifva belägen vid Jacobs Torg, ansetts böra anstå intilldess sig visat, om Rikets Ständer möjligen skulle önska att, för representationens behof taga denna del af byggnadsplatsen i anspråk; och har kostnaden för den sålunda nu ifrågaställde delen af byggnaden, som innefattar det hufvudsakligaste deraf, blifvit beräknad till 247,000 r:dr, hvaruti likväl en del af inredningskostnaden för öfra stora våningen icke ingått. Nämnde belopp öfverstiger väl betydligt de tillgångar af försäljningsmedel för byggnader, som, enligt hvad i det föregående är omförmäldt, ansetts kunna blifva för ändamålet påräkneliga; men Kongl. Maj:t förmodar, att genom noggrann hushållning med de för kronans hus och byggnader i hufvudstaden å Sjunde hufvudtiteln anslagne medel, samt omsorgsfullt anordnande af de arbeten, som dermed skola bekostas, utväg kan beredas, att, efter hand, af detta anslag använda medel äfven för nu ifrågavarande byggnadsföretag, hvarjemte tillfälle förefinnes, att dertill jemväl anvisa någon del af befintliga besparingar å nyssnämnde hufvudtitel.

Då, enligt hvad sålunda i det föregående är vordet framställdt, det skulle blifva möjligt att, utan lån eller serskilda anslag åstadkomma nu ifrågavarande byggnad, hvarigenom, utom den nytta det allmänna deraf komme att hemta, den derför afsedda plats, som i anseende till sitt läge, icke lämpligen synes böra af staten lemnas obebyggd och i det skick, hvaruti den nu befinnes, blefve använd på ett serdeles passande och till prydnad för hufvudstaden ledande sätt, har Kongl. Maj:t ansett Sig skäligen kunna antaga, att Rikets Ständer, under sådane förhållanden, icke skola vara obenägne, i hvad på dem ankommer, medverka till den uppgjorda planens utförande, samt staten för de byggnader, hvilkas försäljning borde ifrågakomma,

skulle erhålla full ersättning uti den nya byggnaden, hvilken komme att i värde vida öfverstiga de nyssnämnde, samt lemna nödigt utrymme icke blott för de behof, hvartill desse nu äro använde, utan äfven för andra ändamål. Med anledning häraf har Kongl. Maj:t således velat härmed föreslå Rikets Ständer:

att Kongl. Maj:t må ega att, för utförandet af nu ifrågaställde byggnadsföretag, försälja icke allenast de åt Sundhets-kollegium och General-landtmäteri-kontoret nu upplåtne hus, utan ock, derest omständigheterna sådant föranleda och medgifva, det så kallade Preisiska huset vid Drottninggatan här i staden, samt de inflytande köpeskillingarne för nämnde ändamål använda, under vilkor att, för de behof, hvartill dessa byggnader nu äro upplåtna, erforderliga lokaler varda anvisade, antingen uti den nya byggnaden eller, derest någon omflyttning skulle finnas erforderlig, uti andra kronans byggnader; samt att, emot det att den del af kostnaden för nya mynthusbyggnaden, hvartill, enligt Rikets Ständers, vid sednaste riksdagen lemnade begifvande, köpeskillingen för försålda f. d. Hofbageri-egendomen blifvit använd, varder af Myntverkets tillgångar godtgjord, berörde köpeskilling får ingå till anslaget för byggnader och reparationer i hufvudstaden, för att sålunda kunna till nu föreslagna byggnadsföretag disponeras.

För den händelse att denna framställning bifalles, har Kongl. Maj:t ock velat erbjuda Rikets Ständer att, till gemensamma klubb- och samlingsrum, uti den först tillämnade delen af den nya byggnaden, eller fasaden åt Carl XIII:s Torg och södra flygeln, använda hela öfversta våningen, hvilken Kongl. Maj:t förmodar blifva för detta ändamål tillräcklig, under vilkor likväl att, sedan huset med alla nödiga mellanväggar blifvit uppfördt och med fönster försedt, Rikets Ständer serskildt bekosta våningens inredning i öfrigt, jemte rummens framtida underhåll; i hvilka afseenden Kongl. Maj:t till Rikets Ständer öfverlemnar att nödiga föreskrifter meddela.

De till detta mål hörande handlingar, jemte ritningar, skola blifva tillställda det Utskott, till hvars handläggning ärendet varder öfverlemnadt; Och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest stadse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärender, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

H. E., Justitiæ-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre*,
H. E., Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stierneld*,
Stats-Råden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Finans-departementet, Stats-rådet *Sandströmer* uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till Nådig Proposition till Rikets Ständer angående åtgärder för uppförande af en byggnad emellan Carl XIII:s Torg och Operahuset i Stockholm.

Kongl. Maj:t behagade i Nåder gilla berörde förslag samt befallte, att Nådig Proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes Protokollet bilagd.

Ex Protocollo,
*C. Hallberg.*

# N:o 11.

Ank. till Exp. Utsk. den 9 Dec. 1850, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående anslag för beredande af rättelse uti beräknandet af Salpeterhjelpen inom provinserne Småland och Öland; Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Uti serskilda till Kongl. Maj:t ingifna underdåniga ansökningar anmälde åtskilliga Riksdags-fullmäktige för Bonde-ståndet inom Calmar-, Kronobergs- och Jönköpings län vid 1840 och 1841 årens riksdag, hurusom, i strid med Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-kollegii bref den 28 April 1638 samt Kongl. resolutionerne den 13 December 1644 och den 9 December 1766, de räntepersedlar, som ingingo uti den, hemmantalsräntan tillhörande salpeterhjelpen, blifvit uti nämnda län, eller provinserna Småland och Öland, af uppbördsmän och indelningshafvare i så måtto oriktigt debiterade och uppburna, att sådant skett efter markegång i stället för efter kronovärdi; Och anhöllo sökanderne, med anledning häraf, det Kongl. Maj:t täcktes i Nåder förständiga Uppbördsmän och Räntetagare, att upphöra med den, efter sökandernas förmenande, olagliga öfverdebitering i afseende på salpeterhjelpen, som sålunda dittills egt rum, så att allmogen inom dessa provinser måtte komma i åtnjutande af samma förmån, som hemmans-innehafvare i rikets öfriga landskap, att utgöra ifrågavarande gärd endast med det derföre belöpande kronovärde, utan persedelförvandling.

Öfver dessa underdåniga ansökningar hafva Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i förenämnda 3:ne län, med flere vederbörande, blifvit hörde, äfvensom Kammar-Kollegium, efter föregången undersökning och utredning i Kammar-arkivet, med dess

Advocatfiskals-embetes underdåniga yttrande, jemte eget utlåtande, till Kongl. Maj:t i underdånighet inkommit; Och har Kongl. Maj:t sedermera anbefallt Stats-Kontoret att, till nödig upplysning vid ärendets behandling föranstalta om utredning, utvisande den minskning, som, efter medelmarkegång för de sednaste tio åren, skulle genom den ifrågaställda förändringen uppkomma uti beloppet af ej mindre de räntor, hvilka äro kronan behållna, än äfven hvarje af de för serskilda behof anvisade indelta anslag; till följd hvaraf Stats-kontoret låtit, genom vederbörande Häradsskrifvare fögderivis upprätta serskilda utredningar, som derefter blifvit till Kongl. Maj:t insända, och af hvilka inhemtas, att den minskning, som genom salpeterhjelpens utgörande efter kronovärdi skulle ega rum, komme att efter ofvannämnda beräkning uppgå

| | | |
|---|---|---|
| i Jönköpings län till | . . . . . | rdr 12,480: 23. 5. |
| „ Kronobergs „ „ | . . . . . | „ 9,921: 35. 5. |
| „ Calmar „ „ | . . . . . | „ 9,377: 6. 2. |
| | eller tillhopa | rdr 31,779: 17. |

Vid pröfning af denna fråga har Kongl. Maj:t ansett, att, då Kammar-kollegii, enligt Förmyndare-regeringens beslut, den 28 April 1638 utfärdade cirkulär-bref innehåller, att salpeterhjelpen skulle uppbäras med penningar "så för detta (1638), som "nästförflutna året, intilldess en annan order häruti ställd blifver," berörda stadgande icke kan gifvas annan tydning, än att detsamma innefattar en allmän föreskrift i afseende å berörde uppbörd, som borde lända till efterrättelse intilldess annat förordnande derom meddelades. Att nämnda stadgande äfven varit sålunda tillämpadt, ådagalägges deraf, att salpeterhjelpen sedermera uti alla provinser i Sverige blifvit erlagd i penningar efter kronovärdi endast med de undantag att uti Småland och på Öland nu ifrågakomna beräkning efter markegång vid olika tidpunkter under 1700-talet blifvit införd, samt att denna afgift i vissa delar af Södermanlands län utgöres efter annan beräkningsgrund eller med endast en tredjedels stafrum ved, som efter markegång liqvideras. Och då, i anledning af det förhållande, att i Österbotten af det till Sverige då hörande Finland berörda ränta likaledes beräknats efter markegång, detta beräkningssätt upphäfdes genom Kongl. Resolutionen på allmogens besvär den 9 December 1766, under åberopande "att allmogen i hela riket alltsedan "år 1634 ut-"gjort salpeterhjelpen med penningar utan den ringaste förvandling" bevisar äfven detta att, ehuru berörda uppgift icke var fullt riktig, enär förvandling då redan börjat att uti de Småländska länen ega rum, det då ansågs, att beräkning endast efter kronovärdi vore den rätta och att förvandling der den öfverklagades, borde upphäfvas;

hvadan

hvadan ock lärer kunna antagas, att, derest beräkningssättet uti Småland då varit bemärkt och erinran deremot framställd, rättelse jemväl derstädes vunnits. Någon allmän föreskrift, som förändrat 1638 års ofvanberörda stadgande, finnes ej heller vara meddelad, och det har icke kunnat visas, att införandet af nu öfverklagade beräkningssätt uti Småland och på Öland, hvilket ej mindre i de olika länen, än för serskilda persedlar i samma län, vid olika tider tillkommit, grundats på serskilda i behörig ordning meddelda föreskrifter.

Med afseende å alla dessa omständigheter samt hvad bifogade Statsråds-protokoll vidare omförmäler, anser Kongl. Maj:t med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att den sökta förändringen i salpeterhjelpens utgörande inom de Småländska länen varder beviljad, så att denna ränta derstädes på lika sätt, som i allmänhet inom öfriga delar af riket eger rum, må med penningar efter kronovärde liqvideras. Men då, vid fråga om dylik förändring, förekommer, att en betydlig del af nämnda ränta ingår uti lönings- och andra anslag, samt att således förändringen icke rättvisligen kan ega rum, utan att de, som innehafva dessa anslag, för derigenom uppkommande minskning, uti anvisade och påräknade inkomster undfå ersättning, har Kongl. Maj:t funnit Sig föranlåten att derom till Rikets Ständer göra framställning och vill derföre härmed föreslå, att, för tillvägabringande, ifrån och med nästkommande år, af förutnämnda förändring uti sättet för salpeterskattens beräknande uti de 3:ne Småländska länen, Rikets Ständer måtte anvisa erforderligt anslag för att dermed godtgöra den minskning uti indelda löner och anslag till serskilda inrättningar och fonder, som derigenom uppkommer.

Beträffande åter beloppet af detta anslag, så enär de uppgjorda uträkningarne icke lemna så fullständiga upplysningar, att på grund deraf kan definitivt bestämmas, hvad hvar och en bör undfå, samt de, hvilkas rätt derunder beror, jemväl böra lemnas tillfälle att, för bevakande deraf, sig yttra, innan ersättningssumman fastställes, men emellertid af berörde uträkningar kan bedömas, att den genom ifrågaställda förändringen uppkommande förminskning uti sådana räntor, som utgå till löntagare eller serskilda inrättningar och hvarför ersättning borde meddelas, beräknad efter medium af senaste 10 år, utgör 10 à 11,00 rdr årligen, föreslår Kongl. Maj:t, att, för omförmälda ändamål måtte för närvarande anvisas ett förslagsanslag af Elfva Tusen riksdaler årligen, som lämpligast torde kunna utgå af Riksgäldskontorets medel intill nästa riksdag, för att, efter det beloppet, på grund af skeende speciella utredningar

och ersättningsanspråkens behöriga pröfning, kunnat tillförlitligen bestämmas, då på Riksstaten uppföras. De till detta mål hörande handlingar skola tillhandahållas det Utskott, af hvilket ärendet kommer att handläggas; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

**OSCAR.**

*A. P. Sandströmer.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Stats-Ministern Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne Herr Friherre *Stierneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Finans-Departementet, Stats-rådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till Nådig Proposition till Rikets Ständer, angående anslag för beredande af rättelse uti beräknandet af salpeterhjelpen inom provinserna Småland och Öland.]

Kongl. Maj:t behagade i Nåder gilla berörde förslag samt befallte, att Nådig Proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex Protocollo,
*C. Hallberg.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 19 Oktober 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre.*
Statsråden: *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen.*

Sedan anmäldt blifvit, att H. E. Herr Stats-ministern för Utrikes ärenden, Friherre *Stjerneld* på grund af förfall var förhindrad att i dag komma tillstädes, upplästes till justering protokollet öfver Finans-ärenden för den 12 innevarande månad, hvarefter Chefen för Finans-Departementet, Stats-rådet *Sandströmer* i underdånighet föredrog följande ärenden, nemligen:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3:o

Kammar-Kollegii den 7 Maj nästlidna år, efter vederbörandes hörande, i underdånighet afgifna utlåtande öfver en af åtskilliga af Bonde-ståndets fullmäktige vid 1840 och 1841 års riksdag, nemligen 3:ne af fullmäktige från Calmar län och samt-

lige fullmäktige från Jönköpings- och Kronobergs län, uti ingifna serskilda skrifter, i underdånighet gjord anhållan, att som, i strid med Kammar-kollegii bref den 28 April 1638, samt Kongl. Resolutionerna den 13 December 1644 och den 9 December 1766, de räntepersedlar, som ingå uti den hemmantals-räntan tillhörande salpeterhjelpen, blifvit uti ofvannämnde län, eller provinserna Småland och Öland, af uppbördsmän och indelningshafvare oriktigt, eller efter markegång i stället för kronovärdi, debiterade och uppburne, Kongl. Maj:t i Nåder täcktes förständiga vederbörande uppbördsmän och räntetagare att genast upphöra med den, efter sökandernas förmenande, olagliga öfverdebitering, som hittills egt rum, så att allmogen inom dessa provinser måtte få åtnjuta samma förmån, som uti rikets öfriga landskap, att utgöra denna gärd endast med den derför belöpande penningeafgift utan persedelförvandling.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Sedan Kammar-kollegium härefter hvad hufvudsaken angick, i underdånighet redogjort för de allmänna stadganden angående salpeterhjelpens utgörande, som tid efter annan blifvit meddelade, äfvensom för de sätt, hvarpå dessa stadganden blifvit tillämpade, såväl inom ifrågavarande 3:ne län som uti öfriga orter af riket, samt tillika upplyst, att sammanlagda hemmantalet af de lägenheter inom Calmar, Jönköpings och Kronobergs Län, uti hvilkas hemmans-räntor ifrågavarande gärd vore beräknad, uppginge i jemnt tal till 6,604 mantal, samt att värdet af de persedlar, hvarmed salpeterhjelpen af dessa hemman utgjordes efter 1848 års markegångspris, belöpte sig

| | |
|---|---|
| till . . . . . | Bko rdr 36,402: 40. 4. |
| men efter kronovärdit till endast : . . . . . | „ „ 2,699: 26. |
| utvisande alltså skilnaden . . . . . | Bko rdr 33,703: 14. 4. |

den minskning, som för kronan och indelningshafvarne år 1848 inträffat, i händelse dessa persedlar skolat samma år med endast kronovärdit betalas, hade Kollegium underdånigst anfört, att, enligt Kongl. Ordningen den 22 Juli 1616, skyldigheten att utgöra salpeterhjelpen in natura och icke med penningar efter kronovärdi vore klar och ostridig, samt att någon ändring häruti för all framtid icke blifvit förordnad eller medgifven, hvarken genom Kollegii bref af den 28 April 1638 eller genom de af sökanderna i öfrigt åberopade resolutionerna af den 13 December 1644 och 9 December 1766, hvadan och då det på grund deraf och, jemlikt Kongl. Förklaringarne den 8 Jan. 1748 och 15 Dec. 1756, var räntegifvarnes förbindelse att ifrågavarande ränta in natura eller efter årlig markegång utgöra, den oriktighet uti författningarnes tillämpning, som hitintills förefunnits, inträffat i motsatt syftning emot hvad sökanderna förmenat, enär för åtskilliga persedlar, som bort förvandlas efter mar-

kegång, sådan förvandling icke öfverallt blifvit iakttagen; men då en förändring af hvad sålunda i en lång följd af år blifvit tillämpadt skulle för hemmans-innehafvarne blifva en hittills ovanlig och vid jordens åtkomst icke påräknad skatt, ansåg kollegium sig icke böra någon ändring häruti tillstyrka, utan hemställde i underdånighet, att vid hvad hittills vanligt varit, utan vidare åtgärd, måtte få förblifva.

Från denna Kammar-kollegii åsigt hade kollegii president, f. d. Stats-rådet *Munthe* varit skiljaktig och hufvudsakligen anfört, att, då, i öfverensstämmelse med hvad Kammar-kollegii Provins- och Arkiv-contor yttrat, det måste anses ostridigt, att den först i en sednare tid vidtagna färändring att, emot föreskriften i 1638 års cirkulär och 1644 års Kongl. resolution, uti de Småländska länen efter årlig markegång förvandla salpeterhjelpen, icke stödde sig på någon gällande författning och i behörig ordning tillkommen föreskrift, samt icke skäligt vore, att hemmanen i dessa, mera än de i andra län af riket, der denna ränta utgöres och i penningar efter kronovärdi allt hittills utgått och der den annars borde på enahanda skäl förvandlas, men hvilket icke lämpligen kunde ega rum, skulle vidkännas den betydliga förhöjningen derå genom förvandling efter årlig markegång, så kunde, på dessa och i öfrigt andragna skäl, Presidenten ej annat än i underdånighet tillstyrka bifall å sökandernas anhållan i denna del, och att således måtte i nåder förklaras, att salpeterhjelpen i Jönköpings, Kronobergs och Calmar län borde för framtiden i penningar efter gamla kronovärdet utgöras.

Vid detta ärendes föredragning den 30 November 1849 hade Kongl. Maj:t ansett nödigt, att, före målets hufvudsakliga afgörande, genom Stats-kontorets försorg borde upprättas utredning, utvisande den minskning, som, genom salpeterhjelpens utgörande efter krono-värdi, kunde uppkomma i beloppet ej mindre af de räntor, som äro kronan behållna, än af de till serskilda behof anvisade indelda anslag. Och hade Stats-kontoret, till underdånig åtlydning deraf den 30 sistlidne Augusti inkommit med en så beskaffad utredning, som nu jemväl i underdånighet anmäldes.

Föredragande Departements-chefen anförde härvid i underdånighet:

"Hvad först beträffar den af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Calmar län, i dess afgifna underdåniga utlåtande, framställda anmärkning emot de sökande riksdagsfullmäktiges behörighet att uti detta mål, utan serskild fullmagt, föra menigheternas talan, så delar jag den af Kammar-kollegium yttrade åsigt, att, enär ärendet är af den allmänna beskaffenhet, att Kongl. Maj:t, äfven utan enskild ansökan, skulle kunna nödig befunnen förklaring meddela, berörda erinran icke förtjenar afseende."

"Vidkommande derefter sjelfva saken, så synes det mig, i likhet med hvad af Kammarkollegii t. f. president blifvit yttradt, att Kammarkollegii, enligt Förmyndare-regeringens beslut, den 28 April 1638 utfärdade cirkulärbref, hvarigenom stadgades, att salpeterhjelpen skulle uppbäras med penningar, "så för detta (1638), som nästförflutna året, intilldess en Or-"der häruti ställd blifver," icke kan gifvas annan tydning, än att detsamma innefattade en allmän föreskrift i afseende å berörda uppbörd, som borde lända till efterrättelse, intilldess annat förordnande derom meddelades. Att berörda stadgande äfven varit så tolkadt, synes ådagalagdt deraf, att salpeterhjelpen derefter uti alla provinser i Sverige blifvit erlagd i penningar efter kronovärdi, med undantag endast, att uti Småland och på Öland nu ifrågakomna beräkning efter markegång vid olika tidpunkter under 1700-talet blifvit införd, samt att denna afgift i vissa delar af Södermanlands län utgöres efter annan beräkningsgrund eller med endast $\frac{1}{3}$ stafrum ved, som efter markegång liqvideras. Äfven i Österbotten af det till Sverige då hörande Finland hade väl berörda ränta likaledes blifvit beräknad efter markegång, men detta upphäfdes genom Kongl. resolutionen på allmogens besvär den 9 December 1766, och ehuru det i samma resolution förekommande yttrande, att allmogen i hela riket, alltsedan år 1634, utgjort salpeterhjelpen med penningar utan den ringaste förvandling, icke var fullt riktigt, enär förvandling då redan börjat att uti de Småländska länen ega rum, bevisar likväl berörda beslut, att man då ansåg förstnämnda beräkning vara den rätta och fann förvandling, der sådan öfverklagades, böra upphäfvas, vid hvilket förhållande skäligen synes kunna antagas, att, derest beräkningssättet uti Småland då varit bemärkt och erinran deremot framställd, rättelse jemväl derstädes vunnits."

"Någon allmän föreskrift, som förändrat ofvanberörda stadgande, finnes ej heller vara meddelad; ty det af Kammar-kollegium åberopade Kongl. påbudet den 15 Dec. 1756, att de oindelda likasom de indelda räntorna skulle dädanefter beräknas och utgöras efter årlig markegång, afsåg endast ett bestämmande, att, der liqvid efter markegång borde ega rum, den skulle ske enligt den årliga och ej efter den år 1735 fastställda ständiga markegången, hvadan detta påbud icke innefattade ändring uti speciella föreskriften angående vissa räntors utgörande, hvilket ock serskildt är vordet förklaradt uti Kongl. brefvet den 26 Oktober 1838, hvarigenom

bestämdes, att byggningshjelpen uti vissa delar af Calmar län, som orätt blivit beräknad efter markegång, borde, på grund af äldre stadganden och utan afseende å nämnda påbud, endast betalas med dubbla kronovärdit. Likaså kar det icke kunnat visas, att införandet af det nu öfverklagade beräkningssättet uti Småland och på Öland, hvilket ej mindre i de olika länen, än för serskilda persedlar i samma län, vid olika tider tillkommit, grundats på serskilda, i behörig ordning meddelda, föreskrifter."

"Med afseende å alla dessa omständigheter, med hvad mera Kammar-kollegii t. f. president uti dess serskilda yttrande anfört, finner jag derföre rättvisa och billighet fordra, att den sökta förändringen uti salpeterhjelpens utgörande inom de Småländska länen varder beviljad, så att denna ränta derstädes, på lika sätt, som i allmänhet inom öfriga delar af riket iakttages, får med penningar efter kronovärdi liqvideras."

"Vid fråga om en dylik förändring, kvilken, såsom afseende rätta tillämpningen af de angående omförmälda räntas beräknande gällande stadganden, utgör föremål för Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, förekommer emedlertid, att en betydlig del af nämnda ränta ingår uti lönings- och andra anslag, samt att således förändringen icke rättvisligen kan ega rum, utan att de, som innehafva dessa anslag, för derigenom uppkommande minskning uti anvisade och påräknade inkomster undfå ersättning. Den utredning, som genom Statskontorets försorg blifvit ifrån Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länen infordrad och inkommit, lemnar dock icke fullt tillförlitlig ledning att bestämma denna ersättnings belopp, enär rustnings- och augments- samt boställsräntor, hvilka icke kunna föranleda någon ersättning, ej uti alla uträkningarne äro serskildt utförda. Det synes dock kunna antagas, att de räntor, hvilka utgå till löntagare eller serskilda inrättningar, skulle genom den ifrågaställda förändrade beräkningen af salpeterskatten komma att förminskas med 10 à 11,000 rdr årligen."

"I följd häraf anser jag mig böra underdånigst tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t ville göra nådig framställning till Rikets Ständer derom, att för tillvägabringandet, ifrån och med nästkommande år, af förstnämnda förändring uti sättet för salpeterskattens beräknande uti de 3:ne Småländska länen, Rikets Ständer måtte anvisa erforderligt anslag för att dermed godtgöra den minskning uti indelda räntor och anslag till serskilda

inrättningar och fonder, som derigenom uppkommer och hvilket ersättningsanslag, som borde förslagsvis bestämmas till 11,000 rdr, lämpligast synes kunna anvisas att utgå af Riksgäldskontorets medel intill nästa riksdag, för att, efter det beloppet, på grund af skeende speciella utredningar och ersättningsanspråkens behöriga pröfning, kunnat tillförlitligen bestämmas, då på riksstaten uppföras."

"Serskildt anser jag mig böra underdånigst hemställa, att, med anledning af Kammar-kollegii anmälan derom, att salpeterhjelpen uti vissa delar af Södermanlands län utgöres endast med $\frac{1}{5}$ stafrum ved, som liqvideras efter markegång, bemälda Kollegium måtte erhålla nådig befallning att, sedan orsaken till detta olika beräkningssätt blifvit närmare undersökt, inkomma med underdånigt yttrande, huruvida jemväl i afseende å ifrågavarande utskylds beräknande inom nämnda län någon förändring bör ega rum."

Uti denna af Föredragande Departements-chefen gjorda hemställan instämde jemväl Statsrådets öfriga ledamöter, med undantag af Statsrådet *Gripenstedt*, som yttrade, att han, på grund af de skäl, som af Kammarkollegium blifvit anförda, äfvensom med stöd af den omständigheten, att ifrågavarande skatt utan anmärkning utgått efter markegång under loppet af ett helt århundrade, hvilket ytterligare syntes bevisa rättmätigheten af samma beräkning, icke kunde finna, att de sökandes anspråk hvilade på någon bestämd rättsgrund, utan trodde, att dessa anspråk mera borde betraktas ur billighetens synpunkt; och ansåg Statsrådet derför, att frågan borde i dess helhet hänskjutas till Rikets Ständer, så att Kongl. Maj:ts nådiga Proposition icke endast komme att innefatta en hemställan om anvisande af det anslag, som, för tillvägabringande af ofvanberörda förändring i afseende på sättet för salpeterhjelpens framtida utgörande, erfordras, utan att det äfven måtte öfverlemnas till Rikets Ständers pröfning, huruvida nämnda förändring må ega rum eller icke; hvilket behandlingssätt af ärendet Statsrådet så mycket hellre ville i underdånighet tillstyrka, som endast derigenom, enligt dess tanke, någon verklig säkerhet bereddes åt indelningshafvarnes *obestridliga rätt* att varda bibehållna vid sina nuvarande inkomster och lönförmåner, enär dessa eljest syntes Statsrådet

rådet blifva helt och hållet beroende af ett bifall eller afslag å det äskade ersättningsanslaget.

Hvad Statsrådets fleste ledamöter uti detta mål underdånigst tillstyrkt, fann Kongl. Maj:t godt till alla delar i nåder gilla och bifalla.

Ex protokollo

*L. T. Fries.*

---

STOCKHOLM, F. d. Schultze's Boktryckeri, 1850.

# № 12.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 11 f. m.

## *Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående tio års förlängning af det åt Nämndemannen Jonas Fredrik Jonsson upplåtna arrende af Motala Kungsfiske och Mjölqvarn i Östergöthlands Län. Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Med anledning af Kongl. Maj:ts gjorda framställning biföllo Rikets år 1844 församlade Ständer, enligt deras underdåniga skrifvelse den 11 December nämnde år, att Nämndemannen *Jonas Fredrik Jonsson*, som genom Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-Kollegii Kontrakt den 2 Oktober 1840 fått, för en tid af tio år, och emot en årlig afgift af Etthundrade tjugo tunnor spannemål, åt sig upplåtet arrendet af Motala Kungsfiske och Mjölqvarn, Herreqvarnen kallad, i Motala socken och Aska härad af Östergöthlands län, finge, i anseende till de vid berörde kronofiske uti strömmen uppförde byggnaders, af inträffadt större isdref och vattuflöde förorsakade, förstöring, jemte qvarndammens bortförande, från början af år 1842 till 1850 års utgång uti det för ifrågavarande lägenheter fastställda arrende tillgodonjuta nedsättning till 80 tunnor spannemål, hälften råg och häften korn, årligen, dock emot skyldighet för honom, att på egen bekostnad uppföra och under sin arrendetid underhålla, samt vid arrendets slut i lagligt skick aflemna alla för fisket och qvarnen erforderliga byggnader och inrättningar.

Sedan, till följd häraf, ofvannämnde byggnader och fiske-inrättningar blifvit ånyo uppförde och iståndsatte, derå besigtning förrättats den 21 Augusti 1845, hafva, under Februari och Mars månader nästlidet år, storm och isdref återigen så skadat de samma, att, enligt hvad, vid en af Kronofogden i orten med Nämndemäns biträde derå hållen syn blifvit utrönt, kostnaden för deras iståndsättande uppgår till 3,670 r:dr banko; af hvilken anledning Arrendatorn, uti en till Kammar-Kollegium ingifven skrift, som derefter, åtföljd af vederbörande Kronofogdes och Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i länet infordrade yttranden, jemte en utaf Kronofogden, till följd af Kammar-Kollegii föreskrift, öfver berörde lägenheter upprättad beskrifning, blifvit af bemälde Kollegium till Kongl. Maj:t i underdånighet insänd, anhållit, att då de uppoffringar, sökanden å ifrågavarande arrendelägenhe-

ter måst vidkännas, efter afräkning, från tillhopa utgifne 15,007 r:dr 20 sk. af ej mindre 40 tunnors årlig arrende-afkortning för 7 år, motsvarande, efter 7 r:dr tunnan, 1,960 r:dr, än äfven husröte-ersättningen vid arrende-tillträdet, 491 r:dr 16 sk., uppgingo till 12,556 r:dr 12 sk. banko, förlängning af arrendet på 15 à 20 år måtte honom förunnas emot utgörande af det nedsatta arrendebeloppet, 80 tunnor spannemål, årligen; och har Kongl. Maj:t af förenämnde handlingar inhemtat: att Kronofogden, med vitsordande, det merberörde byggnader och inrättningar, efter sednaste förstörelsen, åter blifvit försatte i fullgodt skick, ansett det af lägenheterne nu utgående arrende, 80 tunnor spannemål, hälften råg och hälften korn, vara, med hänsigt till de stora omkostnader, fiskeverkets underhållande i lagligt skick erfordrar, till och med nog högt, i förhållande till den afkomst, som deraf kan påräknas, helst erfarenheten visat, det alla fiskeverksbyggnaderne hvart 6:te eller 7:de år måst ombyggas, hvilket menligt inverkat på arrendatorernes bestånd: att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, under förutsättning, det arrendatorn, på grund af Arrende-kontraktet, vore vid arrendets afträdande berättigad till ersättning för ifrågavarande, utan hans förvållande, arrendelägenheterne åbragte kostnader, hvilken ersättningsliqvid skulle antingen tillskynda kronan en större kontant utgift, eller ock, i fall ersättningen pålades den blifvande arrendatorn, föranleda till motsvarande nedsättning i arrendebeloppet, ansett skäl vara för handen att tillstyrka bifall till sökandens anhållan, att under ytterligare femton år få bibehålla arrenderättigheten å omförmälde lägenheter emot nu utgående arrendeafgift, helst, enligt hvad Kronofogden upplyst, lägenheterna icke kunde, med Arrendatorns bestånd, bära högre afgäld; samt att Kammar-Kollegium, enär Arrendatorn, jemlikt 8:de punkten uti nu gällande arrende-kontrakt, vore tillförsäkrad ersättning vid arrende-årens utgång för hvad utöfver årliga byggnadsskyldigheten af honom iståndsättes utaf byggnader, hvilka genom olyckshändelser förstöras, och någon inskränkning häruti icke skett genom det, vid den af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer honom beviljade nedsättning till 80 tunnor af det medelst kontraktet bestämda arrendebeloppet, fästade vilkor, att arrendatorn borde på egen bekostnad uppföra och under sin arrendetid underhålla samt vid nämnde tids utgång i laggildt skick aflemna alla för fisket och qvarnen erforderliga byggnader och inrättningar, hvadan ock följden af en dylik ersättnings-skyldighet för blifvande Arrendatorn vid arrendets tillträde, emot godtgörelse medelst afräkning på årliga byggnads-skyldigheten, otvifvelaktigt skulle blifva motsvarande lägre arrendeanbud, funnit sig under sådana förhållanden och då för öfrigt, i betraktande af hvad Kronofogden upplyst rörande Arrendatorns ringa behållning på detta arrende, ett billigt afseende å ansökningen, med hänsigt till de betydliga uppoffringar,

Arrendatorn måst vidkännas, äfven syntes förenligt med kronans fördel, hvilken vore beroende jemväl deraf, att en ordentlig och omtänksam Arrendator vid arrendet bibehölles, ega giltig anledning att Nämndemannen *Jonas Fredrik Jonssons* ifrågavarande ansökning understödja, dock så att arrendetidens förlängning icke utsträcktes utöfver tio år, räknade från den 1 Januari 1851.

Då nu Kongl. Maj:t öfverlemnar detta ärende till Rikets Ständers pröfning, anser sig Kongl. Maj:t, i betraktande af hvad Kammar-Kollegium samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet anfört, böra föreslå, det tio års förlängning, från den 1 nästkommande Januari räknadt, måtte beviljas uti det åt Nämndemannen *Jonas Fredrik Jonsson,* enligt kontrakt af den 2 Oktober 1840, upplåtna arrende af Motala Kungsfiske och Mjölqvarn, Herreqvarnen kallad, emot den för berörde lägenheter nu utgående arrendeafgift samt i öfrigt under följande af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och Kammar-Kollegium föreslagna vilkor, med hvilka Arrendatorn jemväl förklarat sig nöjd, nämligen:

1:o. att Arrendatorn genast ställer behörig borgen för arrende-skyldigheternas fullgörande under den förlängda arrendetiden, med åliggande för Arrendatorn derjemte, att, i händelse någondera af löftesmännen skulle antingen med döden afgå eller icke vidare af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande såsom vederhäftig anses, anskaffa och inom 3 månader från derom genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande erhållet föreläggande, hos Läns-styrelsen aflemna ny laga borgen för den då återstående arrendetiden; och

2:o. att till den laga syn, som efter ett års förlopp bör å lämplig årstid förrättas, Arrendatorn skall, på egen bekostnad, hafva i fullt laga skick återförsatt alla till kungsfisket och qvarnen hörande byggnader, gående verk, dammar och öfriga inrättningar, samt sedermera alltsammans under den förlängda arrendetiden vidmakthålla, när så erfordras ombygga, och vid afträdandet i fullgodt stånd från sig lemna, utan anspråk på någon ersättning, äfven om dessa verk och inrättningar under tiden skulle genom isdref eller vattnets åverkan hafva lidit större eller mindre skada.

De till detta mål hörande handlingar skola tillhandahållas det Utskott, af hvilket ärendet kommer att handläggas; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-rådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

E. Justitie-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre.*
H. E. Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stjerneld.*
Stats-råden: *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt,*
Grefve *von Platen.*

Chefen för Finans-departementet, Stats-rådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till nådig proposition till Rikets Ständer, angående tio års förlängning af det åt Nämndemannen *Jonas Fredrik Jonsson* upplåtne arrende af Motala Kungsfiske och Mjölqvarn i Östergöthlands Län.

Kongl. Maj:t behagade i nåder gilla berörde förslag samt befallte, att nådig proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex protocollo,
*C. Hallberg.*

# № 13.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 11 f. m.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, i anledning af Byggnads-komitéens i Wexiö underdåniga ansökning om rättighet att få disponera* **7,500** *r:dr af det nämnde stad år* **1843** *beviljade byggnads-lån, ehuru de föreskrifne vilkoren icke kunnat i allo uppfyllas. Gifven Stockholms Slott den* **15** *November* **1850.**

Sedan, bland vilkoren för det till återuppbyggande af Wexiö stad efter den derstädes år **1843** inträffade eldsvåda, staden beviljade lån af **240,000** r:dr blifvit genom Kongl. brefvet den **18** December samma år föreskrifvet, att de byggnader för hvilka låneunderstöd erhållits, borde sednast den **1** Juli **1849** vara i så fullbordadt skick, att försäkring derå i städernas allmänna Brandstods-bolag kunde vinnas, vid äfventyr att lånet i annat fall komme att genast infordras: att hvad som utaf de anslagne byggnadsmedlen icke vore lyftadt inom nyssnämnde dag, ej finge derefter utbetalas, samt att vederbörandes skuldebref å hela den utbekomne lånesumman sednast den **1** Juli innevarande år borde vara till Kongl. Maj:ts och Rikets Stats-kontor eller till Rikets Ständers Riksgälds-kontor insände; så har, uti en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kronobergs län till Kongl. Maj:ts nådiga pröfning öfverlemnad skrift, Byggnads-Komitéen i Wexiö underdånigst förmält, hurusom, efter det Regements-skrifvaren vid Kronobergs regemente, Kaptenen *F. G. Klingström*, hvilken utaf ifrågavarande medel såsom byggnadslån erhållit ett belopp af **7,500** r:dr; detta lån efter ingången af September månad sistlidet år till Byggnads-Komitéen återbetalt, samt utaf det sålunda återbekomna lånebeloppet en summa af **1000** r:dr blifvit förre fångknekten *J. Wennerholm* tilldelad för bebyggandet af en honom tillhörig tomt inom nämnde stad, Fullmäktige i Riksgälds-kontoret vägrat emottaga den för Wennerholms byggnadslån afgifna skuldförbindelsen med tillhörande säkerhetshandlingar, emedan nyssberörde lån icke förr, än efter den för lånemedlens lyftning stadgade yttersta tidpunkt, blifvit utgifvet och åbyggnaden på den för samma lån intecknade tomt ej heller vore fullbordad och brandförsäkrad inom den i sådant hänseende fastställda termin: anhållande, med anledning häraf, Byggnads-Komitéen i underdånighet, att då, förutan det Wennerholm meddeldte lån, äfven öfriga beloppet af hvad Kaptenen *Klingström* återbetalt blifvit till andra lånesökande utlemnadt, Kongl. Maj:t måtte täckas till Rikets Ständer aflåta nådig proposition derom, att, i afseende å den först efter

ofvannämnde termin, eller början af Juli månad 1849, för Byggnads-Komitéen ånyo disponibla andel utaf det i anledning af 1843 års eldsvåda beviljade låne-understöd, utlånings- och byggnads-terminen måtte till annan lämplig tid förlängas, på det att de tomtegare, som utaf ifrågavarande tillgång erhållit byggnadslån, kunde, derest af dem aflemnade säkerhets-handlingar eljest godkändes, i likhet med de äldre låntagarne komma i åtnjutande af de genom ofvanberörde Kongl. bref medgifne förmåner.

Kongl. Maj:t har, efter inhemtande af Fullmäktiges i Riksgälds-kontoret underdåniga utlåtande, detta ärende till nådig pröfning förehaft, och vill, med afseende å härvid förekomne omständigheter, i nåder föreslå Rikets Ständer, att nu ifrågavarande medel af det staden Wexiö beviljade byggnadslån, oaktadt i afseende å tiden för lånens utgifvande och egendomarnes bebyggande ej kunnat iakttagas hvad angående låne-anslaget i allmänhet blifvit stadgadt, likväl må, under i öfrigt föreskrifne vilkor, för det afsedda ändamålet användas.

Handlingarne i målet skola tillhandahållas det Utskott, till hvars handläggning detta ärende varder öfverlemnadt; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-rådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

H. E. Justitie-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre.*
H. E. Stats-Ministern för Utrikes-Ärenderne, Herr Friherre *Stjerneld.*
Stats-råden: *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt,*
Grefve *von Platen.*

Chefen för Finans-departementet, Stats-rådet *Sandströmer* uppläste till justering, ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till

nådig proposition till Rikets Ständer i anledning af Byggnads-Komitéens i Wexiö underdåniga ansökning om rättighet att få disponera 7,500 r:dr af det nämnde stad år 1843 beviljade byggnadslån, ehuru de föreskrifne vilkoren icke kunnat i allo uppfyllas.

Kongl. Maj:t behagade i nåder gilla berörde förslag samt befallte, att nådig Proposition skulle, i enlighet dermed till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex Protocollo,
*C. Hallberg.*

---

## № 14.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 11 f. m.

*Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Rikets Ständer i anledning af Arrendatorn A. Söderholtz's underdåniga ansökning om godtgörelse för en vid hans tillträde till arrendet af Kungsbergs kungsgård befunnen husrötebrist. Gifven Stockholms slott den 15 November 1850.*

Genom nådig resolution den 18 Mars 1845 förklarade Kongl. Maj:t en utaf arrendatorn af Kungsbergs kungsgård, i Fogdö socken och Nyköpings län, *Anders Söderholtz*, i underdånighet gjord ansökning, dels om ersättning för vid hans tillträde till arrendet år 1837 befunnen husröta, och dels om nedsättning i den bestämda arrendeafgiften, icke kunna i nåder bifallas; sökanden likväl obetaget, att, i fall han förmenade sig ega i lag grundade anspråk på tillgodonjutande af desse förmåner, sin talan derom på ort och ställe, som vederborde, efter befogenhet utföra.

Med anledning häraf instämde *Söderholtz* Kongl. Maj:t och Kronan till Åkers Härads-rätt, under yrkande, att, enär det blifvit så väl vid arrende-auktionen å förenämnde kungsgård tillkännagifvet, som ock sedermera uti det af Kongl. Maj:t och Rikets Kammar-kollegium den 16 Februari 1837 för *Söderholtz* utfärdade arrende-kontrakt, stadgadt såsom en bestämd rättighet för arrendatorn, att om ersättning för den husröta, som vid hans tillträde till arrendet kunde i kungsgården förefinnas, söka såväl den afträdande arrendatorn, Inspektoren *Zacharias Boman*, som hans löftesmän, men sedermera sig visat, icke allenast att *Boman*, oaktadt emot honom vidtagne utmätnings- och bysättnings-åtgärder, ej kunnat göra den

ringaste afbetalning å husröte-beloppet, utan äfven att han icke ens haft några löftesmän, då arrendet af *Söderholtz* öfvertogs, utan just i följd af sin underlåtenhet att anskaffa föreskrifven borgen blifvit från arrendet skiljd; *Söderholtz*, hvilken sålunda gått i mistning af den honom i kontraktet anvisade utväg, att i händelse af brist hos *Boman*, utsöka husröte-ersättningen hos hans löftesmän, måtte förklaras berättigad, att antingen af allmänna medel utbekomma samma ersättning, utgörande ett genom Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hofrätts utslag den 14 Maj 1839 fastställdt belopp af 2,698 r:dr 22 sk. 2 rst. banko, eller ock i händelse tillgång härtill af allmänna medel skulle saknas, åtnjuta motsvarande afdrag å arrendet intill dess husröte-ersättningen blifvit *Söderholtz* godtgjord. Detta käromål blef likväl af Härads-rätten, på anförde skäl, ogilladt medelst utslag af den 15 April 1846, hvilket, efter af *Söderholtz* deruti sökt ändring af såväl Lagmans- som Hof-rätten fastställdes.

Häröfver anförde *Söderholtz* hos Kongl. Maj:t underdåniga besvär och öfverlemnade dervid tillika instrumentet öfver en den 2 September 1847 å Kungsbergs kungsgård verkställd laga syn och besigtning, jemte bestyrkt afskrift af Härads-Syne-rättens den 28 påföljde Oktober meddelta utslag, hvaraf inhämtades, hurusom Härads-rätten, med afseende å hvad vid syne-förrättningen förekommit, beträffande det af *Söderholtz* i egenskap af arrendator ådagalagda förhållande, förmält sig finna, att denne, under den tid han innehaft kungsgården, skall, oaktadt de hinder och svårigheter, inträffade missvextår förorsakat, med utmärkt nit och drift vårdat sig om ifrågavarande kronans egendom, så i hänseende till åbyggnad och hägn, som ock till häfden af egorne, särdeles åkerjorden och ängsmarken, till hvilkens förbättrande och utvidgande mycken kostnad och arbete blifvit nedlagde; samt att *Söderholtz* sålunda, synnerligast vid betraktande af egendomens vanvårdade beskaffenhet vid hans tillträde till arrendet, vore, enligt Härads-rättens tanka, välförtjent af arrendets bibehållande med tillgodonjutande af dermed förenade förmoner; åberopande klaganden tillika det af vederbörande kronofogde och häradsskrifvare vid målets föregående behandling i ansökningsväg hos Kongl. Maj:t afgifna underdåniga yttrande, deruti, jemte vitsordande af den omtanka och det nit, *Söderholtz* ådagalagt vid kungsgårdens skötsel, bemälde tjenstemän i underdånighet tillstyrkt nådigt bifall till den då begärda nedsättningen i den genom kontraktet bestämda arrendesumman, hvilken vid auktionen blifvit uppdrifven till öfver tredubbla beloppet af hvad förre arrendatorn erlagt och i öfrigt syntes allt för hög, jemförelsevis med de för andra kungsgårdar i orten utgående arrenden; och anhöll, på grund häraf, klaganden, det Kongl. Maj:t täcktes, med afse-

afseende jemväl å ej mindre hvad dessutom blifvit af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet, samt Kammar-kollegium, uti afgifne utlåtanden, tillförene hos Kongl. Maj:t anfördt och upplyst, än äfven de under frågans handläggning hos domstolarne förekomne omständigheter i nåder förklara honom lagligen berättigad, att för omförmälde husröta vid Kungsbergs kungsgård åtnjuta ersättning af allmänna medel, eller i brist af tillgång dertill, att få innehålla arrendet under nästföljande år till ett mot ifrågavarande husröta svarande belopp; hvarjemte, för den händelse detta yrkande ej kunde vinna nådigt bifall, klaganden underdånigst anhållit, att Kongl. Maj:t måtte af gunst och nåd bevilja honom den begärde godtgörelsen.

Vid förehafd pröfning af detta ärende, har Kongl. Maj:t funnit de anförde underdåniga besvären icke kunna vinna afseende, men ville, med hänsigt till de uti förevarande mål förekomne bevekande omständigheter samt vid betraktande tillika af ej mindre den utmärkta drift, hvarmed *Söderholtz*, enligt hvad vid sednast hållen syn blifvit af Syne-rätten vitsordadt, den af honom arrenderade egendomen, både till åbyggnad och häfd, förbättrat, än ock den högst betydliga tillökning uti arrende-afgiften, som genom det af *Söderholtz* gjorde anbud erhållits, härmed i nåder föreslå Rikets Ständer, att *Söderholtz* eller hans rätts innehafvare må för den vid hans tillträde befunna husröta, hvarför någon ersättning utaf afträdaren icke kunnat vinnas, erhålla godtgörelse på det sätt, att beloppet deraf, lika fördeladt å hvarje af de återstående arrende-åren, får vid arrendets liqviderande afräknas.

Handlingarne i målet låter Kongl. Maj:t till vederbörande Utskott öfverlemna; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer, med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Statsrådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

H. E. Justitie-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre.*

H. E. Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stjerneld.*

Stats-råden: *Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt*,
Grefve *von Platen*.

Chefen för Finans-departementet Statsrådet *Sandströmer* uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till nådig Proposition till Rikets Ständer i anledning af Arrendatorn *A. Söderholtz's* underdåniga ansökning om godtgörelse för en vid hans tillträde till arrendet af Kungsbergs kungsgård befunnen husrötebrist.

Kongl. Maj:t behagade i nåder gilla berörde förslag samt befallte, att nådig Proposition skulle i enlighet dermed till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex Protocollo,
*C. Hallberg.*

---

## № 15.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 11 f. m.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående eftergift till förmån för fattigvården i Norrtelje, af Kronans rätt till Danaarf efter enkan B. H. Sandelin. Gifven Stockholms Slott den* 15 *November* 1850.

Med tillstyrkande af Nådigt bifall har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms Län till Kongl. Maj:ts nådiga pröfning öfverlemnat en af Norrtelje stads Magistrat och Äldste, genom Borgmästaren derstädes *Fr. Böök*, i underdånighet gjord ansökning, att, då enkan *Brita Helena Sandelin*, som varit i nämnda stad bosatt, den 16 November 1846, utan kände arfvingar, aflidit, samt oaktadt Norrtelje Rådhusrätt, medelst, i Post- och Inrikes-Tidningarne behörigen införd,

kungörelse anmanat den eller dem, som på bemälta enkas qvarlåtenskap kunde ega arfsanspråk, att sådant i laga tid och ordning anmäla, någon arfvinge likväl icke låtit sig afhöra, hvarföre all anledning vore, att af qvarlåtenskapen, som, enligt förrättad bouppteckning, utgjorde en behållen summa, i fast och löst, af 5,574 riksdaler 21 skillingar 10 runstycken banko, den del, som, efter fullgörandet af åtskilliga utaf enkan Sandelin i lifstiden gjorda testamentariska dispositioner, tillsammans uppgående till 1,615 riksdaler banko, eller, om några bland dispositionerna, på sätt ifrågasättdt blifvit, i riksgäldsmynt beräknades, till 1,448 riksdaler 16 skillingar banko kunde blifva öfrig, komma att till följd af stadganderne i Ärfda-Balkens 15 kapitel, såsom Danaarf anses, Kongl. Maj:t måtte täckas, med behjertande af de svåra bekymmer, hvaruti Norrtelje stad i afseende på dess fattigförsörjning sig befunne, härledande sig från den betydliga tunga, staden fått vidkännas genom underhållandet af fattiga enkor och barn efter arbetare vid det numera nedlagda gevärsfaktoriet, äfvensom från det större behof af fattighjelp, hvartill den af faktoriets upphörande vållade minskning i arbetsförtjenst för stadens innevånare föranledt, i Nåder medgifva att Kronans rätt till omförmälda Danaarf, med derå upplupen eller upplöpande ränta, blefve efterskänkt och till Norrtelje stadsförsamlings fattigvård öfverlåten.

I betraktande af de omständigheter som rörande staden Norrteljes fattigvård blifvit upplysta, ville Kongl. Maj:t härmed föreslå Rikets Ständer, att Kronans rätt till ofvanomförmälda Danaarf må på Norrtelje stad, till förmån för dess fattigvård, öfverlåtas, under förbehåll, att det sålunda erhållande kapitalbeloppet orubbadt bevaras och endast dess afkastning till det afsedda ändamålet användes; och skola de till denna fråga hörande handlingar varda till vederbörande Utskott öfverlemnade. Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Statsrådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

H. E. Justitie-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre.*
H. E. Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stjerneld.*

Statsråden: *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt,*
Grefve *von Platen.*

Chefen för Finans-departementet, Statsrådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till nådig Proposition till Rikets Ständer angående eftergift till förmån för fattigvården i Norrtelje af Kronans rätt till Danaarf efter enkan *B. H. Sandelin.*

Kongl. Maj:t behagade i nåder gilla berörde förslag samt befallte, att nådig Proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex protocollo,
*C. Hallberg.*

---

## № 16.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 11 f. m.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående eftergift, till förmån för Trelleborgs fattigvård, af ett Kronan tillfallet Danaarf efter aflidne Postmästaren A. Wallvik. Gifven Stockholms Slott den* **15** *November* **1850.**

Uti en till Kongl. Maj:t ingifven skrift, har fattigvårdsstyrelsen i köpingen Trelleborg underdånigst anhållit, att, sedan Postmästaren derstädes *Adolf Wallvik* i December månad **1847**, utan kände arfvingar, med döden afgått, samt, efter i behörig ordning utfärdad kallelse, icke heller några arfvingar sig anmält, vid hvilket förhållande *Wallviks* behållna qvarlåtenskap komme, att såsom danaarf tillfalla Kongl. Maj:t och Kronan, berörde behållning, utgörande, enligt verkställd utredning, en summa af **143** riksdaler **25** skillingar **6** runstycken banko, måtte, med

afseende å den betydliga fattigförsörjning, hvarmed Trelleborgs samhälle vore betungadt och i följd hvaraf dess medlemmar sett sig nödsakade, att, för beredande af erforderligt utrymme, uppföra ett nytt fattighus, för hvilket kostnaden beräknats till 2,080 riksdaler banko, varda anslagen till bidrag vid uppförandet af berörde fattighus eller till de fattiges försörjning derstädes.

Sedan Kongl. Maj:t häröfver inhemtat Dess Befallningshafvandes i Malmöhus län underdåniga utlåtande, har Kongl. Maj:t, vid betraktande af de omständigheter, som rörande köpingen Trelleborgs fattigvård blifvit i underdånighet upplyste, härmed velat föreslå Rikets Ständer, att Kronans rätt till omförmälde danaarf må på nämnde köping, till förmån för dess fattigvård, öfverlåtas.

De till målet hörande handlingar låter Kongl. Maj:t till vederbörligt Utskott öfverlemna; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Statsrådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

H. E. Justitie-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre.*
H. E. Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stjerneld.*
Statsråden: *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt,*
Grefve *von Platen.*

Chefen för Finans-Departementet, Statsrådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till nådig proposition till Rikets Ständer, angående eftergift till förmån för Trelleborgs attigvård af ett kronan tillfallet danaarf efter aflidne Postmästaren *A. Wallvik.*

Kongl. Maj:t behagade i nåder gilla berörde förslag samt befallte, att nådig proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex protocollo,
*C. Hallberg.*

---

## № 17.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 9 Dec 1850, kl. 11 f. m.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående eftergift, till förmån för Sallerups församlings fattigvård af Kronans rätt till ett efter aflidne Husmannen Nils Hansson Modig fallet Danaarf. Gifven Stockholms Slott den* **15** *November* **1850.**

Hos Kongl. Maj:t har Dess Befallningshafvande i Malmöhus län till nådigt bifall i underdånighet anmält en af fattigvårds-styrelsen i Sallerups socken och Oxie härad af berörde län framställd anhållan, att, sedan Husmannen *Nils Hansson Modig* i Östra Kattarp af nämnde socken, utan arfvingar aflidit, samt, af sådan anledning Oxie Häradsrätt, genom Utslag den 4 Februari innevarande år, förklarat det behållningen af den aflidnes qvarlåtenskap, uppgående enligt verkställd utredning till **127** riksdaler 20 sk. 2 rst. banko, borde, såsom danaarf Kronan tillfalla, Kongl. Maj:t måtte täckas till förmån för Sallerups fattigvård i nåder efterskänka Kronans rätt till berörde arfsmedel, helst *Nils Hansson Modig* i lifstiden skall hafva yttrat den afsigt, att på nämnde sockens fattigkassa öfverlemna den egendom, som vid hans död kunde finnas efter honom i behåll, hvarom ock vittnen blifvit inför Häradsrätten afhörde, ehuru det uppgifna förhållandet icke kunnat tillräckligen styrkas; och vill, med afseende å härvid förekomne omständigheter, Kongl. Maj:t föreslå Rikets Ständer, att statens rätt till ifrågavarande danaarf må på fattigvården i Sallerup öfverlåtas: skolande de denna fråga rörande handlingar tillhandahållas det Utskott, till hvars behandling densamma varder af Rikets Ständer öfverlemnad.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Statsrådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

H. E. Justitie-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre*.
H. E. Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stjerneld*.
Statsråden: *Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt*,
Grefve *von Platen*.

Chefen för Finans-departementet, Statsrådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till nådig proposition till Rikets Ständer, angående eftergift till förmån för Sallerups församlings fattigvård af Kronans rätt till ett efter aflidne Husmannen *Nils Hansson Modig* fallet danaarf.

Kongl. Maj:t behagade i nåder gilla berörde förslag samt befallte, att nådig proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex protocollo,
*C. Hallberg.*

---

## № 18.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 9 Dec. 1850, kl. 11 f. m.

### *Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer i fråga om ersättning till Handels- och Sjöfarts-fonden för förskjutne medel till slafvarnes friköpande å St. Barthelemy. Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Sedan Kongl. Maj:t uti nådig skrifvelse till Rikets sednast församlade Ständers Stats-utskott af den 31 Mars 1848, jemte meddelande af de åtgärder, som blifvit i och för friköpandet af slafvarne å ön St. Barthelemy vidtagne, till Rikets Ständer i nåder öfverlemnat att bestämma, huruledes Handels- och Sjöfarts-fonden,

som genom tillhandahållande af de för berörde ändamål erforderlige summor fått vidkännas en utgift af tillsammans 119,760 r:dr 19 sk. svenskt banko, måtte för detta förskott undfå ersättning; men Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse af den 21 Juni samma år till svar härå anmält, att som statens, för det då närvarande disponible tillgångar, icke medgåfve godtgörandet af ifrågavarande betydliga förskottssumma, Rikets Ständer funnit densamma böra uti räkenskaperne balanseras intill nästföljande Riksdag, då Rikets Ständer finge tillfälle att rörande ersättandet, deraf sig vidare utlåta; har Kongl. Maj:t nu velat detta ärende ånyo till Rikets Ständer i nåder öfverlemna; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

H. E. Justitie-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre.*
H. E. Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stjerneld.*
Stats-råden: *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt,*
Grefve *von Platen.*

Chefen för Finans-departementet, Statsrådet *Sandströmer*, uppläste till justering, ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till nådig proposition till Rikets Ständer i fråga om ersättning till Handels- och Sjöfartsfonden för förskjutna medel till slafvarnes friköpande å St. Barthelemy.

Kongl. Maj:t behagade i nåder gilla berörde förslag samt befallde, att nådig proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex protocollo,
*C. Hallberg.*

STOCKHOLM, TRYCKT HOS JOH. BECKMAN, 1850.

# N:o 19.

Ank. till Exp. Utsk. d. 31 Dec. 1850, kl. 11 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående beviljandet åt staden Lidköping af ett byggnadslån samt ett lån för verkställande af tomtregleringen derstädes; Gifven Stockholms Slott den* 20 *December* 1850.

Sedan vid en natten mellan den 21 och 22 Maj 1849 i staden Lidköping timad eldsvåda, den så kallade gamla staden derstädes till större delen nedbrunnit, har, uti 2:ne af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Skaraborgs Län till Kongl. Maj:t insände skrifter, den i nämnde stad utsedda Byggnads-kommité, enligt erhållet uppdrag af vederbörande tomtegare, i underdånighet anhållit, dels att enär, jemlikt hvad de vid ansökningarne bilagde värderingsförteckningar och kostnadsförslag utvisade, vid verkställandet af den utaf Kongl. Maj:t beslutade tomtreglering i berörde afbrända stadsdel komme att till inlösen af jord och byggnader, källare och husflyttningar, nödig planering, samt arfvoden till landtmätare, serskilde Magistraten och Rådhusrätten samt värderingsnämnden, m. fl. kostnader erfordras en summa af tillsammans 72,617 R:dr 17 sk. 8 rst., detta belopp måtte af allmänna medel varda staden i nåder beviljadt, dels ock att, då flere af de nedbrända husen icke varit brandförsäkrade, och de hus, hvilka varit det, i allmänhet haft så låga värden sig åsatte, att den erhållna brandskade-ersättningen på långt när ej varit tillräcklig till nya bostäders uppförande, under nuvarande stegrade pris på byggnadsmaterialier och arbetslöner, ett byggnadslån till belopp af 200,000 R:dr Banko måtte af allmänna medel varda staden beviljadt, för att användas med ena hälften till uppbyggande af stenhus och med andra hälften till uppförande af trädhus. Vid öfverlemnandet af berörde underdåniga ansökningar, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, jemte vitsordande af stadens behof af de sökta

understöden, serskilt upplyst, att 1848 års taxeringsvärde å de vid ifrågavarande eldsvåda afbrända tomter uppgått till ett sammanlagdt belopp af 158,113 R:dr 40 sk., hvari likväl icke upptagits de till komminister och klockare anslagne tomter, jemte skoltomten, hvilka tomter ej heller varit brandförsäkrade; att taxeringsvärdet i allmänhet betydligt understigit det verkliga, samt att den erhållna brandskadeersättningen utgjort tillsammans 138,976 R:dr 44 sk.

Vid jemförelse med beskaffenheten och beloppet af de allmänna understöd, som beviljats, då under föregående år åtskillige städer blifvit af betydligare brandskador hemsökte, har Kongl. Maj:t funnit Sig icke kunna i vidsträcktare mån göra nådigt afseende å ifrågavarande underdåniga ansökningar, än att Kongl. Maj:t härmed vill hos Rikets Ständer föreslå beviljandet åt Lidköpings stad, dels af ett byggnadslån af 66,666 R:dr 32 sk. under enahanda vilkor, som Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 13 Juli 1848 fästat vid anvisandet af ett så beskaffadt lån åt staden Christianstad, dels af ett serskildt låneunderstöd å 13,333 R:dr 16 sk., så vida Lidköpings stad vill sig deraf begagna, såsom bidrag för de af tomtregleringen föranledda kostnader, mot lika säkerhets- ränte- och återbetalningsvilkor, som Kongl. Maj:t uti serskild nådig Proposition af denna dag föreslår i afseende å ett ifrågaställdt lån till staden Christianstad i och för tomteregleringen derstädes.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*J. F. Fåhræus.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den* 20 *December* 1850.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitiæ Stats-ministern Grefve *Sparre*,
Hans Excellens Herr Stats-ministern för utrikes ärenden, Friherre *Stjerneld*,

Statsråden:

*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

— — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —

Departements-Chefen, Stats-rådet *Fåhræus*, uppläste slutligen till justering följande, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förut fattade nådiga beslut, uppsatta förslag:

— — — — — — — — — — — — — — — —

2:o Till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående beviljandet åt staden Lidköping af ett byggnadslån, samt ett lån för verkställande af tomtregleringen derstädes;

— — — — — — — — — — — — — — — —

Och behagade Kongl. Maj:t, uppå Stats-rådets underdåniga tillstyrkan, berörde förslag, sådane de finnas detta protokoll vidfogade, i nåder gilla samt förordna, att nådiga propositioner och skrifvelse skulle i enlighet dermed expedieras.

Ex Protocollo
*Wollrath Ekström.*

# N:o 20.

Ank. till Exp. Utsk. d. 31 Dec. 1850, kl. 11 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående rättighet för Lands-Kanslisten i Gottlands Län, C. D. Isberg, att efter afskedstagandet få åtnjuta pension på allmänna Indragnings-staten; Gifven Stockholms Slott den* 20 *December* 1850.

I anledning af Lands-kanslisten i Gottlands län, f. d. fändriken Carl David Isbergs hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nämnde län gjorda anhållan om afsked från berörde Lands-kanslisttjenst, med rättighet för sökanden, som nu mera uppnått en ålder af 70 år, hvaraf han i allmän tjenst tillbragt 31 år, neml. 6 ½ år såsom officer och 24½ år såsom dels extra-ordinarie dels ordinarie Lands-kanslist, att efter afskedstagandet få bibehålla sin lön såsom pension, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet hemställt, att Isberg, hvars tjenstgöring med sistlidne Oktober månads utgång upphört, måtte i nåder förklaras berättigad att under sin återstående lifstid från allmänna Indragningsstaten uppbära en hans löneförmoner motsvarande pension, räknadt från och med den 1 nästlidne November.

Då, enligt Kongl. förordningen den 24 Januari 1778, de embets- och tjenstemän vid Civilstaten, som uppnått 70 års ålder samt länge och väl tjent, ega att vid afskedstagandet undfå hela lönen i pension, skulle väl, med tillämpning häraf, Lands-kanslisten Isberg, som föddes den 9 Augusti 1780 och under sin tjenstetid städse ådagalagt ett oklandradt uppförande, vid nu mera fyllda 70 lefnadsår ega att, sedan han af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande erhållit afsked från tjensten, för sin återstående lifstid från allmänna Indragnings-staten uppbära en mot Lands-kanslistlönen svarande årlig pension; men som enligt Rikets Ständers beslut, kungjordt genom Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-kollegii, på nådig

befallning, den 11 Oktober 1819 aflåtna Cirkulärbref, civil löntagare bör, för att kunna erhålla pension, hafva icke allenast uppnått en ålder af 70 år, utan ock i minst 30 år *oafbrutet* tjenstgjort, samt i afseende på Isberg förekommer, att han väl i mer än 31 års tid tjent staten eller från den 24 Mars 1812, då han i nåder utnämndes till fändrik, till den 19 December 1818, då han från nämnde beställning undfått nådigt afsked, samt vidare från den 1 Januarii 1826 intill närvarande tid, såsom dels extra-ordinarie, dels ordinarie Lands-kanslist i Gottlands län, med denna hans tjenstetid varit afbruten något öfver sju år, har vid sådant förhållande Kongl. Maj:t funnit hinder möta för nådigt bifall till dess Befallningshafvandes ifrågavarande framställning, och vill af denna anledning samt med hänsigt till ofvanupptagna omständigheter, härmedelst i nåder föreslå Rikets Ständer, att Isberg må förklaras berättigad att från och med månaden efter afskedstagandet från Lands-kanslisttjensten, å allmänna Indragnings-staten uppbära en mot lönen svarande årlig pension af Etthundraåtta R:dr B:ko, med tillökning efter riksmarkegångsmedelpris för åtta tunnor spanmål.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra

OSCAR.

*J. F. Fåhræus.*

*Utdrag af Protocollet öfver Civil-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 20 December* 1850.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitiæ-Statsministern Grefve *Sparre*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Friherre *Stjerneld*,

Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

— — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —

Departements-Chefen, Statsrådet *Fåhræus* uppläste slutligen till justering följande, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förut fattade nådiga beslut, uppsatta förslag:

— — — — — — — — — — — — — — — —

3:o Till Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Rikets Ständer, angående rättighet för Lands-kanslisten i Gottlands Län, C. D. Isberg, att efter afskedstagandet få åtnjuta pension på allmänna Indragningsstaten;

— — — — — — — — — — — — — — — —

Och behagade Kongl. Maj:t, uppå Statsrådets underdåniga tillstyrkan, berörda förslag, sådana de finnas detta protokoll vidfogade, i nåder gilla samt förordna, att nådiga propositioner och skrifvelse skulle i enlighet dermed expedieras.

Ex protocollo
*Wollrath Ekström.*

# N:o 21.

Ank. till Exp. Utsk. d. 31 Dec. 1850, kl. 11 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående utbyte af en del utaf den för Götha Artilleri-regementes äldre stallbyggnad i Götheborg upplåtna tomtplats emot en annan derstädes belägen, nämnda stad tillhörig lägenhet; Gifven Stockholms Slott den 4 December* 1850.

Genom nådigt Bref af den 18 Februari 1848 har Kongl. Maj:t tillåtit, att till byggnadsplats för ett då tillämnadt nytt sjukhus i staden Götheborg finge användas bastionen Carolus Dux af Götheborgs f. d. fästning. Med anledning häraf och då i afseende å den utsedda byggnadsplatsens omgifning förekomme, att denna plats angränsades af det tomtqvarter, som år 1818 blifvit af Götheborgs stad kostnadsfritt upplåtet till stallbyggnad för Götha Artilleri-regemente och hvilket qvarter, deraf sistnämnda byggnad jemte en bakom densamma anlagd gata blott upptoge en del, till mer än hälften, eller den näst invid sjukhustomten belägna rymden, begagnades till upplag för spillningen från så väl denna äldre stallbyggnad, som ett annat under sednare åren jemväl för berörda regemente uppfördt, mera aflägse beläget stall, samt direktionen för det numera under byggnad varande sjukhuset ansåge, att den osunda utdunstningen från det på omförmälda ställe befintliga spillnings-upplag ofelbart komme att högst menligt inverka på sjukpersonalens helsovård, och fördenskull hos Magistraten i Götheborg gjort framställning om anvisande af annan plats för spillningens uppläggande, har bemälde Magistrat, på grund af vederbörligen erhållet uppdrag, under den 1 sistledne Februari, uti en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Götheborgs och Bohus län insänd och förordad skrift i underdånighet anhållit, att den del af förenämnda, åt Götha Artil-

leri-regemente år 1818 öfverlåtna tomtqvarter, hvilken närmast gränsade intill sjukhusets område och hittills varit begagnad för uppläggande af spillningen från berörda regementes stall, samt, enligt en af Magistraten öfverlemnad charta, innehölle 114½ alnars längd och 25½ alnars bredd, eller en areal af 2,920 qvadrat-alnar, måtte till Götheborgs stad återlemnas, emot det att staden i utbyte skulle åt kronan för regementets behof i nyssberörda hänseende upplåta en dertill lämpligare ansedd tomtplats af enahanda rymd, å chartan utmärkt med litt. B och innehållande 73 alnars längd och 40 alnars bredd samt belägen emellan regementets begge stallbyggnader, Larmgatan, Artilleriplatsen och Vallmuren; hvarjemte Magistraten hemställt, att, i händelse det sålunda föreslagna tomtebytet blefve i nåder bifallet, detsamma finge ega rum efter förloppet af ett år, vid hvilken tid sist omnämnda tomtplats, som nu vore utarrenderad, kunde af staden disponeras.

Sedan Kongl. Maj:ts och Rikets Krigs-kollegium under den 20 Juni detta år, efter det Chefen för Götha Artilleri-regemente äfvensom Fortifikations-befälhafvaren i Götheborg hörde blifvit, med underdånigt utlåtande i förevarande fråga inkommit, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Götheborgs- och Bohus län, till följd af härå erhållen nådig remiss och med anledning af hvad Krigs-kollegium i frågan anfört, den 21 sistlidne September insändt ett af Götheborgs Magistrat den 7 i samma månad afgifvet underdånigt yttrande, deruti Magistraten, å stadens vägnar, ytterligare medgifvit, att, i enlighet med förbemälde Regements-chefs af Krigskollegium understödda begäran, den emellan Götha Artilleri-regementes äldre stall och nuvarande upplags-platsen för gödsel-samlingen anlagde gränd eller gata finge till 12 alnars bredd utläggas.

Detta ärende har Kongl. Maj:t i nådigt öfvervägande tagit; Och då Götheborgs stad, endast för att åt det tillämnade nya sjukhuset derstädes bereda en lämplig omgifning, föreslagit det omförmälda tomte-bytet och dervid, i stället för den af Götha Artilleri-regemente nu begagnade, för det ena stallet serdeles olämpligt belägna plats till gödsel-upplag, erbjudit en tomt af lika areal, men af högre värde, samt derutöfver nu ytterligare medgifvit, att den plats, som af kronan skulle afstås, må, enligt regements-chefens begäran, minskas med hvad som erfordras för att kunna till 12 alnars bredd utlägga den bakom det äldre artilleri-stallet befintliga gränd eller gata, har Kongl. Maj:t, som i betraktande häraf funnit skäl förekomma till beviljande af det nu ifrågaställda tomteutbytet emellan kronan och staden Götheborg uppå ofvanberörda, af stadens Magistrat föreslagna och medgifna vilkor, velat härmedelst föreslå Rikets Ständer att dertill samtycka; i hvilket af-

seende

seende samtliga till målet hörande handlingar med charta skola öfverlemnas till det Rikets Ständers Utskott, som med samma mål kan komma att taga befattning.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Ut supra

OSCAR.

*C. v. Hohenhausen.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Landtförsvars-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 4 December* 1850.

Närvarande:

Hans Excellens Justitiæ-Statsministern, Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens Statsministern för Utrikes ärendena, Herr Friherre *Stjerneld*,

Statsråden:

*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt*,
Grefve *von Platen*.

Till följd af Kongl. Maj:ts i beslut af den 21 December 1849 samt 1 och 15 Februari, 18 Juli och 7 Oktober innevarande år derom meddelta nådiga befallning, hade Chefen för Landtförsvars-departementet, Statsrådet *von Hohenhausen* uppsatt underdåniga förslag till nådiga Propositioner till Rikets Ständer, angående:

— — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — —

5:o utbyte af en del utaf den för Götha Artilleri-regementes äldre stallbyggnad i Götheborg upplåtna tomtplats emot en annan derstädes belägen, nämnde stad tillhörig lägenhet; hvilka underdåniga förslag nu till justering upplästes;

hvarefter, uppå Statsrådets underdåniga tillstyrkan, Kongl. Maj:t behagade samma förslag i nåder gilla och befallde, att, i enlighet dermed, nådiga Propositioner, sådana de finnas detta protokoll bilagda, skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo

*J. Ax. Torenstedt.*

---

## N:o 22.

Ank. till Exp. Utsk. d. 31 Dec. 1850, kl. 11 f. m.

### KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående beviljandet af ett lån i och för tomtregleringen i Christianstad; Gifven Stockholms Slott den 20 December 1850.*

Under åberopande deraf, att Christianstads stads invånare i och för den efter 1847 års eldsvåda uppgjorda och af Kongl. Maj:t i nåder fastställda nya tomtre-

glering i nämnde stad, samt dermed förenade anläggning af en ny gata och utvidgning af en annan, redan nödgats till inlösen af de tomter, som tillhört en del af de nedbrända husen, skuldsätta staden för en summa af 13,380 R:dr, oberäknadt räntor, samt att ytterligare uppoffringar, hvilkas belopp dock för närvarande icke kunde beräknas, i berörde afseende erfordrades, har Drätsel-kommissionen derstädes, uti en genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet till Kongl. Maj:t insänd skrift, å stadens invånares vägnar i underdånighet anhållit, att staden måtte, till understöd vid verkställandet af denna tomtreglering, af allmänna medel undfå ett lån, stort 13,333 R:dr 16 sk. banko, mot så förmånliga ränte- och afbetalningsvilkor som möjligt; och har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, vid öfverlemnandet af denna ansökning, i underdånighet vitsordat de stora uppoffringar, staden fått vidkännas för berörde tomt-inlösen, och hvilka voro så mycket mera känbara, som stadens invånare under de sednare åren måst underkasta sig betydande utgifter för utförandet af åtskilliga allmänt nyttiga arbeten.

På ofvan anförde skäl föreslår Kongl. Maj:t, att Rikets Ständer må till understöd vid ifrågavarande tomtreglerings verkställande bevilja staden Christianstad ett lån af 13,333 R:dr 16 sk., mot hufvudsakligen enahanda vilkor, som genom Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 9 September 1840 föreskrefvos, i afseende på det för staden Söderhamns nya tomtreglering och återuppförande af dervarande nedbrunna publika byggnader då medgifna lån eller 1:o att Drätsel-kommissionen i Christianstad, enligt bemyndigande af stadens invånare, å lånbeloppet afgifver en förskrifning, hvarigenom kommissionen, i stadens namn och å dess vägnar, förbinder sig att ansvara för lånesummans återbetalning jemte ränta derå, på sätt och i den ordning Rikets Ständer föreskrifva; 2:o att hvad, som af lånet icke blifvit uttaget inom 1851 års slut, derefter icke må till staden få utgifvas; 3:o att lånet må räntefritt få begagnas till slutet af år 1852; men att derefter såsom ränta och kapitalafbetalning bör inom slutet af hvarje år, från och med år 1853, å det ursprungliga lånekapitalet erläggas sju procent, hvaraf fyra anses såsom ränta och återstoden såsom kapitalafbetalning, intill dess hela lånet blifvit inbetaldt.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra

OSCAR.

*J. F. Fåhræus.*

*Utdrag af Protokollet öfver Civil-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 20 December* 1850.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitiæ-Statsministern, Grefve *Sparre*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes ärendena, Friherre *Stjerneld*,
Statsråden:

*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

— — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —

Departements-Chefen, Statsrådet *Fåhræus* uppläste slutligen till justering följande, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förut fattade nådiga beslut, uppsatta förslag: 1:o Till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående beviljandet af ett lån i och för tomtregleringen i Christianstad;

Och behagade Kongl. Maj:t, uppå Statsrådets underdåniga tillstyrkan, berörde förslag, sådana de finnas detta protokoll vidfogade, i nåder gilla samt förordna, att nådiga Propositioner och skrifvelse skulle i enlighet dermed expedieras.

Ex protocollo
*Wollrath Ekström.*

STOCKHOLM, TRYCKT HOS ISAAC MARCUS, 1851.

# № 23.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 4 Jan. 1851, kl. 12 midd.

## *Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående af Majoren G. Bennich sökt ersättning för innehafda hästhemmans-räntor vid f. d. Westgöta Kavalleri-Regemente; Gifven Stockholms Slott den 4 December 1850.*

Uppå Kaptenen i arméen, Majoren *Gustaf Bennichs* den 29 December 1848 hos Kongl. Maj:ts och Rikets Stats-kontor gjorda anhållan, att han, som den 11 Juni 1816 erhållit nådigt afsked från sin, vid Westgöta Regemente innehafda Kaptensbeställning, med tillstånd att såsom Kapten i arméen qvarstå, och derefter fått till 1821 års slut uppbära de till Löjtnantsbeställningen vid förste Majorens sqvadron af f. d. Westgöta Kavalleri-Regemente anslagna, af honom innehafda hästhemmans-räntor, måtte likaledes för år 1822 och följande åren berörda räntor utbekomma, har Stats-kontoret, med åberopande af Kongl. Kungörelsen den 8 September 1824, enligt hvilken fordringar hos Statsverket skola hos Statskontoret anmälas inom December månad, året efter det då desamma uppkommit, under den 24 April 1849 förklarat, att Majoren *Bennich*, enligt Kongl. Brefvet den 20 December 1811, väl vore, såsom i arméen qvarstående, berättigad att för åren 1847 och 1848 utfå ersättning för ifrågavarande hästhemmansräntor efter granskad och utan anmärkning lemnad uträkning med 591 R:dr 29 sk. banko, men att, beträffande beloppet för åren 1822 till och med 1846, utgörande 6,332 R:dr 43 sk. 5 r:st., Majoren försutit den i ofvanberörda nådiga Kungörelse stadgade tid, inom hvilken liqvid för sistnämnde belopp skolat sökas, hvadan Stats-kontoret icke kunde utbetalningen deraf medgifva.

Detta Stats-kontorets beslut att den sökta ersättningen icke för längre tid tillbaka än år 1847 Majoren *Bennich* tillägga har denne derefter hos Kongl. Maj:t i underdånighet öfverklagat under anhållan, att, då han dittills gått hemmansräntorna förlustig derföre, att Chefs-Embetet vid Westgöta Regemente underlåtit reqvirera dem för hans räkning, men denna Chefs-Embetets underlåtenhet icke lagligen kunde beröfva honom förmonen att få nämnda räntor tillgodonjuta, helst tjenstemän i allmänhet icke egde att sjelfve reqvirera sina löner, utan sådant tillhörde vederbörande Chef eller Styrelse, Stats-kontorets omförmälda beslut måtte antingen varda i nåder ändradt eller ock Majoren, med afseende på hans

långvariga och mödosamma tjenstgöring under så väl krig som fred, jemte andra anförda bevekande omständigheter, af gunst och nåd förunnas att de ifrågavarande medlen utbekomma.

Häröfver har Stats-kontoret under den 18 December 1849 afgifvit underdånigt utlåtande och deri, med öfverlemnande af Chefens för Westgöta Regemente äfvensom Regementsskrifvarens derstädes infordrade underdåniga förklaringar af innehåll, att Regementshandlingar och räkenskaper icke upplyste, att Majoren *Bennich* var qvarstående i arméen, hvadan han, jemlikt Kongl. Brefvet den 20 December 1811, icke ansetts berättigad att längre än 10 år derefter, eller till 1821 års slut, sina innehafda hästhemmansräntor uppbära, för egen del hufvudsakligen åberopat de skäl, som legat till grund för det öfverklagade beslutet, men derjemte, enär, i följd af de uteblifna reqvisitionerna å ifrågavarande räntor, Statsverket vunnit en opåräknad besparing af 6,332 R:dr 43 sk. 5 r:st., till Kongl. Maj:ts nådiga pröfning i underdånighet hemställt, huruvida någon ersättning skulle kunna beredas Majoren *Bennich* för större eller mindre del af det belopp, hvaraf han genom omförmälda förhållande gått i mistning.

I betraktande af de uti denna ersättningsfråga yppade serskilda förhållanden och med afseende derjemte på de för Majoren *Bennich* förekommande ömmande omständigheter, finner Kongl. Maj:t i nåder skäligt nu föreslå Rikets Ständer att medgifva, det de för *Bennich* från och med år 1822 till och med år 1846, enligt hvad ofvannämndt är, innehållna och Statsverket tillgodokomna medel må till honom utbetalas.

De till målet hörande handlingar skola varda öfverlemnade till det Rikets Ständers Utskott, som dermed kommer att taga befattning.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*C. von Hohenhausen.*

*Utdrag af Protokollet öfver Landtförsvars-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-rådet å Stockholms Slott den 4 December 1850.*

Närvarande:

H. Ex. Justitie-Stats-Ministern Herr Grefve *Sparre.*
H. Ex. Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne Herr Friherre *Stjerneld.*

Stats-råden: *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallenstéen,*
*Gynther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen.*

Till följd af Kongl. Maj:ts, i beslut af den 21 December 1849, samt 1 och 15 Februari, 18 Juli och 7 Oktober innevarande år, derom meddelta nådiga befallning hade Chefen för Landtförsvars-departementet, Stats-rådet *von Hohenhausen*, uppsatt underdåniga förslag till nådiga Propositioner till Rikets Ständer, angående:

— — — — — — — — — — —

3:o den af Majoren *G. Bennich* väckta fråga om utbekommande af ersättning, från och med år 1822 till och med år 1846, för innehafda hästhemmansräntor vid f. d. Westgöta Kavalleri-Regemente.

— — — — — — — — — — —

hvilka underdåniga förslag nu till justering upplästes, hvarefter,

uppå Stats-rådets underdåniga tillstyrkande, Kongl. Maj:t behagade samma förslag i nåder gilla, och befallte att, i enlighet dermed, nådiga Propositioner, sådana de finnas detta Protokoll bilagda, skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo,

*J. Ax. Torenstedt.*

## № 24.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 4 Jan. 1851, kl. 12 midd.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, i anledning af framlidne förre Departements-chefen vid Kongl. General-Tullstyrelsen, Presidenten J. P. af Billberghs enkas och barns ansökning att njuta befrielse från Presidenten af Billbergh i lifstiden ådömd ersättningsskyldighet för den efter Uppbörds-Tullförvaltaren M. F. Finér yppade balans; Gifven Stockholms Slott den 21 December 1850.*

Sedan, vid pröfning af Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-rätts den 19 April 1841 gifna utslag, angående den af Förvaltaren vid Tull-uppbörds- och Kassörskontoret i Stockholm *M. F. Finér* åsamkade och efter hans den 20 Mars 1837 inträffade död yppade balans å de till Uppbörds- och Kassörs-kassorne för åren 1836 och 1837 hörande medel, fastställd, efter föregången utredning, till ett sammanräknadt belopp af 172,997 r:dr 3 sk. 5 r:st., men sedermera genom särskilda levereringar nedsatt till 123,544 r:dr 15 sk. 4 r:st., Kongl. Maj:t, genom Dess Högsta Domstol, medelst utslag den 6 Maj 1843, ibland annat, ålagt förre Departements-chefen vid General-Tullstyrelsen, Presidenten *J. P. af Billbergh*, att, näst efter förre Kontrollören vid bemälda Styrelses Uppbörds-kontor *Paul Middendorff* och förre Kamereraren vid samma Styrelses Kammar-kontor, Kammarrättsrådet *J. Winroth*, dels hålla Kronan skadeslös för den uppbördsbrist, Tullförvaltaren *Finér* å inkommande Sjötulls-uppbörden för år 1836 sig ådragit, dels ock i gäldandet af 1836 års brist å utgiftsmedlen deltaga, på det sätt, att Presidenten *af Billbergh* skulle ansvara för så stor anpart af balans-beloppet för år 1836, som återstod, sedan, i följd af de i Kongl. Maj:ts utslag uti Tullförvaltaren *Finérs* balans-mål gillade grunder i afseende på tillgångarnes efter *Finér* proportionerliga fördelning på kassor och år, från 1836 års totala kassörs-kassa-brist, afgått hvad som efter förhållandet emellan hela debetsumman samt i denna summa inbegripna, efter Presidenten *af Billberghs* afskedstagande från Tullverket anordnade, 20,000 r:dr kunde å dessa sistnämnda belöpa, har Kongl. Maj:t, uppå Presidenten *af Billberghs* underdåniga ansökning, att varda befriad från den honom sålunda ådömda ersättnings-skyldighet uti till Rikets Ständer den 19 Augusti 1844 aflåten Nådig proposition, jemte framställning om åtskilliga andra till detta balans-mål hörande

frågor, fästat Rikets Ständers uppmärksamhet å den väsentliga skiljaktighet, som företedde sig emellan beskaffenheten af de anmärkta tjensteförseelserne hos aflidne Tullförvaltaren *Finérs* närmaste kontrollanter, Kammarrätts-Rådet *Winroth* och Kontrollören *P. Middendorff*, och den efterlåtenhet, som kunde läggas Presidenten *af Billbergh* till last: helst de förre varit i tillfälle att egna daglig uppmärksamhet åt *Finérs* tjensteutöfning och dervid bemärka hvarje till misstanka om underslef föranledande omständighet, under det att Presidenten *af Billbergh* deremot hvarken kunnat eller varit pligtig att utsträcka sin embetsåtgärd till en så beskaffad *närmare* tillsyn, hvarförutan han till sitt urskuldande framför de förre haft att åberopa tillvaron af en föregående speciell kontroll, som, vederbörligen iakttagen, för sig sjelf varit tillräcklig att förekomma eller leda till upptäckt af möjliga tillgrepp; vid hvilket förhållande, och med afseende för öfrigt å det gagn, som Fäderneslandet tillförene hemtat af Presidenten *af Billberghs* långvariga samt af nit och skicklighet utmärkta embetsmanna-verksamhet, Kongl. Maj:t till Rikets Ständers pröfning och behjertande i nåder öfverlemnade, huruvida icke den ersättningsskyldighet, som i detta mål blifvit *af Billbergh* ålagd, kunde honom eftergifvas.

Till svar härå anmälde Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 15 Maj 1845, ibland annat, att Rikets Ständer, med afseende ej mindre å hvad Kongl. Maj:ts förberörda nådiga proposition innehåller, än å den långa följd af år, hvarunder Presidenten *af Billbergh* utan klander bestridt de till hans embeten hörande pligter, hans framskridna ålder och försvagade helsa samt det ekonomiska obestånd, hvaruti han jemte en talrik familj skulle genom utkräfvande af Statens hos honom egande fordringsanspråk försättas, funnit godt medgifva, att verkställigheten af Högsta Domstolens den 6 Maj 1843 gifna utslag, i hvad detsamma angår Presidenten *af Billbergh* ådömd ersättningsskyldighet för den efter aflidne Tullförvaltaren *Finér* yppade balans finge anstå intill dess Rikets Ständer vid deras nästa sammanträde, ånyo företagit frågan om ersättningsbeloppets indrifning eller afskrifvande, i sammanhang hvarmed och på det kronans säkerhet måtte behörigen iakttagas, men, å andra sidan, Presidenten *af Billbergh* icke, under afbidan af målets slutliga afgörande, sakna utväg för egen och sin familjs tarfliga bergning, Rikets Ständer beslutat, att under tiden och intill dess beslut i detta ämne kunde varda meddeladt, den af Kongl. Maj:t anbefallda qvarstad komme att fortfarande ega rum å *af Billberghs* fasta och lösa egendom, med undantag likväl, på sätt i likartade fall tillförene blifvit medgifvet, af bemälde embetsman tillkommande lön och pension.

Efter det Kongl. Maj:t uti en till Rikets Ständer vid sistförflutne Riksdag församlade Ständer den 7 December 1847 aflåten nådig skrifvelse, gifvit tillkänna,

att Kongl. Maj:t så väl i nåder bifallit hvad Rikets Ständer i nyss omförmäldta hänseende för deras del beslutit, som ock förständigat vederbörande embetsmyndigheter om behörigt iakttagande deraf, hvarjemte Kongl. Maj:t meddelat Rikets Ständer underrättelse, att Kongl. Maj:t, vid pröfning af de, efter Kammarrätts-Rådet *Winroths* död, af hans enka anförda underdåniga besvär öfver Kammarrättens den 18 Februari 1846 gifna utslag, rörande den af bemälde Kammarrätts-Råd i lifstiden väckta fråga, dels om utbetalning af den med qvarstad belagda delen af hans lön, dels ock om fortfarande innehållning af de på Tullverkets depositionsräkning insatta auktionsmedlen för *Winroths* försålda lösegendom, icke funnit skäl, att med ändring af Kammarrättens nyssberörde utslag, gifva åt Rikets Ständers ofvanberörda beslut den utaf klaganden yrkade retroaktiva tillämpning; hafva, med föranledande häraf, Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 16 September 1848 anmält, att, som Kammarrätts-Rådet *Winroth* och Kontrollören *Middendorff*, hvilka, framför Presidenten *af Billbergh*, ersättningsskyldighet blifvit ådömd, då mera aflidit, samt ännu icke hunnit utredas i hvad mån deras uti konkurstillstånd efterlemnade sterbhus egde tillgångar att balansen godtgöra, Rikets Ständer ansett ett uppskof med exsekutiva åtgärder till försäljning utaf Presidenten *af Billberghs* egendom vara under tiden, till dess förhållandet med berörda godtgörelse blifvit ådagalagdt, af rättvisa och billighet påkalladt; på grund hvaraf och i betraktande derjemte af de i detta ärende förekomna mildrande och ömmande omständigheter, Rikets Ständer för sin del beslutit, att den till Statens säkerhet å Presidenten *af Billberghs* fasta och lösa egendom lagda qvarstad komme att fortfara, med rättighet för honom, att under hans återstående lifstid åtnjuta den honom tillerkända pension.

Detta Rikets Ständers beslut, hvartill Kongl. Maj:t funnit godt lemna nådigt bifall, har till behörig efterrättelse blifvit vederbörande embetsmyndigheter meddeladt.

Efter det sedermera Presidenten *af Billbergh* den 9 sistlidne April genom döden afgått, hafva hans enka, *Elisa Catharina af Gillner*, tillika med mannens af föregående gifte efterlemnade åtta barn och i sednare giftet egande tre barn, jemte deras förmyndare, uti en till Kongl. Maj:t inlemnad skrift, underdånigst anhållit att, då slutlig utredning af Kontrollören *Middendorffs* och Kammarrättsrådet *Winroths* sterbhus nu mera blifvit verkställd, hvadan af Rikets Ständers ofvan omförmäldte beslut hinder icke vidare skulle möta för verkställighet af förstnämnde utslag, i hvad det rörer den Presidenten *af Billbergh* ålagda ersättningsskyldighet; men utkräfvandet af denna ersättningsskyldighet skulle, utan att bereda Staten någon väsendtlig godtgörelse för dess genom Tullförvaltaren *Finérs* balans uppkomna förlust, hårdt drabba *af Billberghs* efterlefvande familj och syn-

nerligast beröfva de omyndiga barnen allt hvad hufvudsakligen kunde vara att för deras uppfostran och framtida bergning påräkna, Kongl. Maj:t alltså måtte till Rikets Ständer hemställa, att den af Kongl. Maj:t redan tillförene hos Rikets Ständer i ofvanberörda hänseende föreslagna befrielse för Presidenten *af Billbergh*, nu måtte varda hans enka och barn beviljad, samt de sålunda förhjelpas ur det konkurstillstånd, hvartill endast ifrågavarande gäld till Kongl. Maj:t och kronan dem nu bringade: utvisande ett, vid denna underdåniga ansökning bilagdt, transumt af bouppteckning efter framlidne Presidenten *af Billbergh*, att tillgångarne uppgå till **51,005** r:dr **24** sk., men att skulderna utgöra **143,252** r:dr **28** sk., med inberäknande likväl af den Presidenten *af Billbergh* i ofvannämnda balansmål påförda ersättningssumma af **109,736** r:dr **36** sk. **9** rst. banko.

I anledning häraf, och då Rikets Ständer, hvarken vid besvarandet af Kongl. Maj:ts till dem under den **19** Augusti **1844** aflåtna nådiga proposition, angående befrielse ej mindre för Presidenten *af Billbergh* än för förre Departements-chefen vid Tullverket, Kanslirådet *J. D. Valerius* från dem ådömdt ersättnings-ansvar i målet rörande den efter Tullförvaltaren *Finér* yppade balans, eller sedermera, efter det frågan, med föranledande af Rikets Ständers beslut, blifvit vid sistförflutna Riksdag till Rikets Ständer ånyo hänskjuten, meddelat hufvudsakligt yttrande i afseende på omförmälda, af Kongl. Maj:t föreslagna eftergift, vill Kongl. Majt nu, med åberopande af de skäl och omständigheter, som föranledt ofvanberörda den **19** Augusti **1844** aflåtna nådiga proposition, samt med afseende jemväl å det ömmande förhållande, att genom utkräfvandet af den andel utaf ifrågavarande ersättning, hvartill Presidenten *af Billberghs* bo skulle kunna lemna tillgång, denne förtjente embetsmans familj blefve alldeles utblottad, härmed till Rikets Ständer göra nådig framställning derom, att den i förutnämnda hänseende för Presidenten *af Billbergh* af Kongl. Maj:t förut föreslagna befrielse måtte, sedan bemälde President nu mera aflidit, varda hans enka och barn beviljad.

Kongl. Maj:t, som i sammanhang härmed anser sig böra gifva tillkänna, att den efter Tullförvaltaren *Finér* år **1837** yppade balans å tillsammans **172,997** r:dr **3** sk. **5** rst. nu mera, genom härå gjorda afbetalningar, blifvit förminskad till **114,413** r:dr **21** sk., har i nåder befallt, att samtliga detta ärende rörande handlingar skola särskildt till Rikets Ständers Statsutskott öfverlemnas. Och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 21 December 1850.*

Närvarande:

H. Ex. Justitie-Stats-Ministern Herr Grefve *Sparre.*
H. Ex. Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne Herr Friherre *Stjerneld.*
Stats-råden: *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallenstéen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen.*

Chefen för Finans-departementet, Statsrådet *Sandströmer,* uppläste till justering ett, i öfverensstämmelse med fattadt beslut, uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående framlidne förre Departementschefen i Kongl. General-Tullstyrelsen, Presidenten *J. P. af Billberghs* enkas och barns ansökning att njuta befrielse från Presidenten *af Billberg* i lifstiden ådömde ersättningsskyldighet för den efter Uppbörds-Tullförvaltaren *M. F. Finér* yppade uppbörds-balans.

Kongl. Maj:t behagade, enligt Statsrådets tillstyrkande, i nåder gilla berörde förslag och befallte att nådig Proposition skulle, i öfverensstämmelse dermed, till Rikets Ständer under denna dag afgå, sådan den finnes Protokollet bilagd.

Ex Protocollo,

*L. T. Fries.*

## № 25.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 4 Jan. 1851, kl. 12 midd.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående eftergift, till förmån för Malmö Stads fattigvård, af Kronans rätt till dana-arf efter Enkan Helena Maria Hansdotter; Gifven Stockholms Slott den* **21** *December* **1850.**

Till Kongl. Maj:t har Dess Befallningshafvande i Malmöhus Län insändt en af Malmö Stads Äldste underdånigst gjord ansökning, det Kongl. Maj:t täcktes i nåder tillerkänna denna Stads Fattig-arbetsinrättning det belopp af Två hundranittioen Riksdaler 28 sk. 11½ r:st. banko, hvilket såsom dana-arf efter Arbetskarlen *Anders Peterssons* Enka *Helena Maria Hansdotter* kronan tillfallit, samt i följd deraf tillåta Fattigvårds-styrelsen att omförmälda belopp lyfta; hvilken ansökning Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, med afseende å den talrika fattigpersonal, nämnde samhälle eger att försörja, med sitt underdåniga förord understödt. Och vill Kongl. Maj:t, i betraktande af hvad Dess Befallningshafvande sålunda underdånigst anfört, härmed föreslå Rikets Ständer, att kronans rätt till ifrågavarande dana-arf må, till förmån för fattigvården i Malmö Stad, eftergifvas.

De till målet hörande handlingar låter Kongl. Maj:t till vederbörande Utskott öfverlemna; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-rådet å Stockholms Slott den 21 December 1850.*

Närvarande:

H. E. Justitie-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre.*
H. E. Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stjerneld.*

Stats-råden: *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallenstéen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen.*

Chefen för Finans-departementet, Stats-rådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i öfverensstämmelse med fattadt beslut uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Rikets Ständer angående eftergift, till förmån för Malmö Stads fattigvård, af kronans rätt till dana-arf efter Enkan *Helena Maria Hansdotter.*

Kongl. Maj:t behagade, enligt Stats-rådets tillstyrkande, i nåder gilla berörde förslag, och befallte att nådig proposition skulle, i öfverensstämmelse dermed, till Rikets Ständer under denna dag afgå, sådan den finnes Protokollet bilagd.

Ex protocollo,

*L. T. Fries.*

---

## № 26.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 4 Jan. 1851, kl. 12 midd.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, i fråga om återgäldandet af Myntverkets äldre skuld till Rikets Ständers Bank; Gifven Stockholms Slott den* **21** *December* **1850.**

Sedan, i följd af den år **1830** beslutade myntrealisation, Rikets då församlade Ständer till myntningens oafbrutna bedrifvande anvisat ett förskott af Rikets Ständers Banks medel, stort **40,000** R:dr, jemte den i Bankens förråd befintliga koppar till silfvermyntets logering, med föreskrift att hvad sålunda blifvit förskjutet borde af Myntverket framdeles och efter hand återbetalas, och frågan

om gäldandet af denna skuld, hvilken, genom erhållna kontanta medel och koppar, vid 1840 och 1841 årens Riksdag befunnits utgöra 47,755 R:dr 45 sk. 7 r:st., med så väl sistnämnde som 1844 och 1845 årens riksmöten utgjort föremål för Rikets Ständers öfverläggningar och beslut, blef, enligt Kongl. Maj:ts, i nådigt Bref af den 17 Juni 1845 meddeldta befallning, så stor andel af ofvanberörda förskottssumma till Rikets Ständers Bank återbetald, att deraf endast återstod ett belopp af 23,755 R:dr 45 sk. 7 r:st. Då Kongl. Maj:t härefter uti en under den 12 November 1847 till Rikets Ständer aflåten proposition, rörande medels anskaffande för Myntverkets förflyttning och ordnande på annan för detsamma lämplig ansedd lokal, ibland annat, föreslog att nämnde verk måtte befrias från skyldigheten att till Rikets Ständers Bank erlägga sistberörde belopp, hvilket då ännu var, såsom oguldet, i räkenskaperne balanceradt, anmälde Rikets Ständer, till svar härå, uti underdånig skrifvelse den 25 Juli 1848, att denna fråga hos dem förfallit; men att, enär, genom åliggandet att merberörda förskott återgälda, Myntverkets Styrelse skulle sättas ur stånd att, till bestridande af nödiga utgifter för verkets flyttning och den nya lokalens inredande, använda samma verks disponibla, för dessa ändamål påräknade, tillgångar, Rikets Ständer, med hänsigt derjemte till den obestridliga fördel, som genom myntningens bedrifvande i en utvidgad lokal måste tillskyndas det allmänna, särdeles sedan, i följd af skillingssedlarnes beslutade indragning, en betydligare myntning komme att ega rum, funnit skäligt medgifva, att, vid infriandet af myntverkets återstående skuld till Banken finge anstå intill nästa riksdag, då Rikets Ständer blefve i tillfälle att rörande sättet för beloppets återgäldande vidare besluta.

Efter det Kongl. Maj:t, med anledning häraf, anbefallt Dess och Rikets Stats-kontor att afgifva underdånigt utlåtande, i fråga om liqviderandet af ofvannämnde, i Myntverkets räkenskaper balancerade, skuld till Rikets Ständers Bank, har Stats-kontoret anfört, att, ehuru med säkerhet kunde antagas att alla af Kongl. Maj:t anbefallda arbeten för Myntverkets iordningsställande å den dertill inköpta f. d. Owenska egendomen på Kungsholmen inom kort blefve alldeles afslutade, flere åtgärder likväl ännu återstode för det helas bringande i ändamålsenligt skick, samt att ehuru, när alla skulder afdragas, Myntverket, enligt den 1 Juli afslutade räkenskaper, egde en behållning af omkring 62,000 R:dr banko, densamma dock till största delen icke kunde anses rörlig, såsom hufvudsakligen bestående i materialier för myntningens bedrifvande och för medaljtillverkningen, oberäknad den å räkning i Rikets Ständers Bank insatta Assignationsfond i guld och silfver, som erfordrades för att kunna omedelbart liqvidera enskildes till för-

myntning inlemnade poster, utan afbidan af tiden, då deras bearbetning kunde företagas: varande den för detta behof erforderliga tillgång beräknad: i guld till 2,000 Dukater, motsvarande . . . . . R:dr 12,000: — —
samt i silfver till 10,000 Specie, eller . . . . . » 26,666: 32. —

tillsammans B:ko R:dr 38,666: 32. —

hvartill komme ett, för skiljemyntspreglingar behöfligt, inventarium af koppar, till värde af . . . . . 8,000: — —
samt förråd af ved, kol, deglar m. m., upptaget till . . 3,500: — —

tillhopa R:dr 50,166: 32. —

vid hvilket förhållande af hela ofvan uppgifna behållning, 62,000 R:dr, endast omkring 12,000 R:dr kunde anses disponibla såsom reda penningar och myntverkets enda reservkapital till betäckande af, serdeles vid stark myntning, oundgängliga tillskottsutgifter, hvilka först sednare blefvo genom myntskatten och vinsten å kopparutmyntningen ersatta.

Vid öfvervägande af hvad sålunda förekommit, har Kongl. Maj:t, enär Rikets Ständer, enligt ofvan åberopade underdåniga skrifvelse af den 25 Juli 1848, icke bifallit den af Kongl. Maj:t föreslagna eftergift af Myntverkets omförmälda äldre skuld till Rikets Ständers Bank af 23,755 R:dr 45 sk. 7 r:st. banko, och då Myntverkets tillgångar äfven medgifva dess liqviderande, funnit nödiga föreskrifter i detta afseende böra meddelas; men i betraktande ej mindre af hvad Statskontoret i detta ämne underdånigst anfört, än ock deraf, att Kongl. Maj:t uti Dess under den 15 sistlidne November aflåtne nådiga proposition angående åtgärder för uppförande af en byggnad emellan Operahuset och Carl XIII:s torg i hufvudstaden föreslagit Rikets Ständer, att Myntverket må af berörde tillgångar jemväl godtgöra de 16,666 R:dr 32 sk. af kostnaderna för nya mynthusbyggnaden, som blifvit bestridda af köpeskillingen för försålda f. d. Hofbageri-egendomen vid Regeringsgatan i Stockholm, hvilken köpeskilling, som förut, enligt Rikets Ständers medgifvande, till Myntverket ingått, således borde derifrån återbäras, har Kongl. Maj:t, till förekommande af möjlig olägenhet för Myntverket, för närvarande funnit sig endast böra i nåder förordna, att Fem Tusen Sjuhundradefemtiofem Riksdaler 45 sk. 7 r:st. banko af ofvannämnde skuld skola nu genast Rikets Ständers Bank godtgöras; och vill Kongl. Maj:t, med tillkännagifvande häraf, föreslå Rikets Ständer, att Banken må åtnöjas dermed, att återstoden af samma skuld, Aderton Tusen Riksdaler liqvideras med en tredjedel under hvartdera af de trenne nästföljande åren.

De till denna fråga hörande handlingar skola serskildt Rikets Ständers Stats-Utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-rådet å Stockholms Slott den 21 December 1850.*

Närvarande:

H. Ex. Justitie-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre.*
H. Ex. Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stjerneld.*
Stats-råden: *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallenstéen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen.*

Chefen för Finans-departementet, Stats-rådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i öfverensstämmelse med fattadt beslut uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Rikets Ständer i fråga om återgäldandet af Myntverkets äldre skuld till Rikets Ständers Bank.

Kongl. Maj:t behagade, enligt Stats-rådets tillstyrkande, i nåder gilla berörde förslag, och befallte att nådig Proposition skulle, i öfverensstämmelse dermed, till Rikets Ständer under denna dag afgå, sådan den finnes Protokollet bilagd.

Ex protocollo,

*L. T. Fries.*

STOCKHOLM, TRYCKT HOS JOH. BECKMAN, 1851.

# N:o 27.

Ank. till Exp. Utsk. d. 6 Jan. 1851 kl. 11 f. m.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående särskilda, till åtskillige förvaltande verk anvisade, inkomsters utbytande emot Statsanslag; Gifven Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Sedan Rikets år 1823 församlade Ständer, i sammanhang med frågan om en förändrad reglering i vissa delar af Uppbörds- och Redogörelse-verket, framställt det förslag, att, med undantag af de bevillningsmedel, som, efter Rikets Ständers vidtagne eller vidtagande beslut, skulle inflyta till Riksgäldskontoret, all kronouppbörd, skatt och afgift, under hvad namn det vara må, borde, till vinnande af enhet i förvaltnings-systemet samt ordning och enkelhet i räkenskaperna, ingå till Statsverkets kassor, för att sedan, med bibehållande af benämningen och till bestämda belopp, disponeras af Kongl. Maj:ts och Rikets Stats-kontor, dels till Statsverkets direkta utgifter och dels till de förvaltande verkens förmån, sådan den dem hittills tillgodokommit, hvilket allt skulle i Rikshufvudboken upptagas och redovisas; lät Kongl. Maj:t, efter inhemtande af vederbörande embetsverks yttranden, till Rikets Ständers Statsutskott vid 1828, 1829 och 1830 årens riksdag öfverlemna handlingarne uti detta mål; hvarefter Rikets Ständer, uti skrifvelse den 9 Mars sistnämnde år, i underdånighet anmälte, att Rikets Ständer ansågo det vara af obestridlig nytta och ej allenast ledande till enhet och större ordning vid uppbörden af skattebidragen, utan äfven till lättnad och bättre kontroll vid deras redovisning: om alla medel, med undantag af Riksgäldsmedlen, blefvo till ett och samma ställe inlevererade och redovisade, hvarigenom de mångfaldiga redogörelser, hvilka uppbördsmännen dittills ålegat afgifva till de särskilda verken, skulle till det mesta komma att upphöra, och hela deras redovisning för allmänna statsbidragen innefattas endast uti en räkning; hvarjemte, beträffande den ersättning, som de förvaltande verken skulle tillkomma för hvad till Statsverket sålunda direkte ingick och hvilken ersättning borde antingen utgöras af behållningen utaf de inflytande, ifrågavarande verk tillhörande, inkomsterna, eller af

bestämda årsanslag, grundade på ett medium af dessa inkomster under de sednare åren, Rikets Ständer yttrade, att de, som, af anförda skäl, icke kunde medgifva det första utaf dessa tvänne alternativer, deremot ansågo det andra alternativet, eller de särskilda verkens förseende med årliga anslag, böra tillerkännas ett afgjordt företräde, såsom medförande de hufvudsakliga fördelar, att medlens förvaltning och redovisning blef enkel och lätt; att de förvaltande verken, enär deras uppbörd blefve förvandlad från många spridda och stundom till beloppet mycket föränderliga inkomst-titlar till ett bestämdt årsanslag, sattes i tillfälle att på förhand och till beloppet noga beräkna sina tillgångar, och kunde lämpa sin hushållning derefter; att uppbördsmännen i orterna blefvo befriade från det icke obetydliga besväret att afgifva redogörelser till många förvaltande verk; och att dessa verks omsorger med uppbördens emottagande från landsorterna samt densammas kontrollerande och granskande komme att upphöra, hvilket borde bereda besparing i deras förvaltningskostnader; äfvensom Rikets Ständer, för att, vid bestämmandet af dessa anslag, så mycket säkrare närma sig den summa, hvilken borde tillkomma hvart och ett af de särskilda verken, och dymedelst trygga så väl dem, som Statsverket, för möjligen befarade förluster, funno lämpligt, att penningar samt indelda räntornas kronovärde och spanmålens tunnetal, der sådant förekomme, särskildt borde, en gång för alla, såsom bestämda anslag uppföras, dock så, att, i afseende å de prisförändringar, som ränte-persedlar och spanmål voro underkastade, ett medeltal af de värden, hvartill indelda räntor och spanmål under de sista fem åren till Statsverket ingått, borde vid hvarje ny statsreglering tagas till grund för bestämmandet af de pris derå, som för de följande åren, intill vidtagandet af nästa statsreglering, skulle de särskilda verken tillgodokomma; och anförde Rikets Ständer vidare, hurusom, med hänsigt till bestämmandet af de verks medel, som i följd häraf lämpligen ansågos kunna direkte till Statsverket ingå, en noggrann utredning om beskaffenheten af dessa verks inkomster borde tillvägabringas för utrönande af de belopp, hvilka, såsom årliga anslag, i stället skulle dem tillkomma, hvarvid vore att iakttaga, att kapitaler och intressen samt tillhörige eller donerade fastigheter, hvaraf afkastning erhölles, skulle undantagas och icke komma till någon beräkning, enär sådana vore att anse såsom enskild förmögenhet eller tillhörighet, hvarmed Statsbestyret icke borde hafva att sig befatta; hemställande Rikets Ständer, efter uppgift af vissa medel, för hvilkas uppbärande af Statsverket, emot anvisande af bestämda Statsanslag, hinder icke syntes böra möta, slutligen i underdånighet, att, derest Statsverket sålunda komme att öfvertaga åtskilliga förvaltande verks inkomster, en reglering jemväl måtte, i sammanhang med undersökningen om desammas beskaffenhet, varda vidtagen utaf de uppbördstitlar, hvaraf ifrågavarande verks inkomster utgöras, till befräm-

jande deraf, att de på ett mer ändamålsenligt sätt, och icke, såsom nu eger rum, under mångfaldigt olika benämningar, debiteras, så att, när, till exempel, böter förekomma å flera verks medel, sådana alltid måtte tillsammans endast å ett ställe upptagas.

I anledning af hvad sålunda förekommit, anbefallte Kongl. Maj:t, genom Remiss af den 20 April 1830, Dess och Rikets Stats-kontor att, efter det vederbörande förvaltande Verk blifvit hörde, sig i underdånighet yttra, angående den af Rikets Ständer i ofvanberörde måtto föreslagne reglering, samt i hvad mån och på hvad sätt densamma lämpligast skulle kunna tillvägabringas; och afgaf Stats-kontoret under den 30 Oktober 1834 dess underdåniga utlåtande i ämnet, dervid Stats-kontoret, efter att hafva icke allenast från de af Rikets Ständer uppgifna, utan äfven från åtskilliga andra förvaltande Verk, hvilkas inkomster likaledes syntes kunna blifva föremål för den ifrågaställda regleringen, infordrat sådana uppgifter, som Rikets Ständer ansett för ärendets pröfning erforderliga och hvilka uppgifter upptogo såväl förhållandet med inkomsterne för då sednast förflutna tio år, som afkortningar derå, jemte de i och för uppbördsbestyret och kontrollen belöpande kostnader under samma tid, i underdånighet anförde, att, enär inträffade alltför höga eller alltför låga markegångspris under sednaste fem år kunde lemna ett medelpris, som verkade menligt antingen för Statsverket eller för de förvaltande Verken, Statskontoret ansåg, det ett medium för tio år företrädesvis borde begagnas vid uppgörandet af ifrågavarande förslagsberäkningar, helst detsamma måste anses innebära ett resultat, som mer närmade sig till det rätta, hvadan äfven, der det låtit sig göra, den af Stats-kontoret uppgjorda beräkning vore grundad på förhållandena under den längre tidrymden; instämmande Stats-kontoret för öfrigt uti den af Rikets Ständer vid detta ämnes behandling yttrade åsigt, att all Krono-uppbörd, skatt och afgift, af hvad namn den vara må, borde ingå till Statsverkets kassor, och de förvaltande Verken deremot förses med årliga anslag, bestämde efter beskaffenheten af hvarje Verks inkomster, dels i penningar, dels i värdet af indelda räntor och spanmål, helst en sådan reglering vore ledande till mer enhet i förvaltningen och enkelhet i räkenskapen, än som, beträffande de särskilda Verken, för det närvarande förefunnes; dock ansåg Stats-kontoret det härvid af Rikets Ständer ifrågaställda undantag af de till Riksgälds-kontoret inflytande bevillningsmedlen icke vara lämpligt eller af behofvet påkalladt.

Vidare har Kongl. Maj:t i ämnet hört de till uppgörande af förslag i afseende å skatteväsendets samt uppbörds- och redogörelse-verkets förenklande särskildt utsedde kommitterade, hvilka, uti afgifvet underdånigt utlåtande af den 31 Maj 1847, ansett det af Rikets Ständer framställda och af Statskontoret tillstyrkta förslag, angående indragande till staten af de så kallade särskilda

verkens medel samt dessa medels ersättande genom bestämda årliga statsanslag, vara både välgrundadt och i många hänseenden ändamålsenligt samt fördelaktigt ej mindre för det allmänna, än för nämnde verk och inrättningar; dock borde, efter kommitterades öfvertygelse, detta förslag erhålla en större utsträckning och allmännare tillämpning, än Statskontoret i underdånighet tillstyrkt; äfvensom kommitterade biträdt Rikets Ständers framställning angående reglerandet af de uppbördstitlar, derunder ofvannämnde verks inkomster erläggas och redovisas; hvarjemte kommitterade bifogat utredning af hvart och ett verks inkomster, dervid kommitterade, med hänsigt till dessa inkomsters särskilda beskaffenhet, i underdånighet föreslagit de deraf föranledda bestämmelser och stadganden rörande desammas framtida uppbärande och redovisande; varande de af kommitterade meddelade uppgifter angående inkomsternas belopp, äfvensom kommitterades framställningar rörande ersättnings-anslagen till vederbörande verk och inrättningar i allmänhet grundade på förhållanderne under de tio år, för hvilka rikshufvudböcker då funnos sednast afslutade, eller åren 1835—1844; och har slutligen, med anledning af kommitterades uti ofvanberörde underdåniga utlåtande gjorda framställning, att, derest den af Rikets Ständer föreslagna förändring komme att vidtagas i afseende å följande uppbörder, nemligen:

Avancements-penningar till Wadstena Krigmanshus- och Amiralitets-Krigsmanskassorna;

Afgifter till förstnämnda kassa vid åtskilliga utnämningar;

En per mille-afgifterne vid fastighetsköp;

Rusthålls af- och tillträdes-afgifter;

Burskaps-afgifter till förstnämnda kassa, samt

Passagerare-afgifter till Amiralitets-Krigsmanskassan,

dessa uppbörder sedermera måtte upphöra, emot det att den charta sigillata, hvarmed de handlingar, som i alla de fall, då dessa afgifter ifrågakomma, skola utfärdas, ändock böra förses, med motsvarande belopp förhöjdes, hvarigenom allt vidare bestyr med berörde uppbörders debiterande, uppbärande och redovisande komme att försvinna, särskildt yttrande blifvit inhemtadt af Statskontoret, som dervid ansett sig böra uti kommitterades omförmälde förslag instämma, helst Statsverket, genom den högre inkomsten af stämpladt papper, erhölle fullt vederlag för de blifvande kontanta anslagen till kassorna; hållande Statskontoret likväl före, att, i likhet med hvad som egt rum den 24 Maj 1841, då mötes-passevolance-afgiften upphörde, uti utfärdande nådig författning borde, till inrättningarnes framtida säkerhet, inflyta det stadgande, att, om de anslag, hvilka, i stället för nuvarande inkomster, komme att för kassorne å Riksstaten uppföras, icke fortfarande bibehöllos vid oförminskadt belopp, det nu gällande uppbördssättet komme att åter införas.

Kongl. Maj:t, som derefter tagit under öfvervägande hvad Rikets Ständer förutnämnde hänseende underdånigst hemställt, jemte hvad, i anledning deraf, blifvit utaf såväl Statskontoret och öfrige vederbörande, som ofvanbemälde kommitterade anfört, finner den utaf Rikets Ständer, i deras den 9 Mars 1830 aflåtna förnyade underdåniga framställning yttrade åsigt om fördelarne deraf, att alla allmänna medel å ett och samma ställe levererades och redovisades, vara på goda skäl grundad. Sedan berörde framställning gjordes, har väl, i afseende å vissa afgifter, anslagne till åtskilliga under Krigs-Kollegii förvaltning ställda kassor, blifvit förordnadt, att de skola uti allmänna krono-räkenskaperne, fastän under särskilda titlar, intagas, och medlen levereras till Statskontoret, för att derifrån till Krigs-Kollegium anordnas; men äfven i fråga om dessa medel är derigenom hvad med ifrågavarande framställning åsyftats, endast till någon del vunnet; och då en förändring i ofvanberörde syftning skulle, på sätt som närmare finnes utveckladt uti de utlåtanden i ämnet, hvilka i underdånighet blifvit afgifna dels af Stats-Kontoret, dels ock af särskilde kommitterade, i väsendtlig mån bidraga till förenkling af förvaltningsbestyren, samt, i följd deraf, jemväl medverka till förminskning af tjenstemannapersonalen, anser Kongl. Maj:t densamma böra utföras så vidsträckt, som sådant, efter pröfning af de i afseende å hvarje särskild uppbördstitel förekommande omständigheter, låter sig göra; dock att, på sätt Rikets Ständer jemväl yttrat, dervid icke böra ifrågakomma särskilda fonders kapitaler och intressen eller arrenden af dem tillhörande egendomar, äfvensom, hvad angår vissa inrättningars inkomster af böter, Kongl. Maj:t finner frågan derom böra anstå till behandling i sammanhang med ifrågaställd allmän reglering angående alla böters ingående till Staten.

Vidkommande sättet för de särskilda fondernas och inrättningarnes godtgörande för sådane dem nu tillflytande inkomster, som skulle komma att till Statsverket öfverflyttas, så anser Kongl. Maj:t, lika med Rikets Ständer, att, om de åsyftade fördelarne skola vinnas, ersättningen bör meddelas genom anvisande af bestämda anslag, i hvilket fall Kongl. Maj:t likväl, enär berörde inkomster nu äro af statsregleringen oberoende, vill vid förändringen hafva fästat enahanda vilkor, som då mötes-passevolancen emot statsanslag upphäfdes, eller att, om de anslag, hvilka sålunda, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts nu skeende framställningar, kunna varda anvisade, utan Kongl. Maj:ts nådiga samtycke, af Rikets Ständer förändras, det då skall ankomma på Kongl. Maj:t att förordna, det förstnämnde inkomster ånyo skola enligt nu gällande stadganden uppbäras.

Vidkommande derefter ersättnings-anslagens bestämmande, så, enär de olika uppbörderne äro af särdeles skiljaktig beskaffenhet, vill Kongl. Maj:t för

hvarje titel i detta afseende framställa det förslag, hvartill omständigheterna kunna föranleda; men för de fall, då anslagen anses böra utsättas till visst kontant belopp, lämpadt efter hvad inkomsterne utgjort under en förfluten tidrymd, anser Kongl. Maj:t förhållandet under de sista tio åren, för hvilka riks-hufvudböcker äro afslutade, eller åren 1839—1848, i allmänhet böra tagas till grund; för hvilket ändamål, enär de af kommitterade uppgjorda beräkningar icke sträckt sig längre än till och med år 1844, nödige uppgifter ifrån Statskontoret samt, hvad Amiralitets-Krigsmanskassan angår, från samma kassas Direktion blifvit infordrade.

Kongl. Maj:t går nu att, jemte hänvisande till den fullständiga utredning af ämnet, som förekommer uti Statskontorets samt kommitterades för beskattningsväsendets förenklande afgifne utlåtanden, för hvarje af de ifrågakomne uppbördstitlarne föreslå de åtgärder, som, med tillämpning af hvad, i afseende å hufvudfrågan, här ofvan blifvit anfördt, lämpligen synas böra vidtagas.

### *1:o. Passevolance-medel.*

*a)* Mötespassevolance-afgiften har, sedan Rikets Ständers nu ifrågavarande hemställan gjordes, upphört, hvaremot, till bestridande af dermed afsedda utgifter, anslag blifvit å Riksstaten anvisadt; hvadan någon åtgärd i denna del numera icke erfordras.

*b)* Fouragepassevolancen anser Kongl. Maj:t utan olägenhet kunna bland Statsverkets inkomster ingå, emot anvisande af motsvarande kontant anslag. Denna afgift, hvilken icke förr än efter mötespassevolancens upphörande finnes i rikshufvudböckerne särskildt upptagen, hvadan ock Statskontorets uppgift endast omfattat förhållandet dermed för åtta år, har under denna tid utgjort per medium 32,330 r:dr 11 sk.; och torde alltså, å Riksstaten, bland Statsverkets inkomster, böra under titel: "Fourage-afgift vid indelta kavalleriet" upptagas i rundt tal 32,300 r:dr, hvilket belopp sedermera, enär uppbörden, på sätt här efteråt förmäles, komme att blifva beroende af fouragepriserne, borde vid framtida statsregleringar derefter jemkas. Såsom uppbördsarfvode och remisslage å dessa medel utgå för närvarande 1 ⅛ procent, utgörande för förstnämnde summa 363 r:dr 34 sk. 2 rst., hvilket belopp följaktligen bör vid ersättningens bestämmande afräknas. Om, med iakttagande häraf, det blifvande ersättningsanslaget blefve vid hvarje statsreglering fastställdt efter medium af uppbörden under viss föregående tid, skulle väl fonden på det hela komma att åtnjuta enahanda belopp, hvartill dess inkomster, efter nu gällande uppbördssätt, kunde uppgå; men då emellertid svårighet möjligen kunde uppstå derigenom, att under någon period, i följd af större stegring utaf fourage-

priserne, fouragerings kostnaden blefve större än det, efter förhållandet under en föregående tidrymd lämpade, anslaget utgjorde, föreslår Kongl. Maj:t, att, på det, utan all förlust för Statsverket, en dylik olägenhet må förekommas, ersättningen för hvarje år till Fouragepassevolance-fonden må utgå med värdet å sammanlagda qvantiteten af de fourage-persedlar, som vederbörande rusthållare skola aflemna eller liqvidera, beräknadt för hvarje län efter länets markegång, med afdrag likväl ifrån beloppet af 1 $\frac{1}{8}$ procent, såsom motsvarande hvad i provision och remisslage å dessa medel beräknas; och borde fördenskull anslaget såsom förslags-anslag uppföras.

I afseende å ifrågavarande afgifts uppbärande för Statsverkets räkning föreslår Kongl. Maj:t i nåder följande bestämmelser:

a) att det årliga bidrag, som de rustande vid indelta kavalleriet, enligt nu gällande stadganden, skola utgöra för ryttarhästarnes utfodring under möten, marscher och väntningar, bör, för alla de rusthåll, hvilkas samtliga delegare förklara sig villige att på en sådan förändring ingå, kontant erläggas med ett för fem år i sender, efter medium af de tio nästföregående årens markegång för orten, bestämdt pris å de fourage-persedlar, för hvilka afgiften bör beräknas;

b) att för de rusthåll, hvilkas delegare icke medgifva berörde förändring, nu gällande stadganden om rätt till leverering in natura samt om afgiftens beräknande, fortfarande skola tjena till efterrättelse, hvarvid, der leverering eger rum, värdet af det in natura aflemnade, beräknadt efter den markegång, som annars för afgiften skolat tagas till grund bör Fourage-passevolance-fonden påföras, i afräkning å det för samma fond anvisade anslag; och

c) att den för hvarje år belöpande kontanta fourage-afgiften bör till hela sitt belopp erläggas vid uppbördsstämman för samma års kronoutskylder; i följd hvaraf det år, då förändringen vidtager, första hälften af årets afgift icke skulle komma att, enligt nu gällande föreskrifter, i sammanhang med föregående årens utskylder uppbäras;

*c)* Trosspassevolance-afgiften. Äfven denna afgift anser Kongl. Maj:t lämpligen kunna bland statsinkomsterne upptagas, med undantag endast af hvad som erlägges af de rustande vid Bohus läns södra bataljon, hvilken sednare afgift, på grund af Kongl. Brefvet den 14 November 1842, försvinner i den mån dåvarande kompani-chefer, hvilka blifvit försäkrade om densammas uppbärande, från sina tjenster afgå, hvadan nämnde afgift, så länge den fortfar, lärer särskildt få i stadgad ordning uppbäras och till Krigs-Kollegium

levereras. Som afgiften för öfrige korpser utgör 17,682 r:dr 24 sk., föreslår Kongl. Maj:t, att, bland Statsverkets inkomster, under benämning: "Trosspassevolance-afgift", måtte upptagas i rundt tal 17,680 r:dr, och motsvarande belopp å 4:de Hufvudtiteln uppföras såsom anslag till trossens underhållande under fred, kommande dock denna förändring icke att medföra rubbning af nu gällande stadganden rörande de särskilda eller ökade bidrag, som för trossens fortskaffande eller underhållande i krigstid vid vissa regementer böra af rusthållarne utgöras.

*2:o. Militiæ-Boställskassans medel.*

I likhet med hvad uti de afgifna utlåtanderne blifvit tillstyrkt, föreslår Kongl. Maj:t, att Militiæ-Boställskassans nuvarande inkomster af reserv-hemmansräntor och tionde samt säteri-frihetsmedel måtte utbytas emot anslag å Riksstaten, beräknade på sätt här efteråt förmäles; varande å nu gällande Riksstat räntorne upptagne till ett kronovärde af 2,010 r:dr 20 sk. 2 rst. med förslagsvis beräknadt markegångsvärde af 11,573 r:dr 16 sk., samt spanmålen uppförd till 306 tunnor, beräknade till 1,836 r:dr; och anser Kongl. Maj:t alltså nämnde räntor och tionde böra ingå bland Statsverkets behållna inkomster af dessa titlar och följaktligen beräkningen deraf med motsvarande belopp ökas. Då kassans inkomst af berörde medel, med tillägg af observationsmedlen, utgjort per medium 14,957 r:dr 23 sk. 3 rst., skulle således, om tionden, hvars lösen icke är afskiljd, endast beräknas efter statspris eller 6 r:dr tunnan med 1,836 r:dr, på ordinarie räntan belöpa 13,121 r:dr 23 sk. 3 rst.

Hvad beträffar säteri-frihetsafgifterne, hvilka erläggas af innehafvarne utaf åtskilliga, till boställen anslagna, frälsehemman; så anser Kongl. Maj:t deremot, med afseende å deras obetydliga belopp, eller, tillhopa i medeltal, endast 26 r:dr 35 sk. 2 rst., bibehållandet af en dylik särskild inkomsttitel vara mindre lämpligt; hvadan Kongl. Maj:t härmed vill i Nåder föreslå, det Rikets Ständer måtte medgifva dess upphörande vid den tidpunkt, då nu ifrågaställda förändring skulle komma att vidtaga.

I afseende å bestämmandet af det ersättningsanslag, som till Militiæ-Boställskassan bör anvisas, förekommer, hvad hemmansräntorna och tionden beträffar, att dessa äro af varuvärdenas möjliga omvexling beroende, hvadan ersättningen för denna del af inkomsterne synes böra så bestämmas, att den kan efter nämnde värdens förändring lämpas; och Kongl. Maj:t föreslår derföre, att berörde ersättning måtte beräknas sålunda:

a) att sedan, hvad de Militiæ-Boställskassan tillslagne hemmansräntor angår, desamma blifvit uträknade efter medel-markegången för de sednaste tjugu åren

åren, och dervid särskildt bestämdt, huru stor del deraf, som inom hvarje markegångssättnings-distrikt af markegång berott, *denna sednare del af räntorne* utbytes emot en, efter nämnde medel-markegång, deremot svarande qvantitet spanmål af samma slag, som tionden inom distriktet, och hvilken spanmålsqvantitet sedermera tages till grund för den årliga ersättningen samt godtgöres på sätt här efteråt förmäles, hvaremot för den öfriga delen af räntorna, jemte försel-lönen, för såväl deruti inbegripen spanmål, som tionde-spanmålen, bestämmes ett kontant, oföränderligt, årligt anslag; samt

b) att ej mindre det i föregående moment omförmälde spanmåls-anslag, som, i stället för den utaf markegång beroende andelen af hemmansräntorne skulle blifva fastställdt, än ock den anslagna tionde-spanmålen, årligen godtgöras efter enahanda beräkning, som ligger till grund för liqviderandet af kronans behållna tionde-spanmål inom distriktet.

Beträffande särskildt säteri-frihetsmedlen, så föreslår Kongl. Maj:t, att de måtte godtgöras medelst tillökning uti det kontanta anslaget af jemnt 26 r:dr.

Enär, på sätt ofvan är anfördt, hemmansräntorna äro beräknade till 11,573 r:dr 16 sk. och tionden till 1,836 r:dr, samt således, då härtill lägges säteri-frihetsafgifterna jemte observationsmedel, som åtminstone till den hufvudsakligaste delen synas vara att dit hänföra, dessa uppbördstitlar uppgått i medeltal till 14,984 r:dr 10 sk. 5 rst., hvarifrån dock böra afdragas provisioner, remisslage och restitutioner, utgörande per medium 96 r:dr 36 sk. 7 rst., anser Kongl. Maj:t, att för närvarande borde, till godtgörande af den ersättning, som, efter förutnämnde grunder, kan för nämnde kassa belöpa, anvisas ett förslagsanslag af 14,900 r:dr.

Beträffande kassans öfriga inkomster, finner Kongl. Maj:t någon förändring dermed icke böra vidtagas.

### *3:o. Wadstena Krigsmanshus-kassas medel.*

Af nämnde kassas inkomster anser Kongl. Maj:t följande lämpligen kunna blifva föremål för den ifrågaställda indragningen, i utbyte emot, å stat uppförda, kontanta anslag, nemligen:

af de så kallade äldre medlen:

Hemmansräntor,
Fyrationdе-spanmål,
Avancements-penningar,
Rusthålls- af- och tillträdes-afgifter,
Inskrifnings- och Afskeds-penningar,

Sventjenare-afgift,
Afgift för gåfvor m. m.,
Afgift för ärftliga värdigheter, samt

af de så kallade nyare medlen:

En-per-mille-afgifter,
Burskaps-afgifter,
Afgift för utnämningar till Rikets högsta värdighet samt
Ordens-värdigheter;

hvaremot Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med hvad i det föregående är vordet yttradt, finner någon förändring med arrende- och bötesmedel icke böra ega rum, utan dessa inkomster jemväl hädanefter, på vanligt sätt, kassan tillgodokomma.

Enligt den verkställda utredningen hafva de inkomster, som sålunda synas vara af beskaffenhet att kunna emot anslag utbytas, utgjort, med tillägg af observationsmedel och extra uppbörder, som hufvudsakligast bestå af dithörande poster, i medeltal för tio år:

af äldre medel:

| | | |
|---|---|---|
| Hemmansräntor . . . . . | 25,819: 16. 6. | |
| Tionde-spannmål . . . . . | 7,007: 5. 3. | |
| Rusthålls-afgift. . . . . | 39,958: 4. 10. | |
| Under öfriga titlar . . . . . | 5,677: 17. — | 78,461: 43. 7. |

af nyare medel:

| | | |
|---|---|---|
| En-per-mille-afgift . . . . . | 23,987: 33. 7. | |
| Under öfriga titlar . . . . . | 1,151: 46. 9. | 25,139: 32. 4. |
| | Summa r:dr | 103,601: 27. 11. |

hvarifrån likväl böra dragas:

| | af äldre medel: | af nyare medel: | |
|---|---|---|---|
| Afkortningar . . . . | 805: 22. 1. | 219: 23. 11. | |
| Provisioner, remisslage och restitutioner. . | 2,059: 37. 9 | 259: 28. 5. | |
| S:a | 2,865: 11. 10. | 479: 4. 4. | 3,344: 16. 2. |
| då återstoden utgör . . . . . | | | R:dr 100,257: 11. 9. |

Vid bestämmandet af ersättningen för ifrågavarande medel synes särskildt afseende böra fästas å den omständighet, att hemmansräntorna och ti-

onden, de der ingå bland dessa inkomster, äro af varu-värdenas möjliga omvexling beroende, hvadan Kongl. Maj:t anser ersättningen för denna del af berörde inkomster, på sätt från Arméens pensions-kassas sida jemväl blifvit, med hänsigt till de nämnde pensions-kassa tillkommande $\frac{3}{5}$:delar af Krigsmanshus-kassans äldre inkomster, yrkadt, böra i likhet med hvad härofvan, i afseende å de Militiæ-Boställs-kassan anslagna räntor och tionde är vordet framställdt, så bestämmas, att den kan, efter nämnde värden, lämpas; och vill Kongl. Maj:t alltså härmed föreslå, att ifrågavarande hemmansräntor må, till den del de utgå efter markegångs-förvandling, utbytas emot spannmåls-anslag, samt, jemte tionden, Krigsmanshus-kassan ersättas efter enahanda grunder, som för godtgörande af Militiæ-Boställs-kassans lika beskaffade inkomster här förut blifvit af Kongl. Maj:t uppgifne. Då, enligt hvad uti det föregående är vordet omförmäldt, hemmansräntorna äro beräknade i medeltal till 25,819 r:dr 16 sk. 6 rst., och tionde-spanmålen till 7,007 r:dr 5 sk. 3 rst., torde för denna del af ersättningen uppföras ett förslags-anslag af 32,800 r:dr.

Hvad vidare beträffar ersättnings-anslaget för rusthålls- och en-per-mille-afgifterne, så utvisar den från Stats-kontoret aflemnade uppgift, att, då medeltalet deraf för tio år utgjort, under förra titeln, 39,958 r:dr 4 sk. 10 rst. och under den sednare 23,987 r:dr 33 sk. 7 rst., hafva de, för sednaste fem åren af den tid uppgiften omfattar, varit ej obetydligt ökade, samt uppgått till 42,249 r:dr 9 sk. 11 rst. och 26,089 r:dr 3 sk. 1 rst.; och då, under sådana omständigheter, billigheten synes fordra, att ersättningen bestämmes efter förhållandet under sistnämnde period, föreslår Kongl. Maj:t, att ersättnings-anslag må uppföras, i runda tal, för Rusthålls-afgifterne, till 42,200 r:dr och för en-per-mille-afgiften till 26,100 r:dr, äfvensom det torde förklaras, att dessa ersättnings-anslag i framtiden kunna och böra blifva föremål för jemkning, i den mån det visar sig, att värdet af såld egendom förändrats emot hvad, som varit förhållandet under den period, hvars resultater tagas till grund för ersättningens bestämmande.

För öfriga af de till indragning föreslagne inkomst-titlarne anser Kongl. Maj:t ersättningen nu genast kunna bestämmas till oföränderliga belopp, hvarvid här förut omförmälda särskilda afdrag lämpligen kunde ega rum. Då summan af berörde inkomster utgör i medeltal:

| | af äldre medel, | af nyare medel, |
|---|---|---|
| | 5,677: 17. — | 1,151: 46. 9. |
| och då, på sätt ofvan är omförmäldt, de poster, som böra afdragas, uppgå till . . | 2,865: 11. 10. | 479: 4. 4. |
| blefve således återstående beloppet . . . | 2,812: 5. 2. | 672: 42. 5. |

hvadan denna del af ersättningen torde fastställas:

af äldre medel, till . . . . . r:dr 2,800: — —
och af nyare dito, till. . . . . 666: 32. —

I följd af hvad sålunda är vordet framställdt, skulle ersättnings-anslagen till Wadstena Krigsmanshus-kassa komma att utgöra:

| | | |
|---|---|---|
| För äldre medel: | | |
| hemmansräntor och tionde, förslagsvis | R:dr 32,800: — | |
| rusthålls-afgifterne . . . . . | 42,200: — | |
| öfrige inkomster . . . . . | 2,800: — | |
| | | 77,800: — |
| För nyare medel: | | |
| en-per-mille-afgifterne . . . . . | 26,100: — | |
| öfriga inkomster . . . . . | 666: 32. — | 26,766: 32. — |
| | eller tillsammans | R:dr 104,566: 32. — |

Och skulle det derefter åligga Wadstena Krigsmanshus-kassa att, i stadgad ordning, godtgöra, ej mindre Arméens Pensions-kassa dess andel af de äldre medlen, än ock Amiralitets Krigsmans-kassans andel af en-per-mille-afgiften; börande, på särskildt bestämmande, efter förutgången utredning kassorne emellan, sedermera bero, huruvida de sistnämnde 2:ne kassornes andelar i ersättningssummorne må utbrytas och särskildt för dessa kassor å Riksstaten uppföras.

Efter vidtagandet af ofvanomförmälde förändring skulle de till Wadstena Krigsmanshus-kassa nu anvisade hemmansräntor och tionde-spanmål komma att ingå bland Statsverkets behållna inkomster under dessa titlar, och beräkningen derefter jemkas; upptagande nu gällande Riksstat berörde räntor till 3,890 r:dr 27 sk. 7 rst. kronovärdi med ett på förslag beräknadt markegångsvärde af 24,992 r:dr 32 sk., samt tionden till 884 tunnor 16 kappar, kalkylerade till ett värde af 5,307 r:dr.

Vidkommande åter frågan om de öfriga till indragning föreslagna afgifternes uppbärande för Statens räkning; så, enär inskrifnings-penningarne och sventjenare-afgifterne, hvilka af Arméens gemenskap vid antagandet erläggas, samt afskeds-penningarne, som samma gemenskap jemväl i vissa fall skall betala, icke kunna beräknas utgöra mer än omkring 220 r:dr årligen, anser Kongl. Maj:t en dylik inkomst-titel, föranledande uppbörd och redovisning ifrån samtlige regementen, med skäl kunna eftergifvas, och soldaterne ifrån berörde afgifters erläggande befrias; äfvensom föreskriften i Kongl. Förordningen den 31 December 1689 om afgift till Krigsmans-kassan af vissa gåfvor och pensioner synes kunna upphäfvas, enär, efter de i sednare tider meddelte Förklaringar, tillämpning deraf i högst få fall kan ifrågakomma, hvadan ock, enligt den uppgjorda beräkningen, i medeltal för tio år endast 3 r:dr 36 sk.

3 rst. under denna titel kassan tillflutit; och vill Kongl. Maj:t alltså härmed föreslå Rikets Ständer, det nyssnämnde 3:ne afgifts-titlar måtte för framtiden upphöra.

Beträffande sedermera Avancements-penningarne, Rusthålls- af- och tillträdes-afgifterne, En-per-mille-afgiften, Burskaps-afgiften samt afgifterne för Ärftliga och Ordens-värdigheter, äfvensom utnämningar till Rikets högsta värdighet, så medförer uppbörden af dessa inkomster betydligt besvär och vidlyftighet, i anseende till de mångfaldiga särskilda redovisningar, som deraf föranledas, i hvilket afseende, hvad särskildt en-per-mille-afgiften angår, må anmärkas, hurusom för uppbörden deraf erfordras, att vederbörande Dombafvande skola, på grund af Lagfarts-protokollerne, för hvarje ting meddela förteckningar å dervid första gången uppbudne fastighetsköp, hvarefter de belöpande afgifterne, som icke kunna å debetsedlarne uppföras, blifva föremål för särskild debitering och uppbörd. Allt det uppbörds- och redovisningsbestyr, som för ofvanuppräknade afgifters uppbärande nu erfordras, skulle emellertid kunna undvikas, samt Staten ändock beredas enahanda inkomst, derest, på sätt Kommitterade och Statskontoret hemställt, motsvarande förhöjning egde rum i den charta-sigillata, hvarmed de handlingar skola förses, som erfordras vid alla de tillfällen, då ofvanomförmälde afgifter ifrågakomma, samt således stadgades: att i de fall, då Avancements-penningar till Wadstena krigsmanshus böra erläggas, charta-sigillata å fullmagterne med lika belopp skulle förhöjas; att hvad, som motsvarar rusthålls- eller en-per-mille-afgifterne, borde tilläggas vid chartering af köpebrefven; att chartering af Burbref ökades med Burskaps-afgifterne, och att afgifterne för vissa värdigheter jemväl utbyttes emot högre charta-sigillata å diplomerne; och då en dylik förändring skulle medföra särdeles betydlig lättnad, samt Rikets Ständer jemväl särskildt begärt, att, derest Statsverket komme att öfvertaga åtskilliga Verks inkomster, en reglering af de titlar, hvarunder desamma utgöras, måtte blifva vidtagen till befrämjande deraf, att de på ett mer ändamålsenligt sätt kunna varda debiterade, öfverlemnar Kongl. Maj:t härmed till Rikets Ständer att om förenämnde förändring besluta, hvarvid Kongl. Maj:t, i afseende å beräkningen af den tillökning i charta-sigillata-inkomsten, som deraf skulle blifva en följd, anser sig böra meddela, att uppbörden under ofvanberörde titlar utgjort, af rusthålls- och en-per-mille-afgifter, beräknade i medeltal för fem år, på sätt i det föregående är omförmäldt, 68,338 r:dr 13 sk., och af öfrige afgifter 4,282 r:dr 31 sk. 10 rst. eller tillhopa 72,620 r:dr 44 sk. 10 rst.

*4:o. Amiralitets-Krigsmans-kassans medel.*

I afseende å denna kassas inkomster af:

Af- och tillträdes-afgifter för rusthåll,

Avancements-penningar och
Inskrifnings-penningar,

gäller hvad i det föregående blifvit framställdt, angående Wadstena Krigsmanshus-kassas lika beskaffade inkomster, hvadan Kongl. Maj:t, under åberopande deraf, anser kassan, emot afträdandet af rättigheten till dessa afgifter, böra tilldelas kontant anslag, beräknadt, på sätt här efteråt omförmäles; äfvensom Kongl. Maj:t förslår enahanda förändrings vidtagande jemväl med Passagerare-afgifterne. Då kassans inkomst af en-per-mille-afgifterne utgör viss andel af hvad Wadstena Krigsmanshus-kassa uti dylika afgifter uppbär, finner Kongl. Maj:t särskild framställning i afseende derå icke erfordras.

Vidkommande frågan om Vakans- och liggetids- samt Nådårsbesparingarne, åberopar Kongl. Maj:t Dess uti detta ämne under denna dag särskildt aflåtna Nådiga Proposition; och anser Kongl. Maj:t kassans öfriga inkomster böra bibehållas oförändrade, enligt derom nu gällande stadganden.

Hvad beträffar bestämmandet af ersättning för de inkomster, kvilkas indragning sålunda blifvit föreslagen; så förekommer särskildt i afseende å rusthålls-afgifterne, att i sednare tider blifvit utredt, det desamma förut icke varit med behörig noggrannhet påförde och beräknade, hvadan ock betydliga efterräkningar i anmärkningsväg uppstått. I följd deraf och sedan ytterligare föreskrifter, angående uppbörden och redovisningen af nu ifrågavarande afgifter blifvit meddelade genom Kongl. kungörelsen den 14 November 1842, hafva dessa inkomster under de följande åren uppgått till betydligt högre belopp än förut. Vid sådant förhållande anser Kongl. Maj:t ersättningen för dem icke kunna beräknas efter medeltalet för de tio åren 1839-1848, som de aflemnade uppgifterna i allmänhet omfatta, utan medjum för de fem sista åren af denna tidrymd böra derför tagas till grund; Och då detta medium utgör 9,636 r:dr 27 sk. 6 rst., föreslår Kongl. Maj:t, att ersättningen för ifrågavarande inkomst-titel måtte bestämmas till 9,633 r:dr 16 sk., med förklarande derjemte, att, så framt kassans Styrelse framdeles kan ådagalägga, att, genom fortfarandet af nu gällande afgift, högre inkomst skulle för kassan hafva uppkommit, och hvarom nödig upplysning kan beredas genom de till vederbörande Hof-rätter ingående Lagfarts-protokoller, vid hvilka ena hälften af det stämplade papper, hvarmed köpebrefven för lagfarne fastigheter böra vara försedde, skola bifogas, särskildt kommer att afgöras, hvad förhöjning i samma ersättnings-anslag kan finnas böra ega rum. Ersättningen för öfrige afgifter, som böra blifva föremål för särskilda anslag, eller Passagerare-afgifterne, Avancements-penningarne och Inskrifnings-penningarne, föreslår Kongl. Maj:t att fastställas efter medelbeloppet för ofvannämnde tio år och således, då detta utgjort 2,734 r:dr 13 sk. 5 rst., till 2,733 r:dr 16 sk., sammanlagda ersättnings-anslaget skulle alltså blifva 12,366 r:dr 32 sk.

I fråga sedermera om berörde afgifters framtida uppbärande för Statens räkning, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Rikets Ständer: att Inskrifningspenningarne, hvilka i medeltal, endast uppgått till 198 r:dr 37 sk. 4 rst. årligen, måtte, i likhet med hvad i afseende å enahanda afgift till Wadstena Krigsmanshus-kassa är vordet framställdt, eftergifvas, och upptagandet deraf således upphöra, att Avancements-penningarne samt af- och tillträdes-afgifterne måtte utbytas emot tillökt charta-sigillata å vederbörliga handlingar, på lika sätt, som, angående enahanda afgifter till Wadstena Krigsmanshus-kassa blifvit uppgifvet, samt att likaledes Passagerare-afgifterne måtte upphäfvas, emot det att, i de fall, då dessa afgifter skola utgöras, passen med ökad charta-sigillata till motsvarande belopp beläggas; och hafva dessa sednare 3:ne inkomst-titlar i medeltal uppgått till 12,172 r:dr 3 sk. 7 rst.

*5:o. Arméens Pensions-kassas medel.*

De till denna kassa ingående inkomster, med hvilka förändring blifvit ifrågaställd, utgöras endast af kassans andel i Wadstena Krigsmanshus-kassas inkomster samt vakans- och liggetids- jemte nådårsbesparingarne. I förra hänseendet beror frågan af det beslut, som angående Krigsmanshus-kassans medel kan blifva fattadt, och hvad beträffar förslaget att utbyta dispositionsrätten till berörde besparingar emot visst anslag, åberopar Kongl. Maj:t den särskilda Proposition i detta ämne, som under denna dag blifvit till Rikets Ständer aflåten.

*6:o. Civilstatens Pensions-inrättnings medel.*

I afseende å härvid ifrågaställd indragning af kassans rätt till åtnjutande af vissa lönebesparingar, i utbyte emot bestämda anslag, gäller likaledes hvad som är anfördt, angående enahanda medel för Amiralitets-Krigsmanskassan och Arméens Pensionskassa; och åberopar Kongl. Maj:t alltså ofvanberörde särskilda nådiga Proposition i detta ämne.

*7:o. Invalidhusfondens medel.*

De till denna fond nu anslagne inkomster, bestående uti f. d. Adelsfaneregementets indelningar och boställs-arrenden, anser Kongl. Maj:t jemväl lämpligen böra ingå till Statsverket, emot det att motsvarande anslag till fonden anvisas. Enligt den ifrån Statskontoret lemnade uppgift, hafva fondens nyssberörde inkomster under tio år per medium utgjort 26,411 r:dr 10 sk. 10 rst., hvarifrån afdragits afkortningar, 1,123 r:dr 41 sk. 4 rst., och remisslage, 58 r:dr 43 sk. 9 rst., så att behållna beloppet uppgått till 25,228 r:dr 21 sk. 9 rst., hvarjemte åtskilliga hemmansräntor samt fyra boställen,

vid 1848 års utgång ännu innehades af indelningshafvare vid f. d. Adelsfane-regementet, hvilka räntor och boställen, i den mån de blifvit eller blifva lediga, äfvenledes skola till fonden ingå; varande berörde hemmansräntor uti 1848 års räkenskaper beräknade till ett markegångsvärde af 2,293 r:dr 42 sk. 5 rst.

I afseende å Invalidhusfondens ersättning för ifrågavarande hemmansräntor, så, enär nämnde fond utgör en stiftelse af enahanda beskaffenhet med Wadstena Krigsmanshuskassa, och är afsedd att med dertill anslagne särskilda tillgångar besörja de utgifter, hvartill den blifvit beräknad, anser Kongl. Maj:t berörde ersättning för hemmansräntorne, på lika sätt som för de sistnämnde kassa samt Militiæ-boställskassan tillslagne dylika räntor är vordet föreslaget, böra blifva af varuvärdenas möjliga omvexling beroende, och räntorna således, till den del de utgå efter markegångsförvandling, böra utbytas emot spanmålsanslag, allt i öfverensstämmelse med hvad i fråga om godtgörandet af Militiæ-boställskassans och Wadstena krigsmanshuskassas indelda hemmansräntor blifvit här ofvan uppgifvet.

Beträffande särskildt boställs-arrendena, så och efter det Rikets Ständer vid sednaste riksdagen bifallit Kongl. Maj:ts, uti då aflåten nådig Proposition, angående beskattningsväsendets samt uppbörds- och redogörelseverkets förenklande, gjorda framställning om indragning till Statsverket af så beskaffade arrenden emot kontanta anslag, anser Kongl. Maj:t dylikt anslag till godtgörande af omförmälte till Invalidhusfonden nu anvisade arrenden böra, med tillämpning af hvad, angående ersättningen för räntorna blifvit framstäldt, utgå till ett belopp, motsvarande hvad dessa arrenden för hvarje år utgöra, då den spanmål, hvaruti desamma äro bestämda, beräknas efter enahanda grund, som ersättningen för ofvannämnde, i utbyte emot hemmansräntorna föreslagna, spanmålsanslag. I följd häraf och då indragningen till Invalidhusfonden af ofvanberörde räntor och arrenden skett successive i mån af innehafvarnes afgång, kan säker ledning för ersättningens beräknande icke hemtas från förhållandet med inkomsternas belopp under den tid, den afgifne utredningen omfattar. Och Kongl. Maj:t vill derföre härmed i nåder föreslå Rikets Ständer att, jemte föreskrift, det ersättnings-anslaget skall bestämmas för redan indragne räntor och arrenden i enlighet med hvad här ofvan är antydt, och för dem, som ytterligare varda indragna, tillökas med hvad derför efter enahanda grund belöper, detsamma för närvarande och intilldess beloppet sålunda kan blifva slutligen fastställdt, må uppföras såsom förslagsanslag, lämpadt efter ofvannämnde medel-inkomst eller till 25,200 r:dr.

Genom en så beskaffad förändring, som nu blifvit i Nåder föreslagen, borde de till Invalidhusfonden anslagna hemmansräntor och arrendeafgifter der-

derefter ingå bland Statsverkets bebållna inkomster; i hvilket afseende Kongl. Maj:t härmed vill lemna den upplysning, att uti sednaste Riksstaten de till nämnde fond då indragna indelningar upptagas att utgöra: hemmansräntor med 2,419 r:dr 9 sk. 6 rst. kronovärdi och 14,986 r:dr 14 sk. 6 rst. markegångsvärde, samt 4 tunnor 12 kappar spanmål, beräknade till 46 r:dr 12 sk. Då uti räkenskaperne såväl indelningarne, som arrendemedlen, i de flesta fall äro sammanförde, kan icke utan speciel utredning åtskiljas hvad inkomsterne under ena och andra titeln verkligen utgjort, men i afseende å den beräkning af förhöjningen uti Statsverkets inkomster, som genom nämnde förändring skulle ega rum, och under antagande, att hemmansräntorna uppgått till något högre belopp, än hvartill de uti Riksstaten kalkylerats, synes det ofvanuppgifne inkomstbeloppet, som torde böra beräknas till 25,200 r:dr, kunna fördelas sålunda, att å ordinarie räntan upptagas 16,200 r:dr och å arrendemedlen 9,000 r:dr.

*8:o. Skogsplanterings-kassans medel.*

Hvad beträffar de till denna kassa nu anvisade inkomster af indragna indelningar och boställen, så finner Kongl. Maj:t lämpligast vara, att, på sätt hemställdt blifvit, desamma återgå till Statsverkets disposition, och att deremot svarande kontant anslag varder för Skogsplanterings-kassans utgifter anvisadt, likväl under dervid fästadt vilkor, att Kongl. Maj:t, derest så nödigt finnes, eger för Jägeri-staten åter disponera indragna boställen, emot det att beloppet af derför bestämda arrenden, beräknadt, såvidt persedlar deruti ingå, efter dessas medelvärde för nästförutgångne tio år, varder ifrån samma anslag afräknadt och således kommer Statsverket till godo. De öfriga inkomsterne, såsom härflytande ifrån skogarnes förvaltning och således mycket föränderliga, kunna deremot icke lämpligen blifva föremål för ett dylikt utbyte; och hvad angår frågan derom, huruvida de ändock, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers derom år 1845 framställda begäran, böra upptagas på Riksstaten, emot det att å samma stat uppföres allt hvad som erfordras, ej mindre för Jägeristatens aflöning, än till öfriga utgifter, som af Skogsplanteringskassan böra bestridas, så, enär den reglering af Skogs- och Jägeristaten, som blifver en följd af Rikets Ständers vid sednaste riksdagen lemnade bifall till Kongl. Maj:ts framställning om allmänningarnes ställande under publik vård, ännu icke hunnit fullbordas, och den väckta frågan om uppförande å stat af Jägeristatens hela aflöning således ännu icke kan till afgörande förekomma, har Kongl. Maj:t funnit äfven förstnämnde fråga böra till behandling i sammanhang dermed uppskjutas.

Enligt den från Statskontoret lemnade uppgift, hafva Skogsplanteringskassans inkomster af hemmansräntor och boställsarrenden under åren 1839—1848 i medeltal utgjort 10,897 r:dr 17 sk. 1 rst., hvarjemte af de Jägeristaten anslagne indelningar, som, i mån af innehafvarnes afgång, böra till Skogsplanteringskassan indragas, kontanta lönings-anslag till ett belopp af 355 r:dr 23 sk. 2 rst. samt hemmansräntor med ett kronovärdi af 298 r:dr 29 sk. 8 rst. och kalkyleradt markegångsvärde af 2,000 r:dr 32 sk. 8 rst., äfvensom åtskilliga boställen, vid 1848 års slut ännu innehades af qvarstående jägeripersonal, och hvilka löneanslag och boställsarrenden, för så vidt boställena äro till utarrendering afsedda, jemväl skola, i den mån de äro eller blifva lediga, på redan stadgadt sätt till kassan inflyta. I fråga om bestämmandet af ersättningen för ofvannämnde till Skogsplanteringskassan anslagne räntor och arrenden, har Kongl. Maj:t, då, vid det förhållande att den verkställda indragningen skett successive i mån af yppad ledighet, äfven i afseende å de berörde inkomster, som redan till kassan ingå, tillförlitlig ledning icke vinnes af uppbördsbeloppet under en viss förfluten tidrymd, velat föreslå, det Rikets Ständer ville stadga, att densamma för redan till kassan indragna hemmansräntor och arrenden skall fastställas till ett kontant belopp, motsvarande hvad samma räntor jemte de för boställena nu utgående arrenden utgöra efter medel-markegång för sednaste tio år, med tillagd forsellön för spanmålen, samt att för de räntor, som hädanefter indragas, ersättningen måtte beräknas efter samma grund, hvarvid, i fråga om arrendena, det belopp, som genom auktion bestämmes, bör tagas till rättelse. Och torde till godtgörande af den efter sådana grunder belöpande ersättningen, för närvarande och intilldess beloppet kan definitivt bestämmas, ett förslags-anslag af 11,000 r:dr varda anvisadt.

Med hänsigt till beräknandet af de indelningar och boställs-arrenden, som, i utbyte mot ofvan omförmälde anslag skulle vid en blifvande statsreglering indragas, vill Kongl. Maj:t meddela, att den del af det å 7:de hufvudtiteln uppförda anslag för Jägeristaten, som till Skogsplanteringskassan bordt ingå, uti special-staten för detta år beräknats till kontant 1,051 r:dr 25 sk. 1 rst., hemmansräntor med kronovärdi af 1,013 r:dr 19 sk. 4 rst. och efter markegång uppskattade till 7,181 r:dr 17 sk. 4 rst., samt 2 tunnor spanmål med värde af 12 r:dr. Hvad desse löne-anslag verkligen utgjort, kan icke, utan närmare utredning, upplysas, enär indelningarne och arrendemedlen i allmänhet äro uti räkenskaperne sammanförde; men som emellertid beloppet deraf kan antagas hafva varit något högre, än i Riksstaten beräknats, anser Kongl. Maj:t att, vid den ofvanuppgifna inkomstsummans fördelning emellan ordinarie räntan och arrendemedlen, med beloppets beräknande

till jemnt 11,000 r:dr, bör upptagas under den förra titeln 8,000 r.dr och under den sednare 3,000 r:dr.

*9:o. Strömsholms Stuteris medel.*

I öfverensstämmelse med den af Kongl. Maj:t uti Dess till Rikets sednast församlade Ständer aflåtna Nådiga Proposition, angående beskattningsväsendet, antagna och af Rikets Ständer godkända grundsats, att indragning till Statsverket af sådane till vissa inrättningar anslagne arrenden, som äro bestämda uti persedlar, erforderliga för dessa inrättningar, icke böra ega rum, finner Kongl. Maj:t utbyte af arrendena för de till Strömsholms Stuteri anslagne hemman, enär dessa arrenden hufvudsakligen utgöras i fourage-persedlar, som för Stuteriet begagnas, icke böra ifrågakomma.

Deremot anser Kongl. Maj:t lämpligt, att, på sätt jemväl i de afgifna utlåtanderne blifvit tillstyrkt, lösen för de Stuteriet anslagne dagsverken återgår till Statsverket och upptages bland dess behållna räntor, emot det att Stuteriet, i likhet med hvad som iakttogs då åtskillige hemmansinnehafvare vid 1834-1835 årens riksdag ifrån dem åliggande dagsverkssyldighet till Stuteriet befriades, erhåller ett motsvarande kontant anslag, hvilket då lösen för förstnämnde dagsverken, enligt den ifrån Stats-kontoret meddelade uppgift, i medeltal utgjort 8,546 r:dr 6 sk. 7 r:st., Kongl. Maj:t härmed vill föreslå till 8,546 r:dr 32 sk., hvarigenom, då ofvanberörde redan anvisade ersättning utgör 2,120 r:dr,, Stuteriets anslag, hvilket ingår uti det å Riks-Statens Sjette Hufvudtitel uppförda anslag till Hästafvelns förbättrande, skulle komma att i kontant blifva 10,666 r:dr 32 sk.; varande de till indragning sålunda föreslagne dagsverken uti nyssnämnde anslag å nuvarande Riksstat beräknade i Kronovärde till 874 r:dr 45 sk. 7 rst., med ett markegångsvärde af 6,183 r:dr 12 sk. Stuteriets öfriga inkomster anser Kongl. Maj:t icke vara af den beskaffenhet, att sådan förändring, som nu är i fråga, med dem kan vidtagas.

*10:o. Flyinge Stuteris medel.*

I likhet med hvad, angående Strömsholms Stuteris inkomster, här ofvan är vordet anfördt, anser Kongl. Maj:t annan förändring i afseende å dessa medel icke höra ifrågakomma, än att den lösen, som för de så kallade Hofveri-dagsverkena årligen skall efter markegångspris erläggas, för framtiden ingår bland Statsverkets inkomster, emot det att till Stuteriet anvisas ett deremot svarande anslag, samt att på enahanda sätt förfares med de räntedagsverken, hvilka äro Stuteriet anslagna och uti det å Riksstatens Sjette Hufvudtitel, under rubriken "Hästafvelns förbättrande" för Stuteriet uppförda anslag upptages till 4 r:dr 4 sk. i kronovärdi, med ett markegångsvärde af

28 r:dr 28 sk. som således böra från Riksstaten uteslutas. På grund häraf föreslår Kongl. Maj:t i Nåder, att en dylik förändring må vidtagas, samt att, då den till Stuteriet influtna dagsverkslösen, enligt Stats-kontorets uppgift, i medeltal utgjort 1,970 r:dr 40 sk. 9 rst., ersättnings-anslaget måtte bestämmas till 1,975 r:dr 40 sk., hvarigenom, enär Stuteriet under nyssnämnde titel förut åtnjuter, såsom godtgörelse för upphörd dagsverksskyldighet, ett belopp af 1,584 r:dr 8 sk., Stuteriet skulle komma att å Stat erhålla ett sammanlagdt anslag af 3,560 r:dr.

*11:o. Spinnhus-medlen.*

Dessa medel äro redan till Statsverket indragne och upptagas uti Riks-hufvudboken bland inkomster i Riksstaten ej påräknade, så att i detta afseende någon åtgärd numera icke erfordras; och synes af den uppgift, Stats-kontoret meddelat, att de böter för olofligt spel, hvilka förr ingått under denna uppbördstitel, nu upptagas bland öfriga bötesmedel. Ifrågavarande medel bestå således endast af den afgift, som Komedianter och Lindansare m. fl. böra erlägga med 16 sk. för hvarje af dem gifven representation, samt en obetydlig afgift af Källarmästare, Krögare, Kaffehus och Spisqvartersidkare i städerne, utom Stockholm och Götheborg. Då alla de, som utgöra nämnde afgifter, tillika erlägga bevillning, anser Kongl. Maj:t det hvarken vara behöfligt eller lämpligt att bibehålla ifrågavarande särskilda uppbörds-titel, hvars medelbelopp en last utgjort 376 r:dr 14 sk. 6 rst. hvaraf 5 r:dr 11 sk. 9 rst. gått till afkortning, så att behållna inkomsten deraf utgjort 371 r:dr 2 sk. 9 rst.; och vill Kongl. Maj:t alltså härmed i Nåder föreslå Rikets Ständer, att omförmälte obetydliga afgift må upphöra, helst Rikets Ständer, derest sådant skulle anses nödigt, äro i tillfälle bestämma en motsvarande förhöjning uti bevillnings-afgifterne för dem, som nu böra densamma erlägga.

*12:o. Lappmarks Ecclesiastikverks medel.*

Sedan Rikets Ständer vid 1834 och 1835 årens riksdag beslutat, att Lappmarks Ecclesiastikverks hemmansräntor och intressemedel skulle bland Statsverkets inkomster beräknas och upptagas, samt utgifterne genom Stats-kontoret bestridas af derföre å Stat uppfördt kontant förslags-anslag, hvarefter Kongl. Maj:t under den 28 November 1835 för verkställighet deraf meddelat nödig föreskrift, förekommer numera icke å Riksstaten något af hemmansräntor eller spannmål bestående anslag för detta ändamål, men, enligt hvad Special-Staten utvisar, utgå dock ännu till Skolmästare i Lycksele 30 tunnor Kronotionde, äfvensom till underhåll af frielever vid nämnde skola äro anslagne 24½ tunnor spannmål, utgående af de så kallade Skyttiska hemmanen, hvilka, i följd af ofvannämnde beslut och Kongl. Maj:ts nyssberörde

Nådiga föreskrift, genom Kammar-Kollegii försorg utarrenderas. Vid sådant förhållande och då numera endast nämnde spannmåls-anslag utgå af de 174 tunnor, hvilka, enligt Kongl. Maj:ts förutnämnda Nådiga beslut, skulle fortfarande bibehållas till disposition in natura, har Kongl. Maj:t funnit godt att, till fullföljd af Rikets Ständers redan fattade beslut, nu i Nåder förordna, att jemväl berörde spanmåls anvisningar in natura skola upphöra, och samma spannmål bland Statsverkets inkomster upptagas; i likhet med hvad i öfrigt år 1835 föreskrefs, emot det att samma spannmåls-qvantiteter derefter godtgöras på enahanda sätt, som öfrige å nu ifrågavarande Stat uppförde dylika anslag; dock att denna förändring, hvad Skolmästarens aflöning angår, icke vidtager förr, än den nuvarande innehafvaren af tjensten afgår eller förklarar sig dermed nöjd.

Hvad åter beträffar de till Ecclesiastik-verkets anslag ingående kollekt-medel, kvilka, efter afdrag af uppbörds-provisioner, i medeltal lemnat en behållen inkomst af 1,393 r:dr 29 sk. 3 rst.; så synes det vara mindre lämpligt att, sedan en särskild fond för Lappmarks Ecclesiastikverk numera icke finnes, utan dess inkomster ingå till Statsverket, emot det att anslag till utgifterne är å Stat uppfördt, bibehålla en dylik inkomst-titel, som derjemte, utom bestyret med kollekt i hvarje af Rikets kyrkor, erfordrar särskild redovisning och leverering af alla dessa insamlingar, hvaraf betydligt besvär och skriftvexling förorsakas. Med afseende härå och då inkomsten är alltför ringa att motsvara dessa olägenheter, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå, att upptagandet af ifrågavarande kollekt-medel må upphöra, och deremot det å Rikstatens åttonde Hufvudtitel uppförda förslags-anslag för Lappmarks Ecclesiastik-verket med ett deremot ungefärligen svarande belopp af 1,400 r:dr tillökas.

*13:o. Allmänna Hospitals- och Barnhus-medlen.*

*14:o. Danviks Hospitals-medel.*

*15:o. Stockholms Allmänna Barnhus-medel.*

*16:o. Upsala Akademies-medel.*

*17:o. Lunds Akademies-medel.*

*18:o. Dom-Kapitlens och Stockholms Consistorii medel.*

Då, hvad angår Allmänna Hospitals- och Barnhus-medlen, särskilde Komitterade, som blifvit af Kongl. Maj:t förordnade att afgifva underdånigt

yttrande, angående ordnande af Hospitalerne i Riket, i sammanhang med frågan om dessa Inrättningars förvaltning, äfven väckt fråga om förändring med uppbörden af det anslagne inkomster, och detta ärende utgör förmål för särskild behandling, samt, hvad beträffar frågan i allmänhet om indragning till Statsverket af de bland ofvanuppräknade medel ingående indelta räntor och tionde, densamma, med afseende å dessa anslags beskaffenhet, bör blifva beroende af det beslut, som kan varda fattadt angående beskattningsväsendets förenklande, hvarom Kongl. Maj:t är betänkt att göra särskild framställning, finner Kongl. Maj:t hvad angående uppbörden af ifrågavarande medel blifvit framstäldt för närvarande icke påkalla åtgärd.

Vidkommande särskildt de till Upsala Akademie anslagna mantalspenningar af de å Akademie-hemmanen skattskrifne personer; så enär denna inkomst, jemlikt den ifrån Statskontoret meddelade, på Akademiens räkenskaper grundade uppgift, efter afdrag af mantalsskrifnings-provisionen, i medeltal för åren 1839-1848 utgjort 600 r:dr 20 sk. 3 rst.; men lämpligast synes vara att jemväl dessa mantalspenningar, likasom de öfrige, till Statsverket inflyta, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå, att en sådan åtgärd måtte vidtagas samt, i stället, ett årligt anslag af 600 r:dr för Akademien anvisas, och det förslags-anslag af 620 r:dr, hvartill de nu anvisade mantalspenningarne äro å Riksstatens åttonde Hufvudtitel beräknade, i enlighet dermed förändras.

*19:o. Gerningsören.*

Sedan Rikets Ständer, uti underdånig skrifvelse af den 19 November 1844, anfört, hurusom det skulle leda till ordning och förenkling uti uppbörds- och redovisnings-väsendet, samt tillika medföra en säkrare kontroll å skattemedlens behöriga ingående, derest gerningsörena, som erlägges med 16 sk. af hvarje å landet bosatt gerningsman eller sockenhandtverkare, i stället att upptagas under särskild rubrik ibland Statens ordinarie inkomster, blefve debiterade och uppburne i sammanhang med de bevillnings-afgifter handtverkaren på landet i allt fall äro underkastade; men att hinder emot verkställighet af en sådan förändring mötte derigenom, att vissa städer, på grund af privilegier, hade rättighet att åtnjuta särskilda andelar af berörde gerningsören; med anledning hvaraf Rikets Ständer i underdånighet anhöllo, att, efter behörig utredning af de på denna fråga inverkande omständigheter, Kongl. Maj:t ville till Rikets Ständer aflåta nådig proposition i ämnet, och dervid föreslå det sätt, hvarpå, i händelse gerningsörena skulle, såsom ordinarie inkomst-titel, försvinna, vederbörande städer kunde hållas skadeslösa för hvad de, i följd af förändringen, komme att förlora, öfverlemnade Kongl. Maj:t jemte tillkännagifvande, det Kongl. Maj:t ansåg något hinder icke möta för

gerningsörenas öfverflyttning till allmänna bevillningen, uti Dess nådiga proposition om Statsverkets tillstånd och behof, till rikets sednast församlade Ständers afgörande, huruvida nämnde afgift borde från beräkningen af Statsverkets ordinarie inkomster uteslutas, hvarvid Kongl. Maj:t tillika hemställde, att de städer, som funnos ega laglig rätt till andel uti dessa afgifter, måtte derför undfå ersättning medelst kontanta anslag till det belopp, hvarmed de, efter medelberäkning för åren 1835—1844, sådane medel åtnjutit. Uti skrifvelsen den 4 Mars 1848 anmälde derefter Rikets Ständer i underdånighet, att de, ehuru vidblifvande förr yttrad åsigt om fördelarne af den förenkling och lättnad i uppbörds- och redovisningsväsendet, som den ifrågaställde förändringen skulle medföra, likväl, enär den ersättning, som, vid sådant förhållande, skulle tillfalla en del städer, blefve en utgift, hvilken Statsverket allt framgent finge vidkännas, då deremot, om gerningsörena bibehöllos vid den beräkningsgrund, hvarefter de för närvande ingå och sedermera, till en del, på vederbörande städer fördelas, anledning vore att förmoda, det denna städernas inkomst småningom blefve förminskad och slutligen upphörde, allt eftersom gerningsmännens antal, i följd af förändrade förhållanden inom näringarne, aftoge och försvunne, — på dessa skäl funnit, att ifrågavarande afgift fortfarande borde under särskild inkomst-titel upptagas.

Då den väckta frågan om förutnämnda förändring sålunda förfallit endast på grund af farhåga, att en så beskaffad, till beloppet bestämd, ersättning till städerne, som vid sista risdag uppgafs, skulle i längden kunna föranleda större utgift för Statsverket, än genom viss andel utaf afgiften ifrågakomme, har Kongl. Maj:t ansett sig böra taga i öfvervägande, huruvida icke, medelst annan grund för ersättningens bestämmande, de med förändringen åsyftade fördelar skulle kunna vinnas, utan den af Rikets Ständer anmärkta olägenhet; och vill Kongl. Maj:t, i anledning deraf, härmed förnya Dess förut gjorda nådiga framställning om gerningsörenas upphörande såsom särskild uppbördstitel, samt dervid föreslå, det stadgas måtte, att den hvarje stad derför tillkommande ersättning bör för hvarje år uträknas efter antalet af de gerningsmän eller sockenhandtverkare, af hvilkas gerningsören Staten, i händelse denna afgift fortfore, skulle hafva egt att större eller mindre andel tillgodonjuta, och att, efter de uträkningar, som på sådan grund af Landskontoren upprättas, ersättningen bör från Ränterierna utbetalas och utgå af det belopp, som för den, städerne nu tillkommande, andel af ifrågavarande medel är såsom förslagsanslag inbegripet i det på 7:de hufvudtiteln uppförda anslag till städers friheter.

### 20:o. *Permissions- och Legopass-afgifter.*

Då dessa afgifter, som erläggas af Båtsmän vid erhållandet af permis-

sion eller legopass, enligt den från Statskontoret erhållna uppgift, i medeltal icke uppgått till mer än 14 r:dr 35 sk. 6 rst., hvilket belopp förekommit till redovisning uti åtta särskilda Ränteriers räkenskaper, finner Kongl. Maj:t en dylik uppbördstitel icke böra vidare bibehållas, utan vill härmed i Nåder föreslå Rikets Ständer, att densamma måtte få försvinna och Båtsmännen ifrån den ifrågavarande afgiften befrias.

*21:o. Folkskole-afgifterne.*

Då fråga nu blifvit väckt om vidtagandet af åtgärder, hvarigenom förenkling uti uppbörden och redovisandet af sådana afgifter, som till vissa behof äro anslagne, må kunna beredas samt upprättandet af särskilda redogörelser för dylika medel undvikas, har Kongl. Maj:ts Nådiga uppmärksamhet jemväl blifvit fästad å den särdeles vidlyftighet och deraf uppkommande betydliga tillökning uti göromål för Kronans Uppbördsmän och länens Landskontor, som föranledes af nu gällande stadganden, angående Folkskole-afgiftens debitering och redovisande. Dessa olägenheter uppkomma väsendtligast till följd deraf, att, enligt nu gällande föreskrifter, hvarje församling bör åtnjuta de afgifter, som erläggas af personer, hvilka inom församlingen äro skattskrifne, hvarigenom det ock blifvit nödigt att, på sätt Kongl. Kungörelsen den 13 Mars 1846 innehåller, i afseende å afgifternes redovisande meddela sådana föreskrifter, att särskilda uträkningar skola upprättas å afgiftens belopp inom hvarje Församling, samt att redogörelserne må utvisa hvad deraf för hvarje Församling blifvit lefvereradt eller finnes utestående: börande redogörelserne uppgöras in duplo, för att, jemte de uträkningar, hvarpå desamma sig grunda, komma Skol-Styrelserna tillhanda, samt redovisning för afgifterne föröfrigt intagas uti Special-räkningarne, bland diverse Verks medel. Då antalet af Församlingar i Riket uppgår till omkring 2,300, visar sig häraf, hvilken betydlig mängd särskilda redovisningar och utredningar, som för berörde afgift erfordras; och besvärligheten deraf ökas ytterligare derigenom, att restantierne måste för hvarje olika Församling utredas och balanceras, hvadan ingen af de många nuvarande särskilda uppbörderne medför så mycket redovisnings-besvär, som den ifrågavarande. Det vore således af stor vigt, att kunna undanrödja den betydliga tillökning uti detta besvär för Kronans Uppbördsmän och Lands-kontoren, som genom ofvanberörde föreskrifter uppkommit, i hvilket afseende Kongl. Maj:t vill, såsom lämpligast och mest betryggande för hvarje församlingsrätt, härmed föreslå, att den för hvarje Län å landet inflytande Folkskole-afgift må årligen fördelas å de särskilda Församlingarne i förhållande till antalet af inom dem mantals- och skattskrifne personer. Hvad åter beträffar afgiften i

städerne,

städerne, så, enär beloppet deraf för hvarje stad särskildt redovisas, anser Kongl. Maj:t städerne böra fortfarande utbekomma hvad för dem hvardera influtit; dock att, i händelse inom någon stad fördelning emellan olika församlingar bör ega rum, den då efter nyssnämnda grund verkställes. Genom antagandet af ett dylikt fördelningssätt, skulle de nu erforderliga särskilda redogörelserne för berörde medel komma att undvikas, och den redovisning för totalsumman, som bör ingå uti hvarje Uppbördsförvaltnings Special-räkning blifva tillfyllestgörande, hvadan således jemväl i afseende å ifrågavarande medels redovisande nödig förenkling kunde varda tillvägabragt.

---

Utom de till särskilda Verk och Inrättningar ingående medel, om hvilkas öfvertagande af Statsverket emot anvisande af kontanta ersättnings-anslag Kongl. Maj:t här ofvan sig yttrat, hafva jemvål af Rikets Ständer, uti deras underdåniga skrifvelse den 9 Mars 1830, följande medel blifvit, med hänsigt till en så beskaffad förändrings vidtagande, uppgifne, nemligen:

Jagtkasse-medlen;

Jemtlands Läns Allmänna sammanskotts-medel, och

Konvoy- eller Handels- och Sjöfarts-fondens medel;

men med afseende derå, att de under förstnämnde 2:ne titlar inflytande medel egentligen äro af kommunal beskaffenhet och å de särskilda förhållanden, som i afeende å Konvoy eller Handels- och Sjöfarts-fondens medel och dispositionen deraf förekomma, anser Kongl. Maj:t en sådan förändring, som nu är afsedd, med förutnämnde medel icke lämpligen böra ifrågakomma.

De detta mål rörande handlingar skola tillhandahållas det Utskott, till hvars handläggning frågan varder öfverlemnad; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Datum ut supra.

**OSCAR.**

*A. P. Sandströmer.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stads-Rådet å Stockholms Slott den 11 November 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie Statsministern Grefve *Sparre.*
Hans Excellens, Herr Statsministern för Utrikes ärenderne, Friherre *Stjerneld.*
Statsråden *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallenstéen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen.*

Chefen för Finans-Departementet, Statsrådet *Sandströmer,* föredrog i underdånighet handlingarne angående väckt fråga om särskilde, till åtskilliga förvaltande verk anvisade, inkomsters utbytande mot stats-anslag.

— — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —

Föredragande Departements-Chefen afgaf i underdånighet följande yttrande:

Den af Rikets Ständer, uti deras den 9 Mars 1830 aflåtne förnyade underdåniga framställning i förevarande ämne, yttrade åsigt, att det skulle blifva af obestridlig nytta, samt komma att leda ej allenast till enhet och större ordning vid skattebidragens uppbärande, utan äfven till lättnad och ökad kontroll, om alla allmänna medel å ett och samma ställe levererades och redovisades, enär derigenom de mångfaldiga redogörelser, som till de särskilda verken måste af uppbördsmännen afgifvas, kunde till största delen upphöra samt hela redovisningen för statsbidragen uti en räkning innefattas är, i min tanka, fullkomligt riktig. Sedan berörde framställning gjordes, har väl i afseende å vissa afgifter, anslagne till åtskilliga under Krigs-Kollegii förvaltning ställda kassor, blifvit förordnadt, att de skola uti allmänna Kronoräkenskaperne, fastän under särskilda titlar, intagas och medlen levereras till Stats-Kontoret

för att derifrån till Krigs-Kollegium anordnas; men äfven, i afseende å dessa medel, är derigenom, hvad med nu ifrågavarande framställning åsyftades, endast till någon del vunnet. En förändring i ofvannämnde syftning skulle, på sätt som närmare finnes utveckladt uti de utlåtande i ämnet hvilka i underdånighet blifvit afgifna, dels af Stats-Kontoret, dels ock af särskilda kommitterade, i högst väsendtlig mån bidraga till förenkling af förvaltningsbestyren, samt, i följd deraf, jemväl medverka till förminskning af tjenstemanna-personalen. Den synes mig således böra utföras så vidsträckt, som sådant, efter pröfning af de i afseende å hvarje särskild uppbördstitel förekommunde omständigheter, låter sig göra. Dock lärer, på sätt Rikets Ständer yttrat, dervid icke böra ifrågakomma särskilda fonders kapitaler och intressen eller arrenden af dem tillhörande egendomar, äfvensom, hvad beträffar vissa inrättningars inkomster och böter, frågan om förändring deraf torde få anstå till behandling i sammanhang med ifrågaställd allmän reglering angående alla böters ingående till Staten.

Hvad angår sättet för de särskilda fondernas och inrättningarnes godtgörande för sådane dem nu tillflytande inkomster, som skulle komma att till Statsverket öfverflyttas, så delar jag jemväl i detta hänseende Rikets Ständers tanka, att, om de åsyftade fördelarne skola vinnas, ersättningen bör meddelas genom anvisandet af bestämda anslag. I sådant fall anser jag mig likväl böra i underdånighet tllstyrka, att, då de ifrågavarande inkomsterna nu äro af statsregleringen oberoende, vid förändringen fästes enahanda vilkor, som då mötespassevolancen emot statsanslag upphäfdes, eller att, om de anslag, som sålunda varda anvisade, utan Kongl. Maj:ts nådiga samtycke, af Rikets Ständer förändras, det då ankommer på Kongl. Maj:t att i nåder förordna, att förstnämnde inkomster å nyo skola enligt nu gällande stadganden uppbäras.

Vidkommande åter ersättnings-anslagens bestämmande; så enär de olika uppbörderne äro af mycket skiljaktig beskaffenhet, anhåller jag att för hvarje särskild titel i detta afseende få meddela underdånigt yttrande, men för de fall, då anslagen anses böra till visst kontant belopp utsättas, lämpade efter hvad inkomsterna utgjort under en förfluten tidrymd, torde, såsom allmän regel, få gälla, att förhållandet under de sista tio åren, for hvilka Rikshufvudböcker finnas afslutade, eller åren 1839—1848, tages till grund; för hvilket ändamål, då de af kommitterade uppgjorda beräkningar icke sträckt sig längre än till och med år 1844, nödiga uppgifter ifrån Stats-Kontoret samt, hvad Amiralitets-krigsmanshuskassan angår, ifrån samma kassas Direktion blifvit infordrade.

Efter detta yttrande i hufvudfrågan, utbeder jag mig att särskildt för varje af de ifrågakomne uppbördstitlarne få i underdånighet föreslå de åtärder, som med tillämpning deraf, efter min tanka, böra vidtagas:

*1:o. Passevolance-medlen.*

— — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — —

*2:o. Militiæ-Boställskassans medel.*

I likhet med hvad uti de afgifne utlåtanderne blifvit tillstyrkt, anser jag mig böra underdånigst hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes till Rikets Ständer i nåder föreslå, att Militiæ-Boställskassans nuvarande inkomster af reservhemmans räntor och tionde samt säteri-frihetsmedel måtte utbytas mot kontanta anslag å Riksstaten; varande å nu gällande Riksstat räntorne upptagne till ett kronovärdi af 2,010 r:dr 20 sk. 2 rst. med förslagsvis beräknadt markegångsvärde af 11,573 r:dr 16 sk. samt spanmålen uppförd till 306 tunnor, beräknade till 1,836 r:dr. Nämnde räntor och tionde borde i sådant fall ingå bland Statsverkets behållna inkomster af dessa titlar och följaktligen beräkningen deraf med motsvarande belopp ökas. Då kassans inkomst af berörde medel, med tillägg af observationsmedlen, utgjort per medium 14,957 r:dr 23 sk. 3 rst., skulle således, om tionden, hvars lösen icke är afskiljd, endast beräknas efter statspris, eller 6 r:dr, med 1,836 r:dr på ordinarie räntan belöpa 13,121 r:dr 23 sk. 3 rst.

Hvad beträffar säterifrihets-afgifterne, hvilka erläggas af innehafvarne af åtskillige, till boställen anslagne, frälsehemman, så synes deremot, med afseende å deras obetydliga belopp, eller tillhopa i medeltal, endast 26 r:dr 35 sk. 2 rst., bibehållandet af en dylik särskild inkomsttitel vara mindre lämpligt, hvadan jag i underdånighet tillstyrker, att Eders Kongl. Maj:t, på sätt af kommitterade hemstäldt blifvit, måtte i nåder föreslå, det Rikets Ständer ville medgifva dess upphörande vid den tidpunkt, då nu ifrågakomne förändring skulle komma att vidtaga.

I afseende å bestämmandet af det ersättningsanslag, som till Mllitiæ Boställskassan borde anvisas, föreslår jag i underdånighet, att, hvad hemmansräntorne och tionden angår, enahanda framställning måtte göras, som uti Kongl. Maj:ts vid sista riksdagen aflåtna nådiga proposition om förenkling uti beskattningsväsendet, eller att ersättningen uträknas efter medium af sednaste tio årens markegång, hvartill borde läggas beloppet af medelinkomsten utaf säterifrihets-medlen enligt nyssnämnde beräkning, likväl med jemnt belopp af 26 rd:r, men deremot afdragas hvad i provisioner och remisslage derå belöper. Och då förutnämnde uppbördstitlar, med tillägg af observationsmedel, som, åtminstone till hufvudsakligaste delen, lära vara att dit hänföra, uppgått i medeltal till 14,984 r:dr 10 sk. 5 rst., samt härifrån dragas provisioner, remisslage och restitutioner, utgörande per medium 96 r:dr 36 sk. 7 rst., föreslår jag i

underdånighet, att för närvarande måtte, till godtgörande af den ersättning, som efter sådan grund kan för nämnde kassa belöpa, anvisas ett förslagsanslag af 14,900 r:dr.

I afseende å kassans öfrige inkomster anser jag någon förändring icke böra vidtagas.

*3:o. Wadstena Krigsmanshuskassas medel.*

Af nämnde kassas inkomster synes mig följande lämpligen kunna blifva föremål för den ifrågaställde indragningen i utbyte emot å stat uppförda kontanta anslag, nemligen af äldre medlen:

Hemmans-räntor,
Fyrationde-spanmål,
Avancements-penningar,
Rusthålls af- och tillträdes-afgifter,
Inskrifnings- och afskedspenningar,
Sventjenare-afgift,
Afgift för gåfvor m. m.,
Afgift för ärftliga värdigheter;

samt af nyare medlen:

En-per-mille-afgifter,
Burskaps-afgifter,
Afgift för utnämningar till rikets högsta värdighet och ordens-värdigheter.

Deremot anser jag, i öfverensstämmelse med hvad uti det föregående blifvit yttradt, att med arrende- och bötesmedel någon förändring icke bör ega rum, utan dessa inkomster jemväl hädanefter på vanligt sätt kassan tillgodokomma.

Enligt den verkställda utredningen hafva de inkomster, som sålunda, efter min tanka, borde mot anslag utbytas, med tillägg af observations-medel och extra uppbörder, som hufvudsakligast utgöras af dithörande poster, i medeltal för tio år utgjort:

| | | |
|---|---|---|
| af äldre medel: | | |
| Hemmansräntor . . . . . | 25,819: 16. 6. | |
| Tiondespanmål . . . . . | 7,007: 5. 3. | |
| Rusthållsafgift . . . . . | 39,958: 4. 10. | |
| Under öfriga titlar . . . . | 5,677: 17. — | |
| | | 78,461: 43. 7. |
| af nyare medel: | | |
| En per-mille-afgift . . . . | 23,987: 33. 7. | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Under öfriga titlar . . . | | 1,151: 46. 9. | |
| | | | 25,139: 32. 4. |
| | | Summa B:ko R:dr | 103,601: 27. 11. |

hvarifrån likväl bör dragas:

| | af äldre medel: | af nyare medel: | |
|---|---|---|---|
| Afkortningar . . . | 805: 22. 1. | 219: 23. 11. | |
| Provisioner, remisslage och restitutioner . . | 2,059: 37. 9. | 259: 28. 5. | |
| S:a | 2,865: 11. 10. | 479: 4. 4. | |
| | | | 3,344: 16. 2. |
| då återstoden utgör . . . . . | | | 100,257: 11. 9. |

Vid bestämmandet af ersättningen för ifrågavarande medel, anser jag, på sätt af kommitterade jemväl blifvit yttradt, särskildt afseende böra fästas å den omständigheten, att Arméns Pensionskassa är berättigad att tillgodonjuta 3-5:tedelar af Krigsmans-kassans äldre inkomster och att således, vid det förhållande, att hemmansräntorne och tionden, hvilka ingå bland dessa inkomster, äro af varuvärdenas möjliga omvexling beroende, hvadan, för bevarande af Pensionskassans rätt och i enlighet med hvad å dess sida äfven blifvit yrkadt, ersättningen för denna del af berörde inkomster synes böra så bestämmas, att den kan efter nämnde värdens förändring lämpas. Och ehuru enahanda behof icke förekommer i afseende å de 2-5:tedelar af Krigsmanskassans andel utaf nämnde inkomster, enär denna kassa är en Statens inrättning, torde dock, för att undvika olikhet uti grunden för beräknandet af ersättningen, hvad derom stadgas lämpligen kunna blifva gällande i båda fallen. Med anledning deraf och under förutsättning, att, vid handläggning af frågan om förenkling af hemmansräntorna, hvarom särskildt underdånigt yttrande blifvit denna dag af mig afgifvet, dessa räntor till någon del varda till visst kontant belopp förvandlade, tillstyrker jag underdånigast, att hos Rikets Ständer måtte föreslås, att Krigsmanskassans ersättning för hemmansräntorne och tionden måtte sålunda bestämmas:

*a)* att sedan, hvad de kassan tillslagne hemmansräntor angår, desamma blifvit uträknade efter medel-markegången för de sednaste 20 åren och dervid serskildt bestämdt, huru stor del deraf, som inom hvarje markegångssättningsdistrikt af markegång berott, *denna sednare del af räntorna* utbytes emot en, efter nämnde medel-markegång, deremot svarande qvantitet spanmål af samma slag som tionden inom distriktet, och hvilken spanmålsqvantitet sedermera årligen godtgöres, på sätt här efteråt förmäles, hvaremot för den öfriga

delen af räntorna jemte forsellönen för såväl deruti inbegripen spanmål som tionde-spanmålen, bestämmes ett kontant oföränderligt årligt anslag: samt

*b)* att ej mindre det i föregående moment omförmälde spanmålsanslag, som i stället för den utaf markegång beroende andelen af hemmansräntorne skulle blifva fasstäldt, än ock den anslagna tionde-spanmålen årligen godtgöres efter enahanda beräkning, som ligger till grund för liqviderandet af Kronans behållna tionde-spanmål inom distriktet. Då, enligt hvad uti det föregående är vordet omförmäldt, hemmansräntorne äro beräknade i medeltal till 25,819: 16. 6. och tiondespanmålen till 7,007: 5. 3, torde, för denna del af ersättningen, böra uppföras ett förslagsanslag af 32,800 r:dr.

Hvad vidare beträffar ersättningsanslaget för rusthålls- och en-per-mille-afgifterne; så visar det sig af den ifrån Statskontoret aflemnade uppgift, att, då medeltalet deraf för 10 år utgjort, under förra titeln 39,958 r:dr 4 sk. 10 rst., och under den sednare 23,987 r:dr 33 sk. 7 rst, hafva de, för sednaste fem åren af den tid uppgiften omfattar, varit ökade samt uppgått till 42,249 r:dr 9 sk. 11 rst och 26,089 r:dr 3 sk. 1 rst.

Vid detta förhållande synes mig billigheten fordra, att ersättningen bestämmes efter förhållandet under sistnämde period eller i runda tal för rusthålls-afgifterne till 42,200 r:dr och för en-per-mille-afgiften till 26,100 r:dr, äfvensom det torde böra förklaras, att dessa ersättningsanslag för framtiden kunna och böra blifva föremål för jemkning i den mån det visar sig, att värdet af såld egendom förändrats emot hvad som varit förhållandet under den period, hvars resultater tagas till grund för ersättningens bestämmande.

För öfriga af de till indragning föreslagne inkomsttitlarne synes ersättningen nu genast kunna bestämmas till oföränderliga belopp, och skulle här förut omförmälda serskilda afdrag lämpligen kunna vid dessa ersättningsbelopps fastställande afdragas; då summan af berörde inkomster utgör i medeltal,

| | af äldre medel | af nyare medel |
|---|---|---|
| | 5,677: 17. — | 1,151: 46. 9. |
| och de poster, som böra afdragas, uppgå till | 2,865: 11. 10. | 479: 4. 4. |
| blefve således återstående beloppet. . . . | 2,812: 5. 2. | 672: 42. 5. |

hvadan denna del af ersättningen synes kunna fastställas af äldre medel till . . . . . R:dr 2,800: —
och af nyare till . . . . . 666: 32.

I följd af hvad sålunda är vordet yttradt skulle följaktligen ersättningsanslagen till Wadstena krigsmanshus-kassa komma att utgöra:

för äldre medel:

| | | |
|---|---|---|
| för hemmansräntor och tionde, förslagsvis . . . . | 32,800: — | |
| Rusthålls-afgifterne . . . . . | 42,200: — | |
| öfriga inkomster . . . . . | 2,800: — | |
| | | 77,800: — |

för nyare medlen:

| | | |
|---|---|---|
| för en per mille afgifterne . . . . . | 26,100: — | |
| öfrige inkomster. . . . . | 666: 32. | |
| | | 26,766: 32. |
| eller tillsammans . . . . . | | 104,566; 32. |

Och torde derefter Wadstena krigsmanshus-kassa böra i stadgad ordning godtgöra ej mindre arméens pensions-kassa dess andel af de äldre medlen, än ock Amiralitets-krigsmanskassans andel af en per mille afgiften.

På serskildt bestämmande efter förutgången utredning kassorna emellan, skulle sedermera bero, huruvida de sistnämnda tvänne kassornas andelar i ersättningssummorna må utbrytas och serskildt för dessa kassor å Riksstaten uppföras.

Efter vidtagandet af ofvan omförmälde förändring borde de till ifrågavarande kassa nu anvisade hemmansräntor och tionde-spanmål ingå bland Statsverkets enahanda inkomster; upptagande nu gällande Riksstat berörde räntor till 3,890 r:dr 27 sk. 7 rst. kronovärdi med ett på förslag beräknadt markegångsvärde af 24,992 r:dr 32 sk. samt tionden till 884 tunnor 16 kappar, kalkylerade till ett värde af 5,307 r:dr.

Vidkommande åter frågan om de öfriga till indragning föreslagne afgifternes uppbärande för statens räkning; så, enär inskrifnings-penningarne och sventjenare-afgifterne, hvilka af arméens gemenskap vid antagandet erläggas, samt afskedspenningarne, som samma gemenskap jemväl i vissa fall bör betala, icke kunna beräknas utgöra mera än omkring 220 r:dr årligen, synes en dylik inkomst-titel föranledande uppbörd och redovisning ifrån samtlige regementer, med skäl kunna eftergifvas och soldaterna ifrån berörde afgifts erläggande befrias, äfvensom föreskriften i Kongl. Förordningen den 31 December 1689 om afgift till krigsmans-kassan af vissa gåfvor och pensioner skulle kunna upphäfvas, enär, efter de i sednare tider meddelta förklaringar, tillämpning deraf i högst få fall kan ifrågakomma, hvadan ock, enligt den uppgjorda beräkningen, i medeltal för tio år, endast 3 r:dr 36 sk. 3 rst. under denna titel kassan tillflutit. Och tillstyrker jag alltså underdånigst, det Eders Kongl.

Maj:t

Maj:t om ett dylikt upphörande af nyssnämnde 3:ne afgifts-titlar ville till Rikets Ständer aflåta nådig framställning.

Beträffande sedermera avancementspenningarne, rusthålls af- och tillträdesafgifterne, en-per-mille-afgifterne, burskapsafgiften samt afgifterne för ärftliga och ordensvärdigheter samt utnämningar till Rikets högsta värdighet, så medförer uppbörden af dessa inkomster betydligt besvär och vidlyftighet i anseende till de mångfaldiga serskilda redovisningar, som deraf föranledas, och må hvad serskildt en-per-mille-afgifterne angår, i underdånighet anmärkas, att för uppbörden deraf erfordras, att vederbörande domhafvande skola, på grund af lagfarts-protokollerne, för hvarje ting meddela förteckningar å dervid första gången uppbjudna fastighetsköp, hvarefter de belöpande afgifterne, som icke kunna å debetsedlarne uppföras, blifva föremål för serskild debitering och uppbörd. Allt det uppbörds- och redovisningsbestyr, som för alla ofvanuppräknade afgifters uppbärande nu erfordras, skulle likväl kunna undvikas samt Staten ändock beredas enahanda inkomst, derest, på sätt kommitterade föreslagit och Statskontoret, hvars tanka i ämnet blifvit af mig inhemtad, jemväl tillstyrkt, motsvarande förhöjning egde rum i den charta-sigillata, hvarmed dervid erforderliga handlingar skola förses, samt således stadgades: att i de fall, då avancements-penningar till Wadstena krigsmanshus böra erläggas, charta-sigillata å fullmakterne med lika belopp skulle förhöjas; att hvad, som motsvarar rusthålls- eller en-per-mille-afgifterne, blefve tillagdt vid chartering af köpebrefven; att charteringen af burbref ökades med burskaps-afgifterne; samt att afgifterne för vissa värdigheter jemväl utbyttes emot högre charta-sigillata å diplomerne. En dylik förändring skulle medföra en serdeles betydlig lättnad, och då Rikets Ständer jemväl serskildt begärt, att, derest Statsverket komme att öfvertaga åtskilliga verks inkomster, en reglering af de titlar, hvarunder desamma utgöras, måtte blifva vidtagen till befrämjande deraf, att de på ett mera ändamålsenligt sätt kunna varda debiterade, anser jag mig derföre böra underdånigst tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t ville i nåder föreslå vidtagandet deraf; hvarvid jag, i afseende å beräkningen af den tillökning i charta-sigillata-inkomsten, som deraf skulle blifva en följd, får underdånigst upplysa, att uppbörden under förutnämnde titlar utgjort af rusthålls- och permille-afgiften, beräknade i medeltal för fem år, på sätt i det föregående är omförmäldt, 68,338 r:dr 13 sk. och af öfrige afgifter 4,282 r:dr 31 sk. 10 rst eller tillhopa 72,620 r:dr 44 sk. 10 rst.

Hvad beträffar öfrige till Wadstena krigsmanshus ingående, här förut icke omförmälde, inkomster, så torde vid derom nu gällande föreskrifter få förblifva.

*7:o. Invalidhus-fondens medel.*

De till denna fond nu anslagne inkomster, bestående uti f. d. Adelsfaneregementets indelningar och boställs-arrenden, synas mig jemväl lämpligen böra ingå till Statsverket, emot det att motsvarande anslag till fonden anvisas. Enligt den ifrån Statskontoret lemnade uppgift, hafva fondens nyssberörde inkomster under 10 år per medium utgjort 26,411 r:dr 10 sk. 10 rst., hvarifrån afdragits afkortningar 1,123 r:dr 41 sk, 4 rst. och remisslage 58 r:dr 43 sk. 9 rst., så att behållna beloppet uppgått till 25,228 r:dr 21 sk. 9 rst. Derjemte bör anmärkas, att åtskillige hemmansräntor samt fyra boställen vid 1848 års utgång ännu innehades af indelningshafvare vid f. d. Adelsfaneregementet, hvilka räntor och boställen, i den mån de blifvit eller blifva lediga, äfvenledes skola till fonden ingå; varande berörde hemmansräntor uti 1848 års räkenskaper beräknade till ett markegångsvärde af 2,293 r:dr 42 sk. 5 r:st.

Med ersättning till Invalidhus-fonden för nu ifrågavarande inkomster anser jag böra förhållas, i likhet med hvad Kongl. Maj:t uti den vid sednaste riksdagen till Rikets Ständer aflåtna proposition om beskattningsväsendets förenklande föreslog, eller medelst anvisande af ett bestämdt kontant anslag, lämpadt efter hvad räntorna och nu utgående arrenden af de ifrågavarande indragne boställena utgöra efter medel-markegång för sednaste tio åren med tillagd forsellön, och hvilket, hvad serskildt angår arrendena, redan är afgjordt genom Rikets Ständers vid nämnde riksdag lemnade bifall till Kongl. Maj:ts uti berörde proposition gjorda förslag, att sådana arrenden af Statens egendomar, som äro anslagna till vissa inrättningar och icke äro påräknade att för dessa inrättningars underhåll in natura utgöras, borde till Statsverket indragas emot kontanta statsanslag; varande erforderliga åtgärder för verkställighet i allmänhet af detta beslut beroende på Kammar-Kollegii införväntade underdåniga utlåtande. Då härtill kommer, att indragningen till Invalidhus-fonden af ifrågavarande räntor och arrenden skett successive, i mån af innehafvarnes afgång, kan således icke säker grund för ersättningens beräknande hemtas ifrån förhållandet med inkomsternas belopp under den tid, afgifne utredningen omfattar, och jag tillstyrker derföre underdånigst, det Kongl. Maj:t ville till Rikets Ständer föreslå, att, jemte föreskrift, det ersättnings anslaget skall bestämmas för redan indragne räntor och arrenden i enlighet med hvad här ofvan är yttradt och för dem, som ytterligare indragas, tillökas med hvad derför efter enahanda grund belöper, detsamma för närvarande och intilldess beloppet sålunda kan varda slutligen bestämdt, uppföres såsom förslags-anslag, lämpadt efter ofvannämnde medel-inkomst eller till 25,200 r:dr.

I följd af en så beskaffad förändring, som nu blifvit föreslagen, borde de till Invalidhus-fonden anslagne hemmansräntor och arrende-afgifter derefter ingå ibland statsverkets behållna inkomster, i hvilket afseende jag bör underdånigst upplysa, att uti sednaste riksstaten upptagas de till nämnde fond då indragne indelningar att utgöra: hemmans-räntor med 2,419 r:dr 9 sk. 6 rst. kronovärdi och 14,986 r:dr 14 sk. 6 rst. markegångsvärde, samt 4 tunnor 12 kappar spanmål, beräknade till 26 r:dr 12 sk. Då uti räkenskaperne såväl indelningarne, som arrendemedlen, i de flesta fall, äro sammanförde och således icke utan speciel utredning skulle kunna åtskiljas, hvad inkomsterna under ena och andra titeln verkligen utgjort, tillstyrker jag underdånigst, att, med afseende å den beräkning af förhöjning uti statsverkets inkomster, som genom nämnde förändring skulle ega rum och under antagande, att hemmansräntorne uppgått till något högre belopp, än hvartill de uti riksstaten kalkylerats, det ofvan uppgifne inkomstbeloppet, som torde få beräknas till 25,200 r:dr, måtte så fördelas, att å ordinarie räntan upptagas 16,200 r:dr och å arrendemedlen 9,000 r:dr.

— — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —

Uti hvad föredragande Departements-chefen sålunda i underdånighet hemställt och föreslagit instämde Statsrådets öfrige ledamöter, endast med den skiljaktighet, att de dels ansågo, att vid det förhållande, att Invalidhus-fonden innefattar en stiftelse af enahanda beskaffenhet med Wadstena krigsmanshuskassa, och afsedd att med densamma anslagna tillgångar besörja de utgifter, hvartill den blifvit beräknad, ersättningen för hemmansräntorne, på lika sätt, som för de Wadstena krigsmanshus-kassa tillslagne hemmansräntor är vordet föreslaget, borde blifva af varuvärdenas möjliga omvexling beroende och räntorne således, till den del de utgå, efter markegångsförvandling, utbytas mot spanmåls-anslag, allt i öfverensstämmelse med hvad i fråga om godtgörandet af nyssnämnde räntor blifvit tillstyrkt, samt att, med tillämpning deraf, ersättningen för arrendena måtte utgå till det belopp, desamma utgöra efter spanmålens beräknande enligt enahanda grund, som nyssnämda spanmålsanslag, äfvensom att med ersättningen för militiæboställs-kassans hemmansräntor och tionde borde förfaras på enahanda sätt, som med Wadstena krigsmanskassas enahanda inkomster, dels ock i underdånighet hemställde, att de förändringar uti riksstaten, som af bifall till nu ifrågavarande förslag kunde blifva en följd, icke måtte uti Kongl. Maj:ts proposition om Statsverkets tillstånd och behof å de serskilda hufvud-titlarne intagas, utan i afseende å dessa förändri gar blott i allmänhet hänvisas till den proposition i detta ämne, som,

i händelse af Kongl. Maj:ts bifall till hvad derom blifvit hemställdt, borde till Rikets Ständer aflåtas.

Och behagade Kongl. Maj:t i nåder bifalla, hvad Statsrådets fleste ledamöter i underdånighet tillstyrkt och hemställt.

Ex protocollo
*L. T. Fries.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 15 November 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie Statsministern Herr Grefve *Sparre.*
Hans Excellens, Statsministern för Utrikes ärenderne, Herr Friherre *Stjerneld.*
Statsråden *Fåhræus,*
*Sandströmer,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen.*

Chefen för Finans-departementet, Stats-rådet *Sandströmer*, uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts förut fattade beslut, uppsatt förslag till Nådig Proposition till Rikets Ständer, angående serskilde till åtskillige förvaltande Verk anvisade inkomsters utbytande mot statsanslag.

Kongl. Maj:t behagade i Nåder gilla berörde förslag samt befallte, att Nådig Proposition skulle, i enlighet dermed, till Rikets Ständer afgå, sådan den finnes protokollet bilagd.

Ex protocollo
*C. Hallberg.*

---

STOCKHOLM. Östlund & Berling, 1851.

# N:o 28.

Ank. till Exp.-Utsk. den 9 Jan. 1851, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

## *Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående utbyte af Kapellans-bostället Wiskeryd, N:o 2, mot Trumpetare-bostället vid f. d. Östgötha Kavalleri-regemente, Bjärstad, Storegården, N:o 1; Gifven Stockholms Slott den 4 December 1850.*

Sedan, uppå hemmansegarnes inom Svinstads församling af Ötergöthlands län gjorda underdåniga ansökning, att det, kapellanen derstädes anslagna, boställe Wiskeryd, N:o 2, ett mantal krono, såsom beläget inom annan eller Wårdsbergs socken omkring en half mil från Svinstads kyrka och mer än 2:ne mil från en del hemman i församlingen, måtte, till afhjelpande af de stora olägenheter, som derigenom tillskyndades ej mindre socknemännen än kapellanen, få utbytas emot det i Svinstads socken ⅛:dels mil från kyrkan belägna och af Andra Lif-grenadier-regementets lönefond disponerade trumpetare-bostället vid f. d. Östgötha Kavalleri-regemente, Bjärstad, Storegården, N:o 1, likaledes ett mantal Krono, med dertill hörande Bjärstads utjord, Kongl. Maj:t, efter inhemtande af Dess och Rikets Krigs- och Kammar-kollegiers underdåninga yttrande i ämnet, såsom en förberedande åtgärd, bland annat, anbefallt Dess Befallningshafvande i länet att, till utrönande deraf, huruvida omförmälda 2:ne Kronohemman vore till godhet och förmåner hvarandra motsvarande, låta dessa hemman i behörig ordning undergå refning och uppskattning, så har, till åtlydnad häraf och i öfverensstämmelse med de af Kammar-kollegium för verkställigheten meddelade närmare föreskrifter, en sådan förrättning å de till utbyte föreslagna hemmanen den 31 Maj 1845 egt rum och protokollet deröfver blifvit af K:gl Maj:ts Befallningshafvande till bemälda Kollegium öfverlemnadt, tillika med så väl eget, som Dom-kapitlets i Linköping, Chefs-embetets och Boställs-direktionens vid Andra Lif-grenadier-regementet infordrade underdåniga utlåtanden i målet.

Af berörda protokoll, som, jemte öfriga handlingar i målet, blifvit af Krigs- och Kammar-kollegierne uti ytterligare afgifvet gemensamt underdånigt utlåtande af den 4 Juni 1849 till Kongl. Maj:t insändt, inhemtas, bland annat, att kappellans-bostället Wiskeryd N:o 2, skattlagdt till en grundränta af 12 rdr 25 sk. 2 rst. efter kronovärdi, deraf 4 rdr 38 sk. 7 rst. utgöra boställs-innehafvarens löne-tilldelning, men återstoden 7 rdr 34 sk. 7 rst. är Kronan behållen och utgöres årligen jemte 3 tunnor anordnad Kronotionde-spannmål, innehar 29 tunnland och 7 kappland öppen åker; 22 tunnland och 28 kappland äng samt 30 tunnland och 18 kappland hagmark och gärdesbackar; att åbyggnaderna å detta boställe ansetts i värde till 963 rdr 16 sk. samt hemmanets inkomster eller jordafkastning till 1,005 rdr 36 sk., hvarifrån afgå bruknings-kostnad, utgifter och onera med 590 rdr 12 sk. 8 rst., då en behållning återstår af 415 rdr 23 sk. 4 rst. samt att indragna trumpetar-bostället Bjärstad Storegård, N:o 1, skattlagdt till en grundränta af 10 rdr 46 sk. 10 rst. och den dertill hörande utjord särskildt till 36 sk. eller tillsammans 11 rdr 34 sk. 10 rst. efter kronovärdi, hvaraf endast hemmanets boskapspenningar 32 sk. äro Kronan behållna, men återstående beloppen tilldelade boställs-innehafvaren eller numera löningsfonden vid Andra Lif-grenadier-regementet, dessutom har sig åsatta 3 tunnor anordnad, och utjorden 4 kappar Kronan behållen, Kronotionde-spannmål; att detta hemman med utgjord har 31 tunne- 12½ kappland åker, 19 tunne- 29½ kappland äng och 78 tunne- och 28 kappland hagmark; att åbyggnadsvärdet derå ansetts uppgå till 1,101 rdr 32 sk. samt inkomster eller jordafkastningen till 989 rdr, som, efter afdrag af bruknings-kostnad, utgifter och onera 592 rdr 13 sk. 8 rst., lemnar en behållning af 396 rdr 34 sk. 4 rst.; af hvilken uppskattning det sålunda visar sig, att åbyggnadsvärdet vid Wiskeryd med 138 rdr 16 sk. understiger enahanda värde vid Bjärstad, men att deremot behållna inkomsten af förstnämnda boställe med 18 rdr 37 sk. öfverstiger behållningen af Bjärstads boställe med dertill hörande utjord; och hafva förrättningsmännen för sin del ansett öfvervägande skäl vara för handen till bifall åt det ifrågaställda bytet, dock under vilkor, dels att den Kronan behållna hemmansränta samt den roterings-skyldighet, som borde från Wiskeryd utgöras, öfverflyttades till Bjärstad, för att derifrån, såsom kapellans-boställets åliggande, fortfarande utgöras, dels ock att soldattorpet med dertill hörande jord fortfarande för framtiden finge på Wiskeryds egor qvarligga och af soldaten begagnas såsom någon ersätttning för den mindre afkastning Bjärstads boställe lemnar.

Uppå de af skattläggningsmännen sålunda föreslagna grunder, hafva såväl Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som Dom-kapitlet uti sine afgifna underdåninga yttranden tillstyrkt det sökta boställsbytet, hvaremot boställs-direktionen och chefsembetet dervid serskildt fästat det vilkor, att soldattorpet borde på Svinstads församlings eller dess komministers bekostnad förflyttas till Bjärstad.

I afseende på de sålunda framställda vilkor, hafva åter Krigs- och Kammar-kollegierne upplyst, att kapellans-bostället Wiskeryd från och med år 1847 blifvit från all roterings-skyldighet befriadt, så att det egentliga hindret för bifall till det sökta boställsbytet finnes undanröjdt; hvadan kollegierne, som emot den till utrönande af ifrågavarande 2:ne boställens ömsesidiga värden anställda refnings- och skattläggningsförrättning icke funnit något anmärkningsvärdt förekomma, för egen del i underdånighet hemställt, att, för den händelse bytet i Nåder bifölles, af Bjärstads hemmans och utjords dragande ränta, tillhopa 11 rdr 34 sk. 10⅔:dels rst. specie, hvilket hemman med utjord skulle i stället för Wiskeryd blifva kapellans-boställe, 4 rdr 38 sk. 7⅓ rst. eller enahanda belopp som kapellanen hittills af Wiskeryds hemmansränta innehaft, måtte honom tillgodokomma med:

*Jordeboks-ränta.*

| | | | |
|---|---|---|---|
| Penningar | — | 4. | 10. |
| Städjepenningar | — | 16. | — |
| Två tunnor korn | 1. | 24. | — |
| En tunna hafra | — | 18. | — |
| Sex dagsverken | — | 18. | — |
| En och en half årlig häst | — | 12. | — |
| En kungshäst | — | 2. | 8. |
| | | 2. | 47. 6. |

samt

*Hemmantals-ränta.*

| | | | |
|---|---|---|---|
| ½:va Landttagsgärden | 1. | 10. | 1⅓. |
| ½:va Byggningshjelpen | — | 21. | — |
| ½:va Saltpeterhjelpen | — | 8. | — |
| | | 1. | 39. 1⅓. |
| Summa | | 4. | 38. 7⅓. |

hvaremot öfriga räntan af berörda hemman och utjord med 6 rdr 44 sk. $3\frac{1}{5}$:dels rst. specie borde af kapellanen årligen efter förvandling och markegång till Kronan utgöras; äfvensom att af Wiskeryds hemmansränta 12 rdr 25 sk. $2\frac{2}{5}$ rst. specie, hvilket hemman i stället för Bjärstad med utjorden skulle blifva trumpetare-boställe, 11 rdr 2 sk. $10\frac{2}{5}$ rst. eller enahanda belopp, som förut af Bjärstads hemmans och utjordsränta trumpetaren tillkommit, måtte under indelningen inbegripas och återstoden af Wiskeryds hemmansränta 1 rdr 22 sk. 4 rst. specie med:

*Jordeboks-ränta.*

| | | |
|---|---|---|
| Penningar . . . . . | — 10. 4. | |
| Städjepenningar . . . . . | — 16. — | |
| Fyra dagsverken . . . . . | — 12. — | |
| | | — 38. 4. |

samt

*Hemmans-ränta.*

| | | |
|---|---|---|
| Boskapspenningar . . . . . | | — 32. — |
| | Summa | 1. 22. 4. |

specie, såsom ett lönings-öfverskott, af indelningshafvaren eller regementets lönefond, för hvilken bostället disponeras, till Kronan hvarje år behörigen utgöras och redovisas; hvarförutan Kronotionden, som är påförd hemmanet Wiskeryd till ett belopp af 3 tunnor spannmål och Bjärstad med tillhörande utjord till 3 tunnor och 4 kappar, borde för hemmanen och utjorden oförändrad utgöras, samt hemmanen, så till åbyggnad som stängsel och häfd, af vederbörande i laggildt stånd aflemnas.

Kongl. Maj:t, som i anledning af hvad sålunda i underdånighet yttradt och upplyst blifvit, finner skäl förekomma till bifall å det ifrågasatta utbytet af ofvannämnda 2:ne boställen på de af Krigs- och Kammar-kollegierne föreslagna grunder och vilkor, vill härmed i Nåder föreslå Rikets Ständer att för deras del samma utbyte medgifva. Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

**OSCAR.**

*C. v. Hohenhausen.*

*Utdrag af Protokollet öfver Landtförsvars-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-rådet å Stockholms Slott den 4 December 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitiæ-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Herr Friherre *Stierneld*,
Stats-Råden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallenstéen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Till följd af Kongl. Maj:ts, i beslut af den 21 December 1849 samt 1 och 15 Februari, 18 Juli och 7 Oktober innevarande år derom meddelta Nådiga befallning, hade Chefen för Landförsvars-departementet Stats-rådet *von Hohenhausen*, uppsatt underdåniga förslag till Nådiga propositioner till Rikets Ständer, angående:

1:o utbyte af kapellans-bostället Wiskeryd, N:o 2, emot trumpetare-bostället vid f. d. Östgötha Kavalleri-regemente Bjärstad Storegården, N:o 1;

— — — — — — — — — — — — —

hvilka underdåniga förslag nu till justering upplästes, hvarefter uppå Stats-rådets underdåniga tillstyrkande, Kongl. Maj:t behagade samma förslag i Nåder gilla, och befallde att, i enlighet dermed, Nådiga propositioner, sådana de finnas detta protokoll bilagda, skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo,
*J. Ax. Torenstedt.*

# N:o 29.

Ank. till Exp.-Utsk. den 9 Jan. 1851, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, i fråga om afsöndring af jord från f. d. Löjtnants-bostället vid Westgöthadals Regemente, Stommen N:o 1, till utvidgande af Jerns Församlings Kyrkogård inom Elfsborgs Län; Gifven Stockholms Slott den 4 December 1850.*

Hos Kongl. Maj:t hafva socknemännen i Jerns församling af Elfsborgs län, genom befullmäktigadt ombud, dåvarande Löjtnanten Uno Aspelin i underdånighet anhållit, att, till behöflig utvidgning af församlingens kyrkogård, måtte från Löjtnants-bostället vid Westgöthadals regemente Stommen N:o 1 om ¾:dels mantal, beläget i Jerns socken och Nordahls härad af ofvannämnda län, få afsöndras 9 Kappland mark, bestående af sandmylla på grof sandbotten, hvilken mark blifvit af Landtmätare i behöring ordning uppmätt och å karta affattad, samt värderad till en årlig afgäld af 4 kappar råg; och inhemtas af handlingarne, att bemälde Löjtnant, som på arrende innehar bostället Stommen, för den återstående arrende-tiden, eller intill Midfastan år 1872, medgifvit den sökta jord-afsöndringen utan all ersättning.

Denna underdåniga ansökning, hvilken af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Elfsborgs län, jemte öfverlemnande af Boställs-direktionens vid Westgöthadals regemente och chefens för samma Regemente underdåniga yttranden i ämnet, blifvit till Kongl. Maj:t insänd, har Kongl. Maj:ts bemälde Befallningshafvande dervid för egen del, lika med Boställs-direktionen och Regements-chefen, till Nådigt bifall i underdånighet förordat, under vilkor att sådant icke, med afseende på nuvarande boställs-arrende, må leda till någon minskning i arrende-afgifterna, äfvensom att, vid boställets förnyade framtida utarrendering, den föreslagna årliga afgälden, 4 kappar råg, kommer bostället eller dess innehafvare till godo; och hafva, uti häröfver infordradt underdånigt utlåtande, Kongl. Maj:ts och rikets Krigs- och Kammar-kollegier

likaledes tillstyrkt ofvanberörda jord-afsöndring från utarrenderade Löjtnants-bostället Stommen N:o 1 emot den uppgifna afgälden till hemmanets innehafvare.

På grund af hvad härvid förekommit vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Rikets Ständer att medgifva den ifrågavarande jord-afsöndringen från nämnda boställe, för utvidgning af Jerns församlings kyrkogård, emot den föreslagna afgälden, 4 kappar råg, att af församlingen till boställets innehafvare, så vidt det af honom äskas, årligen utgöras.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse väl bevågen. Datum ut Supra.

# OSCAR.

*C. v. Hohenhausen.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Landtförsvars-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-rådet å Stockholms Slott den 4 December 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärenderne, Hr Friherre *Stierneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallenstéen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Till följd af Kongl. Maj:ts, i beslut af den 21 December 1849, samt 1 och 15

Februari, 18 Juli och 7 October innevarande år, derom meddelta Nådiga befallning hade Chefen för Landtförsvars-Departementet, Statsrådet *von Hohenhausen* uppsatt underdåniga förslag till Nådiga Propositioner till Rikets Ständer, angående:

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

2:o Afsöndring af jord från f. d. Löjtnants-bostället vid Westgöthadals Regemente, Stommen N:o 1, till utvidgande af Jerns församlings kyrkogård, inom Elfsborgs län;

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

hvilka underdåniga förslag nu till justering upplästes, hvarefter,

uppå Statsrådets underdåniga tillstyrkande, Kongl. Maj:t behagade samma förslag i Nåder gilla, och befallde att, i enlighet dermed, Nådiga Propositioner, sådana de finnas detta protocoll bilagda, skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex Protocollo,
*J. Ax. Torenstedt.*

---

# N:o 30.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 9 Jan. 1851, kl. 10 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående upplåtande mot vederlag, åt Götheborgs stad af Kronan tillhörig, derinvid belägen mark; Gifven Stockholms Slott den 4 December 1850.*

Jemlikt det den 19 Oktober 1807 upprättade kontrakt om rasering af Götheborgs fästning, hafva alla fästningsverken emot Hisingen och landsidan blifvit till staden Göteborg upplåtna, med undantag af vallen emot redden; och har Kongl. Maj:t

Maj:t dels genom Nådigt bref den 14 Juni 1825 tillåtit dåvarande Direktionen öfver segelfarten emellan Wenern och hafvet, att till uppläggning af det mudder, som under rensningen af stadens hamn och revier upptoges, begagna den rymd, som utgjordes af vallen emellan estaccaden och murarna af qvarstående fästningsvallen allt ifrån och med högra stora Bomsbastionen till och med S:t Eriks bastion, dels under den 20 Februari 1836 i Nåder bifallit upplåtelse till staden icke allenast af den inom vallen emot redden belägna så kallade Masthamnen för anläggning af fiskflotta och skjul för hemförarebåtar, utan äfven af så stor del af den derintill varande fästningsvall, som för berörde anläggning kunde blifva erforderlig; hvarjemte Kongl. Maj:ts och Rikets Krigs-kollegium den 2 Juli 1839 för begagnande tills vidare likaledes åt staden upplåtit trenne tomtplatser om sammanräknade 1,202 qvadratalnar invid Masthamnen å vallen.

Då nu likväl Götheborgs stads innevånare för inrättande af ett arbetshus i närheten af det redan befintliga fattigförsörjningshuset vore i behof af en, Kronan tillhörig, derinvid belägen, plats, samt dessutom ansåge angeläget att för all framtid, i likhet med hvad som år 1807 af Kongl. Maj:t i Nåder beviljats i afseende å de då öfverlåtna fästningsverken, erhålla fri dispositionsrätt till förberörda, af Krigskollegium upplåtna, trenne tomtplatser, å hvilka lika många staden tillhöriga materialbodar funnes uppförda, äfvensom till nödigt utrymme deromkring, till förra, nu med mudder fyllda vallgrafven från stora Bommen intill spetsen af så kallade Sandbastionen, till högra stora Bomsbastionen, å hvilken staden förut äger en med tullhus bebyggd plats, och till vallgången vid Masthamnen och förrberörda tomter, har Götheborgs stads Magistrat, under den 29 Maj 1846, på grund af vederbörligen erhållet uppdrag, underdånigst anhållit, att förrberörda, å en insänd karta upptagna och med litt. B C D H och I utmärkta, platser måtte varda, de fyra förstnämnda till staden, och den sistsagda till stadens fattigförsörjningsinrättning, upplåtna, under enahanda vilkor, som i vallraseringskontraktet den 19 Oktober 1807 finnas stadgade, beträffande de då till staden öfverlemnade delar af fordna fästningsverken.

Sedan Krigs-kollegium under den 14 December 1847 samt Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Götheborgs och Bohus län under den 20 Juni 1848, efter det vederbörande hörde blifvit, med underdåniga utlåtanden inkommit, och Krigs-kollegium, efter chefens för Ingeniör-korpsen hörande, ytterligare under den 30 Januari 1849,

sig i målet utlåtit, har Kongl. Maj:ts befallningshafvande i förenämnda län, till följd af erhållen Nådig remiss, uppå Krigs-kollegii sistomförmälda underdåniga utlåtande, för egen del sig deröfver yttrat och tillika insändt ett, af Götheborgs magistrat, Drätsel-kommissionen och Borgerskapets äldste den 5 Juli 1849 afgifvet yttrande, deruti bemälde stadsmyndigheter, med frånträdande af den gjorda anhållan om upplåtelse af tomtplatserna under litt. H och I underdånigst föreslagit, att hela den Kongl. Maj:t och Kronan tillhöriga mark och utfyllning emellan inloppet vid stora Bommen och bastionen S:t Erik, måtte, under full ägande-rätt upplåtas till staden Götheborg emot det att staden till Kronan återlemnar fästningsmurarna kring lilla Otterhälleberget och marken derstädes, med vissa tillika uppgifna undantag och vilkor, öfver hvilket förslag Krigs-kollegium och chefen för Ingeniör-korpsen jemväl afgifvit infordrade underdåniga yttranden.

Efter öfvervägande af hvad i detta mål i ena och andra afseendet yttradt och hemställdt blifvit, har Kongl. Maj:t i Nåder ansett skäl vara för handen, att, med hufvudsakligt bifall till det af Göteborgs stads Magistrat, Drätsel-kommission och Borgerskaps äldste senast uti underdånigt yttrande af den 5 Juli sistlidet år, framställda förslag, all den Kongl. Maj:t och Kronan tillhöriga mark och utfyllning, som är belägen emellan Masthamnen, de på kartan med H betecknade Kronans tomtplatser samt vägen eller gatan nedom Qvarnberget på östra och Götha elf på vestra sidan, samt kanalen vid norra Bomsbastion i söder och en linea i norr, hvilken, längs foten af bastionen S:t Eriks vänstra flankmur utdragen åt elfven, är på kartan utmärkt med r-s-t, må till staden Götheborg under full äganderätt upplåtas emot följande vilkor:

1:o att staden, då den kommer i besittning af nyssberörda mark och utfyllning, genast till Kongl. Maj:t och Kronan återlemnar så väl fästningsmurarna kring lilla Otterhälleberget med alla i dem befintliga hvalf, utan något undantag, som ock marken derstädes, i enlighet med den deröfver affattade handlingarne åtföljande karta, samt således jemväl stadens på det, om marken nu gällande arrende-kontrakt, grundade rätt; från hvilket återlemnande dock, hvad marken angår, uteslutas de 2,603 qvadratalnar, som, enligt hvad upplyst blifvit, finnas afyttrade och från berget tillaggda tomten N:o 102 litt. A i stadens andra rote, äfvensom den mark, hvilken, nedanför berget, är belägen emot Hästbacken och Kungsgatan, norr om den färglagda delen å kartan, och invid berget begränsas af en rak linea, åt öster och väster ut-

dragen från södra sidan af den plats, som utgjort förenämnde tomt N:o 102 litt. A innan densamma med nyssberörda 2,603 qvadratalnar tillöktes:

2:o att staden, emot erhållande af den till reparation af Götha Artilleri-regementes för närvarande inom förra bastionen Gustavus Magnus befintliga gymnastikbod anvisade summa 302 rdr 4 sk. banko, flyttar denna bod till lilla Otterhälleberget och uppförer densamma der i fullständigt skick på den plats, chefen för nämnda regemente anvisar;

3:o att Kronans, till staden afträdda, område användes förnämligast till byggnader och anläggningar, som underlätta och befordra handels- och sjöfarts-rörelsen, samt dernäst till andra föremål, som äro för staden nödvändiga och gagnande; samt

4:o att staden nu och framdeles, medelst inbetalning i Götheborgs Fortifikationskassa, ersätter vederbörande den afgäld, som, enligt nu gällande kontrakt, utgår för vallhö eller bete å de under ifrågavarande afträdelse inbegripna vallstycken;

Kongl. Maj:t vill fördenskull härmedelst föreslå Rikets Ständer att till omförmälda jordutbyte, under ofvannämnda vilkor, samtycka; i hvilket afseende samteliga till målet hörande handlingar med karta skola öfverlemnas till det Rikets Ständers Utskott, som med samma mål kommer att taga befattning.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Ut supra.

**OSCAR.**

*C. v. Hohenhausen.*

*Utdrag af Protocollet öfver Landtförsvars-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-rådet å Stockholms Slott den 4 December 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Hr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Statsministern för Utrikes Ärenderna, Hr Friherre *Stjerneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallenstéen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Till följd af Kongl. Maj:ts, i beslut af den 21 December 1849 samt 1 och 15 Februari, 18 Juli och 7 Oktober innevarande år derom meddelda Nådiga befallning hade chefen för Landtförsvars-departementet, Stats-rådet *von Hohenhausen* uppsatt underdåniga förslag till Nådiga Propositioner till Rikets Ständer, angående:

— — — — — — — — — — — — —

4:o upplåtande, emot vederlag, åt Göteborgs stad, af Kronan tillhörig, derinvid belägen mark;

— — — — — — — — — — — — —

hvilka underdåniga förslag nu till justering upplästes, hvarefter, uppå Stats-rådets underdåniga tillstyrkande, Kongl. Maj:t behagade samma förslag i Nåder gilla, och befallde, att, i enlighet dermed, Nådiga Propositioner sådana de finnas detta Protokoll bilagda, skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo
*J. Ax. Torenstedt.*

---

STOCKHOLM, F. d. Schultze's Boktryckeri, 1851.

# N:o 31.

Ank. till Exp.-Utsk den 25 Jan. 1851 kl. 2 e. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående låneunderstöd för utvidgning och reparation af domkyrkan i Wexiö. Gifven Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Sedan Kongl. Maj:t, i anledning af derom gjord ansökning, hos Rikets senast församlade Ständer föreslagit, att, för en af behofvet högt påkallad utvidgning och reparation af domkyrkan i Wexiö, dertill kostnaden blifvit beräknad till 43,557 r:dr 32 sk. b:ko, ett lån af 25,000 r:dr samma mynt måtte af allmänna medel beviljas; men Rikets Ständer, uti underdånig skrifvelse den 26 Juni 1848, tillkännagifvet, att Statsverkets dåvarande tillgångar icke lemnade utväg för meddelandet af ifrågavarande låneunderstöd, hafva domkyrkans Tutorer, Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Kronobergs län och biskopen i Wexiö stift, uti förnyad underdånig framställning af den 24 sistlidne Oktober, förmält, att det vid berörde byggnadsföretag, hvaraf en del omöjligen kunnat uppskjutas, år 1849 påbörjade och sedermera fortsatta arbetet, af domkyrkokassan, som den 1 Januari 1849 utgjorde 32,433 r:dr 47 sk. 11 r:st., redan medtagit öfver 16,000 r:dr, allt b:ko, och för nästkommande år ytterligare erfordrade minst hälften af sistnämnda belopp, innan det nödvändigaste af arbetet kunde blifva fullbordadt; men enär kyrkan derjemte hade betydliga så väl ständiga som tillfälliga utgifter, hvilka icke tillåta, att kassan mer än till en viss grad medtages, samt fara således vore för handen, att byggnadsarbetet, i brist af medel till dess fortsättande, snart måste inställas och domkyrkan för en obestämd

längre tid lemnas i ofullbordadt skick, hafva ofvanbemälde Tutorer, som, till undvikande af nämnde olägenhet och af de ökade kostnader, hvilka ett dylikt afbrott alltid måste medföra, icke ansett annan utväg återstå, än att genom upplåning på möjligast lindriga vilkor söka anskaffa de bristande medlen, af sådan anledning i underdånighet hemställt, det Kongl. Maj:t hos Rikets Ständer, för domkyrkans snara fullbordande i öfverensstämmelse med den fastställda planen, måtte äska ett lån af 25,000 r:dr b:ko, som till en början under byggnadsåren finge begagnas räntefritt och sedermera amorteras medelst inbetalning årligen af 4 procent å det ursprungliga kapitalet, deraf först årlig ränta efter 3 för 100 af det oguldna kapitalet skulle godtgöras, och återstoden utgöra afbetalning på lånesumman, till dess densamma vore till fullo betald; Och som Kongl. Maj:t, i betraktande af hvad sålunda blifvit anfördt, funnit det ifrågaställda lånet vara af behof påkalladt, vill Kongl. Maj:t hos Rikets Ständer föreslå, att nämnda lån måtte beviljas på de af vederbörande uppgifna vilkor.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

# OSCAR.

*P. Genberg.*

*Utdrag af Protokollet öfver Ecklesiastik-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-rådet å Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärendena, Herr Friherre *Stjerneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Ecklesiastik-departementet, Stats-rådet *Genberg* uppläste till justering underdåniga förslag till följande af Kongl. Maj:t förut beslutade nådiga propositioner till Rikets Ständer, nemligen:

— — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —

3:o angående låneunderstöd för utvidgning och reparation af domkyrkan i Wexiö;

— — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —

Kongl. Maj:t behagade, jemlikt Stats-rådets underdåniga tillstyrkan, berörda förslag i nåder gilla, och befallte, att, i enlighet dermed, nådiga propositioner, sådana de finnas detta protokoll bilagda, skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo,
*Carl Gust. Brusevitz.*

# N:o 32.

Ank. till Exp.-Utsk. den 25 Jan. 1851, kl. 2 e. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående låneunderstöd för återuppbyggande af Lidköpings nedbrända kyrka. Gifven Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Lidköpings Stads innevånare hafva i underdånighet anhållit, det Kongl. Maj:t måtte genom proposition till Rikets Ständer bereda sökanderne för återuppbyggande af stadens genom vådeld den 23 Maj 1849 nedbrända kyrka, ett låneunderstöd af 25,000 r:dr b:ko, räntefritt åtminstone under fem år och sedermera emot 3 procents ränta och 2 procents kapitalafbetalning årligen; till stöd för hvilken anhållan hufvudsakligen blifvit anfördt, att staden, utan att hafva åtnjutit allmänt understöd, tid efter annan verkställt betydliga reparationer och ombyggnader å sin numera nedbrända kyrka och derigenom, oaktadt gjorda uppoffringar, skuldsatt kyrkokassan; att af den summa, 20,000 r:dr, hvarför kyrkan år 1838 blifvit brandförsäkrad, väl, efter afdrag för kyrkans qvarlemningar, utfallit 18,001 r:dr, men att, då från denna summa afginge kyrkans skuld och åtskilliga utgifter, nu endast återstode 13,000 r:dr; att, enligt af Kongl. Maj:t fastställd ritning och derpå grundad beräkning, kostnaden för uppförande af ny kyrka uppginge till 38,869 r:dr 6 sk., hvilken summa, med frånräkning af åtskilliga poster, hvartill utväg funnes dels genom församlingens bidrag, dels genom lemningar af den gamla kyrkan, väl kunde minskas till 32,069 r:dr 32 sk., hvaremot åtminstone 6,000 r:dr tillkomme för ringklocka och orgelverk, hvilka i kostnadsförslaget ej blifvit upptagna; att således en brist uppstode af 25,000 r:dr, allt b:ko; att kyrkans ordinarie inkomster icke ens motsvarade dess ordinarie

utgifter; att genom den staden öfvergångna eldsvådan flera af dess innevånare blifvit medellösa och satte ur stånd att hjelpa sig sjelfva; samt att, då jemte kyrkan nästan alla församlingens allmänna byggnader, såsom skolhus samt komministers- och klockare-boställen, genom eldsvådan gått förlorade, församlingen icke utan det nu sökta låneunderstödet skulle kunna förmå bestrida de kostnader, som af dessa förenade förluster blifvit en följd; Och hafva Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län och konsistorium i Skara stift, uti afgifna underdåniga yttranden, uppå de af sökanderne anförda skäl, till deras ifrågavarande anhållan tillstyrkt nådigt bifall.

I anledning af hvad sålunda förekommit och då begärda lånet finnes vara af behof påkalladt, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Rikets Ständer att nämnda lån på de af sökanderne uppgifna vilkor meddela.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*P. Genberg.*

*Utdrag af Protokollet öfver Ecklesiastik-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-rådet å Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Hr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Statsministern för Utrikes Ärendena, Hr Friherre *Stjerneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Ecklesiastik-departementet, Stats-rådet *Genberg* uppläste till justering underdåniga förslag till följande af Kongl. Maj:t förut beslutade nådiga propositioner till Rikets Ständer, nemligen:

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

4:o angående låne-understöd för återuppbyggande af Lidköpings Stads nedbrunna kyrka.

Kongl. Maj:t behagade, jemlikt Stats-rådets underdåniga tillstyrkande, berörde förslag i nåder gilla, och befallte, att, i enlighet dermed, nådiga propositioner, sådane de finnas detta protokoll bilagda, skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex Protocollo,
*Carl Gust. Brusevitz.*

# N:o 33.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 25 Jan. 1851 kl. 2 e. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående upplåtande till Domkyrkan i Kalmar af arrende-inkomsterne utaf jordlägenheter, tillhörande Kalmar f. d. fästning. Gifven Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Sedan Kongl. Maj:t, genom nådiga bref af den 15 Februarii och 10 Oktober 1841 förordnat, att de domkyrkan i Kalmar under den 21 Februarii 1826 på obestämd tid tillagde jordskylds- och tomtöre-inkomster af åtskilliga Kalmar f. d. fästning tillhörige jordlägenheter, skulle från och med den 1 Januarii 1852 till fjerde hufvudtiteln återgå, men genom nådiga brefvet af den 10 Oktober 1841 likväl tillåtit, att domkyrkan intill år 1845 af berörde inkomster finge årligen uppbära 500 riksdaler banko, hvilken tillåtelse den 27 Augusti 1844 blifvit utsträckt till 1855 års slut, hafva Rikets sednast församlade Ständer, i anledning af väckt fråga derom, att domkyrkan måtte antingen erhålla afskrifning af ett år 1831 till bestridande af kostnaden för dess reparation i Rikets Ständers bank upptaget lån å 16,666 riksdaler 32 sk. banko, eller ock åter komma i åtnjutande af arrende-inkomsterne utaf samma jordlägenheter, uti underdånig skrifvelse den 1 April 1848 anfört, att, som vid behandling af denna fråga blifvit upplyst, dels att det årliga anslag af 500 riksdaler, domkyrkan af berörde inkomster fått sig tillagdt, vore, äfven i förening med domkyrkans öfriga inkomster, otillräckligt till bestridande af kostnader för årligen erforderliga reparationer å kyrkan samt till afbetalning af dess skuld till Rikets Ständers bank, dels att nämnde lägenheter blifvit genom stadens innevånares omsorg uppodlade, och derigenom kommit i sådant skick, att deraf kunde hemtas en icke obetydlig afkomst, ansågo sig Rikets Ständer, med afseende jemväl derå, att den-

na domkyrka, egentligen ämnad till begagnande af amiralitets-församlingen under en tid, då den del af flottan, som sedermera förlades till Carlskrona, varit stationerad i Kalmar, blifvit uppförd till en storlek och prydlighet, vida öfverstigande stadens innevånares behof af utrymme, och förmåga att den underhålla, samt att dessutom kyrkan, såsom en af byggnadskonstens skönare företeelser, tvifvelsutan vore förtjent af statens mellankommande omvårdnad, då sådan icke annorlunda kunde i erforderlig mon erhållas, böra hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes i nådigt öfvervägande taga, huruvida icke för någon längre tid, eller intill dess kyrkans i banken erhållna lån till kapital och ränta blifvit till fullo guldet, oftaberörde fästningslägenheter, hvaraf hela inkomsten vore för domkyrkan behöflig, kunde till densammas disposition öfverlåtas, och i sådant fall derom nådig proposition till Rikets Ständer afgifva.

Sedan Kongl. Maj:ts och Rikets Krigs-kollegium, uti infordradt underdånigt utlåtande, upplyst, att ofvanomförmälde jordskylds- och tomtöre-medel för året ungefärligen uppgå till 1,260 R:dr, samt att till utgående af desamma, äfvensom af den till 900 Riksdaler årligen upptagne summa, hvartill enahanda inkomst från öfriga fästningsorter beräknats, tid efter annan anvisats arfvoden och aflöningsersättningar åt de vid Ingeniör-korpsen anställde civile tjenstemän och betjente, till ett årligt belopp af 1,166 R:dr 32 sk., äfvensom utgifter för diverse ändamål, utgörande, för år 1847, 22 R:dr, allt banko, har Kongl. Maj:t detta ärende i nådigt öfvervägande tagit, och vill, i betraktande af hvad Rikets Ständer anfört, och då hela arrende-inkomsten af ifrågavarande fästningslägenheter är för Kalmar domkyrka tillsvidare behöflig, härmed hos Rikets Ständer i nåder föreslå, att, derest Rikets Ständer, med bifall till Kongl. Maj.ts, uti Dess proposition om statsverkets tillstånd och behof, derom gjorda framställning, anvisa serskildta medel till bestridande af de utgifter, hvartill berörde arrende-inkomster hittills blifvit använde, Rikets Ständer jemväl måtte medgifva, att förenämnde fästningslägenheter må till domkyrkans disposition öfverlåtas, intill dess kyrkans i banken erhållna lån till kapital och ränta blifvit till fullo guldet.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

**OSCAR.**

*P. Genberg.*

*Utdrag af Protokollet öfver Ecklesiastik-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-rådet å Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitiæ-Stats-Ministern, Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Statsministern för utrikes ärendena, Herr friherre *Stjerneld*.
Stats-råden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallenstéen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för ecklesiastik-departementet, Stats-rådet *Genberg*, uppläste till justering underdåniga förslag till följande af Kongl. Maj:t förut beslutade nådiga propositioner till Rikets Ständer, nemligen:

— — — — — — — — — — — — —

2:o angående öfverlåtande tillsvidare till Kalmar domkyrkas disposition af arrendeinkomsterna utaf några jordlägenheter, tillhörande Kalmar f. d. fästning.

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

Kongl. Maj:t behagade, jemlikt stats-rådets underdåniga tillstyrkande, berörde förslag i nåder gilla, och befallte, att, i enlighet dermed nådiga propositioner, sådana de finnas detta protokoll bilagde, skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo,
*Carl Gustaf Brusewitz.*

# N:o 34.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 25 Jan. 1851, kl. 2 e. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående upplåtelse af Kronan tillhörig jord till hamnanläggning vid Wadstena Slott i Östergöthlands län; Gifven Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Hos Kongl. Maj:t har direktionen i det bolag, som blifvit bildadt för att tillvägabringa en hamnbyggnad invid staden Wadstena, underdånigst begärt, att till utrymme härför få begagna, jemte grafvarne omkring Wadstena slott, äfven någon del af Kongl. Maj:t och kronans härintill belägna mark, hvarefter direktionen, uti ingifven serskild underdånig skrift, med afseende å bestämmandet af vidden och beskaffenheten af ifrågavarande mark, åberopat ett utaf aflidne öfversten *Gustaf Lagerheim* år 1838 i ämnet uppgjordt förslag, enligt hvilket ofvanberörde mark innefattade på södra sidan 100 alnars, samt på östra och vestra sidorna 70 alnars, bredd eller tillsammans omkring 5½ tunnland och utgjordes af dels gräsvall, hörande till fordna så kallade slottsträdgården, nu lydande under Starby kungsladugård, och dels den i vester och norr utmed slottsgrafven ledande väg; varande tillika af direktionen i underdånighet uppgifvet, att ändamålet med tillvinnandet af detta utrymme vore att erhålla ej mindre på södra sidan direkt kommunikation med staden Wadstena, i stället för nyss omnämnde väg, hvilken komme att af inloppskanalen från sjön Wettern i slottsgrafven afskäras, än äfven nödig lasttageplats, hvarå närmast invid hamnen på södra sidan borde uppföras magasiner, då sådane af behofvet påkallades, efter den plan och under de vilkor, som kunde af hamnbyggnads-direktionen bestämmas i enlighet med hamnbolagets blifvande beslut och Wadstena stads byggnads-ordning.

Jemte häröfver, enligt nådig remiss, afgifvit utlåtande, har Kongl. Maj:t och Rikets Kammar-kollegium den 3 i denna månad en till Kongl. Maj:t öfverlemnat Dess befallningshafvandes i Östergöthlands län underdåniga yttrande samt arrendatorens af Starby kungsladugård, krigs-kommissarien *E. G. Lallerstedts* och magasinsförvaltarens i Wadstena, *G. Wallerstedts* underdåniga förklaringar äfvensom påminnelser, hvilka hamnbyggnads-direktionen derefter afgifvit; och inhemtas af dessa och öfriga hithörande handlingar, bland annat att krigs-kommissarien *Lallerstedt*, på uppgifne vilkor, hvaribland att han under hamnens byggnad icke blefve afstängd från nyttjandet af en lastageplats vid Wettern, som förmenades vara Starby tillhörig, förklarat sig villig att under sin arrendetid afstå den mark af Starby kungsgård, som för hamnbyggnaden erfordras; — att hamnbyggnads-direktionen uti afgifne påminnelserne anfört, att, enligt numera åstadkommen närmare utredning för hamnbyggnaden, icke behöfdes i vester om Wadstena slottsgraf större utrymme, än den utmed grafven löpande, slottet tillhöriga väg och den plan som genom utfyllning i sjön Wettern emellan vestra hamnarmen och magasinsförvaltare-bostället kunde åstadkommas: i hvilket hänseende direktionen alltså härtill numera inskränkte sin ifrågavarande ansökning, med begäran för öfrigt att få disponera vägen så väl på vestra som norra sidan, äfvensom den så kallade lasttageplats vid sjön, hvilken arrendatorn af Starby kungsladugård förmenat vara denna tillhörig; — samt att Kongl. Maj:ts befallningshafvande med bifogande af en utaf landtmätare detta år upprättad karta öfver merberörda, för hamnbyggnaden erforderliga, mark, underdånigst yttrat, att, med den inskränkning, hamnbyggnads-direktionen gifvit åt förut omförmälda underdåniga anhållan, numera icke vore fråga om vidsträcktare afsöndring från Starby kungsladugård, än tre tunnland, 9½ kappland ängsvall på Wadstena slotts södra och östra sidor: att den i krigs-kommissarien *Lallerstedts* förklaring omnämnda lastplats, bestående endast af ett i Wettern uppfördt stenkar, fästadt vid sjelfva slottsvägen, nödvändigt måste disponeras för hamnbyggnaden, om densamma skall kunna verkställas, och att, för öfrigt för hamnanläggningen erfordrades begagnandet af dels de på norra sidan om slottet varande tvänne, för kronan hittills intet inbringande, små jordstycken, som sammanhängde med den vid Wetterns strand löpande väg, hvilken komme att genom inloppskanalen afskäras, och dels vägen på slottets vestra sida; hvaremot hamnbyggnads-bolaget skulle anlägga väg söder om slottet till lättnad vid kommunikationen; vid hvilket förhållande och då krigs-kommissarien *Lallerstedt*, uti

afgifven underdånig förklaring samt genom en vid Kongl. Maj:ts befallningshafvandes utlåtande bifogad skriftlig försäkran af den 1 Mars 1843 förbundit sig och sina rättsinnehafvare att för sin arrendetid utan ersättning, från Starby kungsladugård afstå den mark, som till hamnanläggningen vid Wadstena blifvit föreslagen; samt då den af *Lallerstedt* omförmälda lastningsplatsen hvarken vore belägen vid Starby tillhörande egor eller uti arrende-kontraktet om denna kungsladugård omnämnd, och, efter hvad kronofogden i orten jemväl vitsordat, kommunikationen icke väsendtligen försvårades genom afskärandet af förberörda väg utmed norra slottsgrafven, Kongl. Maj:sts befallningshafvande i underdånighet tillstyrkt, att, utan vidare afseende å hvad förklaranderne andragit, Kongl. Maj:st måtte, i betraktande af hamnanläggningens nytta för orten och det allmänna, medgifva, att den mark, utgörande något öfver 3 tunnland äng af jemförelsevis ringa värde, som kunde komma att från Starby kungsgård till hamnanläggningen upplåtas, tillika med det öfriga, utan värde varande utrymme, som blifvit för nämnde ändamål begärdt, och hvilket, enligt kartan, jemväl innefattade 2:ne såkallade kronoholmar i sjön Wettern af tillsammans 6½ kapplands vidd, finge af hamnbyggnadsbolaget, för framtiden, utan ersättning disponeras.

För egen del har Kammar-kollegium, som, på grund af den skriftliga förbindelse, arrendatorn af Starby kungsladugård, på sätt ofvan är omförmäldt, den 1 Mars 1843 afgifvit, att utan ersättning aflemna densamma kungsladugård tillhöriga mark vid Slottsgrafven, ansett de vilkor, han dervid nu velat tillägga, icke förtjena afseende, i underdånighet yttrat, att då af ofvanberörda Wadstena slott tillhörande tvenne mindre holmar, någon inkomst till statsverket icke ingått, samt då hamnanläggningen komme att för slottet, och isynnerhet för kungsladugården, medföra vida större fördel, än ifrågavarande obetydliga jordrymder, och vid förnyad utarrendering af den sednare, sannolikt föranleda till högre arrendeafgift, hvarigenom staten borde kunna påräkna ersättning för marken, kollegium hemställde, att Kongl. Maj:t måtte till Rikets Ständer göra nådig proposition om upplåtelse för hamnbyggnaden, utan ersättning, af det utrymme, som dertill blifvit af kronans jord begärdt.

Vid öfvervägande af hvad sålunda förekommit, och med afseende å hvad såväl Kammar-kollegium, som Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Östergöthlands län anfört, har Kongl. Maj:t härmed velat i nåder föreslå, att Rikets Ständer måtte för sin del medgifva, att bolaget för hamnbyggnaden vid Wadstena må, utan afgift, få för hamnanläggningen disponera ej mindre den kronan tillhöriga, å förutnämnda karta upp-

tagna jord af tillsammans tre tunnland, 15⅔ kappland, än ock de å norra och vestra sidorne af Wadstena slottsgrafvar löpande vägar, emot förbindelse för bolaget att anläga ny väg till Wadstena stad, söder om slottet, samt med vilkor, att å den mark, som sålunda kan blifva upplåten, icke någon byggnad utan Kongl. Maj:ts serskilda nådiga tillstånd må uppföras; och anser Kongl. Maj:t sig böra i sammanhang härmed gifva Rikets Ständer tillkänna, att beträffande frågan om tillåtelse för Wadstena hamnbyggnadsbolag, att i händelse af bifall härtill, tillträda den del af ofvanomförmälda mark, som tillhör Starby kungsladugård, utan hinder deraf, att denna kronoegendom för närvarande finnes utarrenderad, Kongl. Maj:t, enär arrendatorn, Krigs-kommissarien *Lallerstedt* genom serskild försäkran förbundit sig att, för sin arrendetid, utan ersättning afstå den för hamnbyggnaden afsedda, kungsladugården tillhöriga mark, samt pröfningen af de vilkor, han nu velat vid uppfyllandet deraf fästa, icke på Kongl. Maj:t ankommer, funnit berörde fråga icke föranleda till annan åtgärd, än att Kongl. Maj:t nådigst förklarat, att det ankommer på bolaget, att i berörda hänseende begagna den rätt, ofvannämnda försäkran kan för detsamma medföra.

Kongl. Maj:t, som i nåder befallt att samtliga till detta ärende hörande handlingar, skola tillställas det Rikets Ständers Utskott, som kommer att detsamma behandla, förblifver med all Kongl. nåd och ynnest, Rikets Ständer städse välbevågen. Datum ut supra.

**OSCAR.**

*A. P. Sandströmer.*

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-rådet å Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitiæ-Statsministern, Herr Grefve *Sparre*, samt Stats-råden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg* och
*Gripenstedt*.

Chefen för Finans-departementet Stats-rådet *Sandströmer* föredrog i underdånighet:

1:o Handlingarne i målet rörande väckt fråga om upplåtelse af kronan tillhörig jord till hamnanläggningen vid Wadstena.

— — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —

---

Stats-rådet tillstyrkte i underdånighet, att, med afseende å hvad så väl Kammar-kollegium som Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Östergöthlands län anfört, Kongl. Maj:t måtte till Rikets Ständer göra nådig framställning derom, att bolaget för hamnbyggnaden vid Wadstena måtte, utan afgift, för hamnanläggningen få disponera ej mindre den kronan tillhöriga, å nu aflemnade karta upptagne, jord af tillhopa tre tunnland 15⅔ kappland, än ock de å norra och vestra sidorna af slottsgrafvarne löpande vägar, emot förbindelser för bolaget att anlägga ny väg till Wadste-

na stad söder om slottet, samt med vilkor att å den mark, som sålunda kunde blifva upplåten, ingen byggnad utan Kongl. Maj:ts serskilda nådiga tillstånd må uppföras; och hvad beträffade frågan om tillåtelse för bolaget att tillträda den del af nu ifrågavarande mark, som tillhör Starby kungsgård, utan hinder deraf att nämnde kungsgård för närvarande finnes utarrenderad; så, enär arrendatorn, krigs-kommissarien *Lallerstedt* genom serskild försäkran förbundit sig att, för sin arrendetid, utan ersättning, afstå den för hamnbyggnaden afsedda, nämnde kungsgård tillhöriga mark, samt pröfningen af de vilkor, han nu velat vid uppfyllandet deraf fästa, icke på Kongl. Maj:t ankomme, tillstyrkte Stats-rådet i underdånighet, det Kongl. Maj:t endast måtte i nåder förklara, att bolaget i berörde hänseende eger att begagna den rätt, ofvannämnde försäkran kan för detsamma medföra: hemställande Stats-rådet slutligen, att, derest Kongl. Maj:t i nåder bifölle hvad nu blifvit i underdånighet tillstyrkt, den ofvanomförmälda nådiga propositionen till Rikets Ständer måtte aflåtas i enlighet med nu uppläst vid detta protokoll fogadt förslag.

Hvad Stats-rådet sålunda i underdånighet tillstyrkt och hemställt, blef af Kongl. Maj:t i nåder bifallet.

Ex protocollo,
*Carl von Schantz.*

---

# N:o 35.

Ank. till Exp.-Utsk. den 25 Jan. 1851 kl. 2 e. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående låneunderstöd för uppförande af lazaretts- och kurhusbyggnad i Warberg. Gifven Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Uppå anmälan af Styrelsen öfver fängelser och arbetsinrättningar i riket, att en inom Warbergs f. d. fästning belägen byggnad, hvilken tillförene begagnats till artilleri-kasern, men allt sedan år 1831 varit upplåten till lokal för norra Hallands lazarett och kurhus, vore för det i nämnde fästning inrättade straff-fängelse behöflig, förordnade Kongl. Maj:t under den 23 Januari 1849, att samma byggnad endast under ytterligare fyra år finge, för lazaretts- och kurhus-inrättningen användas, samt att den efter nämnde tids förlopp borde jemte öfriga byggnader inom fästningen till bemälde Styrelse öfverlemnas.

Efter erhållen kännedom om detta beslut, åtogo sig norra Hallands innevånare att, för anskaffande af medel till uppförande af ny lazaretts- och kurhusbyggnad, årligen under loppet af tio år, utöfver den vanliga kurhusafgiften erlägga en skilling banko af hvarje mantalsskrifven person, men anhöllo derjemte genom lazaretts- och kurhusdirektionen att, enär de icke förmådde på en gång anskaffa de för nybyggnaden erforderliga medel, Kongl. Maj:t måtte antingen i nåder tillåta att förenämnde kasernbyggnad finge för ifrågavarande sjukvårdsanslalter under ytterligare 12 års tid, eller intill år 1862 användas, på det nödiga medel för nybyggnaden under tiden kunde hinna anskaffas, eller ock för detta ändamål bevilja sökanderne af

allmänna

allmänna medel ett räntefritt lån under 12 års tid af 8000 r:dr b:ko; i anledning af hvilken underdåniga ansökning Kongl. Maj:t, medelst beslut den 10 Oktober nästlidet år i nåder förklarat att, beträffande ifrågakomne kasernbyggnads afträdande till Styrelsen öfver fängelser och arbetsinrättningar, Kongl. Maj:ts derom den 23 Januari 1849 meddelade nådiga föreskrift komme att lända till efterrättelse, och att, hvad åter vidkomme det i underdånighet sökta räntefria lån å 8000 r:dr b:ko, detta, i brist af dertill användbara medel, icke heller då kunde i nåder bifallas; dock att direktionen egde framdeles till Kongl. Maj:t i underdånighet inkomma med den närmare utredning af behofvet, som kunde sätta Kongl. Maj:t i tillfälle bedömma, huruvida nådig proposition om medels anvisande för ifrågavarande ändamål borde till Rikets näst sammanträdande Ständer aflåtas.

Med föranledande häraf, har lazaretts- och kurhus-direktionen, uti en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands län insänd underdånig ansökning, med bifogande af ritning och kostnadsförslag till ny lazaretts- och kurhusbyggnad, förnyat sin underdåniga anhållan om beviljande af ett räntefritt lån under 12 års tid af 8000 r:dr b:ko, och såsom skäl härför hufvudsakligen anfört, hurusom genom Kongl. brefven den 5 Juli 1831 och 24 Januari 1835, norra Hallands innevånare blifvit tillförsäkrade ett framtida bibehållande af ifrågavarande kasernbyggnad till lazarett och kurhus, med stöd hvaraf stiftelsen just tillkommit och blifvit bildad, helst ingen anledning då förefunnits att befara, det en sådan upplåtelse framdeles skulle återkallas; att, i förlitande härå, omtankan icke tillförne blifvit väckt att småningom sammanskjuta medel till byggnadsfond, deraf länet sålunda nu vore i saknad; att norra lazaretts- ocb kurhus-distriktets mantalsskrifne innevånare, enligt sednast afgifne och underdånigst insände revisionsberättelse, utgöra blott 30,536 personer, deraf en stor del är stadd i torftig belägenhet; att en ny lazaretts- och kurhusbyggnad, enligt det uppgjorda kostnadsförslaget, erfordrar en summa af 13,164 r:dr 24 sk. b:ko, som fördelad på de mantalsskrifne personerna, utgör, för hvardera, något öfver 20 sk. 8 rst b:ko; att, då många medellösa både hemmansåboer, torpare, fiskare och inhysesmän hafva hos sig skattskrifne ända till 6 à 8 personer, de följaktligen skulle komma att ensamt till nybyggnaden erlägga 2 r:dr 28 sk. à 3 r:dr 32 sk. hvardera, ett belopp, som så obemedlade personer icke skulle kunna förmå på en gång utgifva, samt att fördenskull och derest norra länets innevånares sålunda utan eget för-

vållande iråkade bekymmersamma belägenhet icke vunne behjertande, denna del af länet skulle blifva i saknad af en inrättning, der den sjuke komme i tillfälle att återvinna helsa och krafter; och har Kongl. Maj:ts ofvanbemälde befallningshafvande, uti underdånig skrifvelse den 25 sistlidne September, behofvet af det sökta låneunderstödet vitsordat.

Med afseende å hvad sökanderne sålunda i underdånighet anfört, och då Kongl. Maj:ts befallningshafvande behofvet af det sökta understödet vitsordat, har Kongl. Maj:t härmed velat hos Rikets Ständer föreslå, att den begärda lånesumman må för det uppgifna ändamålet, på sätt sökanderne i underdånighet hemställt, varda anvisad.

Ansökningen jemte dertill hörande handlingar blifva, för vidare upplysning i ämnet, till vederbörande Utskott öfverlemnade.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

# OSCAR.

*P. Genberg.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Ecklesiastik-ärender, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-rådet å Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Hr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Statsministern för Utrikes Ärendena, Hr Friherre *Stjerneld*,
Statsråden:
*Fåhræus*,
*Sandströmer*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Ecklesiastik-departementet, Stats-rådet *Genberg*, uppläste till justering underdåniga förslag till följande, af Kongl. Maj:t förut beslutade, nådiga propositioner till Rikets Ständer, nemligen

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

5:o angående låneunderstöd för uppförande af lazaretts- och kurhusbyggnad i Warberg.

Kongl. Maj:t behagade, jemlikt Stats-rådets underdåniga tillstyrkande, berörde förslag i nåder gilla, och befallde, att, i enlighet dermed, nådiga propositioner, sådane de finnas detta protokoll bilagde, skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo
*Carl Gustaf Brusewitz.*

# N:o 36.

Ank. till Exp.-Utsk. den 25 Jan. 1851 kl. 2 e. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående den så kallade Kurhus-afgiften; Gifven Stockholms Slott den 28 December 1850.*

Genom nådig kungörelse den 17 November 1848 har Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers vid sistförflutne riksdag fattade beslut, förordnat, att till veneriska smittans hämmande och utrotande årligen från och med år 1849 till och med det år då innevarande riksdag slutas, af hvarje mantalsskrifven person skall utgöras en så kallad kurhusafgift, för Stockholms stad med högst sexton skillingar och minst en skilling, samt inom öfrige delar af riket med minst en skilling och högst fem skillingar, hvilket sistnämnda belopp dock inom de lazaretts- och kurhus-distrikt, der lazarettets och kurhusets bestånd det oundgängligen fordrar, får, efter dess behof, höjas till sex skillingar, allt banko, lika för alla betalande inom hvarje distrikt; att afgiften skall bestämmas af vederbörande inom hvarje kurhus-distrikt antingen till ettdera af desse belopp eller deremellan, men icke må, utom vid serdeles tvingande omständigheter, fastställas till det högsta; samt att denna afgift skall utgå och redovisas inom hvarje distrikt särskildt, och de derigenom inflytande medlen i första rummet begagnas för de, efter behof och öfverenskommelse på ett eller flere ställen inom länen inrättade kuranstalter, samt hvad för sådant ändamål icke erfordras, utgå och användas för allmänna helsovården i länet, särdeles såsom bidrag till bestridande af lazarettens allmänna utgifter för svårare skador och sådane sjukdomstillfällen, som fordra chirurgisk behandling.

För

För att ådagalägga i hvad mån ofvannämnde afgift fortfarande är för de under Kongl. Serafimer-ordensgillets öfverstyrelse ställde läns-lazaretter och kurhus af behofvet påkallad, har bemälda ordensgille till Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemnat ett, i enlighet med inkomne summariska räkningar och revisions-berättelser för år 1848 uppgjordt sammandrag öfver lazaretts- och kurhus-medlen i samtlige länen, med undantag af Stockholms stad, hvilket sammandrag utvisar, att kurhus-afgiften för året utgjort 154,922 r:dr 9 sk. 11 rst. och öfrige inkomsterne vid sjukhusen 90,024 r:dr 36 sk., eller tillhopa 244,946 r:dr 45 sk. 11 rst. banko, samt att utgifterna vid dessa sjukvårds-anstalter, afskrifningar oberäknade, för samma år uppgått till 207,822 r:dr 43 sk. 7 rst. samma mynt, i sammanhang hvarmed Ordens-gillet anmärkt, att, då det sålunda visade sig, att kurhus-afgiften utgör den hufvudsakligaste inkomsten vid kurhusen och läns-lazaretten, dessa inrättningar, i saknad af samma afgift, eller annan deremot svarande inkomst, omöjligen kunna ega bestånd eller uppfylla det med dem åsyftade ändamål, äfvensom att hospitals-fonden, enligt hvad flera gånger blifvit ådagalagdt, icke är i tillfälle att lemna vidare bidrag till understöd åt berörde inrättningar, hvilka dertill icke heller ega någon rättighet, då de, jemlikt Kongl. brefvet den 10 Oktober 1765, böra utaf länens innevånare underhållas. Med anledning häraf, och då ofvannämnde, för deremed afsedda ändamål framgent behöfliga afgift icke är bestämd att utgå för längre tid än till och med det år, då innevarande riksdag slutas, har Serafimer-ordensgillet i underdånighet hemställt, att nådig proposition om fortfarandet af samma afgift måtte vardà till Rikets Ständer aflåten.

I betraktande af hvad Ordens-gillet sålunda anfört, vill Kongl. Maj:t hos Rikets nu församlade Ständer i nåder föreslå, att ifrågavarande s. k. kurhus-afgift må till samma belopp och med enahanda vilkor som vid sednaste riksdag af Rikets Ständer bestämdes, fortfarande utgå till och med det år, då nästa riksdag slutas.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

**OSCAR.**

*P. Genberg.*

---

*Utdrag af Protokollet öfver Ecklesiastik-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-rådet på Stockholms Slott den 28 December 1850*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitiæ-Statsministern, Herr Grefve *Sparre*,
Hans Excellens, Statsministern för Utrikes Ärendena, Herr Friherre *Stjerneld*,
Stats-råden:
*Fåhræus*,
*Sandström*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

Chefen för Ecklesiastik-departementet Stats-rådet *Genberg* uppläste till justering underdåniga förslag till följande, af Kongl. Maj:t förut beslutade, nådiga propositioner till Rikets Ständer, nemligen:

1:o angående den så kallade Kurhus-afgiftens fortfarande;

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

Kongl. Maj:t behagade, jemlikt Stats-rådets underdåniga tillstyrkande, berörda förslag i nåder gilla, och befallte att i enlighet dermed nådiga propositioner, sådane de finnas detta protokoll bilagda, skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo,
*Carl Gust. Brusewitz.*

---

STOCKHOLM, F. d. Schultze's Boktryckeri, 1851.

# № 37.

Ank. till Exp.-Utsk. d 26 Jan. 1851, kl. 12 midd.

## *Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse till Rikets Ständer, angående inqvarteringsskyldigheten i Stockholm; Gifven Stockholms Slott den 17 Januari 1851.*

Frågan om inqvarterings-besvärets ordnande i hufvudstaden uppå särskilda, efter härvarande förhållanden lämpade grunder har, med dertill af Kongl. Maj:t gifven anledning, vid flere Riksdagar utgjort föremål för Rikets Ständers behandling, utan att likväl hafva af Rikets Ständer blifvit slutligen pröfvad, hufvudsakligen emedan nödiga tillgångar saknats för att gifva verkställighet åt det i omförmälda afseende utarbetade och Rikets Ständer förelagda förslag till ny Inqvarteringsordning för nämnde stad. Äfven vid sista Riksdagen, sedan ärendet, enligt Nådig befallning, genom Krigs-Kollegium och Stats-Kontoret erhållit all den ytterligare utredning, som deråt kunnat gifvas, täcktes Kongl. Maj:t, medelst Nådig skrifvelse af den 20 December 1847, detsamma åter till Rikets Ständer öfverlemna, på det att, derest omständigheterna det medgåfve, jemväl åt Stockholms stad måtte beredas en lindring i inqvarteringstungan, hvaraf städerne utom Stockholm redan länge varit i åtnjutande; men uti underdånigt svar härå af den 2 Augusti 1848 tillkännagåfvo Rikets Ständer, att, ehuru det visserligen vore med billighet öfverensstämmande, att Stockholms stads inqvarteringsskyldige finge åtnjuta den af Kongl. Maj:t i Nåder antydda lindringen i inqvarteringsbesväret, medel för tillvägabringande deraf dock då ej funnes att tillgå, hvadan frågan borde anstå till nästinfallande Riksdag.

I anledning häraf har Kongl. Maj:t, med hänvisande till dess ofvanberörda, under den 20 December 1847 till Rikets då församlade Ständer aflåtna Nådiga skrifvelse i ämnet, nu velat till Rikets Ständer ånyo öfverlemna detta ärende, på det att den lindring i inqvarteringsbördan, hvaraf hufvudstadens inqvarteringsgifvare äro i behof och hvars billighet Rikets Ständer jemväl erkänt, må, derest Rikets Ständer skulle finna omständigheterne det medgifva, kunna hufvudstaden beredas, i hvilket afseende Kongl. Maj:t ock låter till vederbörligt Utskott aflemna ofvanberörde underdåniga förslag till ny Inqvarteringsordning för staden med der-

till hörande handlingar; och fäster Kongl. Maj:t särskildt Rikets Ständers uppmärksamhet derpå, att den Krigs-Kollegii och Stats-Kontorets i ämnet afgifna underdåniga betänkande under Lit. B. bilagda uppgift eller tariff å inqvarterings- och servismedel närmast öfverensstämmer med redan varande och af hufvudstadens inqvarteringsgifvare godkända förhållanden, äfvensom att, för den händelse hufvudstaden skulle i större eller mindre mån från den egentliga inqvarteringen befrias, angeläget är, att af det anslag, som för sådant ändamål kan varda beviljadt, får tills vidare till årliga underhållet af Lifgardes-Regementernes Kasern- och Stallbyggnader utgå ett belopp, motsvarande hvad derför nu af den manskapet vid dessa Regementen af staden bestådda inqvarteringsersättning med i allmänhet 2 R:dr Banko för hvarje man årligen afsättes, så framt icke för detta behof nödige medel tillika varda anvisade.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*C. v. Hohenhausen.*

*Utdrag af protokollet öfver Landtförsvars-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet på Stockholms Slott den 17 Januari 1851.*

Närvarande:

Hans Excellens Justitiæ-Stats-Ministern Herr Grefve *Sparre.*
Stats-Råden: *Fåhræus,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen.*

Chefen för Landtförsvars-Departementet, Stats-Rådet *von Hohenhausen,* föredrog i underdånighet handlingarne rörande inqvarteringsskyldigheten i Stockholm, hvaraf inhemtades:

— — — — — — — — — — — — — — — —

Uppå Stats-Rådets öfrige Ledamöters underdåniga tillstyrkan täcktes Kongl. Maj:t i Nåder bifalla hvad Departements-Chefen sålunda härvid i underdånighet föreslagit.

Härefter uppläste Departements-Chefen till justering ett i öfverensstämmelse med nu i förevarande ämne fattade beslut uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse till Rikets Ständer, hvilket förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt,

Kongl. Maj:t äfven behagade, jemlikt Stats-Rådets underdåniga hemställan, i Nåder gilla, samt befalla att, i enlighet dermed, Nådig skrifvelse skulle till Rikets Ständer expedieras.

Ex protocollo
*F. L. Tillander.*

---

## № 38.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 26 Jan. 1851, kl. 12 midd.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående upplåtelse åt staden Jönköping af plats till Skolhus å den Jönköpings f. d. fästning tillhörande mark; Gifven Stockholms Slott den 17 Januari 1851.*

Hos Kongl. Maj:t hafva Jönköpings stads i beskattningsärenden röstegande innevånare genom utsedde Kommitterade, uti en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Länet under den 19 Juni sistlidet år insänd skrift, bland annat i underdånighet anhållit att, för anläggande af ett skolhus med botanisk trädgård och nödigt utrymme i öfrigt, erhålla upplåtelse af en lämplig lokal å den Kongl. Maj:t och Kronan tillhöriga mark, som fordom upptagits af Jönköpings numera raserade fästning, men derefter för Kronans behof icke varit begagnad; och har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande dervid i underdånighet vitsordat, att den begärda platsen vore i nämnde ändamål för Jönköpings stad behöflig.

Sedan Chefen för Ingenieur-Korpsen blifvit i ämnet hörd, har Kongl. Maj:ts och Rikets Krigs-Kollegium uti infordradt underdånigt utlåtande af den 19 sistlidne September, lika med bemälde Chef, på det sätt tillstyrkt nådigt bifall till Kommitterades i berörde afseende gjorda underdåniga anhållan, att det tillämnade

nya Skolhuset måtte på den Kronan tillhöriga mark af Jönköpings f. d. fästnings område få uppföras vid den plats, som å en, ansökningshandlingarne bilagd, plankarta öfver Jönköpings stad finnes med Z utmärkt; och vill Kongl. Maj:t, i betraktande af hvad sålunda härvid förekommer, nu i nåder föreslå Rikets Ständer, att det för ett nytt Skolhus i Jönköping erforderliga utrymme, om hvars bibehållande för all framtid staden bör vara försäkrad, må, på här ofvan antydda plats, af f. d. fästningsområdet derstädes under full eganderätt åt staden upplåtas.

Den åberopade plankartan öfver Jönköping skall tillhandahållas det Rikets Ständers Utskott, som kommer att med denna fråga taga befattning.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*C. v. Hohenhausen.*

*Utdrag af Protokollet öfver Landtförsvars-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet på Stockholms Slott den 17 Januari 1851.*

Närvarande:

H. Ex. Justitiæ-Statsministern Hr Grefve *Sparre.*
Stats-Råden: *Fåhræus,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen.*

Chefen för Landtförsvars-Departementet, Stats-Rådet *von Hohenhausen*, uppläste till justering ett, jemlikt Kongl. Maj:ts den 13 December sistlidet år fattade nådiga beslut, uppsatt förslag till nådig Proposition till Rikets Ständer, angående upplåtelse åt staden Jönköping af plats till skolhus å den, Jönköpings f. d. fästning tillhörande, mark; och täcktes

Kongl. Maj:t, uppå Stats-Rådets underdåniga tillstyrkande, berörda förslag, sådant det finnes detta Protokoll bilagdt, i nåder gilla samt

befalla att nådig Proposition, i öfverensstämmelse dermed, skulle till Rikets Ständer expedieras.

Ex Protocollo
*F. L. Tillander.*

---

## № 39.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 26 Jan. 1851, kl. 12 midd.

### *Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående låneunderstöd för anläggning af en jernväg mellan städerne Örebro och Nora; Gifven Stockholms Slott den 21 Januari 1851.*

Sedan, i ändamål att åstadkomma en lättare kommunikation emellan Nora och Lindes bergslagers rika malmfält och sjön Hjelmaren samt deromkring belägne orter, bruksägarne inom nämnde bergslager hos Kongl. Maj:t anhållit om understöd af allmänna medel till utförande af en båtled emellan Nora sjö och Hjelmaren, samt Kongl. Maj:t derefter till Rikets åren 1844 och 1845 församlade Ständer gjort nådig framställning om ett statsbidrag af 300,000 R:dr till såväl denna båtled som en annan särskildt föreslagen mindre båtled emellan Nora sjön och Fåsjön, men Rikets Ständer, med afseende å tillgångarnes otillräcklighet för ett med så stora kostnader förenadt företag, och hvilket dessutom borde kunna uppskjutas till ett annat tillfälle, funnit något statsbidrag då icke kunna beviljas, så, och efter det sedermera den förändrade öfvertygelse gjort sig hos de i denna angelägenhet intresserade gällande, att det åsyftade ändamålet kunde, enär en kanal blott under en viss del af året vore för trafiken tillgänglig, fullständigare uppnås genom en jernbanas tillvägabringande emellan berörde malmfält och Örebro stad, samt plan och kostnadsförslag till en dylik jernväg af omkring 3½ mils längd blifvit med understöd af allmänna medel upprättade och teckning till bildande af ett aktiebolag för byggande af denna jernväg redan vidtagit, hafva de af vederbörande intressenter i nämnda företag utsedde kommitterade till Kongl. Maj:ts nådiga granskning i underdånighet öfverlemnat berörde arbetsplan, under anhållan om statsbidrag till utförande deraf. Till stöd härför hafva kommitterade i underdånighet anfört: att under det, i följd dels af folkmängdens tillväxt och

derigenom i samma mån stigande behof af födoämnen, dels ock af ökad varuproduktion inom såväl bergslagen som andra delar af provinsen Nerike, mängden af de effekter, som å ifrågavarande linie skola forslas, ständigt tilltager, antalet af formän och den till varornas transport erforderliga körkraft på sednare tider betydligt aftagit, hufvudsakligen derigenom att största delen af de utåt denna linie belägna byar undergått laga skifte, i följd hvaraf den allmoge, som förut sökt sin bergning genom forslande, numera vändt sin håg uteslutande till jordens skötsel och uppodling; att således, oaktadt forlönerne på denna vägsträcka under de sednare åren stegrats till nästan dubbelt belopp emot fordom och minst 60,000 R:dr banko torde årligen utbetalas för transport af jernmalm, tackjern, stångjern, spanmål m. m., allt större svårighet icke destomindre yppat sig att på bestämda tider fullgöra betingade leveranser; att vid sådant förhållande bruksägarne med bekymmer måste emotse den tidpunkt, då transporter, till hvad pris som helst, icke låta sig verkställa, såvida ej en förändrad och lättare method för desammas fullgörande kan vidtagas; men att deremot, om på denna linie byggdes en jernväg antingen för hästkraft eller för mindre lokomotiver, det med visshet kunde förutses, att denna trafik komme att erhålla en ganska betydlig tillväxt, enär de outtömliga malmlager, som finnas inom nämnde bergslager, då skulle kunna bearbetas i en vida större skala, än som nu är fallet, och malmen på jernvägen utföras till stranden af Hjelmaren samt derifrån spridas till de aflägsnare orter, som väl äga en tillräcklig skogstillgång, men nu sakna malm till dess användande. Då således frågan, ur denna synpunkt betraktad, vore af stor vigt ej blott för provinsen Nerike utan för hela riket, hafva kommitterade i underdånighet anhållit det Kongl. Maj:t täcktes hos Rikets Ständer i nåder föreslå, att ifrågavarande jernvägsföretag måtte på det sätt varda af Staten understödt, att af kostnadssumman, hvilken med inbegripande af jord-ersättning, anskaffande af fullständig forslingsmaterial samt anläggning af nödige stationer beräknats till omkring 450,000 R:dr banko, en tredjedel eller 150,000 R:dr beviljades såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och en tredjedel såsom lån emot 4 procents ränta samt 2 procent i årlig kapital-afbetalning, hvaremot det skulle åligga det bolag, som i och för jernvägsanläggningen blefve bildadt, att sjelf tillskjuta den återstående tredjedelen samt ansvara för arbetets utförande enligt den plan, som komme att i nåder fastställas.

Uti häröfver afgifvet utlåtande har Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, med hufvudsakligt gillande af den uppgjorda arbetsplanen, i underdånighet anfört, att, ehuru en kanalanläggning emellan Örebro och Järle, upptagen i Styrelsens, den 19 sistlidne October afgifna, generalförslag bland arbeten af

första klassen, skulle komma att kosta endast 315,000 R:dr, men deremot jernvägen emellan Örebro och Nora omkring 450,000 R:dr och således 135,000 R:dr mera än kanalen, Styrelsen likväl ansåg jernvägen ega framför kanalen ett företräde deri, att den blefve utsträckt till Nora, i stället för att stadna vid Järle, hvilken ort antagits såsom slutpunkt för kanalen, emedan den korta sträckningen från Järle till Nora sjö, hvarå 14 slussar erfordras, beräknats att kosta 307,000 R:dr.

Då den ifrågaställda kommunikationslinien medelst antingen jernväg eller kanal komme icke allenast att afhjelpa de nu befintlige svårigheter för malmtransporten från grufvorna i Lindes och Nora bergslager, samt för varutrafiken i allmänhet inom en del af provinsen Nerike, utan ock att, genom en lättad tillgång å malm från nämnde grufvor, bereda väsendtliga fördelar åt bruksägare inom flere andra trakter af Riket, finner Kongl. Maj:t Statens biträde till vinnande af berörde syftemål böra kunna af vederbörande intressenter billigtvis påräknas, hvadan Kongl. Maj:t, som på ofvan upptagne skäl anser företrädet böra lemnas åt jernvägsanläggningen, men att, då de hittills i Riket utförda jernvägsföretag icke blifvit understödde med anslag utan återbetalningsskyldighet, utan endast med amorteringslån till belopp, motsvarande ungefär hälften af den beräknade kostnaden, enahanda förhållanden nu äfven bör äga rum, härmed i nåder föreslår, att derest ett bolag varder bildadt för anläggande af en jernväg för hästkraft eller mindre lokomotiver mellan städerne Örebro och Nora, nämnda bolag må, emot skyldighet att utföra arbetet i öfverensstämmelse med den plan Kongl. Maj:t i nåder kan komma att fastställa, af allmänna medel erhålla ett lån, stort Två Hundra Tjugufem tusen Riksdaler banko, på enahanda vilkor, som i allmänhet blifva för lika beskaffade låneunderstöd af Rikets Ständer bestämda. Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra

OSCAR.

*J. F. Fåhræus.*

*Utdrag af protokollet öfver Civil-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 21 Januari 1851.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitiæ-Stats-Ministern Herr Grefve *Sparre.*

Stats-Råden: *Fåhrœus,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg* och
Grefve *von Platen.*

Departements-Chefen, Stats-Rådet *Fåhrœus*, uppläste ett, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förut fattade Nådiga beslut, uppsatt förslag till Nådig Proposition till Rikets Ständer, angående låneunderstöd för en tillämnad jernväg mellan Örebro och Nora; och behagade

Kongl. Maj:t, jemlikt Stats-Rådets underdåniga tillstyrkande, i Nåder gilla berörde förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, samt befalla, att i enlighet dermed Nådig proposition skulle till Rikets Ständer afgå.

Ex protocollo
*Carl Ekström.*

---

STOCKHOLM, TRYCKT HOS JOH. BECKMAN, 1851.

# N:o 40.

Ank. till Exp. Utsk. den 29 Jan. 1851, kl. 9 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga skrifvelse till Rikets Ständer, angående dispositionen af de 1848 års krigrustnings-fond tillhörande persedlar, som blifvit i Stockholms utrednings-förråd inlemnade; Gifven Stockholms Slott den 10 Januari 1851.*

Hos Kongl. Maj:t har Dess och Rikets Krigs-kollegium underdånigst anmält, att kollegium, till åtlydnad af Kongl. Maj:ts i nådigt Bref af den 30 Oktober 1849 meddelade befallning, låtit i Stockholms utrednings-förråd till vård och redovisning intaga de persedlar, hvilka, dels i följd af den genom nämnde nådiga Bref kollegium anvisade ersättning för utur förråden till armée-korpsen i Skåne och på Fyen år 1848 utlemnade förnödenheter, dels såsom för 1848 års krigsrustningar serskildt anskaffade, borde anses såsom krigsrustnings-fondens tillhörighet; äfvensom att kollegium, uppå framställning af det för krigsrustningarne tillförordnade, numera upplösta General-krigskommissariatet, jemväl förordnat om intagande i Stockholms utrednings-förråd af de effekter, hvilka, dels för bemälde kommissariats samt dels för General-intendentens och honom underlydande tjenstemäns behof, blifvit upphandlade.

Vid sålunda anmäldt förhållande, vill Kongl. Maj:t till Rikets Ständer öfverlemna att besluta, huruvida ifrågavarande persedlar, hvarå uppgift och förteckning blifvit från Krigs-kollegium insända och härhos i bestyrkta afskrifter bifogas, skola försäljas och försäljningsmedlen till Rikets Ständers Riksgälds-kontor ingå, eller, om icke persedlarne fastheldre må, enär deras afyttrande sannolikt kommer att medföra förlust för statsverket, anslås till utrednings-förrådets förstärkande.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*C. v. Hohenhausen.*

---

Litt. A.

# Uppgift

å persedlar, hvilka, till följd af föreskriften i Kongl. Maj:ts nådiga Bref den 30 Oktober 1849, blifvit i Stockholms utrednings-förråd intagna, till vård och redovisning, under titel: "1848 *års Krigsrustnings-fonds tillhörighet*".

| | | | Antal |
|---|---|---|---|
| Tvåhundratio par | brukbara | tältduksbyxor | 210 |
| Etthundraåttatiofem st. | dito | handdukar | 185 |
| Tvåhundratio st. | dito | enmansfiltar | 210 |
| Trehundrafemtio par | dito | enmanslakan | 350 |
| Tvåhundrasjutio st. | dito | madrassvahr | 270 |
| Tvåhundrasjutio st. | dito | nattmössor | 270 |
| Tvåhundrasjutio st. | dito | putor | 270 |
| Femtio st. | dito | nattrockar | 50 |
| Fyrahundra st. | dito | skjortor | 400 |
| Nittiofem par | dito | strumpor af tältduk | 95 |
| Tvåhundranittiofem par | dito | halfstrumpor af ull | 295 |
| Tvåhundrasjutiotre st. | dito | proviantsäckar | 273 |
| Tvåhundra par | dito | tofflor | 200 |
| Tvåhundrasjutio st. | dito | västar af tältduk | 270 |
| Fyra st. | dito | yxor | 4 |
| Ett tusen aderton st. | nya | skålar af förtennt jernbleck (stops) | 1,018 |
| Femtio st. | dito | åderfat | 50 |
| Fyratiosju st. | dito | uringlas | 47 |
| Sjutton st. | dito | kopparpannor (3-kanns) | 17 |
| Sjutton st. | dito | dito (2-kanns) | 17 |
| Sexton st. | dito | dito (1-kanns) | 16 |
| Tre st. | dito | thepannor (à 3, 2 och 1 kanna) | 3 |
| Femtioen st. | dito | sjukbårar | 51 |
| Nitton st. | dito | gevärsbårar | 19 |
| Nitton st. | dito | kopparskopor | 19 |
| En st. brukbar kopparskopa | | | 1 |
| Fyra tusen alnar nytt bomullslärft | | | 4,000 |

| | Antal |
|---|---|
| Två st. nya slangsprutor . . . . . | 2 |
| Sjuhundrade st. dito läderskifvor till slaghufvar . . . . . | 700 |
| Fyra st. dito lås med nycklar . . . . . | 4 |
| Åtta st. brukbara gröna rullgardiner . . . . . | 8 |
| Tolf st. dito lampor af bleck, med fötter . . . . . | 12 |
| Ett st. dito sigill för Landskrona förråd . . . . . | 1 |
| Sex st. dito stämplar för dito af jern . . . . . | 6 |
| Etthundra st. dito enmans-sängar med saljohlsbottnar och tillbehör . . | 100 |
| Sjuhundra st. nya fält-toureriquetter . . . . . | 700 |
| Niohundrafyratio st. dito yxor till faschiner med tillbehör af skaft, skor och remmar . . . . . | 940 |
| Två st. brukbara balansvågar . . . . . | 2 |
| Ett st. dito stickbäcken af tenn . . . . . | 1 |
| Sjutiofem st. dito stopsbägare af jernbleck . . . . . | 75 |
| Sjutiofem st. dito halfstops dito af dito . . . . . | 75 |
| En st. dito kittel af jern . . . . . | 1 |
| En st. dito dito af koppar, utan lock (10 kannors) . . . . . | 1 |
| En st. dito dito af dito dito (30 kannors) . . . . . | 1 |
| Femtio st. dito mindre nattpottor af sink . . . . . | 50 |
| Tjugofem st. dito större dito . . . . . | 25 |
| En sats vigter af metall . . . . . | 1 |
| Fyra st. dito vigter af jern (à 2, 3, 4 och 10 *℔*) . . . . . | 4 |
| Ett nytt dubbelt bråckband och . . . . . | 1 |
| Tjugufem st. brukbara badpälsar . . . . . | 25 |

Enligt Kongl. Krigs-kollegii protokoll för den 29 December 1849. N:o 4,837.

*N. A. Varenius.*

Litt. B.

## Förteckning

öfver Inventarier, hvilka dels för Kongl. General Krigs-kommissariatets, dels för Herr General-Intendentens och honom underlydande Tjenstemäns behof blifvit upphandlade:

| | Antal. |
|---|---|
| Tre st. kassakistor af jern, brandfria | 3 |
| En kassakista af eketrä, jernbeslagen | 1 |
| En större packkista, jernbeslagen | 1 |
| Åtta hänglås med nycklar | 8 |
| Ett stålsigill | 1 |
| Två vattenkaraffer | 2 |
| Fyra dricksglas | 4 |
| Fyra bläckhorn | 4 |
| Fyra sanddosor | 4 |
| Tre papperssaxar | 3 |
| Sju linealer | 7 |
| En pappersknif | 1 |
| Åtta portföljer | 8 |
| Två lycktor | 2 |
| Ett oljekrus | 1 |
| Ett nattkäril | 1 |
| En damborste | 1 |
| En handborste | 1 |
| En sopskyffel af jernbleck | 1 |
| En butelj till skrifblecks förvarande | 1 |
| Två handdukar | 2 |
| En säck för paketers bärande | 1 |

Stockholm den 27 Juli 1850.

*S. C. Nisser.*

*Utdrag af protokollet öfver Landtförsvars-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den* 10 *Januari* 1851.

Närvarande:

Hans Excellens Justitie-Statsministern, Herr Grefve *Sparre*,

Statsråden:

*Fåhræus*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt*,
Grefve *von Platen*.

— — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —

Statsrådet och Chefen för Landtförsvars-departementet uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts den 13 December sistlidet år fattade nådiga beslut, uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Rikets Ständer, angående dispositionen af de 1848 års krigsrustnings-fond tillhörande persedlar, som blifvit i Stockholms utrednings-förråd inlemnade;

Och behagade Kongl. Maj:t berörde förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, i nåder gilla, samt förordna, att nådig skrifvelse, i enlighet dermed, skulle till Rikets Ständer afgå.

Ex protocollo
C. *G. Årman.*

# N:o 41.

Ank. till Exp. Utsk. d. 29 Jan. 1851, kl 9 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, i fråga om grunden för beräkningen af reserv-räntorna vid Båtsmanshållet i Bleking; Gifven Stockholms Slott den* 10 *Januari* 1851.

Sedan fråga om en nödig förändring och jemkning i den gamla båtsmansindelningen inom Blekinge län blifvit väckt redan vid 1809 års riksmöte och derefter vid flere af de påföljande riksdagarne förnyad, samt i anledning häraf åtskilliga förberedande åtgärder blifvit vidtagne och serskilde undersökningar verkställda, dervid det befunnits och blifvit utredt: att, vid provinsens första indelning till båtsmanshåll år 1685, ett efter hemmanets olika beskaffenhet varierande belopp från 16 till 21 daler silfvermynt i grundränta blifvit beräknadt såsom motsvarande en hel båtsmans-nummer; att, då endast ett mindre antal hemman hade räntor jemt svarande mot sitt rustnings-dalertal, de bland öfriga hemmanen, som hade större grundränta, kontant erlade det öfverskjutande beloppet, under namn af öfverskottsränta till uppbördsmannen, som åter dermed godtgjorde de hemman, som hade mindre grundränta, den för dem uppkomna bristen; samt att härförutan, till betäckande af samma brist, jemväl blifvit under namn af reserv-räntor anslagne och på enahanda sätt utgjorde räntorna af vissa smärre lägenheter, hvilka icke lämpade sig för indelning till någon effektiv rustning, men att ett så beskaffadt sätt för liqviderande af öfverskotts- och tillskotts-räntor, hvilket alltjemt fortfarit utan annan förändring, än att berörde räntor efter 1776

års mynt-valvation utgått med 3 daler på riksdalern, under tidernas lopp och till följd af inträffade myntförsämringar, medfört en betydlig ojemnhet och större tunga för de hemman, som utöfver sitt bestämda rustningsdalertalet måste bestrida rustningen utan annan ersättning derför, än det kontanta bidrag, som de tillskottsgifvande hemmanen och lägenheterne erlade till ett belopp, hvilket ej vidare på långt när motsvarade sjelfva rustningskostnaden; så, och för att återföra ortens indelningsverk och båtsmans-kontrakt till deras hufvudgrunder och rätta tillämpning på sådant sätt, att sammansatta rusthållsdelars bidrag sins emellan blefvo rättvisare fastställde, förklarade Kongl. Maj:t, uti den 18 Januari 1834 till Rikets då församlade Ständer aflåten nådig Skrifvelse, Sig anse öfverskottsräntorne framdeles böra, till förmån för de tillskottstagande hemmanen, utgöras med förvandling efter årlig markegång å de till båtsmansrustningen enligt 1685 års kontrakt hörande prestationer, dock under vilkor, bland annat, att dels det förändrade liqvidationssättet först efter vissa år skulle vidtaga, och dels att de hemman, som vid skattläggningstiden fått så höga räntor sig åsatta, att dessa, förvandlade från ett ringa penningebelopp till effektiv rustningskostnad, tilläfventyrs skulle kunna förorsaka hemmanens ödesmål och undergång, förunnades att inom viss tid söka räntans nedsättning, hvaremot, till betäckande af den brist, som genom sådan ränte-nedsättning kunde uppkomma för de tillskotts-tagande rusthållarne, borde, jemte kronans behållna indelnings- öfverskotts- eller reserv-räntor, användas de vid 1826 års extra roteringsjemkning i Blekinge tillkomna nya ordinarie båtsmansnummer medelst af dem erlagd vakansafgift.

Hvad Kongl. Maj:t sålunda hade föreslagit blef ock af Rikets Ständer, uti underdånig skrifvelse den 29 December 1834, bifallet, blott med den skiljaktighet, att, i fråga om tiden, då det nya liqvidations-sättet skulle vidtaga, Rikets Ständer ansågo ett anstånd af 10 i stället för 20 år, räknadt från och med 1834, vara tillräckligt; och blefvo vederbörande, i öfverensstämmelse härmed, genom nådigt Bref den 14 Juli 1835, om verkställigheten förständigade, hvarefter, och sedan under tiden den i Blekinge år 1826 verkställda extra roteringsjemkningen blifvit upphäfd, den nya båtsmans-indelningen derstädes jemväl är vorden år 1842 slutligen fastställd på det sätt, att af förut oindelda och kronan behållna räntor blifvit, efter en emellan 18 daler 28 öre och 21 daler silfvermynt omvexlande indelningsgrund, bildade 20 nya båtsmansnummer, samt dervid öfverblifna spridda hemmansdelar och lägenheter, hvilka med en sammanlagd ränta af 296 daler 27 öre och 22 penningar, icke kunnat till hela nummer sammansättas, ansetts efter

en

en medelberäkningsgrund af 20 daler på hvarje båtsman, motsvara nära 15 hela nummer, för hvilka vakansafgift efter årlig markegång å rustningskostnaden erlägges.

Då sedermera beslutet om förändradt sätt för öfverskotts-räntornas utgörande med år 1844 trädde i verksamhet, uppstod emellertid tvekan, huruvida samma beslut borde tillämpas jemväl å de äldre så kallade reserv-räntorna, hvilka, utan att vara till rustning indelade efter något visst dalertal, likväl redan från indelningens början varit, lika med öfverskottsräntorna, anslagne till fyllande af räntebrister för de tillskottstagande hemmanen och af sådan orsak ej heller ingått i den nya båtsmans-indelningen; och har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet, med anledning häraf, uti underdånig skrifvelse den 19:de November sistnämnde år, anhållit om den närmare förklaring i ämnet, att, som berörde reserv-räntor, hvilka, efter hvad serskildt blifvit upplyst, uppgå till belopp af 26 r:dr 22 sk. 2 rst. voro af enahanda beskaffenhet och användes för samma ändamål som öfverskottsräntorna, desamma jemväl borde anses inbegripne under det af Konung och Ständer fattade beslutet om öfverskottsräntorna och följaktligen, lika med dessa, utgöras med förvandling efter markegång, helst i annat fall för tillskottstagarne skulle uppkomma en brist, som af statsverkets öfriga tillgångar behöfde fyllas, äfvensom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i sammanhang härmed vidare hemställt, att, vid en så beskaffad förvandling, samma beräkningsgrund för reserv-räntorna borde följas, hvilken såsom medelberäkningsgrund blifvit vid den nya båtsmansindelningen antagen, eller 20 daler silfvermynt för hvarje båtsman.

Vid företagen pröfning af dessa hemställanden, deröfver Förvaltningen af sjöärenderne, Kammar-kollegium och Stats-kontoret blifvit hörde, har Kongl. Maj:t, med hänseende till hvad ej mindre Kongl. Maj:t än Rikets Ständer vid föregående tillfällen i ämnet yttrat och förklarat, väl ansett skäl förefinnas till den slutsats, att Konungs och Ständers gemensamma afsigt varit, att de nu ifrågavarande så kallade reserv-räntorna skola med förvandling efter markegång utgå, helst den af båda Statsmakterna uttalade grundsats, dels att rustningsbesväret i provinsen skulle blifva lika för alla egare af jord och lägenheter af samma natur, och dels att indelningen borde till sina hufvudgrunder återföras, i annat fall skulle förfelas; men då något bestämdt förklarande angående sättet för reserv-räntornas utgörande, eller grunden, hvarefter de vid skeende förvandling böra beräknas, icke innefattas i Rikets Ständers underdåniga skrifvelse af den 29 December 1834,

har Kongl. Maj:t velat i detta afseende inhemta Rikets Ständers tanka, samt föreslår alltså, på ofvan upptagne skäl, det Rikets Ständer måtte förklara, att de till fyllnad för den gamla båtsmans-indelningen i Blekinge anslagna reserv-räntorna skola, i likhet med öfverskotts-räntorna, utgöras med förvandling efter markegång å den verkliga rustningskostnaden, äfvensom att, vid så beskaffad förvandling, samma medelberäkningsgrund för reserv-räntorna skall följas, som vid den nya båtsmans-indelningen blifvit antagen, eller 20 daler silfvermynt för hvarje båtsman; och vill Kongl. Maj:t i sammanhang härmed för Rikets Ständer tillkännagifva, att Kongl. Maj:t, som under den 11:te December 1845, med uppskjutande tills vidare af hufvudsakligt beslut i målet, förordnat, att reserv-räntorna emellertid skulle utgå efter samma grund som förut, sedermera vid ärendets slutliga pröfning den 5:te Juni 1849 funnit skäligt föreskrifva, att den ifrågaställda förändringen med reserv-räntornas beräkning då genast borde försiggå och i mon deraf belöpande afgifter tills vidare de betalningsskyldiga påföras med laga efterräkning, men att, intilldess Rikets Ständer i ämnet beslutat och Kongl. Maj:t framdeles derom vidare i nåder förordnade, samma afgifter icke skulle uttagas, utan räntornas belopp under tiden endast enligt dittills följd grund uppbäras.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*B. v. Platen.*

*Utdrag af protokollet öfver Sjöförsvars-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Statsrådet å Stockholms Slott den 10 Januari 1851.*

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern Herr Grefve Sparre.

Statsråden:

*Fåhræus*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt* och
Grefve *von Platen*.

— — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — —

Derefter uppläste Departements-chefen, Statsrådet Grefve *von Platen* till justering det, i enlighet med Kongl. Maj:ts, uppå Statsrådets underdåniga tillstyrkan, den 5 Junii 1849 fattade nådiga beslut, uppsatta förslag till

1:o

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Rikets Ständer, om grunden för reservräntornas vid båtsmanshållet i Blekinge beräkning;

Och behagade Kongl. Maj:t, enligt Statsrådets underdåniga tillstyrkan, i nåder gilla berörde förslag, sådant detsamma finnes detta protokoll bilagdt, i öfverensstämmelse hvarmed nådig proposition skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo

*Carl Gust. Sehmann.*

# N:o 42.

Ank. till Exp. Utsk. d. 29 Jan. 1851 kl. 9 f. m.

## KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående ett begärdt amorteringslån till fullbordande af en nybyggnad för läns-lazarettet i Lund och dermed förenade sjukvårds-inrättningar; Gifven Stockholms Slott den* 10 *Januari* 1851.

Uti underdånig skrifvelse den 10 December sistlidet år, har direktionen öfver läns-lazarettet i Lund samt dermed förenade kurhus, Institutum Clinicum och barnbördshus anfört, bland annat, att bemälde direktion, uppå medicinska fakultetens yrkande och länets revisorers anmaning, äfvensom med anledning af bestämda vilkor, fästade vid vissa donationer, företagit en nybyggnad, som lemnade ökadt utrymme för 108 nya sjuksängar, hvilken nybyggnad befunnits vara af behofvet så mycket mera påkallad, som dels till intagande å lazarettet ofta blifvit anmälde ända till 40 à 50 patienter, mer än utrymmet medgifvit att emottaga, dels sjuke studerande icke kunnat der erhålla nödig läkarevård utan intrång i länets innevånares rätt, dels ock, efter föregången längre tids anmälan, patienter ofta från aflägsne orter i länet intagit sjuksängarne och, i följd deraf, hufvudsakligast chroniska sjukdomar inom lazarettet förekommit, till menlig inskränkning i kliniska undervisningen, för hvars fullständighet erfordrades ett lättadt tillträde för febersjuke, hvilka endast från lazarettets närmaste

omgifning kunde erhållas; och har direktionen, som, oaktadt all använd omtanka och sparsamhet vid företagets utförande, funnit sig icke kunna medelst sina egande tillgångar verkställa de med ifrågavarande nybyggnad åsyftade förbättringar, underdånigst anhållit, det Kongl. Maj:t genom nådig proposition till Rikets nu församlade Ständer om ett amorteringslån af Fyratiotusen riksdaler banko mot tre à 4 procents årlig ränta och 1 à 2 procents årlig amortering, måtte bereda direktionen tillfälle att ofvanberörda nyttiga ändamål befrämja.

Och vill Kongl. Maj:t, i anledning af hvad bemälde direktion sålunda anfört, hos Rikets Ständer föreslå, att det för ofvanberörde ändamål begärda lånet, Fyratiotusen riksdaler banko, måtte meddelas på de vilkor, Rikets Ständer, i betraktande af hvad direktionen i detta afseende föreslagit, kunna finna skäligt att bestämma.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*P. Genberg.*

---

*Utdrag af protokollet öfver Ecklesiastik-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet på Stockholms Slott den* 10 *Januari* 1851.

Närvarande:

Hans Exellens Justitie-Statsministern Herr Grefve *Sparre.*
Statsråden:
*Fåhræus,*
*von Hohenhausen,*
*Wallenstéen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt,*
Grefve *von Platen.*

Chefen för Ecklesiastik-departementet, Statsrådet *Genberg* uppläste till justering ett, i öfverensstämmelse med förut fattadt beslut, uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Rikets Ständer, angående ett begärdt amorteringslån till fullbordande af en nybyggnad för läns-lazarettet i Lund och dermed förenade sjukvårds-inrättningar;

och behagade Kongl. Maj:t, uppå Statsrådets underdåniga tillstyrkan, berörda förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, i nåder gilla samt förordna, att nådig proposition, i öfverenstämmelse dermed, skulle till Rikets Ständer expedieras.

Ex protocollo

*Gustaf Ribbing.*

---

## N:o 43.

Ank. till Exp. Utsk. den 29 Januari 1851, kl. 9 f. m.

### KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Skrifvelse till Rikets Ständer, i fråga om förändrad beräkningsgrund för Båtsmans-vakans-afgiften af nyroterad jord inom Blekinge län; Gifven Stockholms Slott den* 10 *Januari* 1851.

Uti underdånig skrifvelse af den 23 Maj 1845 anmälde Rikets då församlade Ständer, att hos dem framställning blifvit gjord om förändrad beräk-

ningsgrund för båtsmans-vakansafgiften af nyroterad jord inom Blekinge län, samt att Rikets Ständer i afseende på denna fråga, bland annat, inhemtat: det Kongl. Maj:t redan gifvit Rikets Ständer vid 1834 och 1835 årens riksdag tillkänna, att Kongl. Maj:t funnit de inom länet utgående så kallade öfverskottsräntor böra till förmon för de rusthållare, som egde att desamma uppbära, framdeles utgöras med förvandling efter årlig markegång å de till båtsmans-rustningen, enligt 1685 års kontrakt, hörande prestationer, under iakttagande för öfrigt af vissa föreslagna vilkor, hvaribland äfven att egarne af sådane hemman, som efter en så beskaffad förändring kunde anses för högt betungade, borde få söka nedsättning i räntan till likhet med andra räntebetalande hemman, samt att, till betäckande af den brist, som genom dylik räntenedsättning kunde inträffa för de ränte-tillskottstagande rusthållarne, finge användas, jemte kronans behållna indelnings-, öfverskotts- eller reservräntor, äfven de i Blekinge vid förrättad extra-roteringsjemkning tillkomna nya ordinarie rotar genom erläggande för dem af en efter markegång rustningskostnaden motsvarande vakansafgift; hvaremot Kongl. Maj:t ansett förhöjning i vakansafgiften för inom länet lediga båtsmansnummer af gamla stammen, utöfver de 8 r:dr, hvarmed sådan afgift dittills utgått, icke lämplig, åtminstone så länge de rustande ej kommit af tillskottsräntornas förhöjning i åtnjutande; att Rikets Ständer, enligt underdånig skrifvelse den 29 December 1834, gillat de af Kongl. Maj:t sålunda föreslagna åtgärder till jemnkning af indelnings-besväret i Blekinge, med den skiljaktighet, att anståndstiden för öfverskotts-gifvarne att erlägga räntorne efter markegångs-förvandling skulle, i stället för 20 år, inskränkas till 10 år, hvarefter Kongl. Maj:t, med antagande af denna förändring, genom nådigt bref den 14:de Juli 1835, anbefallt verkställighet af hvad Kongl. Maj:t och Rikets Ständer i ämnet beslutat; att Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet derefter, i sammanhang med den anbefallda verkställigheten, väckt fråga, bland annat, derom, att till ordinarie indelnings utgörande upptagne nya rotarne måtte intill år 1844 få utgöra sina räntor, såsom förut, utan förvandling, men att Kongl. Maj:t, efter vederbörandes hörande, uti nådigt bref den 15:de Januari 1839 förklarat, att, enär Kongl. Maj:t, gemensamt med Rikets Ständer, beslutat, att de kronan behållna räntorna skulle från och med 1835 komma de rusthållare, som af lindring funnos i behof, till godo, på det sätt, att för de rotar, som af dessa räntor uppkommit, erlades en efter markegång rustningskostnaden motsvarande vakansafgift, Kongl. Maj:t icke kunde häruti medgifva någon jemkning, som i allt fall

skulle lända gamla rusthållsindelningen till förlust, i samma mon den tjente räntegifvarne till fördel, utan borde hvad i afseende å dessa räntor redan funnes föreskrifvet lända till behörig efterrättelse; att vidare, till följd af den räntegifvarne förunnade rättighet att söka nedsättning i den vid skattläggnings-tiden åsatta räntan, en mängd hemmansegare derom vändt sig till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet, samt att emedlertid och innan dessa frågar blifvit afgjorda, en rustningskostnaden efter markegång motsvarande vakansafgift blifvit de till ordinarie indelnings utgörande upptagne hemmanen, vid debiteringen af 1841 års kronoutskylder efterräkningsvis för sex år, från och med 1835, påförd och af Kongl. Maj:ts befallningshafvande till uttagande fastställd, men att Kongl. Maj:t, i anledning af häröfver anförda underdåniga besvär och tillika gjord anhållan om befrielse från eller lindring i den retroaktivt beräknade afgiften, genom nådigt bref den 23 Juli 1842 förklarat, vidkommande yrkad befrielse från berörde vakansafgift, så vidt den icke blifvit inom den för kraf af kronoutskylder bestämda tid af 3 år affordrad, att frågan härom borde serskildt i laga ordning utföras, samt hvad anginge klagandernes anhållan, att den vakansafgift, som skulle utgöras, icke måtte på en gång hos de skattskyldige uttagas, utan få utgå på det sätt, att ett års resterande afgift efterräkningsvis kunde, jemte det löpande årets, få erläggas; att Kongl. Maj:t funnit godt förunna samtlige de skattskyldige en sådan lindring, med vilkor likväl, att deras under egande- eller besittningsrätt innehafvande jord blefve för resterne i ansvar; samt slutligen att, då vakansafgift icke inom tre år från uppbördsårets utgång blifvit för år 1835 affordrad, Kammar-rätten, uppå derom från Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet fullföljd talan, genom utslag den 19 December 1844, ogillat den till utbekommande af samma afgift meddelade utmätningsåtgärd och på det sätt rättat Kongl. Maj:ts befallningshafvandes öfverklagade beslut, att, derest vakans-afgiften för åren 1835 och 1836 skulle sammanlagdt öfverskjuta, hvad för åren 1836 och 1837 rätteligen borde utgöras, det öfverskott, som på sådant sätt kunde komma de skattskyldige till godo, borde dem kostnadsfritt återställas.

Under anförande sedermera, att, efter denna utredning af förhållandena med båtsmans-indelningen i Blekinge, Rikets Ständer ansågo det icke kunna bestridas, att påföringen af vakansafgifter för de nya ordinarie båtsmansrotarne i nämnde provins till ett den verkliga rustningskostnaden efter markegång motsvarande belopp, så vidt prescription för en sådan påföring varit öppen, skett i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts och Rikets Ständers gemensamma beslut, äfvensom

att

att en dylik beräkningsgrund för vakansafgifter i allmänhet vore stadgad för de rotar och rotedelar, med hvilka den nya ordinarie soldat- och båtsmansroteringen öfver hela riket redan blifvit tillökad eller ytterligare komme att ökas, hafva Rikets Ständer väl funnit vederbörande rusthållare icke vara berättigade till åtnjutande af den lindring vid vakansafgiftens utgörande, som blifvit föreslagen; men då likväl åtskilliga omständigheter förekommo, som, enligt Rikets Ständers tanka, gjorde lindring i berörde hänseende af billigheten påkallad, såsom: att vakansafgiften för gamla båtsmans-indelningen i Blekinge utginge med 8 r:dr banko för hvarje nummer, och att förhöjning häri, enligt Kongl. brefvet den 14 Juli 1835, icke ansetts lämplig; att denna olikhet i rustningsbördan emellan de gamla och nya ordinarie båtsmansrotarne varit för de sednare så mycket mer betungande, som rusthållarne icke fått uppbära tillskottsräntorne efter markegångs-förvandling, under den tid af 10 år, den förhöjda vakansafgiften varit till utgörande påbjuden; att denna afgift, sedan densamma, genom sistnämnde Kongl. bref bestämdes, icke blifvit såsom andra kronoutskylder debiterad för hvarje år, i hvilket fall den icke torde hafva känts i väsentlig mon tryckande, utan först år 1841, eller 6 år efter dess påbjudande och retroaktivt för denna tid de rustande påförts till utgående, enligt Kongl. brefvet den 23 Juli 1842, för 2 år i sender; samt slutligen, att meranämnde vakansafgift, som blifvit anslagen till understöd för den gamla båtsmans-indelningen, icke ännu skulle hafva kommit densamma tillgodo; så ansågo Rikets Ständer sig, vid berörde förhållanden och i anseende till det serdeles betungande i den dubbla vakansafgiften, böra i underdånighet anhålla, bland annat, att Kongl. Maj:t, efter föregången undersökning, huruvida och till hvad belopp ifrågavarande vakansafgift från de nya ordinarie rotarna i Blekinge varit behöflig till betäckande af den brist, som genom beviljad nedsättning i räntorne för en del räntegifvande hemman under gamla båtsmans-indelningen uppkommit för tillskottstagande rusthållare, måtte meddela Rikets Ständer förslag till den nedsättning i beloppet af vakansafgiften för de intill 1845 sednast förflutna 10 år, hvilken, utan förlust för ränte-tillskottstagare, kunde de nya rotarne förunnas.

Efter från Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge län inhemtadt yttrande uti åtskillige detta ärende rörande delar, hafva Förvaltningen af Sjö-ärendena, Kammar-kollegium och Statskontoret uti den 2 Mars 1848 gemensamt afgifvet utlåtande, dels upplyst, ej mindre att, enligt de genom Kongl. brefvet den 11 Juni 1842 gillade indelningslängder, inom Blekinge län blifvit efter indel-

ningsgrund af emellan 18 daler 20 öre och 21 daler på båtsman bildade 20 nya hela rustningsnummer och att spridda hemmansdelar, som ej kunnat till hela nummer sammansättas, öfverblifvit med en ränta af 296 daler 27 öre 22 penningar, eller 98 r:dr 45 sk. 9 r:st., motsvarande, efter 20 daler på båtsman, sammanlagdt 14 $\frac{6479}{7680}$:delar, eller nära 15 hela nummer, än äfven att det utaf Rikets Ständer åberopade förhållande, att vakansafgiften för gamla båtsmans-indelningen i Blekinge utginge med endast 8 r:dr för hvarje nummer, numera upphört; dels ock vidare i underdånighet anfört, att, sedan Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet afslagit all derstädes sökt förmedling eller nedsättning uti räntorna för de hemman, som höra under gamla båtsmans-indelningen, så att någon brist för tillskottstagande rusthållare icke uppkommit, eller behöft med de för de nya rotarne influtna vakansmedlen godtgöras, hade väl besvär öfver Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut härutinnan blifvit hos Kammar-kollegium anförde och voro på dess pröfning beroende, men att de rusthållare, hvilka i denna del klagat, voro så få, att, om än deras besvär skulle vinna afseende, sådant icke kunde inverka på bedömandet af frågan i dess helhet; och hafva kollegierne vid nu uppgifne förhållande, på sätt Kongl. Maj:ts befallningshafvande äfven yttrat, ansett någon förlust för ränte-tillskottstagarne icke uppkomma, ehvad nedsättning i beloppet af den ifrågavarande vakansafgiften må de nya rotarne förunnas, men utan afseende derå, om någon så beskaffad förlust skolat inträffa eller ej, icke funnit skäl vara för handen att i underdånighet tillstyrka någon nedsättning uti ifrågavarande vakansafgift, heldst den nyberustade jorden inom Blekinge län stode i samma kathegori, som den nyroterade jorden i öfriga delar af riket, eller att den nu blifvit belagd med ett onus, hvarifrån densamma förut, af en eller annan anledning, obehörigt åtnjutit befrielse, samt i följd häraf stadganderne för den ena äfven borde gälla för den andra, på det att ett motsatt förfarande ej måtte föranleda antingen till obillighet för den, hvilken icke finge någon eftergift, eller ock till rättighet för denne att äfven deraf komma i åtnjutande.

Med afseende å hvad härvid sålunda förekommit och då Kongl. Maj:t ansett det böra i betraktande tagas å ena sidan, att genom beviljandet af den ifrågaställda nedsättningen i vakansafgiften för den nyberustade jorden i Blekinge, större förmåner skulle dessa rusthåll tillgodokomma, än som den öfriga nyroterade jorden i riket fått åtnjuta, samt å den andra, att, om full vakans-afgift efter markegång af de nya rusthållen uttages för nu ifrågavarande förflutna tid, desamma skulle komma att i berörde afseende vidkännas en vida större tunga, än de gamla rusthållen, hvilka till och med 1843 fått erlägga både vakans-afgift och öfver-

skottsränta efter den lindriga beräkningen af 24 daler, eller 8 r:dr årligen för hvarje nummer, har Kongl. Maj:t härmed velat gifva Rikets Ständer del af dessa förhållanden samt till Rikets Ständers afgörande i nåder öfverlemna, huruvida och i hvilken mon Rikets Ständer, i anledning af de upplysningar, som till förevarande ämnes närmare utredning vunnits, må finna skäl att den önskade förändringen i sättet för utgörande af vakans-afgiften för den nyindelade jorden i Blekinge län för deras del medgifva.

Jemte meddelande slutligen, att, enligt hvad Kollegierna upplyst, den för åren 1835 till och med 1844 debiterade vakans-afgiften utgjort sammanräknade . . . . . B:ko r:dr 22,185: 47. 7.
samt att, om härtill lägges för 20 hela och 15 spridda, eller tillhopa 35 nya rustningsnummer, förslagsvis efter 50 r:dr för hvarje nummer, årligen 1750 r:dr, och således för åren 1845, 1846 och 1847 sammanlagdt . . . . . 5,250: — —
summan af de uti Landt-ränteriet för omförmälde år innestående vakansmedel utgör . . . . . r:dr 27,435: 47. 7.
men att det verkliga beloppet af dessa medel först med visshet kan bestämmas, sedan de klagomål, som, på sätt ofvan omförmäldt är, blifvit anförde öfver Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes beslut, i fråga om förmedling eller räntenedsättning, blifvit slutligen afgjorde, äfvensom att vakans-afgiften för framtiden, i händelse effektiv rustning kommer att presteras för de nybildade 20 hela rustningsnumren, derefter inflyter blott för de 15 spridda numren till ett belopp årligen af endast omkring 750 r:dr efter den antagna grunden af omkring 50 r:dr för hvarje nummer, har Kongl. Maj:t nu tillika velat till Rikets Ständer göra framställning derom, att ifrågavarande vakans-afgifter, i den mon de icke behöfvas för ersättningar åt den gamla båtsmans-indelningen, må upptagas bland statsverkets inkomster, på sätt eger rum med enahanda afgifter af den nyroterade jorden i rikets öfriga län.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*B. v. Platen.*

*Utdrag af Protocollet öfver Sjöförsvars-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den* 10 *Januari* 1851.

Närvarande:

Hans Excellens Justitie-Statsministern Herr Grefve *Sparre*,

Statsråden:

*Fåhræus*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt*,
Grefve *von Platen*.

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Derefter uppläste Departementschefen, Statsrådet Grefve *von Platen* till justering det, i enlighet med Kongl. Maj:ts, uppå Statsrådets underdåniga tillstyrkan, den 5 Juni 1849 fattade nådiga beslut, uppsatta förslag till

2:o.

Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Rikets Sänder, angående förändrad beräkningsgrund för båtsmansvakans-afgiften af nyroterad jord inom Blekinge Län; och behagade Kongl. Maj:t, enligt Statsrådets underdåniga tillstyrkan, i nåder gilla berörda förslag, sådant detsamma finnes detta protocoll bilagdt; i öfverensstämmelse hvarmed nådig skrifvelse skulle till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo
*Carl Gust. Sehmann.*

## N:o 44.

Ank. till Exp. Utsk. d. 29 Jan. 1851, kl. 9 f. m.

### KONGL. MAJ:TS

*Nådiga Proposition till Rikets Ständer, angående upplåtelse af jord från trumslagare-bostället vid Kalmare regemente, Lilla Ökna N:o 2, i Jönköpings Län, till plan för sockenstuga och skolhus åt Ökna församling; Gifven Stockholms Slott den* 10 *Januari* 1851.

Jemte insändande af Ökna församlings i Östra härad af Jönköpings län underdåniga ansökning, att, till erhållande af nödig plan för uppförande af socknestuga och skolhusbyggnad för församlingens behof, $4\frac{1}{2}$ kappl. med jord, uppskattade till $2\frac{1}{4}$ kappl., måtte af egorna till trumslagare-bostället vid Kalmare regemente Lilla Ökna N:o 2 om $\frac{1}{4}$ mantal upplåtas, emot ersättning af en till vidden, $2\frac{11}{20}$ kappland, något mindre, men till godheten lika uppskattad jordrymd från Komministers-bostället Lilla Ökna N:o 3 om $\frac{1}{8}$ mantal, som deremot skulle, i stället för den afstådda jordrymden, af församlingen erhålla en afkastningen motsvarande årlig afgäld af $13\frac{1}{2}$ L:*tt.* godt hårdvallshö, med kontanta värdet deraf, 3 r:dr 18 sk. banko, på sätt af tillförordnad Landtmätare med biträde, efter i vederbörandes närvaro skedd uppmätning, beskrifning, uppskattning och affattning af de båda jordrymderna, blifvit föreslaget, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nämnde län, uti underdånigt memorial af den 9 Januari sistlidne år, öfverlemnat de i målet infordrade yttranden ifrån Kronobetjeningen i orten, Chefsembetet vid Kalmare regemente och Konsistorium i Wexiö stift, samt, lika med dessa vederbörande, för egen del till det ifrågaställda egobytet tillstyrkt nådigt bifall, med un-

derdånig hemställan, att den Komministern tillkommande årliga ersättningen måtte, enligt 4 §. 2 kapitlet uti Kongl. förordningen den 19 December 1827, bestämmes till 13½ L:*U.* godt hårdvallshö, att Komministern, efter markegångspriset hvarje år, af församlingen godtgöras, men icke ur kyrkokassan utgå.

Till underdånig åtlydnad af härå meddelad nådig remiss och sedan Ökna församling uti infordrad ytterligare förklaring förmält sig vara beredvillig att för ängsmarkens afträdande godtgöra komministers-bostället Lilla Ökna med 13½ L:*U.* godt hårdvallshö årligen, antingen in natura eller med lösen efter årligt markegångspris, på sådant sätt, att denna ersättning icke kommer att betunga Ökna kyrkokassa, utan af församlingens hemmansegare och innehafvare årligen utgöras, hafva Kongl. Maj:ts och Rikets Krigs- och Kammar-kollegier uti underdånigt utlåtande den 13 sistlidne November anfört, att som i Ökna socken någon passande plan för sockenstugas och skolhusbyggnads uppförande å annat ställe, än det nu föreslagna, ej skall finnas, samt fullt ut tjenligt vederlag för den till ändamålets befrämjande ifrågakomne mark blifvit trumslagare-bostället Lilla Ökna N:o 2 beredt, äfvensom den Komministers-bostället af församlingen tillkommande årliga afgäld är bestämd efter afkastningen af den jordrymd, som derifrån komme att till trumslagare-bostället såsom ersättning öfverlåtas, ansåge Kollegierne sig böra hvad härutinnan sökt och medgifvet blifvit till bifalls vinnande understödja.

Vid det sålunda utredda förhållande, anser Kongl. Maj:t skäl vara för handen, att ifrågavarande jordutbyte under de af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande uppgifne vilkor bifalles, samt vill alltså härmed föreslå Rikets Ständer att detsamma medgifva.

Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

OSCAR.

*C. von Hohenhausen.*

*Utdrag af protokollet öfver Landtförsvars-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet på Stockholms Slott den* 10 *Januari* 1851.

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Herr Grefve *Sparre*,

Stats-Råden:

*Fåhræus*,
*von Hohenhausen*,
*Wallensteen*,
*Günther*,
*Genberg*,
*Gripenstedt*,
Grefve *von Platen*.

Statsrådet och Chefen för Landtförsvars-departementet uppläste till justering ett, i enlighet med Kongl. Maj:ts den 13 December sistl. år fattade nådiga beslut, uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Rikets Ständer, angående upplåtelse af jord från trumslagare-bostället vid Kalmare regemente, Lilla Ökna N:o 2, i Jönköpings län, till plan för sockenstuga och skolhus åt Ökna församling;

Och behagade Kongl. Maj:t berörde förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, i nåder gilla, samt förordna, att nådig proposition i enlighet dermed skulle till Rikets Ständer afgå.

Ex protocollo
*C. G. Arman.*

STOCKHOLM, TRYCKT HOS ISAAC MARCUS 1851.

# № 45.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 16 Febr. 1851, kl. 12 f. m.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer angående sättet för fullföljd af mindre brottmål, som med tvistemål ega nära gemenskap eller deraf härflyta; Gifven Stockholms Slott den 31 Januari 1851.*

Genom Kongl. Förordningen den 18 April 1849, angående upphörande af Kämners-, Lagmans- och Riddaresyne-Rätter, hafva blifvit upphäfne så väl 3 Kap. 4 § Rättegångs-Balken, enligt hvilken ett mindre brottmål, som af något tvistemål sitt ursprung fått och dermed hade nära gemenskap, skulle åtföljа tvistemålet till Lagmans-rätt och der afdömas, som ock sista momentet i 25 Kap. 5 § samma Balk, hvilket meddelat en hänvisning till omförmälda 4 § i 3 Kapitlet. Grundsatsen att ett sådant mindre brottmål borde, vid fullföljd i högre rätt, i sammanhang med tvistemålet, behandlas efter samma rättegångsordning som detta, saknar således nu stöd af beskrifven lag, men synes dock fortfarande böra i lagskipningen följas, helst derigenom beredes ej obetydlig lättnad för parterne, i det de undvika de dubbla skriftväxlingar och iakttagelser af särskilda fatalier, som blefvo oundgängliga, i händelse brottmålet skulle skiljas från hufvudmålet och genom särskilda besvär fullföljas. Kongl. Maj:t vill derföre, efter Statsrådets och Högsta domstolens hörande, härmed föreslå Rikets Ständer antagande af följande Lagbestämmelse:

»Fullföljes i Högre Rätt tvistemål, deri ett mindre brott kommit, som af det sitt ursprung fått och dermed nära gemenskap hafver; då må brottmålet följa tvistemålet åt och för båda gälla den rättegångsordning, som för tvistemål är stadgad. Fullföljes endast brottmålet, eller är brottet sådant att derföre med penningar ej bötas må; gånge med rättegången efter thy för brottmål i allmänhet är sagdt.»

De i Statsrådet och Högsta Domstolen förda protokoll i ämnet bifogas; och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Stockholms Slott den 31 Januari 1851,

OSCAR.

*G. A. Sparre.*

*Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-rådet å Stockholms Slott den 31 Januari 1851.*

Närvarande:

Justitie-Stats-Ministern, H. Ex. Herr Grefve *Sparre.*
Stats-råden: *Fåhræus,*
*von Hohenhausen,*
*Wallenstéen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt,*
Justitie-råden: *Nordenstolpe,*
*Qviding.*

H. Ex. Herr Friherre *Stjerneld* och Statsrådet Grefve *von Platen* anmältes vara af sjukdom hindrade att detta Statsråd bivista.

H. Ex. Herr Grefven och Justitie-Stats-Ministern anmälte i underdånighet:

Förslag till Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Rikets Ständer, angående behandling af mindre brottmål i sammanhang med tvistemål, öfver hvilket förslag Kongl. Maj:t, den 7 innevarande månad, infordrat Högsta Domstolens underdåniga utlåtande.

Den föreslagna lagbestämmelsen var af följande lydelse: »Fullföljes i högre rätt tvistemål, deri ett mindre brott kommit, som af det sitt ursprung fått och dermed nära gemenskap hafver; då må brottmålet följa tvistemålet åt och för båda gälla den rättegångsordning, som för tvistemål är stadgad. Fullföljes endast brottmålet eller är brottet sådant, att derföre med penningar ej bötas må, gånge med rättegången efter thy för brottmål i allmänhet är sagdt.»

Högsta Domstolen hade, på sätt dess protokoll den 21 i denna månad utvisar, i underdånighet tillstyrkt, att den föreslagna propositionen måtte till Rikets Ständer aflåtas.

Efter tillstyrkande af Statsrådet, beslöt Kongl. Maj:t, att ifrågavarande nu upplästa och godkända proposition, sådan den finnes bilagd detta protokoll, skall Rikets Ständer till antagande i vanlig ordning föreläggas.

Ex protocollo,

*C. P. A. Hallbäck.*

*Utdrag af Protokoll öfver Justitie-Ärender, hållet i Kongl. Maj:ts Högsta Domstol, Tisdagen den 21 Januari 1851.*

Närvarande:

Justitie-råden: *Bredberg,*
*Nordenstolpe,*
Grefve *Snoilsky,*
*Schmidt,*
*Qviding,*
*Hoffstedt,*
*Gyllenhammar.*

Revisionssekreteraren *Quensel* föredrog i underdånighet:

Kongl. Maj:ts nådiga Remiss den 7 innevarande månad, hvarigenom Högsta Domstolens utlåtande blifvit infordradt öfver ett af H. Ex. Herr Grefven och Justitie-Stats-Ministern författadt, detta protokoll bifogadt, underdånigt förslag till nådig proposition till Rikets Ständer, angående följande lagbestämmelse:

»Fullföljes i Högre Rätt tvistemål, deri ett mindre brott kommit, som af det sitt ursprung fått och dermed nära gemenskap hafver; då må brottmålet följa tvistemålet åt och för båda gälla den rättegångsordning, som för tvistemål är stadgad. Fullföljes endast brottmålet eller är brottet sådant, att derföre med penningar ej bötas må, gånge med rättegången efter thy för brottmål i allmänhet är sagdt.»

Högsta Domstolen tillstyrkte i underdånighet, att den föreslagna propositionen måtte till Rikets Ständer aflåtas.

Ex protocollo,

*C. P. A. Hallbäck.*

# № 46.

Ank.! till Exp.-Utsk. d. 16 Febr. 1851, kl. 12 f. m.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer angående ändring i 23 Kapitlet 1 §. Rättegångsbalken, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 18 April 1849; Gifven Stockholms Slott den 31 Januari 1851.*

Genom 22 § Regeringsformen är stadgadt, att uti Högsta Domstolen ringare mål kunna pröfvas af fem ledamöter, så ock af fyra, der alla fyra om slutet ense äro och 23 Kapitlet 1 § Rättegångsbalken, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 18 April 1849, förmår, att i Hof-Rätt likaledes minst fyra ledamöter fordras för att utgöra domfört antal. Det synes dock mindre nödigt, att andra instansens domstolar äro sammansatta af lika många ledamöter, som Högsta Domstolen, och af Lagberedningen är jemväl af sådan anledning föreslaget, att Öfverrätt skulle vara domför med tre ledamöter. Ett stadgande i denna syftning skulle dessutom medföra den fördel, att uppkommande balanser i Hof-Rätterna kunde skyndsammare afarbetas — en fördel af desto större vigt, som antalet af till Hof-Rätterna fullföljda vademål betydligen stigit sedan Lagmans- och Kämners-Rätterna blifvit indragna. Kongl. Maj:t vill alltså, efter Stats-Rådets och Högsta Domstolens hörande, härmed föreslå Rikets Ständer:

att, med ändring af 23 Kapitlet 1 § Rättegångsbalken, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 18 April 1849, följande stadgande må antagas nemligen:

»I Hof-Rätt må ej färre än fyra ledamöter döma i mål, som å ära eller lif gå. I andra mål må tre ledamöter utgöra domfört antal, der alla om slutet ense äro».

De uti Stats-Rådet och Högsta Domstolen i ärendet förda Protokoll bifogas; Och Kongl. Maj:t förblifver Rikets Ständer med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Stockholms Slott den 31 Januarii 1851.

OSCAR.

*G. A. Sparre.*

*Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärender, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 31 Januari 1851.*

Närvarande:

Justitie-Stats-Ministern, Hans Excellence Herr Grefve *Sparre.*
Stats-Råden: *Fåhræus,*
*von Hohenhausen,*
*Wallensteen,*
*Günther,*
*Genberg,*
*Gripenstedt,*
Justitie-Råden: *Nordenstolpe,*
*Qviding.*

Hans Excellence Herr Friherre *Stjerneld* och Stats-Rådet Grefve von *Platen* anmäldes vara af sjukdom hindrade att detta Stats-Råd bivista.

Hans Excellens Herr Grefven och Justitie-Stats-Ministern anmälde i underdånighet:

Förslag till Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer angående ändring uti 23 Kapitlet 1 § Rättegångs-Balken, hvilket, till följd af Kongl. Maj:ts Nådiga befallning den 7 innevarande månad, blifvit öfverlemnadt till Högsta Domstolen, för afgifvande af underdånigt utlåtande i den ordning 87 § Regerings-Formen föreskrifver.

Förslaget innehåller att, med ändring af 23 Kapitlet 1 § Rättegångs-Balken, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 18 April 1849, följande stadgande må antagas, nemligen:

»I Hof-Rätt må ej färre än fyra Ledamöter döma i mål, som å ära eller lif gå. I andra mål må tre Ledamöter utgöra domfört antal, der alla om slutet ense äro.»

Vid föredragning den 21 i denna månad af detta ärende, hade, på sätt af Högsta Domstolens nu upplästa Protokoll inhemtades, Justitie-Råden *Bredberg, Nordenstolpe, Schmidt, Qviding, Hoffstedt* och *Gyllenhammar* i underd. tillstyrkt, att den föreslagna Propositionen måtte till Rikets Ständer aflåtas. Hvaremot Justitie-Rådet Grefve *Snoilsky* anfört: »Sedan uti 23 Kap. 1 § Rättegångs-Balken blifvit stadgadt, att i vigtigare mål borde i Hof-Rätt 7 Ledamöter döma, men att ringare mål finge urskiljas af fem, så ock af fyra, der alla fyra om slutet ense voro, blef genom Kongl. Förordningen den 19 Juli 1815 den förändring påbuden, att

i Hof-Rätt borde ej färre än 5 Ledamöter döma i mål, som å lif och ära gå; men i andra mål borde fyra Ledamöter utgöra domfört antal, derest alla om slutet ense voro, hvilket stadgande är oförändradt bibehållet i Kongl. Förordningarne den 15 Juni 1818 och den 18 April 1849 och inhemtas tillika af 1815 års riksdagshandlingar, dels att denna lagförändring tillkommit i anledning af Kongl. Maj:ts Nåd. Proposition, hvartill såsom orsak åberopats den mängd mål, som i Götha Hof-Rätt hvilade oafgjorda; dels ock att en sådan lagförändring jemväl varit framställd af dåvarande Lag-Kommittéen, såsom ansedd lämplig för det fall, att den af kommittéen tillstyrkta utflyttning af Rikets Hof-Rätter till orterne komme att verkställas. Den hopade mängd af mål i Hof-Rätterne, som för närvarande förefinnes, en följd af Lagmans-Rätternes och Kämners-Rätternes borttagande, hvarigenom Hof-Rätt blifvit andra instansen för såväl civile, som criminelle mål, är visserligen förtjent af Kongl. Maj:ts synnerliga Nådiga uppmärksamhet; men den utväg till förlägenhetens afhjelpande, som genom den föreslagna lagförändringen är åsyftad, har förekommit mig betänklig. Då man måste antaga, att garantien för fullständighet och säkerhet vid måls utredande och afgörande förnämligast ligger i storheten af det domföra antalet af Domstolens Ledamöter, och hvilket antal äfven hittills ansetts böra vara större, ju mera vigt och anseende Domstolen är tillagd, har det synts mig, att straxt efter Lagmans-Rätternes upphörande, hvarigenom Menigheten förlorat en instans i sin hembygd och blifvit nödsakad att öfverlemna sitt väl åt en aflägsen Hof-Rätts oväld och lagkunskap, det skulle göra ett högst ofördelaktigt intryck på Menigheten, när den finge förnimma, att det domföra antalet af Ledamöter i Hof-Rätterna tillika blefve minskadt i den mon, att de flesta dit fullföljda mål, ibland hvilka sådane kunde vara, som angå en persons hela förmögenhet, skulle komma att bero af blott tre Ledamöters afgörande, eller, i händelse af skiljaktighet, af fyra, och uti hvilken Dom ändring icke annorledes finge sökas, än med stor kostnad hos Konungen. Om under sådane förhållanden misstroende eller farhågor hos Menigheten skulle uppstå, må vara af obetydlig anledning, mot en eller annan bland dessa få Ledamöter, men af ryktet vidare förstoras, skulle möjligen den aktning och det anseende, som Domstolen borde tillkomma, småningom kunna äfventyras och måhända alldeles undergräfvas. Då i öfrigt den menskliga förmågan, äfven bland Hof-Rättens Ledamöter, har sin gräns, derest noggrannhet och begrundande vid målens pröfning skall iakttagas, och inträdande förr, ju mera oafbrutet verksamheten tages i anspråk; då det, efter den kännedom, jag eger om arbetssättet inom en Hof-Rätt, sannolikt skulle komma att tillgå hädanefter såsom hittills, att en Ledamot måste icke allenast bereda och föredraga sina mål, utan ock ofta sjelf lägga hand vid

Protokollers och Utslags författande, hvilket för honom upptager betydlig tid, hvarigenom det synes tvifvelaktigt, om något serdeles ökadt antal afgjorda mål genom lagförändringen skulle kunna åstadkommas; då vid måls föredragning uti Högsta Domstolen vanligen 7 Ledamöter äro tillstädes och jemväl 6, men sällan 5 och endast tillfälligtvis för någon kort stund fyra, samt då det dessutom icke torde sakna sin vigt, att den första Lag-Kommittéen, som icke tvekade att föreslå ändringar, uti förslaget till ny Civillag 4 Kapitlet 1 § Rättegångs-Balken, icke tilltrott sig böra gå vidare uti nedsättning af domföra antalet af Hof-Rätts-Ledamöter, än till fem, anser jag mig, på dessa grunder, hindrad, att i underdånighet tillstyrka den ifrågasatta lagförändringen.»

Kongl. Maj:t behagade, i enlighet med Stats-Rådets tillstyrkande, godkänna ifrågavarande förslag till ändring i 23 Kapitlet 1 § Rättegångs-Balken; och skulle den Proposition, som finnes detta Protokoll bilagd och nu upplästes samt justerades, Rikets Ständer till antagande föreläggas.

Ex Protocollo,
*C. P. A. Hallbäck.*

*Utdrag af Protokollet, hållet i Kongl. Maj:ts Högsta Domstol, Tisdagen den 21 Januari 1851.*

Närvarande:

Justitie-Råden: *Bredberg*,
*Nordenstolpe*,
Grefve *Snoilsky*,
*Schmidt*,
*Qviding*,
*Hoffstedt*,
*Gyllenhammar*.

Revisions-Sekreteraren *Qvensel* föredrog i underdånighet:

Kongl. Maj:ts Nådiga remiss den 7 i denna månad, hvarigenom Högste Domstolens utlåtande blifvit infordradt öfver ett af Hans Excellens, Herr Grefven och Justitie-Statsministern, framstäldt, detta Protokoll bifogadt, underdånigt förslag till Nådig Proposition till Rikets nu församlade Ständer:

Att med ändring af 23 Kapitlet 1 § Rättegångs-Balken, sådan den lyder i Förordningen den 18 April 1849, följande stad-

gande må antagas, nemligen: »I Hof-Rätt må ej färre, än fyra Ledamöter döma i mål, som å ära eller lif gå. I andra mål må tre Ledamöter utgöra domfört antal, derest alla om slutet ense äro.»

Högste Domstolens fleste Ledamöter tillstyrkte i underdånighet, att den föreslagna Propositionen måtte till Rikets Ständer aflåtas.

Justitie-Rådet Grefve *Snoilsky* var härifrån skiljaktig och yttrade: »Sedan uti 23 Kapitlet 1 § Rättegångs-Balken blifvit stadgadt: att i vigtigare mål borde i Hof-Rätt sju Ledamöter döma, men att ringare mål finge urskiljas af fem, så ock af fyra, der alla fyra om slutet ense voro, blef, genom Förordningen den 19 Juli 1815, den förändring påbuden, att i Hof-Rätt borde ej färre än fem Ledamöter döma i mål, som å lif och ära gå; men i andra mål borde fyra Ledamöter utgöra domfört antal, derest alla om slutet ense voro; hvilket stadgande är oförändradt bibehållet i Förordningarne den 15 Juni 1818 och den 18 April 1849, och inhämtas tillika af 1815 års Riksdagshandlingar, dels att denna lagförändring tillkommit i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition, hvartill såsom orsak åberopats den mängd mål, som i Götha Hof-Rätt hvilade oafgjorda, dels ock att en sådan lagförändring jemväl varit framställd af dåvarande Lag-Kommittéen, såsom ansedd lämpelig för det fall, att den af Kommittéen tillstyrkta utflyttning af Rikets Hof-Rätter till orterne komme att verkställas. Den hopade mängd af mål i Hof-Rätterna, som för närvarande förefinnes, en följd af Lagmans-Rätternes och Kämners-Rätternes borttagande, hvarigenom Hof-Rätt blifvit andra instansen för så väl civile, som criminella mål, är visserligen förtjent af Kongl. Maj:ts synnerliga nådiga uppmärksamhet; men den utväg till förlägenhetens afhjelpande, som genom den föreslagna lagförändringen är åsyftad, har förekommit mig betänklig. Då man måste antaga, att garantien för fullständighet och säkerhet vid måls utredande och afgörande förnämligast ligger i storheten af det domföra antalet af Domstolens Ledamöter, och hvilket antal äfven hittills ansetts böra vara större, ju mera vigt och anseende Domstolen är tillagd, har det synts mig, att straxt efter Lagmans-Rätternes upphörande, hvarigenom Menigheten förlorat en instans i sin hembygd och blifvit nödsakad att öfverlemna sitt väl åt en aflägsen Hof-Rätts oväld och lagkunskap, det skulle göra ett högst ofördelaktigt intryck på Menigheten, när den finge förnimma, att det domföra antalet af Ledamöter i Hof-Rätterne tillika blefve minskadt i den mon, att de flesta dit fullföljda mål, ibland hvilka sådane kunde vara, som angå en persons hela förmögenhet, skulle komma att bero af blott tre Ledamöters afgörande eller, i händelse af skiljaktighet, af fyra, och

uti hvilken Dom ändring icke annorledes finge sökas, än med stor kostnad hos Konungen. Om under sådana förhållanden misstroende eller farhågor hos menigheten skulle uppstå, må vara af obetydlig anledning, mot en eller annan bland dessa få Ledamöter, men af ryktet vidare förstoras, skulle möjligen den aktning och det anseende, Domstolen borde tillkomma, småningom kunna äfventyras och måhända alldeles undergräfvas. Då i öfrigt den menskliga förmågan, äfven bland Hof-Rättens Ledamöter, har sin gräns, derest noggrannhet och begrundande vid målens pröfning skall iakttagas, och inträdande förr, ju mera oafbrutet verksamheten tages i anspråk; — då det efter den kännedom, jag eger om arbetssättet inom en Hof-Rätt, sannolikt skulle komma att tillgå hädanefter såsom hittills, att en Ledamot måste icke allenast bereda och föredraga sina mål, utan ock ofta sjelf lägga hand vid Protokollers och Utslags författande, hvilket för honom upptager betydlig tid, hvarigenom det synes tvifvelaktigt, om något serdeles ökadt antal afgjorda mål genom lagförändringen skulle kunna åstadkommas; — då, vid måls föredragning uti Högsta Domstolen, vanligen 7 Ledamöter äro tillstädes och jemväl 6, men sällan 5 och endast tillfälligtvis för någon kort stund fyra, samt då det dessutom icke torde sakna sin vigt, att den första Lag-Kommittéen, som icke tvekade att föreslå ändringar, uti förslaget till ny Civillag 4 Kapitlet 1 § Rättegångs-Balken icke tilltrott sig böra gå vidare uti nedsättning af domföra antalet af Hof-Rätts-Ledamöter, än till fem; anser jag mig, på dessa grunder, hindrad att i underdånighet tillstyrka den ifrågasatta lagförändringen.»

Ex protocollo,
*C. P. A. Hallbäck.*

## № 47.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 19 Febr. 1851, kl. 10 f. m.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Stånder om ändring i vissa delar af Kongl. Förordningen den 13 Juli 1818, angående Inteckning i fast egendom; Gifven Stockholms Slott den 31 Januari 1851.*

Uti det af Rikets Ständer vid sistförflutne Riksmöte afgifna förslag till förordning angående inteckning i fast egendom, hade Rikets Ständer bland annat väckt

fråga om följande förändringar uti eller tillägg till nu gällande lagbestämmelser i ämnet, nemligen:

1:o. Att i stället för nuvarande föreskrift i sista punkten af 14 § i Förordningen den 13 Juli 1818, att, då gäldenär afstår sin egendom till borgenärer, och inteckning deri varit dessförinnan sökt, men ej fastställd, den Rätt, som eger konkursmålet upptaga, skall pröfva den sökta inteckningens verkan, stadgas måtte, att, i anförde fall, inteckningsansökningen slutligen pröfvas af den Rätt, till hvilken den från början hört, hvaremot bestämmande af inteckningens verkan i fråga om förmånsrätt tillkommer Konkursdomstolen.

De grunder, som härvid ledt Rikets Ständer, äro, att vid den Domstol, hvarunder egendomen lyder, böra vara att tillgå alla upplysningar om de åtgärder, som i anledning af en sådan ansökning vidtagas, och säkrast kan undersökas, om gäldenären har så beskaffad rätt till egendomen, att den lagligen må intecknas, hvarjemte genom den ifrågasatta förändringen äfven förebygges den olägenhet, som eljest kan inträffa, att inteckningsansökningen, om konkursen af en eller annan orsak kom att förfalla, blefve alldeles opröfvad, derest den icke ånyo gjordes anhängig vid samma Domstol, som förut behandlat den.

2:o. Att genom ett i gällande lag saknadt stadgande, att den, som innehar inteckning på högre belopp, än han verkligen eger att fordra, må begagna inteckningen efter dess fulla lydelse, så långt det är nödigt för utbekommande af hans fordran, gifva säkerhet åt ett för allmänna krediten vigtigt förhållande, som ofta inträffar i det intecknade skuldebref, antingen lemnas såsom pant för fordringar, som ej uppgå till inteckningsbeloppet, eller ock äro belånade med mindre summa, än hvarå inteckningen lyder.

3:o. Att de i afseende på förhållandet med odelade inteckningar i flere fastigheter, deraf en eller annan häftar för serskild inteckning eller kommit i annan egares hand, uti åberopade förordnings 18 §, sådan den lyder i Kongl. kungörelsen den 20 Maj 1835, samt 19 § förekommande bestämmelser måtte förändras, emedan de lemna rum för åtskilliga anmärkningar.

Då nemligen omförmälda §§, utgående från den så kallade solidaritetsgrundsatsen, enligt hvilken de fastigheter, som blifvit intecknade för samma fordran, utan att uppgifvet är, för huru stor del hvarje fastighet svarar, alla för en och en för alla häfta för denna inteckning, stadga: 18 §, att innehafvaren af en sådan inteckning ej må låta den i någondera fastigheten serskildt dödas eller förfalla utan samtycke af alla inteckningshafvare, som med honom hafva lika rätt, så ock af dem, hvilkas inteckningsrätt sednare är, vid äfventyr, att den odelade inteckningen i öfriga fastigheterne ej njuter annan rätt, än näst efter sista inteckningshafvaren, och 19 §,

att innehafvaren af den odelade fordringen ej må ur serskildt intecknad fastighet njuta betalning för mer, än som i de andra fastigheterna brister; så läggas nära nog oöfvervinnerliga hinder ej allenast för gäldenären sjelf, i händelse han ville försälja en af fastigheterne, utan äfven för köpare deraf att göra den från inteckningen fri, enär innehafvaren af den odelade inteckningen ej kan dertill samtycka, utan att äfventyra den säkerhet, han i de öfriga fastigheterna vunnit, så framt serskild inteckning finnes i någon af fastigheterne, och om, sedan fastigheterne kommit i serskilda personers ego, egaren till en af fastigheterne lät inteckna den, så hvälfde han dymedelst hela ansvarigheten för den odelade inteckningen på de andra, och fredade derigenom sig på öfrige egares bekostnad, intilldess sig visat, om de sistnämndas fastigheter förslå till gäldande af den odelade inteckningen eller ej, i hvilken sednare händelse blott bristen finge ur hans fastighet tagas; hvarförutan 19 §:s bud gifver anledning till invecklade liqvidationsfrågor, hvilkas lösning försvåras genom saknaden af bestämd grund för inteckningens fördelning på de serskilda fastigheterna.

Rikets Ständer, som med afseende härå, ansett de hufvudsakligaste vilkoren för en förbättrad lagstiftning i denna del vore att angifva en sådan grund, att bereda möjlighet för innehafvare af fastighet, som gemensamt med andra är intecknad för samma fordran, att kunna lossa den från inteckningen samt att förekomma det inflytande, som en sednare inteckning uti endera fastigheten utöfvar, hafva funnit, att, fastän den så kallade delningsgrundsatsen, enligt hvilken hvarje fastighet häftade endast för viss del af den odelade fordringen, skulle leda till en serdeles förenkling af uppkomne rättsförhållanden, komme dock derigenom allt för tunga band att läggas på den frihet i aftal, som, serdeles i kredit-frågor, är af yttersta vigt, hvadan Rikets Ständer trott, att solidaritetsgrundsatsen väl ej finge helt och hållet frånträdas, men kunde så modifieras, att, utan minskning af den rätt, innehafvare af odelad inteckning för närvarande tillkommer, reda och säkerhet i frågor af denna art må vinnas; för hvilket ändamål Rikets Ständer antagit: att hvarje serskild fastighet ovilkorligen skall häfta för en viss del af den odelade fordringen och derutöfver endast för hvad ur de andra fastigheterna ej kan erhållas, och att med en sådan begränsning af innehafvarens af den odelade inteckningen rätt till de serskilda fastigheterna, serskild inteckning i någondera fastigheten ej bör medföra rätt till vidare, än det öfverskott, som finnes, efter det den andel, som på odelade inteckningen sig belöper, ur fastigheten utgått.

Med tillämpning af dessa hufvudgrunder hade Rikets Ständer föreslagit:

*a*) att ansvarigheten för den odelade fordringen skulle fastigheterne emellan beräknas efter förhållande af hvardera fastighetens värde till sammanlagda värdet af dem alla.

*b*) att nyssnämnda värden, för den händelse gäldenären ej i inteckningshandlingen bestämt dem, borde beräknas för hvardera fastigheten efter den uppskattning derå till bevillning, som var gällande året näst före det, då inteckningen söktes, eller, om sådan uppskattning för det år ej finnes, den, som efter sagde tid först skedde;

*c*) att om, vid yppad fråga om försäljning till gäldande af odelade fordringar, någon af fastigheterna häftar för serskild inteckning eller kommit i serskild egares hand, hvarje sådan fastighet skulle serskildt utbjudas;

*d*) att i vissa upptagna fall så väl innehafvaren af den odelade fordringen, som gäldenären kunde fordra utbjudning på en gång af alla eller flera fastigheter;

*e*) att den af dessa olika försäljningar, som gifver högsta köpesumman, skulle blifva den gällande, och att det öfverskott, som vid samfälld försäljning kan erhållas, skulle fördelas på de serskilda fastigheterna efter den för hvardera bjudna köpeskilling;

*f*) att om någon af fastigheterna ej lemnar full tillgång till det belopp af den odelade inteckningen, för hvilket fastigheten ovilkorligen svarar, bristen fördelas på de öfriga fastigheterna efter samma grund, som ursprungliga ansvarigheten;

*g*) att om innehafvaren af den odelade fordringen låter inteckningen i någondera fastigheten dödas eller förfalla, han förlorar rättigheten att för ansvarighetsbelopp, som å den fastighet skulle falla, hålla sig till de andra fastigheterna, så framt ej annorlunda aftaladt är; och

*h*) att om fastighet styckas, sedan inteckning är beviljad deri, hvardera andelen anses för serskild fastighet i fråga om ansvarighet för intecknade beloppet och om försäljning.

Genom dessa bestämmelser var en bestämd måttstock gifven för ansvarigheten, och innehafvaren af den odelade fordringen tryggad i sitt anspråk på full betalning, så vidt den kan erhållas ur alla fastigheterna, utan att dessa, hvar för sig, belastades med den solidära ansvarigheten, hvaraf åter härflöt den fördel, att nämnde innehafvare, som efter nu gällande lag ej vågade medgifva relax af någon bland de intecknade fastigheterna, skulle kunna göra det utan annat äfventyr, än att frånsäga sig rättighet att för brist, som skulle godtgöras ur den relaxerade fastigheten, njuta ersättning i de andra, en rättighet, som i de flesta fall kunde utan våda eftergifvas eller af annan lätt anskaffad säkerhet motsvaras.

4:o. Att enär den i 21 § af 1818 års Förordning, jemte stadgande, att inteckning skall förnyas innan Tio år, tilländagått, sedan den beviljades, vid äfventyr, att inteckningen förfaller, tillika gifna föreskrift, att, om gäldenär afstått sin egendom till samtelige borgenärerne, förr än tiden att inteckningen förnya är tilländalupen,

borgenär, som sin fordran bevakar, njuter, utan förnyelse, inteckningen till godo, ändå att dagen till bevakning efter sagde tid infaller, kunde leda till den följd att, änskönt inteckning blifvit uti gravationsbevis utesluten, såsom ej förnyad inom Tio år, densamma likväl genom bevakning i gäldenärens konkurs kom att gälla framför andra i samma bevis upptagna fordringar, sistberörde föreskrift borde ändras till den motsatta, att inteckning, som ej innom föreskrifven tid är förnyad, förfaller, ändå att gäldenärens egendom inom samma tid till konkurs afträdes, hvilken föreskrift syntes nödig äfven för den händelse, att konkursen kom att förfalla och inteckningen att fortfarande i egendomen qvarstå; hvarförutan Rikets Ständer tillagt, dels, att förnyelse skall ytterligare ske inom Tio år från hvarje förnyelse, dels ock att tiden för förnyelse ej heller afbrytes genom emellertid inträffad postposition af inteckningen, till hvilket sistnämnde tillägg Rikets Ständer hemtat anledning deraf, att olika åsigter i lagskipningen varit rådande och att, då postposition blott innefattar en reglering af rättsförhållanden emellan serskilda inteckningshafvare eller en hos Domstolen anmäld öfverenskommelse dem emellan, som ej förändrar deras ställning till de öfrige, en sådan åtgärd ej heller borde medföra den vidsträckta verkan, som en i laga ordning verkställd förnyelse.

5:o. Att den i 23 § af 1818 års Förordning gifna tillåtelse för borgenär, hvars hemvist är utom det härad eller den stad, der den egendom ligger, hvari inteckning skett, att, vid fråga om förnyelse af inteckningen, inför Rätten i den ort, hvarest han bor, förete inteckningshandlingen, måtte sålunda utsträckas, att hvilken borgenär som helst finge en dylik rätt och att uppvisandet må kunna ske vid hvilken Domstol som helst, der inteckningsprotokoll föres.

6:o. Att i nytt stadgande måtte bestämmas, huru förhållas bör, då borgenär vill låta sin inteckning postponeras eller relaxeras samt att dervid det må vara borgenären obetaget att, liksom vid förnyelse, uppvisa den intecknade handlingen vid annan Rätt, än inteckningsdomstolen, så framt han å sjelfva handlingen skriftligen förklarar, i hvad mån postpositionen eller relaxen må ega rum och den intecknade handlingen är så beskaffad, att den ej kan förvexlas med andra intecknade handlingar; samt

7:o. Att ett nytt stadgande borde antagas af innehåll, att den, som besvärar sig öfver beslut, hvarigenom Under-Rätt afslagit ansökning om intecknings beviljande eller bifallit ansökning om intecknings nedsättning, förändring eller dödande, skulle vara skyldig att inom viss tid, efter det hans besvär inkommit till Öfver-Rätten, derom inlemna bevis till Under-Rätten för att i dess protokoll intagas, genom hvilket stadgande åsyftades att gifva de protokoll, efter hvilka gravationsbevis

skola meddelas, sådan fullständighet, att dessa bevis må kunna med tillbörlig säkerhet utfärdas och begagnas.

Ehuru Kongl. Maj:t af skäl, som i nådig skrifvelse den 21 nästlidne November blifvit Rikets Ständer meddelade, förklarat Sig ej vilja bifalla Rikets Ständers förslag i sin helhet, har dock Kongl. Maj:t ej allenast med Rikets Ständer funnit, att i ofvanomförmälde delar förändrade eller nya lagbestämmelser äro behöfliga, utan äfven godkänt de grunder, på hvilka Rikets Ständer stödt deras förslag derutinnan Jemte det Kongl. Maj:t derföre beslutat att till Rikets Ständer aflåta nådig proposition till dylika bestämmelser, i det allranärmaste uppställda till likhet med dem, Rikets Ständer föreslagit, har Kongl. Maj:t tagit i öfvervägande frågan, i hvad mån en så beskaffad ny lagstiftning må inverka på redan uppkomna rättsförhållanden. De ifrågaställda stadgandena, så vidt de ej röra ändring i 18 och 19 §§ af 1818 års förordning, kunna af dem, som redan vunnit inteckning, iakttagas utan egentlig rubbning i de rättigheter, som tillkomma dem enligt nu gällande lag, och med afseende å dessa stadganden synes följaktligen ej någon betänklighet möta emot deras retroaktiva verkan; dock att, då hastig öfvergång från den gamla till nya författningen kunde åstadkomma svårighet att i vissa delar fullgöra den sednares föreskrifter, en kortare tid efter kungörandet af den nya författningen bör bestämmas för dess trädande i verksamhet i afseende på de före kungörandet beviljade inteckningar. Mera betänklig förekommer frågan rörande ändringarne i 18 och 19 §§. Genom tillämpning af dessa ändringar på de redan för handen varande händelser, då flera fastigheter gemensamt äro intecknade för odelad fordran och en af fastigheterna samtidigt eller efteråt blifvit serskildt intecknad, sker otvifvelaktigt inskränkning uti innehafvarens af den serskilda inteckningen nu gällande rätt, att förhindra delning af eller förändring i den odelade inteckningen, och att hvälfva ansvarigheten derför på de fastigheter, som ej äro för hans fordran intecknade. Men å en annan sida skulle ett oinskränkt bevarande åt den serskilde inteckningshafvaren af dessa rättigheter, hvilka kunde hållas öppna i obegränsad tid, medföra den stora olägenhet, att för lika oberäknelig framtid den i sjelfva verket upphäfna lagen måste tillämpas vid sidan af den nya. Den medelväg, som uppfyller hvad allmänna nyttan fordrar, utan att blottställa den enskilda för lidanden, dem han ej kan afvärja, synes derför lämplig, att nemligen äfven i detta hänseende för nya författningens gällande kraft bestämmes en viss, men längre, tidrymd, inom hvilken innehafvaren af den serskilda inteckningen bör kunna antingen indrifva sin fordran eller på annat sätt betrygga sin rätt.

På grund häraf vill Kongl. Maj:t, efter Statsrådets och Högsta Domstolens hörande, nu föreslå Rikets Ständer:

att följande §§ i Kongl. förordningen den 13 Juli 1818, angående inteckning i fast egendom, nemligen 14, 16, 18 §§, de begge sistnämnde sådane de lyda i Kongl. kungörelsen den 20 Maj 1835, 19, 21, 23 och 24 §§, med det till sistnämnde § uti Kongl. förordningen den 18 December 1823 gjorde tillägg, samt 26 §, må erhålla denna förändrade lydelse:

14 §.

Är inteckning i egendom sökt, och dör sedan egaren, eller öfverlåter han egendomen till annan man; pröfve ändock Rätten, om den inteckning beviljas må, sedan arfvingarne eller nya egaren hörda blifvit. Varder gäldenärs egendom, sedan inteckning deri sökt är, till konkurs afträdd; pröfve ock rätten ansökningen; och bestämme konkursdomstolen, hvad verkan inteckningen ega må, om den beviljas.

16 §.

*Mom. 1.* Inteckning, som fastställd varder, gälle för borgenär med förmånsrätt, som i 17 Kapitlet Handelsbalken skils, ifrån det Ting å landet samt den dag i staden, han inteckning vid laga domstol sökt. Ej må dock ränta å intecknad fordran tilläggas förmånsrätt för flera än tre år. Om ränta å intecknad fordran, då gäldenär afträdt sin egendom till samtlige borgenärers förnöjande, stadgas i Konkurslagen.

*Mom. 2.* Borgenär, som innehafver inteckning, njute, så vidt för fulla gäldandet af hans fordran nödigt finnes, säkerhet i den intecknade egendomen till hela det belopp, hvarå inteckningen lyder, ändå att fordringen ej till så stort belopp uppgått eller afbetalning derå skett.

18 §.

*Mom. 1.* Äro flera fastigheter intecknade för samma fordran, utan att uppgifvet är för hvad belopp eller del deraf hvarje fastighet serskilt häftar; vare då ansvarigheten för den odelade fordringen fastigheterna emellan beräknad efter förhållandet af hvardera fastighetens serskilda värde till sammanlagda värdet af dem alla.

*Mom. 2.* Finnes ej, när inteckning i flera fastigheter för odelad fordran beviljas, visst värde å hvarje fastighet af gäldenären bestämdt och i den handling, som intecknas, utsatt; då skall, för bestämmandet af det förhållande, som i mom. 1 omtalas, hvardera fastighetens värde beräknas efter den uppskattning derå till allmän bevillning, som var gällande året näst före det, då inteckningen söktes, eller, derest sådan uppskattning för det år ej finnes, den, som efter sagde tid först skedde.

*Mom. 3.* Skola, för gäldande af intecknad fordran, som odelad är, flere fastigheter försäljas, och häftar någon af dem för serskild inteckning, eller är någondera kommen i serskild egares hand; varde hvarje sådan fastighet till försäljning serskildt utbjuden.

*Mom. 4.* Nu uppgår ej, vid försäljning efter mom. 3, sammanlagda köpesumman för alla fastigheterna så högt, att den odelade fordringen fullt gäldas kan; då skola, der ej innehafvaren af den odelade fordringen annorledes åtnöjes, alla fastigheterne på en gång ånyo utbjudas. Gäldenär hafve ock rätt att fordra sådan ny utbjudning af de fastigheter, som finnas i hans ego qvar. Ej skola dock fastigheter i serskilda län eller städer, eller fastighet å landet och fastighet i stad gå i en försäljning, der ej alla rättegande det medgifva, eller de fastigheter å landet, som i serskilda län ligga, utgöra tillsamman en egendom.

*Mom. 5.* Gå ej fastigheterne, då de ånyo utbjudas på en gång, öfver det belopp, som förut bjudet var vid försäljning af hvarje fastighet serskildt; stånde vid första försäljningen fast: gå de högre; gälle sista försäljningen; och varde öfverskottet på de serskilda fastigheterna fördeladt efter den för hvardera bjudna köpeskillingen.

*Mom. 6.* Kan den, som för odelad fordran eger inteckning i flera fastigheter, ur någondera fastighetens köpeskilling ej fullt utfå det belopp, hvarför fastigheten enligt mom. 1 ansvarar; varde tvisten på öfriga fastigheterna fördelad efter det förhållande, som i samma mom. sägs: saknas i någondera fastigheten tillgång till gäldan le af dess lott i bristen; falle den lott de öfrige fastigheterna likaledes till last.

*Mom. 7.* Eger någon för odelad fordran inteckning i flera fastigheter och hafva andra borgenärer å samma tid eller senare låtit inteckna en eller flera af dessa fastigheter; då må han ej låta sin inteckning i någondera fastigheten serskildt dödas eller förfalla, utan att alla de, som i de öfriga fastigheterna ega lika eller senare inteckningsrätt, dertill samtyckt. Sker annorledes; njute han ej, för ansvarighetsbelopp, som å den från odelade inteckningen befriade fastigheten falla bordt, efterty i mom. 1 och 6 sägs, annan rätt i de öfrige fastigheterne, än näst efter sista inteckningshafvaren. Äro fastigheterna i serskilda egares händer; må ej heller borgenär, som har den odelade inteckningen, låta densamma i någondera fastigheten dödas eller förfalla, utan samtycke af de öfriga fastigheternas egare. Sker det; ege borgenären ej rätt att för den befriade fastighetens ansvarighetsbelopp hålla sig till de andra fastigheterna, med mindre egaren deraf sjelf gjort skulden eller densamma å sig tagit.

19 §.